

Budsjett, handlings- og økonomiplan 2024-2027

Budsjette 2024, darjome- jih ekonomijesoekesje 2024-2027

Røros kommune

Kommunedirektørens forslag til vedtak

Til politisk behandling – foreløpig dokument

Politisk behandling:

Saksnummer

Dato

Formannskap

23.11.2023

Kommunestyre

14.12.2023

Innhold

Kommunedirektørens innledning	3
Satsingsområder	13
Ord og begreper i økonomiplanen	21
Organisasjon og styring	25
Handlingsregler, økonomisk analyse og budsjettprosessen	30
Generelle bestemmelser for budsjettprosessen.....	30
Kommunens inntekter og beregnede utgiftsbehov.....	38
Vurdering av det økonomiske handlingsrommet.....	40
Hovedtallene i budsjettforslaget	44
Sentrale inntekter	44
Sentrale utgifter.....	45
Finansinntekter og -utgifter	45
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	46
Økonomisk utvikling i planperioden	47
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	47
Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter	48
Investeringer i økonomiplanen	49
Investeringsbehov og planer for kommunen	49
Investeringstabell for kommunen samlet.....	49
Befolkningsutvikling	57
Befolkningsutvikling per årsak.....	58
Befolkningsprognose.....	59
FNs bærekraftsmål på Røros	62
Klimabudsjett	64
Hva er et klimabudsjett?.....	64
Hva mener vi egentlig med et klimatiltak.....	66
Klimastatistikk	66
Klimatiltak med i økonomiplanen	67

	2
Klimagassutslipp (graf).....	77
Kommunens tjenesteområder	78
Stab og støtte.....	78
Oppvekst.....	94
Helse og omsorg	129
Næring.	153
Kultur... ..	158
Tekniske områder	168
Kirkelig administrasjon	188
Finans.. ..	189

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Kommunedirektørens innledning

Handlings- og økonomiplan 2024-2027 (HØP) legges fram i budsjett- og analyseverktøyet Framsikt. Mulighetene i Framsikt gir oss et godt grunnlag for å sette mål, planverk og økonomi i sammenheng. I tillegg gir dette bedre innsyn i kommunens økonomi og rammevilkår, både for politikere, innbyggere og andre interesserte. Vi er i kontinuerlig arbeid med å ta i bruk nye moduler som til slutt skal sikre en "rød tråd" fra kommuneplanens samfunnsdel til budsjett og tiltak.

Det økonomiske handlingsrommet og økonomiplanens prioriteringer

Et vanskelig og komplekst økonomisk bakteppe

De vanskelige økonomiske disponeringene Røros kommune står overfor i et langsiktig perspektiv, har vært tydelig kommunisert både i tidligere budsjett og økonomiplaner (nå handlings- og økonomiplan, forkortet til HØP) og års- og tertialrapporter. Kommuneloven setter klare krav til langsiktig økonomiplanlegging, også ut over en økonomiplanperiode. Demografiutviklingen både lokalt, regionalt og nasjonalt er i denne sammenhengen grunnleggende for tjeneste- og økonomiplanleggingen da den ligger til grunn for statens rammeoverføringer basert på inntektssystemet. Dette har stått svært sentralt i forbindelse med den omfattende omstillingen og utviklingen i omsorgstjenestene de senere år, noe ledere og medarbeidere i tjenestene sammen med tillitsvalgte, kontinuerlig har arbeidet løsningsorientert med. Det er også forsøkt å dimensjonere, effektivisere og organisere tjenestene innenfor oppvekst, så langt det lar seg gjøre innenfor gjeldende politiske vedtak, og for å sikre best mulig kvalitet innenfor de rammene som er satt. For kommende periode er det svært vanskelig å finne flere muligheter innenfor nåværende rammer om vi skal kunne holde oss innenfor lovverket, med blant annet krav til lærernorm. Disse utfordringene har vært utgangspunktet for stadig vanskeligere budsjett- og økonomiplanprosesser, år for år. For 2024 har vi ikke mulighet for å innfri lærernormen innenfor budsjett hvis det ikke tas betydelige økonomiske grep tidlig i 2024, noe som ligger som en forutsetning i kommunedirektørens forslag til budsjett.

Den økonomiske situasjonen med **svært utfordrende eksterne rammevilkår**, slår inn for fullt i 2024, noe som ble dokumentert og varslet også i inneværende handlings- og økonomiplan. Vi tok høyde for økte utgifter i finansområdet på grunn av planlagt renteoppgang. Vi treffer også ganske godt i beregningen for 2023, men for 2024 får dette en helårsvirkning som medfører en svært stor økning i finansområdet vårt. Stor prisstigning er i tillegg svært kostnadsdrivende. Det påvirker oss i stor grad, både i daglig drift, men også selvfølgelig i de pågående og planlagte investeringene.

Som for handlings- og økonomiplanen for 2023-2026, vil kommunedirektøren på nytt løfte fram **tre andre forhold** som har påvirket økonomien til Røros kommune i flere år på grunn av den betydningsfulle statusen vi har både som verdensarvsted på Unescos liste og som samisk forvaltningskommune. Vi bruker ca 4,5 millioner kroner mer i årlige utgifter til brann og beredskap, enn sammenliknbare kommuner. Dette gjør vi selvfølgelig også med respekt for det stedet vi skal verne om og utvikle. Det andre omfattende punktet gjelder Bergstaden Ziir som ble omfattende restaurert for år tilbake, og vi har i flere år betalt ca 3,5 mill kroner årlig i lån pga dette. Det gjør vi også i respekt for et nasjonalt kulturminne og symbolbygg. Det tredje elementet er en konsekvens av at vi er blitt en samisk forvaltningskommune. Da er vi pålagt å ha en ekstra skoletime i uka fra 1.-7. trinn, også for norsktalende elever fordi vi må følge samisk læreplan. Dette utgjør 1,3 millioner kroner i året. Vi søker hvert år på skjønnsmidler hos Statsforvalteren, og har også fått innvilget

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

600.000,- kr årlig, noe som er bra. Men isolert sett utgjør disse tre elementene i overkant av 9 millioner i årlige driftsutgifter, pga at vi tar et nasjonalt ansvar både for verdensarv og utvikling av sørsamisk språk. Dette er verdt å merke seg når totaløkonomien til Røros kommune skal sees i sammenheng. Kommunedirektøren opplever at dette samlet sett i stor grad er løftet av politisk ledelse til representanter for regjering og storting. Målet er at dette kan gi økonomiske resultater etter hvert, men pr nå er dette ikke realisert.

Mangel på arbeidskraft på grunn av **rekrutteringsutfordringer i omsorgstjenestene** er en vedvarende utfordring som både vi og andre kommuner merker i større og større grad, og som har vært en varslet utfordring. Derfor var det også prioritert og viet tid til dette temaet på dialogkonferanse 2 på Vauldalen, 2.-3. oktober. [Helsepersonellkommisjonen](#) har særskilt pekt på dette, og vi er allerede godt i gang med større endringer i arbeidsprosesser og oppgavefordeling som vi må fortsette å gjennomføre for å kunne gi gode helse- og omsorgstjenester også i framtida. Omsorgstjenestene har på grunn av rekrutteringsutfordringene, spesielt knyttet til særlig ressurskrevende brukere og brukere innen sammenfallende rus og psykiatri (ROP-brukere), utløst bruk av vikarbyrå for å opprettholde god kvalitet på de totale tjenestene de har rett på, og som vi skal gi.

Det andre området som vi ser en helt ny trend på fra starten av 2023, er et stort merforbruk på **utbetaling av sosialhjelp**. Utfordringen er utførlig omtalt og vurdert under virksomhet NAV og under kommunalsjefens kommentarer.

Det tredje hovedområdet som var meldt som utfordrende allerede i første rapportering, tertial 1 i 2023, er **lærernorm** ved Røros skole. Tallene for 2. tertial viste imidlertid at vi har gått noe opp, og at alle trinn nå er innenfor norm, men med svært små marginer. Totalsituasjonen for oppvekstområdet er likevel den samme som også er meldt i årsrapport for 2022, og i tertial 1, at vi ikke greier å vri nok ressurser fra oppvekstområdet til omsorgsområdet. Dette er ikke på grunn av at vi bruker for mye på innholdet i tjenestene i oppvekst (skole og barnehage særskilt), men at det er kostnadene i sin helhet for oppvekst som gjør at oppveksttjenestene blir dyre. På den måten bruker vi uforholdsmessig mye penger til drift på denne sektoren.

Utsiktene for **inntektsområdet** for 2023 skiller seg fra hvordan dette har vært resultatet de seneste år. Det ser ut til at de budsjetterte skatteinntektene stemmer i stor grad, og for 2023 er det ingen prognoser som sier at vi skal få noe mer i justert inntektsramme. Dette bildet underbygger fortsatt kommunedirektørens vurdering av kommunens økonomi, at det positive resultatet som vi har hatt de siste årene pga statlige inntekter, **kamouflerer de store utfordringene vi har i driftsøkonomien**. Kommunedirektøren har derfor med utgangspunkt i et budsjett for 2024, og handlings- og økonomiplanen der en stor andel av disposisjonsfondet må tas i bruk for å drifte marginale tjenester, ikke sett noen ansvarlig mulighet for å finne plass til et nytt **folkebad** i inneværende HØP-periode. Midler til forprosjekt er lagt inn i 2027 slik at det da på nytt kan vurderes. På grunn av vurderingen er det ikke gunstig å prioritere forprosjekt tidlig i HØP-perioden da kunnskapsgrunnlaget da blir foreldet til en ny vurdering kan tas i slutten av HØP-perioden, ut fra den økonomiske tilstanden vi har på det tidspunktet. Disposisjonsfondet skal, som det også jevnt over er gjort etter at vi fikk avsatt midler til fondet, brukes til ekstraordinære situasjoner som kan oppstå, f.eks. ekstra behov knyttet til ressurskrevende brukere/ROP-pasienter, uforutsette hendelser i barnevern, brann o.l., dvs de tjenestene som i stor grad er hendelsesstyrte. Og ikke minst vises det til økonomisjefens kommentarer om disposisjonsfond og premieavvik pensjon. I realiteten har vi et disposisjonsfond som er negativt.

Politiske styringssignaler og målkonflikter

Røros kommune kom inn i ROBEK i 2014, og kom ut av lista i 2017. I den perioden, og i årene etterpå har det vært interessante og spennende år der kommunestyret har gjort omfattende, modige og helt nødvendige vedtak som har gitt kommunedirektøren et grunnlag for å organisere tjenester i et framtidsrettet perspektiv, med utgangspunkt i framskrivning av demografi og befolknings sammensetning. Inntektene ble gjenstand for saumfaring og optimalisering. Effektivisering og tilpasning av tjenestene og organisasjonen har skjedd og skjer kontinuerlig. Det har i perioden, også etter 2017 aldri vært store handlingsrom i den kommunale økonomien, noe også tidligere budsjett- og økonomiplaner og økonomirapporter dokumenterer. Det er fra kommunedirektøren løftet fram og synliggjort behov for langsiktige grep i alle år for å kunne ha en bærekraftig økonomi fordi det har vært stor bekymring for den framtidige økonomiske balansen. Når de eksterne rammevilkårene som blant annet prisstigning, renteøkninger og strømpriser har påvirket et lite handlingsrom i utgangspunktet, så har det nå kommet så langt som budsjett 2024 dramatisk legger til grunn: Betydelig bruk av disposisjonsfondet til drift.

Kommunedirektørens muligheter for å legge fram en handlings- og økonomiplan i balanse er sterkt påvirket av de eksterne rammevilkårene, men også av målkonflikter på grunn av mangfoldige vedtatte politiske styringssignaler som kommunedirektøren skal følge opp. Kommunedirektøren er pliktig til å følge opp politiske vedtak, men har også tidligere rapportert at det er iboende dilemmaer i flere tiltak og føringer som gjør dette vanskelig å få til å gå opp økonomisk. Kommunedirektøren ønsker derfor helt konkret å løfte fram eksempler på dette for å synliggjøre at de ulike styringssignalene vanskelig lar seg realisere innenfor de økonomiske rammene vi har til rådighet.

- **Oppvekst:** Det er politisk vedtatt å opprettholde skolestrukturen samtidig som det er gitt klare vedtak på at vi helst må ligge godt over lærernorm, også ved Røros skole. Samtidig skal vi ivareta økte rettighetskrav og sørge for en best mulig måloppnåelse, ikke minst målt ved hjelp av nasjonale prøver og tilstandsrapport. Det er også, og helt riktig, forventninger om gode resultat på læringsmiljø, og det jobbes godt med det, men stramme rammer setter begrensninger. De økonomiske beregningene viser at vi bruker for mye på oppvekst og skoleområdet, men det er ikke selve tjenestene vi bruker for mye penger på. Vi får på denne måten heller ikke dreid nødvendige ressurser over fra oppvekst til omsorg.
- **Effektivisering og gevinstrealisering:** For å sikre en tjenesteleveranse for en voksende eldre befolkning, ble omsorgsstrukturen vedtatt endret, der også tverrfaglig utnyttelse av ressurser står sentralt. Samordning av tjenester i nye bygg skal gi effektivisering og gevinstrealisering, men når kommunedirektøren har lagt fram saker for å avhende bygg og eiendommer, har prosesser blitt utsatt med krav om ytterligere utredning (økte saksbehandlingskostnader) og/eller vedtatt ikke iverksatt. Eksempler på dette er for eksempel Stamphusveien og Reiselivets Hus.
- **Røros kommune har i dag et omfattende kommunalt vegnett.** Dette ble også løftet fram som et mulig område å redusere vedlikeholdsutgiftene på. Dette var det ikke ønskelig å gå videre på, og kommunedirektøren ønsker samtidig også å bemerke at det hadde vært nødvendig å oppgradere aktuelle kommunale veger også, før de i bra stand kunne blitt privatisert.
- **Inntektsgrunnlaget:** Røros kommune sitter med store verdier knyttet til selskap, og over mange år har utbyttepolitikk vært et diskutert tema. Dette er løftet inn i en god og omfattende vedtatt eierpolitikk, men kommunedirektøren mener fortsatt det er grunn til å løfte vurderingen av eierskapet ytterligere, slik at det kan bidra til å styrke grunnlag for

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

bærekraftig og fortsatt god tjenesteleveranse. Uforløst konsesjonskraft utgjør en del av dette komplekse bildet.

Kommunedirektøren har hatt alle disse forholdene beskrevet innledningsvis og ovenfor, som et svært utfordrende bakteppe når forslag til handlings- og økonomiplan 2024-2027 er arbeidet fram. Samtidig er det forsøkt å ta hensyn til [kommuneplanens samfunnsdel](#), vedtatte underliggende planer, tidligere års regnskap og politiske styringssignaler. De høye strømprisene som vi hadde i 2022 ble finansiert med bruk av disposisjonsfond. Dette var ikke en optimal løsning, og var, slik det også var beskrevet, et tydelig uttrykk for at handlingsrommet vi har ikke på noen måte var stort nok til å håndtere denne nye økonomiske situasjonen i samfunnet vi så starten på. Vi vurderer det i utgangspunktet som uaktuelt å bruke disposisjonsfondet til å finansiere ordinær drift. Kommunedirektøren var derfor tydelig på at det er nødvendig med større politiske grep, på inntekts- og eller utgiftssiden for å håndtere årene etter 2023. Framskrivningen av det økonomiske bildet er blitt til en realitet, og kommunedirektøren vurderer det som dramatisk når det nå er uunngåelig å bruke en betydelig andel av disposisjonsfondet til drift, i 2024, også for videre i økonomiplanperioden. De økonomiske musklene har vi ikke, og vi vil raskt stå i en situasjon der disposisjonsfondet er tømt og uforutsette behov ikke lar seg finansiere.

Proessen med handlings- og økonomiplanen viser at virksomhetene tar et betydelig ansvar for å tilpasse tjenestene til morgendagens behov, både hver for seg og samlet sett. De forsøker å finne nye løsninger på tvers av tjenestene for å utnytte økonomi og kompetanse på best mulig måte. Digitalisering, endring av arbeidsprosesser og gevinstrealisering av blant annet nye investeringer står sentralt her. Imidlertid er det vanskelig å redusere ytterligere med utgangspunkt i dagens organisering av og struktur på tjenestene samtidig med stadig nye behov og rettigheter til innbyggere og brukere med innfrielse av lovkrav, selv om vi årlig gjør en tilpasning i organisasjonen. Det er også i dette sammensatte bildet politiske styringssignaler og målkonflikter har en betydelig konsekvens. Virksomhetene har arbeidet intenst i tett samarbeid med kommunedirektøren, kommunedirektørens stab og tillitsvalgte or å finne alternative løsninger på tjenesteleveransene for å imøtekomme behov for redusert drift og tiltak for å redusere kostnader i kommende budsjett og økonomiplanperiode. Dette kommer til å bli en av hovedutfordringene i årene som kommer, og vi må sammen se på ytterligere mobilisering av ressurser i samarbeid med samfunnet rundt oss for å løse dagens og framtidens behov. Dette samskapingsperspektivet er derfor også løftet fram i revidert samfunnsdel, arbeidsgiverstrategi og utviklingsstrategi 3 (kommunekompasset). Samskapingen alene løser for øvrig på ingen måte de økonomiske utfordringene.

Virksomhetene rapporterer om stadig økte behov grunnet nye utfordringer og oppgaver som må løses. Fagfolkene våre har store ambisjoner innen utvikling av tjenestetilbudet, noe som er positivt og viser at vi har en høy målsetning og en stor vilje til å levere best mulig tjenester. Samtidig gjør det utfordringene våre enda mer komplisert fordi det ofte forutsetter økte økonomiske ressurser.

I en slik prosess kan det være lett å havne i en diskusjon rundt lovpålagte og ikke-lovpålagte oppgaver. Kommunedirektøren er imidlertid svært bevisst på at de aller fleste tjenester har en lov å relatere sin tjeneste til, samtidig som tjenesten i stor grad henger sammen på tvers av virksomheter. De fleste lovene er også sjelden absolutte, det vil si at det er muligheter for vurdering av skjønn når tjenestene skal gis innhold. En viktig vurdering i dette blir da å legge til grunn et helhetlig tjenestetilbud slik at innbyggere og brukere kan få tilgang til tjenester som treffer menneskets ulike behov. Nettopp derfor kommer en diskusjon om lovpålagte - ikke-lovpålagte oppgaver til kort og bidrar til å forenkle vurderingen av et komplisert helhetlig tjenestetilbud.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Investeringer

Konsekvensene av gjeldende inntektssystem og rammeoverføringer til Røros kommune og årlig sentralt effektiviseringskrav sammen med ekstraordinære negative eksterne rammevilkår som beskrevet innledningsvis, gir et stadig strammere økonomisk handlingsrom i årene som kommer. Dette stiller store krav til omstilling og endring som også i mange sammenhenger bidrar til nødvendig og ønsket utvikling for å opprettholde god kvalitet på de tjenestene vi skal levere. De investeringer som ligger inne i økonomiplanen, blant annet med ferdigstillelse av beredskaps- og responscenter og innføring av velferdsteknologi, skal være et ledd i å utvikle kvaliteten på tjenestene. Samtidig skal de også bidra til effektivisering av drifta for å imøtekomme framtidens behov for tjenester med langt flere eldre.

De store investeringene som i tillegg ligger inne i økonomiplanen er imidlertid økonomisk svært krevende sett i sammenheng med stramme driftsrammer. De har også en betydelig økning pga utfordrende eksterne rammevilkår. Samtidig er det helt nødvendige investeringer som også har høy politisk prioritet og som derfor videreføres i kommende økonomiplanperiode. Kommunedirektøren vurderer også dette som svært viktige og fundamentale investeringer for å bedre de ansattes arbeidsforhold slik at de får et annet utgangspunkt for å gi gode tjenester til våre brukere enn det de har i dag. Dette omfatter i hovedsak bygging av 2 nye barnehager i sentrum og rehabilitering av legesenter, begge prosjekter helt nødvendige ut fra tekniske og innholdsmessige krav og behov. Disse prosjektene er godt inne planleggingsfasen og er intensivert for å nå de tidsrammer som er satt. Parallelt med dette er det også, etter mange års planlegging, under bygging et nytt bibliotek der Røros kommune går inn i en langsiktig leieavtale. Kommunedirektøren ønsker også å framheve godt samarbeid med St Olav Hospital i forbindelse med planlegging av nytt legesenter.

Investeringer knyttet til velferdsteknologi, prosjekter og nye tiltak knyttet til endringer av arbeidsprosesser er også kontinuerlige og sentrale investeringsområder. Likevel, med legesenter og barnehager investert innenfor økonomiplanens periode, er kommunedirektøren tilfreds med at vi ut over økonomiplanperioden ser en stor og betydelig nedgang i investeringsomfanget. Det er tvingende nødvendig å ta ned investeringsnivået betydelig etter at disse store investeringene er gjennomført. Investeringsnivået har vært og er historisk høyt pr nå og er tyngende for kommuneøkonomien. Det kan vi ikke fortsette med, og HØP viser at investeringsnivået nå er tatt betydelig ned. Det må også sees i sammenheng med en målrettet reduksjon av antall kvadratmeter vi har å drifte i kommunale bygg slik at vi stadig forsøker å minske gapet mellom behov for vedlikehold og de økonomiske rammene som er stilt til rådighet.

Oppfølging av de politisk prioriterte områdene

Kommunestyret vedtok i augustmøtet å prioritere følgende tre områder som del av prosessen med handlings- og økonomiplan 2024-2027:

- Vedlikehold av kommunale veger og gang- og sykkelveger
- Kommunal bemanning: Rekruttering, kompetanseheving og livsfasetiltak
- Skole

Disse områdene var tema på dialogkonferanse 2 i Vauldalen der kommunedirektøren ga grundige orienteringer med påfølgende debatt og gruppearbeid blant politikerne.

Vedlikehold av kommunale veger er i stor grad avhengig av ren prioritering og tildeling av økonomiske rammer. Det vises samtidig til kommentar ovenfor, under politiske styringssignaler og

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

målkonflikter. Gang- og sykkelveger ble berørt på dialogkonferanse 2. Selv om det også er utvikling og etableringer undervegs, så er det også en problemstilling at gang- og sykkelveger langs fylkeskommunale veger krever et spleiselag. Det som imidlertid er blitt veldig utfordrende, er at kommunens andel må tas av drift, det kan ikke lenger tas av investeringsmidler. Dette er svært utfordrende.

Prioritering av arbeidet med rekruttering er allerede et arbeid som er godt i gang, på mange plan. Det vises til avsnitt om "det økonomiske handlingsrommet og prioriteringer" og kommunalsjefenes kommentarer. Et nytt og viktig tiltak her er styrking av lederstøtte i den store virksomheten institusjon, for blant annet nettopp å styrke kapasiteten på arbeidet med rekruttering og innleie for å få ned behovet for bruk av vikarbyrå som verken er ønskelig eller bærekraftig. Seniortiltak er tatt inn i strategiske dokumenter som skal være støttende til rekrutteringsarbeidet. Livsfasetiltak må også innarbeides i 2024, men det er ikke satt av spesifikke økonomiske midler til det.

Skole er så langt som mulig prioritert. Det vises til nærmere omtale av skole og utfordringene innenfor oppvekstrammen beskrevet ovenfor og i kommunalsjefens, økonomiske kommentarer og virksomhetens kommentarer.

Kommunedirektøren har i tillegg forsøkt så langt som mulig, og med henvisning til tidligere politiske vedtak, å ha en rød tråd i prioriteringene som tross alt finnes i handlings- og økonomiplanen. Dette gjelder innenfor psykisk helse i vid forstand, og i skjæringspunktet til andre tjenester. Dette synliggjøres blant annet med opptrapping av ressurser til psykisk helse og rus i 2024, jf tidligere vedtatt økonomiplan. Det er blant annet funnet rom for økt åpningstid på ungdomshuset, tilskudd til NKS Veiledningstjeneste for pårørende, økte ressurser til behov på helsestasjonen og spesialpedagogisk kompetanse i barnehagene med opptrapping fra 2025.

Eierpolitikk og eiendomsforvaltning

I tråd med vedtatt eierpolitikk, legges eierskapsmeldinger fram for politisk behandling. Her legges det fram vurderinger av kommunens framtidige eierskap. I tillegg er det en kontinuerlig gjennomgang av eiendomsmassen med eventuelt salg av eiendom som det ikke er formålstjenlig å sitte med. Dette er en viktig prioritering for å kunne bedre de økonomiske rammene generelt, men spesielt for kommunens eiendomsforvaltning som har et altfor stort etterslep på vedlikehold. Dette er for øvrig en generell utfordring i kommune-Norge, men ikke minst en aktuell for Røros kommune slik at vi best mulig sikrer en gevinstrealisering i forbindelse med etablering av nye bygg.

Planprosesser og oppfølging av vedtak

Planarbeid er et prioritert område, og vi ha endelig fått rekruttert inn en ekstra ressurs, i tråd med vedtatt budsjett. Gode plandokumenter er helt grunnleggende for å kunne legge til rette for blant annet langsiktig utvikling av arealer for næringsliv, bolig og fritid. Kommunedelplan sentrum, og reguleringsplan sør for jernbanen, er to av de større planprosessene som er svært viktig for videre utvikling av Røros og som er under arbeid og som fortsatt skal gis prioritet i 2024. Dilemmaer knyttet til jernbanen og framtidige planløsninger, er vanskelig å komme i mål med, men dette er betydelig løftet politisk, også opp på departementsnivå. Arbeidet må fortsette målrettet og med intensivitet.

Når planene er vedtatt, er det selvfølgelig helt sentralt å ha økonomi til å realisere disse. Manglende økonomisk handlingsrom setter ofte klare begrensninger for hvordan vi har fått til å innarbeide tiltak. En rekke sentrale tema- og fagplaner skal målrettet bidra til å utvikle både organisasjonen, tjenestene og samfunnet, også uavhengig av økonomi. Spesielt vil kommunedirektøren framheve

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

prosessen med revidering av kommuneplanens samfunnsdel som startet opp i 2022 og som ble vedtatt i kommunestyret i september 2023. Flere sentrale strategier er også vedtatt i 2023 som strategi for helse og omsorg, strategi for oppvekst og utdanning og strategi for mangfold og inkludering. Sammenhengen mellom planer og økonomi skal struktureres slik at en gjennomføring ut fra tilgjengelig økonomisk handlingsrom sikres. Framsikt gir oss nye og langt bedre muligheter for å legge til rette for dette, og nye moduler er under innfasing. Vi vil se et resultat for dette inn i 2024, og mer tydelig i HØP 2025-2208.

Organisasjon

Organisasjonen Røros kommune skal være under kontinuerlig vurdering og utvikling. Organisasjonen er organisert med to beslutningsnivå som gjør at det er korte linjer. Helt sentralt mellom kommunedirektørnivået og virksomhetsnivået står stab/støtte. Den bidrar og legger til rette for at begge beslutningsnivåene har rammer for å utøve ledelse til beste for medarbeidere og tjenestuteutøvelsen. En altfor marginal stab/støtte vil derfor sette virksomhetene i en svært vanskelig situasjon. Det vil bli for liten tid til ledelse, som i sin tur vil gå ut over både kvantitet og kvalitet i tjenestene. Stab/støtte står også ofte i ledelsen av ulike utviklingsprosesser- og prosjekter. Kommunedirektøren mener at utviklingskraften som ligger i stab/støtte i dag ikke kan reduseres ut over det som ligger inne i økonomiplanen for å kunne håndtere nye føringer og krav til kommunale tjenester. Samtidig er ulike roller i organisasjonen og samspillet mellom disse en forutsetning for gode og helhetlige tjenester og det gjøres derfor også årlige vurderinger for alltid å etterstrebe best mulig og mest hensiktsmessig organisering i tråd med samfunnsendringer og skiftende rammevilkår.

Kommunedirektøren er svært opptatt av å legge til rette for åpenhet og tillit i organisasjonen, dette er verdier som ligger til grunn i arbeidsgiverstrategien. Dette har også stor betydning for hvordan omdømmebyggingen og tilliten til Røros kommune bygges utad i samfunnet. Ny utviklingsstrategi 3 (kommunekompasset), vedtatt i kommunestyret høsten 2023 har samskaping og medarbeiderskap i kombinasjon med leder- og organisasjonsutvikling som satsningsområder. Dette skal bidra til å styrke organisasjonen, arbeidsmiljøet og tjenesteutviklingen som helhet. Kontrollutvalgets rapport om forvaltningsrevisjon arbeidsmiljø og sykefravær er også et godt verktøy å bruke i denne sammenhengen. Kommunikasjonsstrategien "Innsiden reflekteres på utsiden" er sentral for kommunens interne og eksterne kommunikasjonsarbeid og ble også revidert i 2023. Det vises for øvrig til kapitlet "Organisasjon og styring".

I 2023 vil digital transformasjon prioriteres ytterligere. Det betyr at det skal tas i bruk flere digitale løsninger for brukere og innbyggere, og også ute i organisasjonen. Dette stiller krav til kompetanse, endringsevne og endringsvilje i organisasjonen. Digitale løsninger krever også svært god beredskap og gode rutiner og systemer for datasikkerhet. I lys av dagens verdenssituasjon er dette ekstra viktig å følge opp og håndtere. Dette gjennomgås kontinuerlig, både iht til beredskapsplaner og internkontroll. Vi ser at utfordringene og trusselbildet innenfor dette området har endret seg betraktelig i de senere år/senere tid. Ressurser til arbeidet på IT-området er derfor svært viktig også i dette perspektivet, og det legges derfor opp til en styrking av beredskap og informasjonssikkerhet.

Tjenester

Befolkningssammensetning og demografiutfordringer står utfyllende beskrevet i et eget kapittel i økonomiplanen. Vi ser at prognosene som beskrevet i tidligere økonomiplaner viser en sterk vekst i den eldre befolkningen, og en nedgang for de yngre gruppene. Dette gir oss utfordringer med press på blant annet framtidig helse- og omsorgstjenester. Omstilling av omsorgstjenestene er derfor et ledd i å forberede framtidig tjenesteleveranse til et økende antall eldre. Effektiviteten innenfor disse

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

tjenestene er så stor nå at det ikke er mulig å redusere ytterligere. Stortingsmeldingen “Leve hele livet” er lagt til grunn for tjenestetilbudet for eldre, der kultur har en sentral plass i dette arbeidet. Dette gjenspeiler kunsten og kulturens plass ut over dens egenverdi. Tjenester overfor ressurskrevende brukere må i større grad forsøkes løst i et interkommunalt samarbeid. Det er allerede sonderinger på dette med andre kommuner.

Tjenester innenfor kulturområdet som kulturskole og ungdomshus, er i kommunedirektørens budsjettforslag behandlet på lik linje med de andre virksomhetsområdene, selv om reduksjon eller bortfall av disse tjenestene også har vært del av den totale vurderingen. Kommunedirektøren mener imidlertid at disse tjenestene utgjør en svært vesentlig del av å bygge opp under viktige helhetlige tjenester for barn og unge.

Et av de største tjenesteområdene er oppvekst. Kommunedirektøren ser store utfordringer med å løse ytterligere behov for driftsreduksjoner på dette området utover tiltak som ble gjennomført i 2022 og 2023 samtidig som bemanningsnormer både innen skole og barnehage skal ivaretas. Det vises i tillegg til kommunedirektørens kommentarer ovenfor, under økonomisk handlingsrom og før øvrig under kommunalsjefens og virksomhetsleders beskrivelse av utfordringer. Vi ser bevegelse i elevtall totalt sett, men også nedgang i Glåmos og oppgang i Brekken. En ytterligere trend vi også ser, er at flere foreldre/foresatte søker sine barn til Røros skole blant annet på grunn av veldig små klasser, helt ned til 1 elev pr klasse. Dette til sammen gir et utfordrende bilde for vurdering av videre arbeid, dimensjonering og struktur av tjenestene innen oppvekst.

Kommunedirektøren viser for øvrig til utfyllende beskrivelse både under kommunalsjefens område, økonomisjefens vurderinger og virksomheten.

Interkommunale tjenester

De interkommunale tjenestene har som tidligere år vært gjenstand for vurdering i budsjettprosessen på lik linje med kommunens øvrige tjenester. Kommunene Røros, Os og Holtålen har en vedtatt samarbeidsavtale, revidert i 2022, som er lagt til grunn for tjenesteutviklingen. Den uttrykker både vilje, men tydeliggjør også organisering og styring av de interkommunale tjenestene. Nye samarbeidsområder, spesielt innenfor helse og omsorg vil bli løftet fram i 2024. Parallelt med dette skal det i økonomiplanperioden legges mer arbeid i å utvikle det nye regionrådet Trøndelag Sør. Røros er et viktig regionsenter, og som det eneste verdensarvstedet i Trøndelag, må Røros i samarbeid med sørdelen av fylket ta aktivt grep for å markere seg i utviklingen av fylket. Det bør også legges større vekt på å systematisere og styrke interessepolitisk samarbeid med kommunene i Nord-Østerdalen hvor vi har mange felles interesser som destinasjonsarbeid, lokalmat, verdensarv og infrastruktur.

Samfunn

Kommunen er en viktig samfunnsaktør, en rolle som både kan og skal ivaretas på ulike måter, også i henhold til kommuneloven. Et sentralt utviklingsarbeid er blant annet knyttet til utviklingen av kommunen som samisk forvaltningsområde. Dette er et arbeid som involverer hele organisasjonen, men som også samtidig er et stort samfunnsutviklingsarbeid. Vedtatt utviklingsplan står sentralt for det videre arbeidet i 2024 og i årene framover.

Med de demografiutfordringene vi står overfor, er det viktig å legge til rette for videre nærings- og kulturutvikling og tilflytting, spesielt av yngre grupper og barnefamilier, og gode møteplasser med

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

hytte- og fritidsbefolkningen. Bosetting av flyktninger og prioritering med å få de inn i arbeidslivet, er også en stor oppgave som kommunene står overfor. I dag er det interessante pågående prosesser på disse feltene som vi sammen med andre viktige og sentrale aktører kan lykkes med.

Verdensarvstatusen gir mange muligheter for internasjonalt, nasjonalt og regionalt samarbeid og utvikling. Røros kommune må, sammen med de andre kommunene i cirkumferensen, fortsatt forvalte og utvikle verdensarven i tråd med bærekraftsmålene og nylig vedtatt samfunnsdel. De gode historiefortellingene må tydelig fram, og vise veg for nye generasjoner. Kommunedirektøren vurderer at den kommunale forvaltningen av verdensarven gjennomføres svært godt, i samspill med ulike aktører, både lokalt, regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

Målrettet arbeid med bærekraft har fått et mye bedre utgangspunkt etter at bærekraftsmålene danner utgangspunktet for ny revidert samfunnsdel. Klima og miljø styrkes ved videreføring av tiltak og nye tiltak i HØP. Nylig ble en gjennomført bærekraftsrapport for Røros kommune lagt fram, og denne vil utgjøre et viktig grunnlag for blant annet ny planstrategi som kommunestyret skal vedta tidlig i 2024. Den skal offentlig presenteres i forbindelse med dette arbeidet.

Økt aktivitet innenfor FoU, Forskning og utvikling, vil også bidra til å ivareta kommunens rolle som samfunnsaktør. Mye godt arbeid gjøres i næringslivet på dette feltet, men kommunedirektøren mener i tillegg at det ligger uforløste ressurser i et samarbeid mellom kommune og næringsliv som kan være med på å legge til rette for framtidrettet utvikling av lokalsamfunnet. Offentlig og privat samskaping kan gi økt mulighetsrom for nye og innovative løsninger, med verdensarven og bærekraft som ramme. Derfor ser vi fram til å videreutvikle samarbeidsarenaene mellom kommune og ulike deler av næringslivet, også i 2024. Vi erfarer også at Helseplattformen, med strukturerte data, gir kommunene en mulighet for å komme opp med flere aktuelle forskningsprosjekt. Vi er også aktuelle i et prosjektsamarbeid med andre kommuner her. Det er dokumentert at spesialisthelsetjenesten drar avgårde med brorparten av forskningsmidlene, derfor er det viktig at forskning på kommunale helse- og omsorgstjenester løftes fram, og kommunene må også selv ta grep her.

Samspill, samhandling og utviklingskraft - det handler fortsatt om å skape forbindelser

I alt vi gjør er det viktig å skape gode forbindelser og relasjoner, både internt og eksternt selv når vi står oppe i vanskelige saker. Dette kommer til å ha betydelig økt relevans inn i framtida. Det handler om å mobilisere ressurser, i fellesskap. Røros kommune er en stor og kompleks organisasjon, men samtidig en liten kommune. Kommunedirektørens vurdering av organisasjonen er at den er framtid- og utviklingsrettet med god evne og vilje til endring. Dette er også ofte et bilde eksterne samarbeidspartnere beskriver. Samtidig er vi en svært sårbar organisasjon, der fagområder ofte dekkes av en person og små avdelinger som skal håndtere store og komplekse oppgaver. Dette sett i sammenheng med en svak kommuneøkonomi, gjør at utviklingskraften og mulig slitasje i organisasjonen må følges svært tett, opp mot de til enhver tid rådende rammevilkår.

Røros kommune arbeider målrettet og langsiktig med å bedre dialogen med brukere og innbyggere og andre samarbeidsparter. I mange sammenhenger er Røros kommune i en god utvikling. Kommunedirektøren vil framheve møtet med næringslivet og hyttetreffet som ble gjennomført i 2022 og som vi har mål om å gjennomføre årlig. I tillegg må frivillig sektor, råd og brukerutvalg nevnes eksplisitt da disse har en betydelig innvirkning på lokalsamfunnets utvikling. De representerer en svært stor ressurs som vi er avhengig av, både i vårt daglige arbeid, og også knyttet til beredskap, totalt sett for at vi fortsatt skal ha et livskraftig samfunn. Denne samhandlingen satt i system tar oss

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

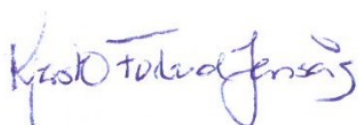
*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

et viktig skritt på veien i den videre utviklingen av Rørossamfunnet til beste for alle, der inkludering og mangfold skal være bærende elementer. Nylig revidert samfunnsdel inneholder et eget satsningsområde "Med hjerte for samarbeid". Kommunedirektøren håper at dette fortsatt vil være rettesnor, for alle som har "aksjer" i å medvirke til og styrke videreutviklingen av Rørossamfunnet. Det er fantastisk mye ressurser som er forløst på Røros, men vi har også fortsatt en veg å gå.

Kommunedirektøren vil rose det omfattende og mangfoldige arbeidet som gjøres av ledere og ansatte i hele organisasjonen, og som alle bidrar til gode velferdstjenester for innbyggerne våre. Det er store forventninger til leveransene. Med et veldig godt samspill mellom dyktige medarbeidere, og på tvers av tjenester, legges et godt grunnlag for dette. Kommunedirektøren ønsker derfor også å berømme samarbeidet med tillitsvalgte og vernetjeneste. Dette er en forutsetning for å kunne lykkes i utviklingsarbeid over tid.

Forslag til handlings- og økonomiplan (HØP) 2024-2027 legges med dette fram til politisk behandling.

Røros, 16. november 2023

Kjersti Forbord Jensås

Kommunedirektør

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien Vuelie
Pulsen i fjellet

Satsingsområder

Visjon

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Pulsen i fjellet er Røros kommune sin visjon. Bakgrunnen for visjonen er en omfattende prosess, hvor nærmere 500 rørosinger aktivt har deltatt og kommet frem til kvaliteter som er særegne for Røros og verdi-ord som beskriver Rørossamfunnet. De tre kvalitetene som betegner, beskriver og gir Rørossamfunnet identitet er kultur, verdensarv og industri. Rørossamfunnet er inkluderende og stolt – engasjementet og dugnadsånden pulserer. Det er lagt til grunn at disse kvalitetene og verdiordene omfattes av Røros kommune sin visjon Pulsen i fjellet.

Visjonen beskriver hva Røros kommune skal være; den er en rettesnor for alle ansatte og representanter for Røros kommune.

Pulsen i fjellet er et nyttig verktøy som synliggjør hvor hardt og raskt pulsen slår innenfor ulike avdelinger og områder. Den er et visuelt uttrykk som til enhver tid formidler kommunens og Rørossamfunnets puls – fra hvilepuls til makspuls, og alle nivåene imellom.

Pulsen starta i grunnfjellet, av den har Røros vokst fram og her skal den fortsatt slå sterkt. Pulsen i fjellet omfatter alle aspekter av vår felles fjellpuls. Det pulserende kulturlivet er rangert som landets beste flere år på rad. Samtidig er utfordringer knyttet til budsjett, kommuneøkonomi og kommunestruktur en påminnelse om viktigheten av at Røros kommune daglig jobber for at Pulsen i fjellet skal fortsette å slå sterkt. Pulsen i fjellet omfatter alle ansatte, fastboende, tilreisende og tilflyttende i Røros kommune, og minner oss om at pulsen slår jevnt og varierende, i takt med arrangementer, årstider, samfunns- og næringsutvikling.

I tillegg synliggjøres tre kvaliteter som betegner, beskriver og gir Rørossamfunnet identitet

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Fokusområder og hovedmål fra kommuneplanens samfunnsdel

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Kommunen har fire satsingsområder fram mot 2030:

- Fjellnaturen og verdensarven som vårt livsgrunnlag
Handler om at vi må ta vare på naturen, verdensarven og bli mer klima- og miljøvennlige.
- Et pulserende hverdagsliv
Handler om at alle skal ha det bra uansett hvem de er og i alle faser av livet.
- Med tradisjon for sirkulær verdiskaping
Handler om at vi skal ha miljøvennlig, rettferdig og langsiktig økonomisk utvikling.
- Med hjerte for samarbeid
Handler om at kommunen, næringsliv og innbyggere må samarbeide for at Røros skal være et godt sted bo i mange år framover.

Hvert av satsingsområdene er knyttet sammen med tre hovedmål. Disse til sammen 12 målene skal ligge til grunn for delmål som vedtas i strategiske planer basert på samfunnsdelen. I økonomiplanen skal så tiltak og oppdrag knyttes til delmålene for å få en rød tråd mellom samfunnsdelen og økonomiplanen, som for oss også er "Kommuneplanens **handlingsdel**". Ved utarbeidelse av Handlings- og økonomiplan for 2024-2027 (HØP), er det så langt ikke vedtatt noen planer basert på den nye samfunnsdelen. Dette fører til at det kun ligger hovedmål i HØP som vedtas i år. I kommende års behandling av HØP, vil tiltak og oppdrag som legges inn, være knyttet opp mot delmål. Dette vil gi leseren av planen en god oversikt over hva som faktisk gjøres for å følge opp satsingsområder og mål som er vedtatt i kommuneplanens samfunnsdel.

Fjellnaturen og verdensarven som vårt livsgrunnlag

Satsningsområdet **fjellnaturen og verdensarven som vårt livsgrunnlag** følger opp bærekraftsdimensjonen klima og miljø. Det er fire bærekraftsmål ([13](#), [14](#), [15](#) og [6](#)) som er definert inn i dimensjonen, med følgende perspektiv:

- Klimagassutslipp
- Klimatilpasning
- Naturmangfold
- Arealbruk

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

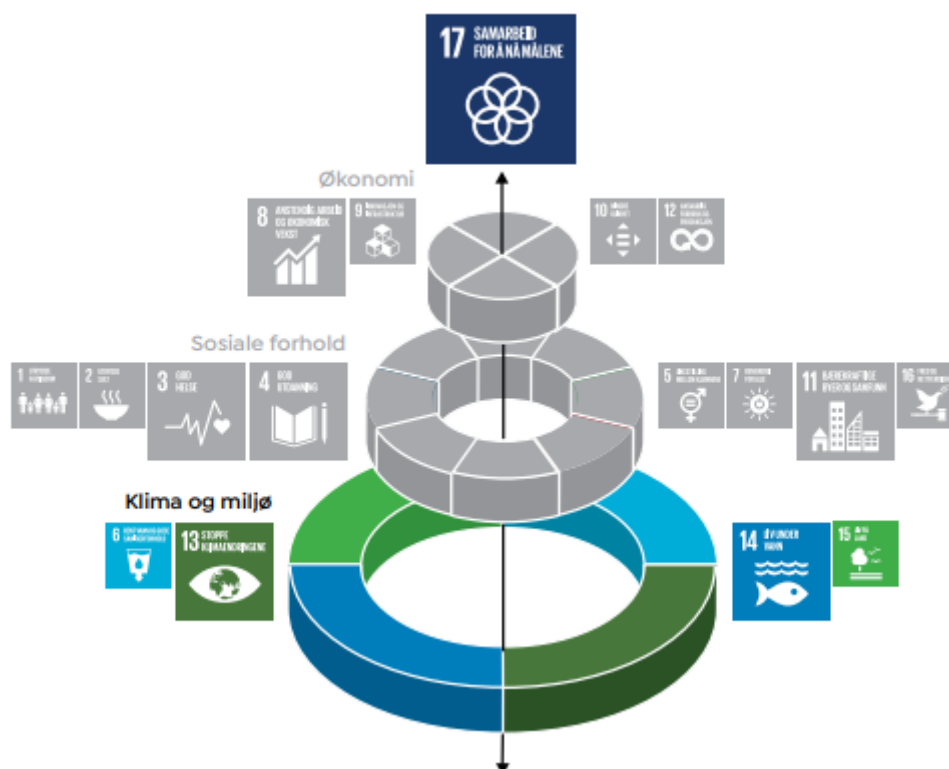
INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Hele Røros kommune ligger mer enn 600 meter over havet med variert geologi og høyt biologisk mangfold med mange sjeldne og sårbare arter. Landskapet innbyr til friluftsliv og naturopplevelser. Gras-, kjøtt- og melkeproduksjon og samisk reindrift er primærproduksjonene i kommunen, og gir viktige arbeidsplasser både i produksjonene og i næringsmiddelindustrien.

Malmforekomstene på Rørosvidda var gjennom 333 år grunnlaget for Røros kobberverk, og framveksten av Bergstaden og grendene i Circumferensen. Dagens moderne industribedrifter er fremdeles de største økonomiske verdiskaperne i kommunen.

Bergstaden og mange av sporene etter kobberverket er bevart, og er på UNESCOs liste over verdens natur og kulturarv. Trehusmiljøet i Bergstaden, kulturarrangementene og verdensarvstatusen er grunnlaget for reiselivs- og handelsbedriftene. Kunnskapsinnsamling, vedlikehold og formidling av kulturminnene skaper mange arbeidsplasser.

I 2010, ble gruveområdene Storvartz og Nordgruvene en del av verdensarven. Gruveområdene avgir store mengder giftige tungmetaller til Hitterdalsvassdraget og Glomma. Dette er kommunens alvorligste forurensningsproblem. Orvsjøen, Orva og Prestbekken er biologisk døde vassdrag. Det er krevende å etablere virkningsfulle tiltak for å redusere forurensingen uten å påvirke verdensarvverdiene.

Klimaendringene påvirker Røros med mildere og kortere vintre og hyppigere flomsituasjoner. God beredskap og sikring av bebyggelse og infrastruktur blir enda viktigere enn tidligere.

Vi kan bidra til at de nasjonale klimamålene for 2030 nås gjennom nøysomhet og miljøvennlig adferd, avfallsreduksjon og gjenvinning, enøktiltak og elektrifisering og bærekraftig arealbruk.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie
Pulsen
i fjellet

All nedbygging av natur reduserer det biologiske mangfoldet. Bygging av fritidsboliger er det arealmessig største inngrepet i Røros nest etter infrastruktur. Ved å styre nybyggingen til områder som allerede er bebygd eller vedtatt utbygd, forebygger vi framtidig tap av biologisk mangfold.

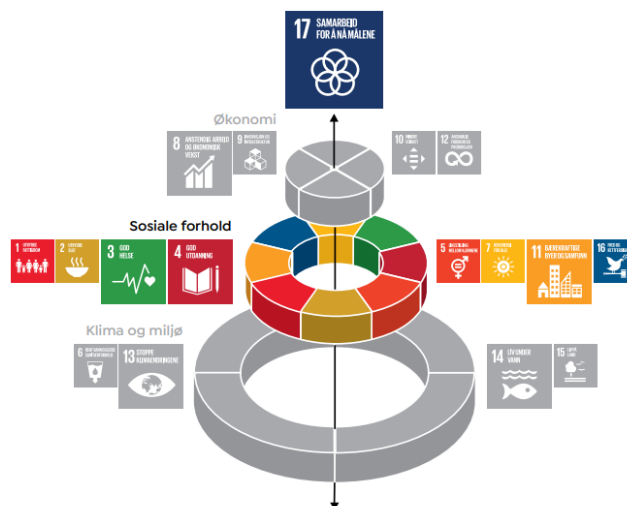
Hovedmål for kommunen

- Røros er forberedt på et klima i endring
- Røros følger opp alle typer forurensing
- Røros sikrer naturmangfoldet og verdensarvverdiene

Et pulserende hverdagsliv

Satsningsområdet **et pulserende hverdagsliv** svarer opp bærekraftsdimensjonen sosiale forhold. Det er åtte bærekraftsmål ([1](#), [2](#), [3](#), [4](#), [5](#), [7](#), [11](#) og [16](#)) som er definert inn i dimensjonen, med følgende perspektiv:

- Folkehelse
- Tilgjengelighet
- Sosial ulikhet
- Utdanningsnivå
- Inkludering

Menneskene som bor i Røros er vår viktigste ressurs, både nå og i framtida. Egenskaper som kreativitet, nyskaping og pågangsmot trives best når de kan utvikles innenfor trygge rammer. Både barn, ungdom og voksne skal kunne oppleve mestring og at de bidrar til lokalsamfunnet etter evne, uansett bakgrunn og helse. Derfor vil vi også jobbe for at tidlig innsats og tverrfaglig samhandling skal være bærende prinsipper i alle tjenestoområder.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros har gjennom de siste århundrene hatt både en samisk og en norsk befolkning. Røros ble samisk forvaltningsområde for språk og kultur i 2018, og har store ambisjoner om å øke kunnskapen om samisk kultur, reindrift og tradisjonskunnskap i hele befolkningen. Vi er godt i gang med arbeidet, men dessverre ser vi fremdeles at gamle, undertrykkende holdninger overfor den samiske befolkningen kommer til syne, blant annet i kommentarfeltene på sosiale medier. Vi har også opplevd en markant tilflytting av personer med en annen kulturell bakgrunn, hvor det er viktig at vi skaper gode arenaer for integrasjon og inkludering.

Røros har gode bomiljøer og møteplasser for alle aldersgrupper. Et rikt organisasjonsliv innen idrett, friluftsliv, musikk, kunst og andre kulturaktiviteter engasjerer mange. Å beholde og skape nye møteplasser for barn og ungdom som ikke deltar i organiserte aktiviteter vil fortsatt være svært viktig for å hindre utenforskap og fremmedgjøring. Kultur er av de kvaliteter som beskriver, betegner og gir Rørossamfunnet identitet. Denne bærebjelken skal bevares og utvikles.

Historien, verdensarven og fjellnaturen skaper identitet og stolthet blant innbyggerne. Det samme gjør våre kultur- og mattradisjoner. Utdannings- og formidlingsinstitusjonene og frivilligheten har viktige roller i å videreføre dette overfor nye generasjoner. Sammen med et variert sysselsettingstilbud og gode bomiljø er det grunnlaget for et levende og bærekraftig lokalsamfunn.

Hovedmål for kommunen

- Røros gir barn og unge en god oppvekst
- Røros har et levende lokalmiljø og bruker verdensarven aktivt
- Rørossamfunnet skaper livsglede

Med tradisjon for sirkulær verdiskaping

Satsingsområdet **med tradisjon for sirkulær verdiskaping** følger opp den økonomiske dimensjonen av bærekraft. Det er fire bærekraftsmål ([8](#), [9](#), [10](#) og [12](#)) som er definert inn i dimensjonen, med følgende perspektiv:

- Grønn omstilling
- Sirkulær økonomi
- Kompetanse
- Arbeid og sysselsetting

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

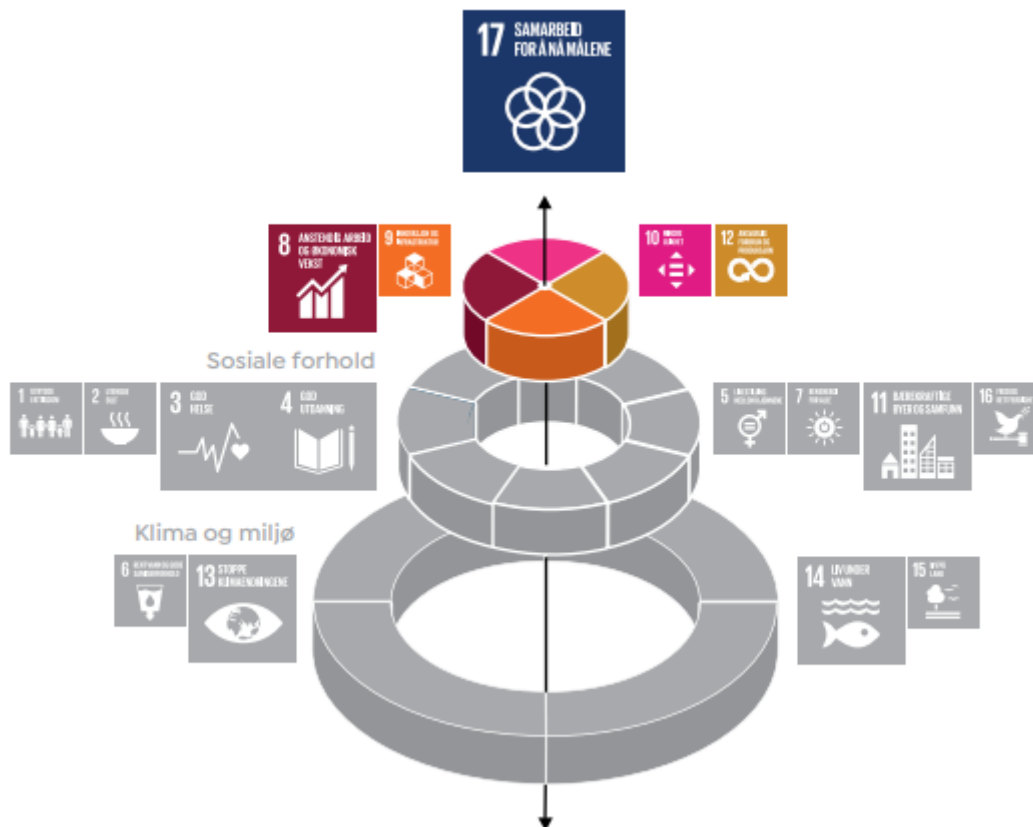
INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros har lange tradisjoner med sirkulær økonomi hvor gjenbruk og smart utnyttelse av naturressurser og produkter har vært viktig. Når produktene ikke kan brukes om igjen, kan avfallet brukes som råvarer i ny produksjon. Gjenbruk av materialer i hus var helt nødvendig på et sted hvor trevirke var forbeholdt produksjonen til Kobberverket. Dette videreføres i dagens arbeid med å ta vare på bygningsarven vår. Et annet eksempel er hvordan industribedriften HÅG/Flokk over flere tiår har hatt fokus på gjenbruk og resirkulering av materialer i sin produksjon og verdikjede. Økologisk landbruksdrift, uten ekstern tilførsel av kunstgjødsel og sprøytemidler, er også eksempel på sirkulærøkonomi.

Verdensarven Røros Bergstad og Cirkumferensen er innskrevet på verdensarvlista som et fremragende eksempel på tradisjonell bosetting og ressursutnyttelse, men bergverksdriften hadde store konsekvenser for naturen som fortsatt er synlig i naturen i dag. Folk måtte tilpasse seg forholdene og utnytte de knappe ressursene som var tilgjengelig. Det er på mange måter det samme som vi i dag kaller sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi og grønn omstilling blir stadig viktigere når vi skal oppfylle både lokale og nasjonale mål om omstilling. Røros skal være aktive i næringsutvikling og være en pådriver for at dette skjer på miljøet og verdensarvens premisser. Vi må ha et bærekraftig perspektiv på produksjon og forbruk.

Røros skal være attraktiv for eksisterende og nye næringer. Røros har aktive næringsaktører i dag innen alle sektorer, og vi er avhengig av å ha tilgang på kompetent arbeidskraft som vil være med å videreutvikle og skape nye næringer. Regionen har lite arbeidsledighet som igjen gjør at vi må jobbe aktivt for å skaffe og sikre tilgang på arbeidskraft. Vi skal også jobbe for å styrke kunnskapsklyngene våre, både innen kommunen og i regionen.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie
Pulsen
i fjellet

Røros skal legge til rette for et mangfoldig næringsliv hvor sirkulær økonomi står sterkt og hvor dette skal være bærende prinsipp i private og offentlige virksomheter. Røros har en av de eldste bosettinger av sørsamisk befolkning i Norge som har lange tradisjoner med kulturutøvelse. I dette står reindrift sterkt og Røros skal jobbe videre med at man sikrer areal og ivaretar reindrift som en bærekraftig kilde for matproduksjon.

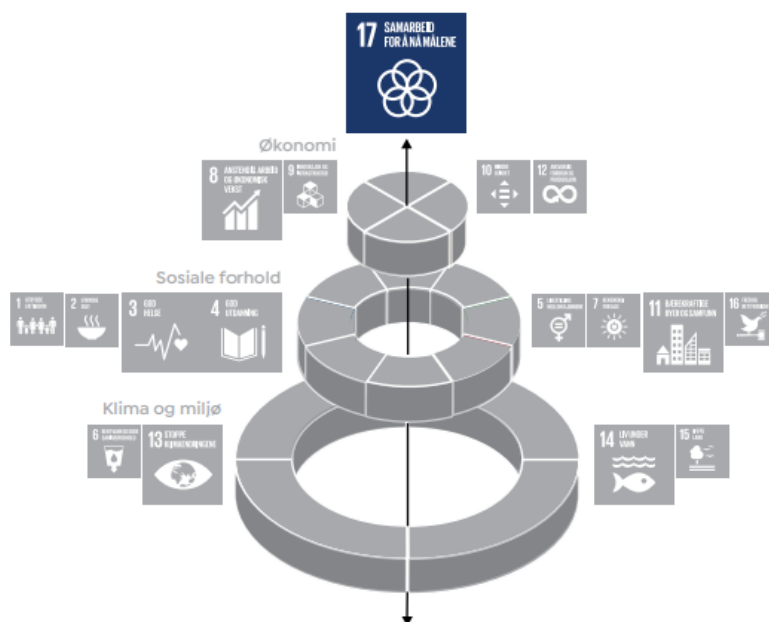
Hovedmål for kommunen

- Røros bruker kunnskap om verdensarverdiene og samisk kulturarv som grunnlag for verdiskaping
- Røros videreutvikler et sirkulært, mangfoldig og attraktivt næringsliv
- Rørosregionen er attraktiv for kompetent arbeidskraft og gir gode utviklingsmuligheter for den enkelte

Med hjerte for samarbeid

Satsningsområdet **med hjerte for samarbeid** henger sammen med bærekraftsmål [17](#) som handler om samarbeid og demokrati. Dimensjonen er viktig for å oppnå målsettingen i de andre dimensjonene. Viktige perspektiver er:

- Tillit til det offentlige
- Veiledning
- Koordinering
- Medvirkning

Røros er et godt fungerende lokalsamfunn. Dette er et resultat av et sterkt kultur- og organisasjonsliv, gode offentlige institusjoner, et vitalt politisk miljø, og et næringsliv som på forskjellige måter bidrar sterkt til utvikling av lokalsamfunnet. Det er "alles" oppgave å ta vare på disse godene.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros har siden starten av kobberverkets virksomhet vært et økonomisk og kulturelt knutepunkt i grenselandet mellom Innlandet og Trøndelag. Lang avstand fra de store befolkningssentra gjør oss avhengige av gode kommunikasjoner og tett samarbeid med nabokommuner både i Nord-Østerdalen og i Gauldalen. Både historisk og i dag er Trondheim “vår by”, der både det offentlige, industri, reiseliv og kulturaktører i hovedsak utveksler kompetanse og ideer. Det sterkt voksende matmiljøet er også knyttet sørover mot Østerdalen, Hamar og hovedstadsregionen.

Mange av suksesshistoriene de siste tiårene bygger på tydelig og god kommunikasjon og godt samarbeid mellom private organisasjoner, offentlig sektor og de frivillige. Et godt eksempel er de mange store arrangementene, med Rørosmartnan som det største, som viser at det er mulig å skape både resultater og synlighet selv om vi hver for oss er små aktører.

Krav til spisskompetanse i både det offentlige og næringslivet i kommunen, gjør at vi i dag er mer avhengig av tette samarbeidsrelasjoner enn noen gang. Rekrutteringen skjer i stadig større grad regionalt. I 2021 pendlet over 900 arbeidstakere inn til Røros, og over 500 pendlet ut av kommunen. Tallene for pendlere både inn og ut er økende.

I et tynt befolket område er samordning mellom kommunene og fylkeskommunene, og et tett samarbeid med næringslivet en forutsetning for å skaffe nyetableringer og å nå opp i statlige prioriteringer. Etableringen av Kulturminnefondet, driften av flyruta og nye initiativ rundt Rørosbanen er eksempler på dette.

Røros skal fortsette å være en pådriver for samarbeid i regionen, både nordover og sørover. Både samarbeidet om verdensarven gjennom Verdensarvrådet og reiselivsamarbeidet gjennom Destinasjon Røros og Østerdalen, er eksempler etablerte og viktige regionale organisasjoner som vi vil bygge videre på.

Hovedmål for kommunen

- Røros skal være en pådriver for sterke regionale samarbeid
- Røros skal videreutvikle gode relasjoner med nasjonale aktører
- Røros videreutvikler et aktivt lokaldemokrati og god lokal samhandling

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Ord og begreper i økonomiplanen

Økonomiplanen er en sentral del av kommunens virksomhetsstyring. Den omfatter hele kommunens virksomhet, og skal gi en realistisk oversikt over sannsynlige inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden.

Økonomiplanen består av en driftsdel og en investeringsdel. Det første året i handlings- og økonomiplanen legger rammene for årsbudsjettet der bevilgningene er bindende, mens de resterende årene gir rammer for å planlegge de senere budsjettår.

I forskrifter til kommuneloven fastsettes det hvilke skjemaer som er obligatoriske i kommunen økonomiplan.

Bevilgningsoversikt drift etter § 5-4 1. og 2. ledd er nytt fra 2022. Dette skjemat erstatter tidligere skjemaer 1A og 1B. 1A 1. ledd en oversikt som viser kommunens frie disponible inntekter. Dette er inntekter som ikke knytter seg til bestemte formål i budsjettet, og der kommunestyret avgjør hva midlene skal gå til. Inntekter som knytter seg til bestemte formål er inkludert i rammene til de ulike budsjettområdene (øremerkede tilskudd, sykelønnsrefusjoner, brukerbetaling og gebyrer).

Under frie disponible inntekter finner vi skatt på inntekt og formue, rammetilskudd fra staten, evt. eiendomsskatt og andre inntekter som for eksempel integreringstilskuddet.

Bevilgningene til de enkelte budsjettområdene spesifiseres i skjemaets 2. ledd Budsjettområdene defineres som rammeområder. Et rammeområde er summen av et antall enheter, som jobber med oppgaveløsning innen samme sektor, for eksempel oppvekst eller tekniske områder. Det enkelte rammeområdets bruk av midler fra fond og avsetning til fond vises også i dette skjemaet.

Ansvarsrammene er nettorammer. Det vil si at rammene er inkludert inntekter som er direkte knyttet til de aktuelle formålene, som øremerkede tilskudd, sykelønnsrefusjoner, brukerbetaling og gebyrer. Rammene er summen av budsjetttrammene til virksomhetene som inngår i rammeområdet. For noen rammeområder, for eksempel stab og støtte, er det bare en virksomhet som ligger i rammeområdet, men det i andre rammeområder som oppvekst ligger mange forskjellige virksomheter.

Økonomisk oversikt drift etter § 5-6(Budsjettskjema 3) viser alle kommunens inntekter og utgifter etter art (type inntekt eller utgift) - både frie inntekter, øremerkede tilskudd, lønnsutgifter, driftsutgifter, rente- og avdragsutgifter etc.

Kommunestyret vedtar budsjetttrammene for de enkelte rammeområdene, mens det er kommunedirektøren som har ansvaret for den interne fordelingen mellom virksomhetene i det enkelte virksomhetsområdet. Det vil si at kommunestyret bestemmer hvor mye kommunen skal bevilge til område for oppvekst, mens det er kommunedirektøren som bestemmer fordelingen av disse rammene mellom skolene, barnehagene og de andre virksomheter i området. Videre har kommunedirektøren delegert ansvaret for disponeringen av de enkelte virksomhetsrammene ned til virksomhetsledere. Det betyr at når kommunedirektøren har bestemt hvor stor del av oppvekstrammen som skal fordeles til for eksempel Røros skole, er det virksomhetslederen på denne

skolen som bestemmer hvordan disse rammene skal benyttes for å på best mulig måte oppnå målene som er satt for virksomheten.

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 1. ledd viser kommunens investeringer i varige driftsmidler (skole, barnehage, omsorgsboliger etc.), andre investeringsutgifter som utlån av midler, og hvordan investeringene er finansiert. Kommunen har ulike finansieringskilder - bruk av lån, kompensasjon for merverdiavgift knyttet til investeringsutgifter, tilskudd, salg av varige driftsmidler og finansielle anleggsmidler, overføring fra drift etc.

Bevilgningsoversikt investering etter § 5-5 2. ledd er en oversikt over bevilgninger til investeringer i anleggsmidler, og stilles opp i samsvar med det som er bestemt av kommunestyret. Oppstillingen av bevilgningene skal inneholde bruttobeløp.

Brutto driftsresultat

Med brutto driftsresultat menes de totale driftsinntektene fratrukket utgiftene som er knyttet til den årlige driften av kommunen (inkludert avskrivninger). Et godt brutto driftsresultat kan benyttes til å svare for høye rente- og avdragsutgifter som følge av høy lånegjeld, til egenkapital i investeringer, til å håndtere uforutsette utgifter og svikt i inntektene eller til inndekning av tidligere års underskudd.

Netto driftsresultat

Netto driftsresultat viser hva som er igjen etter at alle årets løpende utgifter (dvs. lønns- og driftsutgifter og rente- og avdragsutgifter) er trukket fra alle årets løpende inntekter. Avskrivningene er eliminert ved at de har en motpost før netto driftsresultat. Det er avdragsutgiftene som dermed påvirker resultatet i kommunebudsjettet.

Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk (disposisjonsfond), og er et uttrykk for kommunens økonomiske handlingsrom. Staten legger til grunn at kommunene sett under ett bør ha et netto driftsresultat som tilsvarer minst 1,75 prosent av driftsinntektene. Netto driftsresultat er det mest brukte resultatbegrepet i kommunesektoren.

En svakhet ved netto driftsresultat er at det ikke gir et tilstrekkelig godt bilde av den mer langsiktige utviklingen i en kommunens økonomi. Et lavt vedlikeholdsnivå vil for eksempel påvirke driftsresultatet positivt. En annen innvending er at avdrag og ikke avskrivninger inngår i resultatbegrepet, slik at kapitalslitet ikke nødvendigvis blir tatt tilstrekkelig hensyn til.

Mer-/mindreforbruk

Dette er bunnlinjen i kommunebudsjett og -regnskapet og består i tillegg til differansen mellom årets løpende inntekter og utgifter (netto driftsresultat) av avsetninger til senere bruk (fond), bruk av tidligere oppsparte midler (fond) og overføring til investering. Kommuner kan ikke budsjettere med merforbruk. Om økonomiplanen viser et merforbruk i ett eller flere år, som ikke budsjetteres dekt inn av disposisjonsfond eller andre midler, vil dette føre til at kommunen blir innmeldt på ROBEK

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Dersom en kommune får et regnskapsmessig merforbruk, må dette dekkes inn i løpet av de neste to årene. I ny kommunelov som gjelder fra 2020 vil kommuner med et regnskapsmessig merforbruk på mer enn 3 % av brutto driftsinntekter meldes inn i ROBEK.

Hva er KOSTRA?

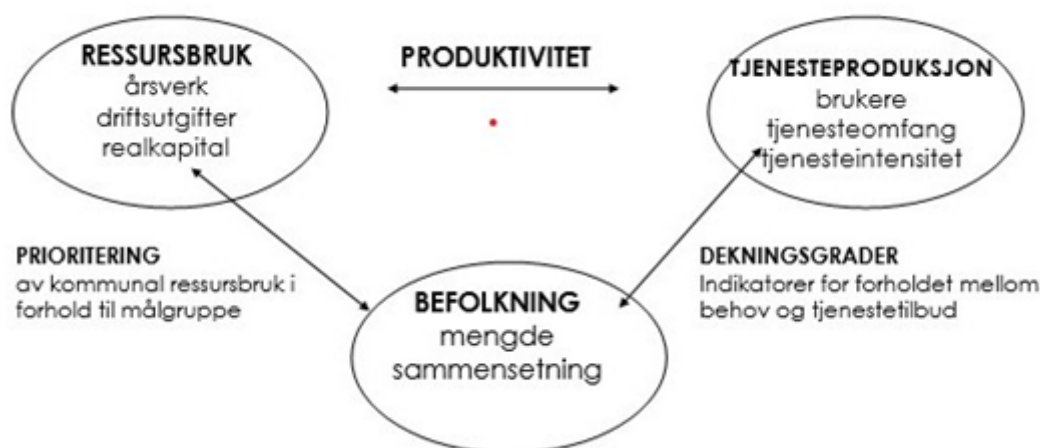
Mange steder i denne økonomiplanen og i andre dokumenter som kommer fra kommunen, refereres det til KOSTRA-tall, KOSTRA-analyser og sammenligning med andre kommuners KOSTRA-tall. Hva er egentlig KOSTRA?

KOSTRA (Kommune-Stat-Rapportering) er et nasjonalt informasjonssystem som gir styringsinformasjon/ statistikk om kommunal virksomhet. Ved hjelp av KOSTRA skal det skaffes et bedre grunnlag for oppfølging og vurdering av kommunens ressursbruk og for sammenligninger kommunene imellom.

KOSTRA skal forenkle rapporteringen fra kommunene til staten ved at data rapporteres bare en gang, selv om de skal brukes til ulike formål. All rapportering fra kommunene til Statistisk sentralbyrå (SSB) skjer ved elektronisk datautveksling. Fra og med 2001 rapporterer alle kommunene og fylkeskommunene etter KOSTRA-modellen.

Målsettingen er at

- Dataene skal være entydige og dermed sammenlignbare med andre kommuner
- Vi skal kunne koble tjenstedata, befolkningsdata og økonomi. KOSTRA gir dermed nye muligheter til å hente ut nøkkeltall/styringsinformasjon. Informasjonen kan gi grunnlag for å vurdere sammenhengen mellom ressursbruk, kommunens tjenesteyting og behovene i kommunens befolkning. Dette kan vi illustrere slik:

TJENESTERAPPORTERINGEN

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Tjenesterapporteringen omfatter opplysninger om personellinnsats, omfang av tjenesteproduksjon, ulike typer tjenester og brukere av kommunens tjenester. Rapporteringen skjer elektronisk. I tillegg blir økonomidata rapportert inn. Befolkningsstatistikk har SSB selv.

Dataene rapporteres inn en gang i året.

SSB publiserer ureviderte tall for kommunene 15. mars, og opprettede tall 15. juni. De ureviderte nøkkeltallene pr. 15. mars kan inneholde feil. Kommunene har anledning til å rette opp feil og mangler i sine data innen 15. april, og SSB gjennomfører kvalitetskontroller og revisjon av datamaterialet før publiseringen den 15. juni.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

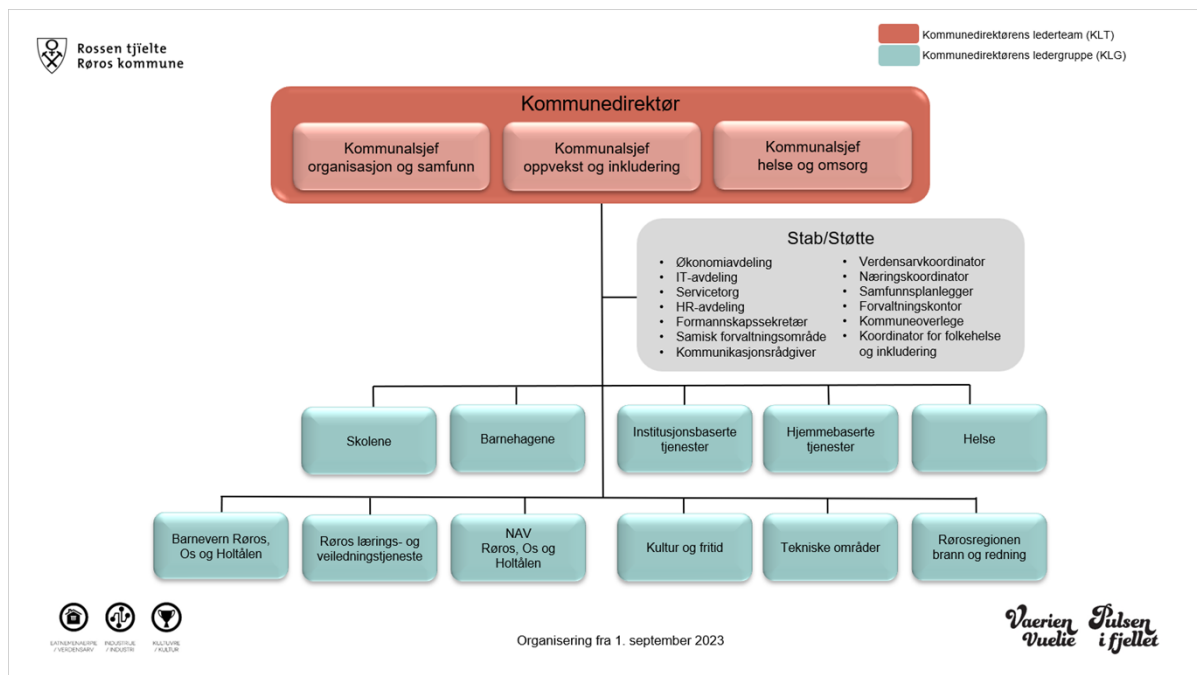
INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Organisasjon og styring

I samarbeid med ledere, tillitsvalgte og medarbeidere har kommunedirektøren de siste årene gjennomført omfattende, men nødvendige tilpasninger av organisasjonen Røros kommune. Det tar tid fra en beslutning om organisatoriske endringer fattes til dette er rotfestet i hele organisasjonen slik at både ledelseslinjer, delegering av myndighet, møtearenaer og informasjonsflyt fungerer godt. Organisasjonen skal også være dynamisk og tilpasses de til enhver tid endrede rammevilkår. Det tas derfor en vurdering av dette hvert år for å se om det er både ønskelig og viktig med endringer slik at vi har en effektiv organisasjon med gode kommunikasjonslinjer og tydelige ledernivå.

Utvikling av kommuneorganisasjonen

Kommuneorganisasjonen i Røros har i de siste 8-10 årene vært gjenstand for omfattende endrings- og omstillingsprosesser. En organisasjon må alltid være tilpasset de oppgavene organisasjonen skal løse og rammebetingelsene som til enhver tid er gitt. Det er en forutsetning for at en organisasjon skal kunne jobbe effektivt og målrettet. Det er en viktig oppgave for stab og støtte å initiere, koordinere og sikre fremdrift for dette kontinuerlige og langsiktige arbeidet. Organisasjonsutvikling er derfor et kontinuerlig arbeid. Ny kommuneplanens samfunnsdel 2023-2030 har et eget kapittel som omhandler [“forutsetninger for å lykkes”](#). Dette vil være retningsgivende for blant annet arbeidsmetodikk og samspill i organisasjonen.

Røros kommune benytter verktøyet «[Kommunekompasset](#)» som veileder for hvordan vi prioriterer arbeidet med organisasjonsutvikling. Kommunekompasset er en evalueringsmetodikk for å vurdere hvordan kommunens forvaltningspraksis er bygget opp, forankret og etterlevet. Dette omfatter blant annet arbeidsmetoder, systemer, rutiner og arbeidsprosesser. Røros kommune har så langt gjennomført denne evalueringen i 2014, 2017 og i 2022. I 2022 viste evalueringen at resultatene over tid i Røros er blitt svært gode. Kommunen skåret høyest i Norge av de 58 norske kommunene som har benyttet Kommunekompasset en eller flere ganger siden 2010. Røros har hatt meget god

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Værien Vuelie i fjellet

utvikling på alle åtte områder siden 2017. Dette har vært mulig med et helhetlig, systematisk og langsiktig utviklingsarbeid.

Med ny [utviklingsstrategi 3](#) (2023-2025), tar kommunen sikte på å bevege seg ytterligere i retning av det som kalles kommune 3.0, også kalt “samskapingkommunen”. Kommune 3.0 har et tydelig fokus på at den gode kommunen skapes sammen med innbyggerne, næringsliv og besøkende. Det vil være viktig nå at vi holder energien på retning og mål, og at vi utvikler og løfter oss videre. Kommunestyret vedtok i ny utviklingsstrategi 3 (2023-2025) i september. Den er annerledes enn de to foregående strategiene som hadde mange ulike delstrategier. Utviklingsstrategi 3 skal legge til rette for utvikling av samskaping og metodikk for medarbeiderskap. Det skal gjøres i sammenheng med leder- og organisasjonsutvikling. Samskaping vil sette krav til hvordan vi utøver våre ulike roller i organisasjonen, dvs både medarbeiderrollen, lederrollen og politikerrollen.

De siste årene er det lagt ned et betydelig arbeid med å utarbeide og implementere gode overordnede planer og styringsdokumenter.

Eksempler på dette er den allerede beskrevne [utviklingsstrategien](#), [strategi for innbyggerdialog](#), [arbeidsgiverstrategien](#), [strategisk kompetanseplan](#), [kommunikasjonsstrategien](#) “Innsiden reflekteres på utsiden” og [strategi for digital transformasjon](#).

Som en del av arbeidet med arbeidsgiverstrategien, er det gjennomført et omfattende lederutviklingsprogram for å gi kompetanse og fokus på lederens rolle og utøvelsen av denne. Lederutviklingsprogrammet følges fortsatt opp med faste ledersamlinger i løpet av året. I tillegg gjennomfører nye ledere utviklingsprogrammet desentralisert. Dette videreføres i 2024.

God kommunikasjon med et klart, tydelig og forståelig språk gir god service, gode samarbeidsforhold internt og eksternt og gjør kommunen til en forutsigbar samfunnsaktør. Med bakgrunn i kommunikasjonsstrategien «Innsiden reflekteres på utsiden», er arbeidet med Klart Språk en prioritert oppgave. Arbeidet er kommet godt i gang og videreføres i 2024.

Politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling la grunnlaget for “Strategi for innbyggerdialog” som ble vedtatt i 2019. Den brukes aktivt på flere nivåer for en bedre kommunikasjon og samhandling mellom kommunen og innbyggerne, næringsliv og lag og foreninger. Kommunestyret vedtok også etablering og organisering av et innbyggerpanel. Dette arbeidet har kommet godt i gang i 2023, og innbyggerpanelet har allerede avsluttet sin første sak.

Røros kommune er en egen organisasjon, men samtidig en del av et stort samfunn, og kommunen har en betydelig rolle som samfunnsaktør. Organisasjonen er og må være i stadig tilpasning og utvikling. En viktig brikke i tilpasningen og utviklingen er «evnen til forandring». Dette betyr «evne til å gjøre noe annerledes i fremtiden enn det som er gjort tidligere». Det handler om evnen til å lese samfunnet som kommunen skal levere sine tjenester til og kontinuerlig se og ta i bruk nye muligheter for å løse oppgaver. Digitalisering er et helt vesentlig tema når kommunen skal tilpasse seg fremtiden. Et økt fokus på å ta i bruk de mulighetene som den digitale teknologien gir vil stå stadig sterkere i sentrum, og være en svært sentral del av utviklingen av Røros kommune.

“Strategi for digital transformasjon” er under revidering. Strategien er interkommunal i samarbeid med Os og Holtålen kommuner, og den svarer opp følgende utfordring: Hvordan levere mer effektive tjenester av høyere kvalitet med færre ressurser og la innbyggerne medvirke til utviklingen?

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Digitalisering av arbeidsprosesser, tjenesteproduksjon og kommunikasjonsflater er et avgjørende verktøy i den omfattende omstillingsprosessen som skal sette organisasjonen i stand til å levere enda bedre tjenester til enda flere brukere uten tilsvarende mer ressurser. Dette skal bidra positivt til å møte demografiutfordringene, noe som er omtalt mange steder i økonomiplanen.

Internkontroll

God internkontroll er en del av kommunens samlede styring og ledelse for å sikre leveranse av gode tjenester innenfor krav fastsatt i lover og forskrifter. Den ligger til grunn for drift og utvikling, og kommunedirektøren rapporterer på internkontroll i forbindelse med tertial- og årsrapport.

I den nye kommuneloven av 22. juni 2018 er kravet til kommunene om internkontroll skjerpet. § 25-1 sier:

"Internkontrollen skal være systematisk og tilpasses virksomhetens størrelse, egenart, aktiviteter og risikoforhold.

Ved internkontroll etter denne paragrafen skal kommunedirektøren:

- utarbeide en beskrivelse av virksomhetens hovedoppgaver, mål og organisering*
- ha nødvendige rutiner og prosedyrer*
- avdekke og følge opp avvik og risiko for avvik*
- dokumentere internkontrollen i den formen og det omfanget som er nødvendig*
- evaluere og ved behov forbedre skriftlige prosedyrer og andre tiltak for internkontroll"*

Det er i tillegg en rekke bestemmelser i kommuneloven og særlover som kan knyttes opp mot internkontroll. Kommuner skal ha internkontroll med administrasjonens virksomhet for å sikre at lover og forskrifter følges.

Ledelse og styring i Røros kommune

Kommunens ledere skal gi retning og skape resultater innenfor de rammer som er vedtatt av kommunestyret. Ledere har ansvaret for å etablere og følge opp rutiner og systemer. Dette vil sikre god virksomhetsstyring, internkontroll og faglig forsvarlige tjenester til innbyggere og brukere av tjenestene. I dette arbeidet inngår ansvaret for å utvikle en kultur som fremmer gode arbeidsprosesser, læring, forbedring og utvikling.

Internkontrollen i Røros kommune har som mål å sikre:

- Målrettet og effektiv drift
- Etterlevelse av lover og regler
- Pålitelig rapportering
- Iverksetting og oppfølging av politiske vedtak

Systemet består av:

- Kvalitetssystemet Compilo med styrende dokumenter og rutiner
- Kvalitetssystemet Compilo med avvikssystem
- Kvalitetssystemet Compilo med ROS-modul for gjennomføring av ROS-analyser
- Budsjett- og analyseverktøyet Framsikt med plan- og rapporteringsmodul (måloppnåelse planer, økonomi og internkontroll)

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Alle medarbeidere i Røros kommune skal være kjent med kommunens kvalitetssystem og aktuell tilgjengelig dokumentasjon. Virksomhetsledere skal i tillegg bruke Framsikt med de moduler som til enhver tid tas i bruk. Det er i 2022 startet opp arbeid med å koble på avdelingslederne i Framsikt. Dette arbeidet fortsetter i 2024.

Målet i Røros kommune er å ha en høy etisk standard og en etisk forsvarlig forvaltning av menneskelige og materielle verdier. Røros kommune har i flere år hatt etiske retningslinjer, som i hovedsak har vært tilpasset ansatte. I 2021 vedtok kommunestyret i tillegg egne etiske retningslinjer for folkevalgte. De etiske retningslinjer legger til grunn allmenngyldige etiske verdier og normer.

Både ledere og folkevalgte har ansvar for at våre etiske retningslinjer følges opp, tilpasses og er kjent i eget ansvarsområde. For å sikre systematisk arbeid og refleksjon over etiske problemstillinger har Kommunedirektørens ledergruppe (KLG) etiske dilemmaer og ledertema jevnlig oppe til refleksjon som et bidrag i arbeidet for gode beslutninger og god praksis. Denne metodikken benyttes også i lederteam i kommunalområdene.

Kommunens arbeidsgiverstrategi

[Kommunens arbeidsgiverstrategi](#) ble revidert i 2023. Hovedlinjene fra tidligere strategi er beholdt, men den er blant annet revidert ut fra erfaringer fra kommunekompass-evaluering og fra KS' arbeidsgiverpolitikk: «[Nyskapende arbeidsgivere](#)». I revidert strategi er medarbeiderskap gitt større plass og blitt mer konkretisert, jf også ny utviklingsstrategi. Strategien er også utvidet med et nytt punkt om samskaping. Mangfold og inkludering ligger til grunn for vårt arbeid, og strategien som er vedtatt er førende for dette arbeidet, gis prioritet.

Heltidskultur

Arbeid med heltidskultur fortsetter. Håndhevelse av fortrinnsrett for deltidsansatte og begrensning rekruttering til deltidsstillinger er to sentrale virkemidler som brukes aktivt. En stor andel av deltidsstillinger i kommunen er forårsaket kommunens arbeidstidsordninger ved turnusarbeid.

Heltidskultur er satt på dagsorden i administrasjonsutvalget, og dette skal være på sakskartet i hvert møte de har. Systematisk arbeid med heltidskultur i et samarbeid mellom politisk ledelse, tillitsvalgte og administrasjon fortsetter i 2024. Virksomheter innen helse- og omsorg jobber særlig med å tilpasse turnus for å minske behovet for deltid. Hver enkelt ansatt som arbeider deltid skal få oppfølging gjennom sin medarbeidersamtale for å kartlegge grunner til deltid og bekjempe ufrivillig deltid i størst mulig grad.

Sykefravær og arbeidsmiljø

Kommunedirektøren arbeider aktivt i samarbeid med virksomhetene med å redusere sykefravær på ulike nivåer. Det er et svært godt og systematisk arbeid som pågår mellom ulike aktører for å redusere sykefraværet. Kommunen har et eget IA-utvalg som består av representanter fra ledelsen (kommunedirektør, stab og virksomhetsledere), hovedverneombud, representant for hovedtillitsvalgte, BHT (bedriftshelsetjeneste), NAV lokalt og NAV arbeidslivssenter. Virksomhetene ved arbeidsmiljøgruppene blir invitert inn til IA-utvalget til en samtale rundt de utfordringer de står overfor, løsningsorientering og der behov for bistand fra IA-utvalget konkluderes. Virksomheter som har fått til gode tiltak deler også av sine erfaringer slik at andre kan lære av dette. Ordningen fungerer godt og er også framholdt som et godt eksempel på systematisk samhandling mellom

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

viktige aktører både over offentlig og privat virksomhet. IA-utvalget arrangerer også fagseminar der ledere, tillitsvalgte og verneombud samles til læring og erfaringsutveksling. Kommuneoverlege deltar en til to ganger i året.

I 2023 har kommunens rutiner for oppfølging av sykemeldte blitt revidert. I nye rutiner er det lagt større vekt på å ha gode rutiner for kontakt med arbeidsplassen under sykmelding, og mer enhetlige og forpliktende rutiner for oppfølging av sykmeldte som er sykmeldt i mer enn ett år.

Det jobbes aktivt med å utvikle gode styringstall for sykefraværet for at ledere skal kunne følge utviklingen i egen virksomhet på en bedre måte. Tallene gjøres tilgjengelig for lederne en gang i måneden og rapporteres videre i tertialrapporter.

Kompetanse og rekruttering

Røros kommune vier kompetanseutvikling i tjenestene stor oppmerksomhet. Kompetansestrategien danner grunnlag for prioritering og fagutvikling, og ute i virksomhetene skal de lage kompetanseplaner. Røros kommune har som mål å være en lærende organisasjon, som oppfordrer og tilrettelegger for kontinuerlig læring og utvikling av både ansatte og organisasjonen. En slik tilnærming er nødvendig for å skape en dynamisk organisasjon, som evner å tilpasse seg et samfunn og arbeidsmarked i stadig endring. Kommunen har i 2023 startet arbeid med å revidere kommunens kompetansestrategi for bedre å støtte virksomhetens kompetanseplanlegging. Arbeidet fortsetter i 2024.

Gode og strategiske rekrutteringsprosesser er avgjørende for kompetanseforvaltningen i organisasjonen. Røros kommunes satsning på heltidskultur, tilstrebes det å rekruttere nye medarbeidere i heltidsstillinger, samt å tilknytte seg nye typer kompetanse. Høyere stillingsprosent og heltidsstillinger styrker muligheten for å beholde rekruttert kompetanse, samtidig som det bidrar positivt til den generelle kompetanseutvikling i organisasjonen.

Kommunen har deltatt i KS sitt læringsnettverk "jobbvinner" som har hatt som mål å utvikle et mentorprogram for å rekruttere, utvikle og beholde helsepersonell. Nettverket ble ferdigstilt i 2023, og vi arbeider nå med å overføre lærdommen fra prosjektet over i driften av virksomhetene.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Handlingsregler, økonomisk analyse og budsjettprosessen

Generelle bestemmelser for budsjettprosessen

Formannskapet er etter kommuneloven pålagt å fremme forslag om årsbudsjett for det kommende kalenderår. Det skal gjøres rede for de grunnleggende prinsippene kommunen har benyttet ved fremstillingen av årsbudsjettet. Organiseringen av arbeidet med budsjettet skal også beskrives.

I henhold til kommuneloven § 14 skal kommunestyret en gang i året vedta rullerende økonomiplan. Planen skal omfatte hele kommunens virksomhet og gi en realistisk oversikt over sannsynlig inntekter, forventede utgifter og prioriterte oppgaver i planperioden. Økonomiplanen skal for hvert år i planperioden være i balanse

I tilknytning til bevilgningen skal det angis mål og premisser. Dette kan likevel utelates dersom anvendelsen åpenbart følger av bevilgningens tekst.

I henhold til økonomireglementet vedtar kommunestyret nettorammer for virksomhetsområdene og det delegeres til kommunedirektøren å fordele midler innenfor rammene. I oppstillingen av budsjettet følger kommunene de anbefalinger som er gitt for god kommunal regnskapskikk.

Frist for utlegging til alminnelig ettersyn er minst 14 dager før behandlingen i kommunestyret, jr. kommuneloven § 14-3. Kommunen er pålagt å vurdere tilstrekkeligheten av dette, og kommunedirektøren anser denne som tilstrekkelig. For at høringsinnspill skal kunne vurderes på en god måte av kommunestyrets medlemmer, er høringsfristen satt en uke før budsjettvedtak fra og med Økonomiplan 2023-2026.

I henhold til kommunelovens §14-4 utgjør Røros kommunes handlings- og økonomiplan (HØP) kommuneplanens handlingsdel.

Handlingsregler

I ny [kommunelov](#) stilles det krav til at kommunen skal utarbeide økonomiske handlingsregler til hjelp i den økonomiske planleggingen. Røros kommune har i flere år arbeidet etter en slik regel for budsjettarbeidet. Denne regelen er vedtatt av kommunestyret, og sier at kommunedirektøren skal søke å sette av 1,75% av kommunens inntekter fra skatt (ikke eiendomsskatt) og rammetilskudd til disposisjonsfond hvert år. Dette har i årene etter vedtaket vært forsøkt fulgt, og 6 millioner kroner er i hvert budsjett satt av til disposisjonsfond.

Ved behandlingen av økonomiplanen for 2021 til 2024 vedtok kommunestyret ytterligere to mål for fremtidige budsjetter. Den ene gjelder minimumsstørrelsen på disposisjonsfondet. Denne sier at disposisjonsfondet skal utgjøre minst 10% av kommunens brutto driftsinntekter. Dette vil si at man etter at fondet har nådd denne størrelsen, ikke kan disponere flere midler fra fondet enn at det over tid er på minst 10% av driftsinntektene. Denne handlingsregelen er den som representerer den aller største utfordringen i økonomiplanperioden, og om det ikke skjer betydelige forbedringer i den økonomiske statusen for kommunen, vil vi ved utgangen av planperioden være lengre fra handlingsregelen enn hva vi er ved inngangen av perioden.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Puls
i fjellet

Etter at denne handlingsregelen har vært gjeldende siden 2021, blir det stadig tydeligere at den ikke gir en riktig beskrivelse av hva som er et tilstrekkelig disposisjonsfond. Kommunens disposisjonsfond har i flere år blitt tilført store beløp fra bokføring av premieavvik fra pensjonsordningene, som en kalkulatorisk effekt som øker driftsresultatet i det året det oppstår, for deretter å bli belastet resultatet via amortisering av premieavvik de påfølgende årene. Dette fører til at den reelle, disponible størrelsen på disposisjonsfondet for mange kommuner, inklusive Røros, er langt lavere enn den bokførte verdien. På bakgrunn av dette, foreslår kommunedirektøren i Handlings- og økonomiplan for 2024 - 2027 at denne regelen endres til: **Disposisjonsfondet, fratrukket totalt bokført premieavvik pensjon, skal utgjøre minst 10 % av kommunens brutto driftsinntekter.** Denne endringen vil føre til at kommunen er svært langt unna å nå målet for handlingsregelen, men det vil tydeliggjøre utfordringene som må løses for å få en bærekraftig økonomi bedre enn hva dagens handlingsregel gjør. I KOSTRA-rapporter er det ikke mulig å ta ut statistikker for disposisjonsfond justert for pensjonseffekter, om den nye handlingsregelen blir vedtatt, vil derfor status for målet rapporteres i en egen rapport i tillegg til grafikken som vises under i denne teksten i forbindelse med årsrapportering.

Den andre, nye handlingsregelen som ble vedtatt høsten 2020 legger føringer for gjeldsbelastningen i kommunen. Målet er at gjeld som er tatt opp for å dekke investeringer over tid ikke skal være større enn 90% av brutto driftsinntekter. Ved å holde gjelden under dette nivået sikrer vi at [avdrags](#) kostnader ikke legger beslag på en så stor del av kommunens frie inntekter at det går ut over muligheten vår til å sikre forsvarlige driftsrammer til virksomhetene. Gjelden vil i løpet av den kommende økonomiplanperioden passere denne terskelen som følge av allerede vedtatte investeringer. Dette betyr at låneopptak til fremtidige investeringer må vurderes nøye opp mot handlingsregelen, og kommunestyret må ta stilling til risiko som er knyttet til å bryte denne regelen i lengre perioder. Kortsiktige endringer i lånebelastning grunnet mellomfinansiering i påvente av investeringstilskudd og lignende bør ikke anses som et reelt brudd på handlingsregelen.

Basert på siste tilgjengelige KOSTRA-tall, er økonomisk status i forhold til handlingsreglene slik:

1. Netto lånegjeld skal ikke overstige 90 prosent av brutto driftsinntekter over tid. Status per 2022 (siste oppdaterte KOSTRA-tall) er slik:

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

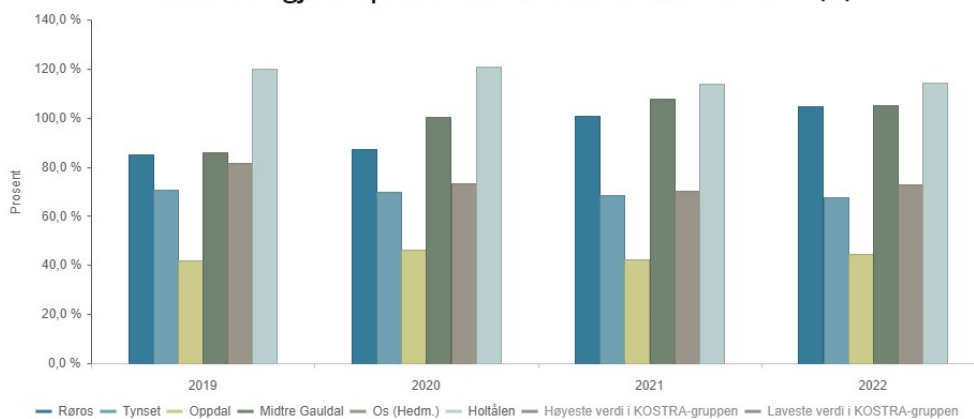

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

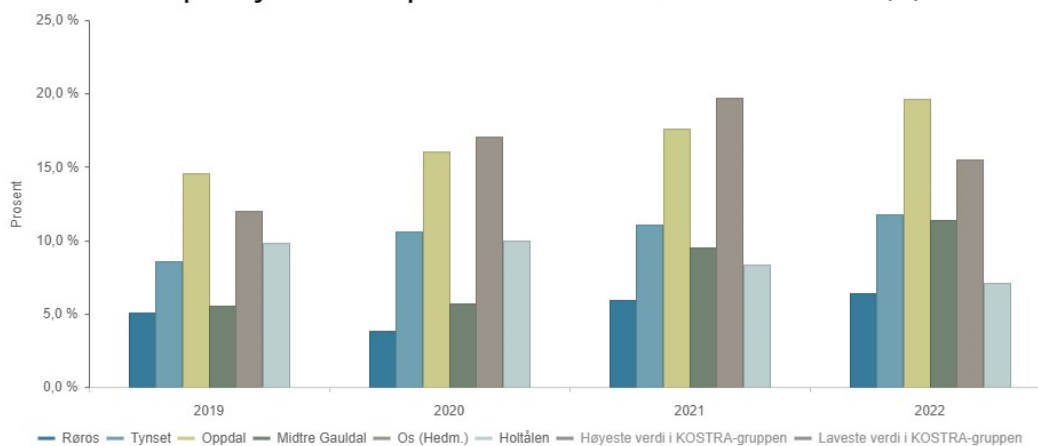
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2019	2020	2021	2022
Røros	85,2 %	87,2 %	100,6 %	104,7 %
Tynset	70,7 %	69,6 %	68,4 %	67,7 %
Oppdal	42,1 %	46,3 %	42,2 %	44,7 %
Midtre Gauldal	85,9 %	100,5 %	107,9 %	105,2 %
Os (Hedm.)	81,6 %	73,3 %	70,2 %	72,8 %
Holtålen	120,0 %	120,9 %	114,0 %	114,1 %

2. Disposisjonsfondet bør utgjøre minst 10% av brutto driftsinntekter, Status per 2022 (siste oppdaterte KOSTRA-tall er slik:

Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)

	2019	2020	2021	2022
Røros	5,1 %	3,8 %	5,9 %	6,4 %
Tynset	8,6 %	10,6 %	11,1 %	11,8 %
Oppdal	14,6 %	16,1 %	17,6 %	19,6 %
Midtre Gauldal	5,5 %	5,7 %	9,5 %	11,4 %
Os (Hedm.)	12,0 %	17,1 %	19,7 %	15,5 %
Holtålen	9,8 %	10,0 %	8,3 %	7,1 %

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

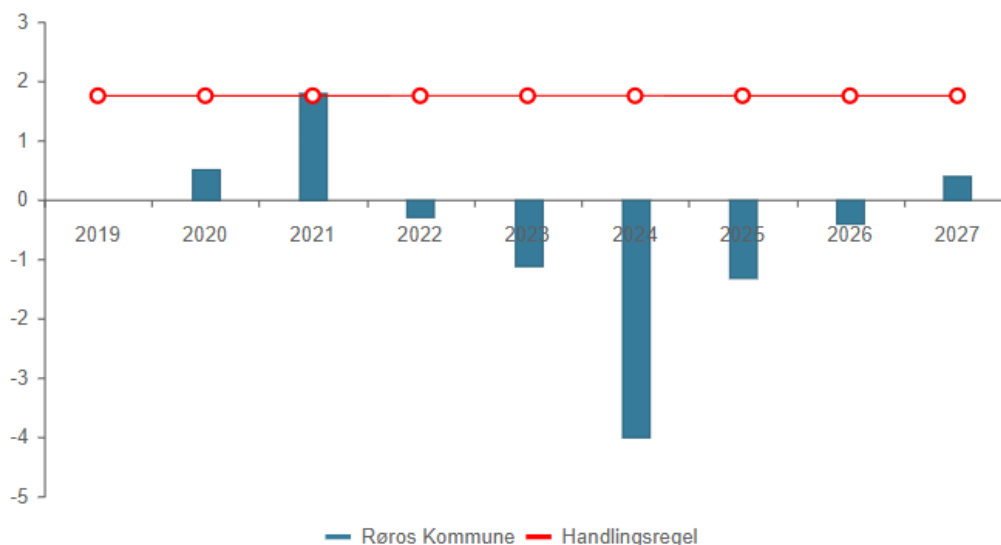

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Som oversiktene over viser, så er vi veldig langt unna å nå målene som er politisk vedtatt i forhold til nøkkeltallene for en solid kommuneøkonomi. Spesielt bekymringsverdig er utviklingen i netto driftsresultat, da det er driftsresultatet som setter kommunen i stand til å bygge opp et disposisjonsfond som gir sikkerhet for stabile rammebetingelser for driftsområdene. Det store, negative driftsresultat i 2024 må være et engangstilfelle, da vi ikke har økonomiske reserver til å dekke opp tilsvarende effekter i de kommende årene. Tallene for driftsresultat som vises i denne oversikten må ses på som absolutte minimumsverdier for hva som kan aksepteres for at vi skal sikre å beholde lokal økonomisk handlingsfrihet i fremtiden. Den raskeste veien til et positivt driftsresultat, er en rask og betydelig vei fram mot det vedtatte målet om gjeldsbelastning for kommunen. En redusert gjeldsbelastning vil gi lavere finanskostnader som igjen da vil bedre driftsresultatet. Med dagens rentenivå kan en tommelfingerregel være at finanskostnader reduseres med ca 8 millioner per år for hver 100 millioner kroner gjelden reduseres.

Handlingsreglene i tabellform

Målbeskrivelse	Måltall
Det bør avsettes minst 1,75% av sum skatteinntekter og rammetilskudd til disposisjonsfond hvert budsjettår	1,75%
Netto lånegjeld bør over tid ikke overstige 90% av årlige brutto driftsinntekter	90%
Disposisjonsfondet fratrukket totalt bokført premieavvik pensjon, skal utgjøre minst 10% av brutto driftsinntekter	10%

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Budsjettprosessen

Prosessen med utarbeidelse av budsjett 2024 og handlings- og økonomiplan 2024-2027 startet i mai med en felles dialogkonferanse 1 for kommunestyre, virksomhetsledere og tillitsvalgte. Tverrpolitiske grupper jobbet med områder som de ønsket at skulle prioriteres for neste års budsjett. Områdene som ble valgt var:

- Skole
- Kommunal bemanning: rekruttering, kompetanseheving og livsfasetiltak
- Vedlikehold av kommunale veier og gang- og sykkelveier

Kommunedirektøren jobbet videre med disse i tiden frem mot dialogkonferanse 2 på Vauldalen i september, hvor budsjettprosessen fortsatte. Administrasjon og virksomheter startet det interne budsjettarbeidet umiddelbart etter budsjettkonferanse 2 og fremleggelse av statsbudsjettet i oktober. Kommunedirektørens saldering av budsjett og sikring av at de vedtatte satsingsområdene i størst mulig grad, er fulgt opp i budsjettforslaget som ble slutført 13. november. Parallelt med dette er handlings- og økonomiplandokumentet utarbeidet.

Fra og med 2018 har kommunedirektøren arrangert en felles 2-dagers strategikonferanse med alle virksomhetsledere og andre medarbeidere som er sentrale i budsjettoppfølgingen. På denne konferansen diskuteres blant annet langsiktige tiltak for reduksjon av kostnader og effektivisering, både internt i virksomheter og på tvers av organisasjonen. Denne konferansen fungerer godt, og spesielt er det tydelig at tverrfaglige løsninger kommer tydeligere frem i prosessen. Vi har i mange år kuttet kostnader internt i de enkelte virksomhetsrammene, men det er klart at ytterligere effektivisering av kommunens tjenester i stor grad må finnes i grensesnittet mellom funksjoner eller via andre eller mer effektive prosesser for tjenesteproduksjon. Digitalisering og automatisering av funksjoner vil være avgjørende for å oppnå dette

Grunnlaget for forslaget til budsjett og handlings- og økonomiplan

Røros kommune har helt siden budsjettet for 2015 ble lagt frem høsten 2014, jobbet målbevisst med effektivisering av driften. Vi har utviklet gode rutiner for oppfølging og kontroll av kommuneøkonomien, og med involvering av virksomhetene har dette gitt oversikt og forutsigbarhet i styringsinformasjonen som produseres. Dette, sammen med gode ekstra inntekter fra høy skatteinngang og lave lånerenter har ført til at kommunen i dag sitter med et visst handlingsrom i et disposisjonsfond på i underkant av 40 millioner kroner før avslutning av regnskapet for 2023. Likevel kan vi absolutt ikke definere kommuneøkonomien som solid. Fokus på den sårbare økonomien har vært tydelig i prosessen med å ta frem kommunedirektørens forslag til budsjett og økonomiplan for perioden 2024 til 2027. Kommunens sikre, frie inntekter øker med ca 6,5% fra 2023 til 2024, denne økningen er høyere enn den beregnede deflatoren (samlet lønns- og prisvekst) som for 2024 er beregnet til i bli 4,3%

På tross av av den nasjonalt sett relativt store økningen i kommunens rammetilskudd, vil spesielt 2024 og 2025 bli usedvanlig vanskelige økonomiske år for kommunen. Det er i de siste årene foretatt flere store og nødvendige investeringer, og dette har medført at kommunens lånegjeld og dermed eksponering til endringer i rentemarkedet. I løpet av det siste året, har Norges bank vedtatt totalt 13 renteøkninger. Dette har ført til at kommunens renteutgifter har økt betydelig. I 2024 vil vi få helårseffekt av dette, noe som øker renteutgiftene med nesten 20 millioner kroner sett opp mot 2023.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Den store økningen i finanskostnader sammen med lønnsvekst og sterkt økende kostnader for tjenester til ressurskrevende brukere, har ført til at kommunedirektøren ikke ser det som mulig å legge frem et forslag til budsjett og økonomiplan uten å budsjettere inn en betydelig bruk av kommunens disposisjonsfond. Kommunedirektøren forslår å bruke disposisjonsfond til å subsidiere driften for å få økonomiplanen i balanse for 2024 og 2025. Det det er nødvendig å disponere hele 24,4 millioner kroner fra disposisjonsfondet i 2024 for å få budsjettet i balanse uten å foreta uforsvarlig store kutt i virksomhetenes driftsrammer.

I tillegg er det også på inntektsposter for skatt og utbytte/konsesjonskraft lagt inn forventninger om økninger i økonomiplanperioden. I 2024 er det for skatteinntektene er det forventet et positivt avvik mot tallene i statsbudsjettet på linje med avvik vi har sett i de senere årene, mens det for utbytte/konsesjonskraft er lagt inn en forventning om utbytteinntekter på 3 millioner kroner, og en inntekt fra konsesjonskraft som ikke allerede er tatt ut av andre på 2 millioner kroner. Uten disse forventningene, ville den budsjetterte bruken av disposisjonsfond blitt tilsvarende høyere. I tillegg av den store bruken av disposisjonsfond og sentrale inntekter, er det lagt inn betydelige krav om innsparinger på virksomhetsområdene, og samlet sett er budsjetttrammene som er delt ut ca 18 millioner kroner lavere enn det som var meldt inn som behov i starten av budsjettprosessen.

Kostnader knyttet til tjenester som ressurskrevende brukere har rett på, øker stadig og staten kompenserer stadig mindre av disse utgiftene. Vi har i Røros i tillegg en kostnadskrevende skolestruktur som årlig binder opp store ressurser. På grunn av en relativt lav andel barn i skolealder bosatt i kommunen, reduseres kommunen rammetilskudd med omlag 13 millioner kroner i 2024 sammenlignet med en like stor kommune som har en andel barn i skolealder lik landsgjennomsnittet. På tross av dette, bruker kommunen omlag det samme som landsgjennomsnittet på oppvekstsektoren og da spesielt på skolene. Mer om dette i kapittelet "Vurdering av det økonomiske handlingsrommet".

Når antallet brukere i omsorgstjenestene så øker, blir det for hvert år som går vanskeligere å finansiere disse tjenestene ettersom store inntekter som er ment brukt til å finansiere omsorgstjenester, må overføres til oppvekstsektoren.

Det er i det fremlagte budsjettforslaget for 2024 ikke gjort betydelige reduksjoner i ramme for barnehage eller skole, på tross av at en stadig lavere del av rammetilskuddet vårt er ment å bli brukt på oppvekstområdene. På tross av dette opplever virksomhetene i oppvekstområdet, på lik linje med alle andre virksomheter, rammene for 2024 som svært krevende. Samtlige virksomheter vil måtte effektivisere driften betydelig gjennom 2024 for å kunne holde seg innenfor tildelte rammer. Det vil også bli utfordrende å opprettholde lærernorm fra høsten 2024, uten at det gjøres betydelige, politiske grep for å bedre ressursituasjonen innen oppvekst.

Den vedtatte handlingsregelen sier at 6 millioner kroner skal settes av til disposisjonsfond hvert år. Dette lar seg på ingen måte gjennomføres, spesielt i 2024 og 2025. Økonomiplanen legger opp til et betydelig negativt driftsresultat, men tilhørende bruk av disposisjonsfond for å få budsjettene i balanse. Dette er ikke bærekraftig, og det må i løpet av 2024 gjøres store grep for å enten få finanskostnader ned, eller andre inntekter opp. Om dette ikke lar seg gjøre, er det vanskelig å se for seg at det vil la seg gjøre å unngå oppføring på ROBEK-listen i løpet av økonomiplanperioden.

Kommunens økonomiske situasjon er svært utfordrende, og dette er en situasjon som ikke vil forbedre seg med det første. Endringer i befolknings sammensetningen krever i i 2024 og påfølgende

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

år at betydelige midler flyttes fra oppvekstområdene til omsorgsområdene. Dette forutsetter at vi klarer å drive oppvekstområdene på en mer kostnadseffektiv måte for at dette ikke skal gå ut over kvaliteten til elevene som oppvekstvirksomhetene i dag leverer tjenester til.

Alle virksomheter må i økonomiplanperioden, for levere tjenester til innbyggerne på minst samme nivå som i 2023, effektiviseres ytterligere. Vi må jobbe på nye måter, ta i bruk ny teknologi, og igjennom dette klare å levere flere og bedre tjenester mens kostnadene må ned. I budsjettet for 2024 er det som i foregående år lagt inn midler for å fortsette effektivisering av tjenester gjennom digitalisering. Digitalisering av tjenester er avgjørende viktig for å redusere kostnader, men det aller viktigste perspektivet er å frigjøre personell til å gjøre oppgaver der det er viktig at det er et menneske som gjør jobben.

Eiendomsskatt er en viktig faktor for å holde kommunens økonomi i balanse og for å sikre at også kommunens fritidsinnbyggere får de tjenestene og tilbudene de har rett på. Inntekter fra eiendomsskatt skal bidra til en samlet finansiering av de kommunale tjenestene. Inntektene må også i størst mulig grad brukes til å utvikle bedre, mer innovative og enda mer relevante tjenester.

Kommunedirektøren fremmer forslag på investeringstiltak i 2024 med en samlet sum på omlag 36,5 millioner kroner. Av dette er ca 9,8 millioner kroner investeringer som ligger innen selvkostområdene og som dermed ikke påvirker kommunens driftsrammer.

I 2024 og påfølgende år skal både ny barnehagestruktur og nytt legesenter ferdigstilles. Disse prosjektene er enda ikke endelig kostnadsberegnet etter at det viste seg at opprinnelige budsjetttrammer ikke dekket tilbud for bygging. Prosjektene, spesielt legesenteret er under re-prosjektering, og forslag til nye, oppdaterte budsjetttrammer vil bli behandlet i forbindelse med revidering av budsjett ved behandling av 1. tertial 2024.

Budsjettberegningsskategorier

Det er i budsjettforslaget som er lagt for 2024, i utgangspunktet ikke kompensert for prisvekst i midlene som er fordelt til rammeområdene. Samlet lønnsøkning som følge av oppgjør og overheng fra 2023 og forventinger til oppgjør i 2024 er beregnet til ca 4,6%. Kostnader som har avtalefestet økning (husleier, etc) er kompensert gjennom at disse er lagt inn som egne tiltak i økonomiplanen og deretter lagt til virksomhetenes rammer av kommunedirektøren. Dette gjelder i all hovedsak kultur, som administrerer de fleste store leieavtalene kommunen har inngått. Alle tall er deretter gjennomgått i samarbeid med kommunalsjefer, kommunedirektør og virksomhetsledere.

- Pensjonstrekk KLP er beregnet etter en netto kostnadsprosent på 15%.
- Pensjonstrekk SPK er beregnet på samme måte, 12,5 %.
- Feriepenger er beregnet med 12 %. Arbeidsgiveravgiften er 6,4 %.

Framsikt som budsjettverktøy

Denne økonomiplanen publiseres i Framsikt. Verktøyet leveres av Framsikt as, som i flere år har levert verktøyet vi har benyttet for å analysere og kvalitetssikre kommunens KOSTRA-tall. Etter vedtak i budsjettet for 2019, utvidet vi bruken vårt av verktøyet med moduler for budsjett/økonomiplan, pluss en egen politikermodul. I 2022 ble modulene for virksomhetsplaner og politisk vedtatte planer og strategier tatt i bruk, arbeidet med å rulle ut disse modulene i organisasjonen pågår i 2023. Ny samfunnsdel for årene 2024 til 2030 er utarbeidet i planmodulen. I 2024 vil det jobbes med å oppdatere underliggende planer, slik at disse kobles opp på hovedmålene

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

fra ny samfunnsdel. Når dette arbeidet er gjort, vil vi i fremtidige handlings- og økonomiplaner (HØP) kunne knytte tiltak og oppdrag til mål som stammer fra samfunnsdelen. Dette vil sikre at vi kan holde oversikt over at mål og satsingsområder som er vedtatt i samfunnsdel og underliggende planer, faktisk blir fugl opp med tiltak og oppdrag som vedtas i HØP.

Fra og med 2021 og dermed også for behandlingen av handlings- og økonomiplan for 2024 til 2027 har også politikerne tilgang til Framsikts [politikermodule](#). Her kan partigruppene utarbeide egne budsjett- og endringsforslag. Disse forslagene kan publiseres på nett og eller i dokumentformat. Denne modulen vil både effektivisere den politiske budsjettprosessen og gjøre det lettere å spore og holde oversikt over endringer som foreslås inn til den endelige budsjettbehandlingen i kommunestyret.

Klimabudsjett

En annet svært viktig del av budsjettet og økonomiplanen som kommer som et resultat av innføringen av Framsikt økonomiplan, er at Røros kommune for første gang i 2020 publiserte vårt eget klimabudsjett. Klimabudsjettet vil ligge til grunn for en strukturert oppfølging av arbeidet vårt for å bidra til at det nasjonale målet om en samlet reduksjon av utslipp av klimagasser for norske kommuner. Norge har gjennom Parisavtalen forpliktet seg til en samlet reduksjon i utslipp av klimagasser med 40% målt mot nivået fra 1990 innen 2030. Dette vil kreve en betydelig innsats fra alle Norske kommuner, inkludert vår kommune, og for å sikre at utviklingen går rett vei, må vi ha noen måltall som sier noe om dette. I Framsikt importeres til enhver tid siste oppdaterte statistikk over våre lokale utslipp, på grunn av tregheter i utslippsberegningene, vil denne statistikken ha en forsinkelse på to år, det vil si at når vi nå publiserer klimastatistikker i budsjett 2024, er det med tallene for 2021, mens vi i årsrapporten for 2024 kan sammenligne med reelle utslippstall for 2022. I klimabudsjettet skal også konkrete tiltak som gjennomføres i kommunen vises og følges opp. Beregnet utslippseffekt skal der det er mulig ligge på tiltakene, og dette vil i sin tur bli fulgt opp i årsrapporten i årene fremover. Beregning av forventede klimautslippsreduksjoner kan være på kompliserte og ressurskrevende, så vi har fortsatt en lang vei å gå for å få et klimabudsjett som er et fullstendig sett med forventede utslippsreduksjoner. Vi prioriterer derfor først og fremst å få til gode prosesser rundt det å ta frem klimatiltak, og så vil arbeidet med å konkretisere utslippseffekten av tiltakene komme mer på plass i løpet av ørene som HØP gjelder. I årene som kommer vil klimabudsjettet bli en stadig større og viktigere del av budsjettet og økonomiplanen.

Klimabudsjettet for 2024 til 2027 inneholder mange, konkrete tiltak som skal gjennomføres i kommuneorganisasjonen. Felles for disse tiltakene er at de aller fleste har effekt på enten lokale klimagassutslipp, og/eller at de er i tråd med forpliktelsene Røros har som Miljøfyrtårn. Så langt er det en utfordring at klimabudsjettet ikke inneholder tiltak som gir store nok utslippsreduksjoner til at vi klarer å oppnå utslippsreduksjoner i tråd med den vedtatte klimaplanen, Fra kobber til klima. Vi må raskt komme frem med tiltak som gir langt større effekt, og dette kan ikke bare gjøres internt i kommuneorganisasjonen. Skal vi nå egne,, nasjonale, og internasjonale forpliktelser, må hele Rørossamfunnet inkludert alle deler av næringslivet bidra. Les mer om dette i økonomiplanens klimadel.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kommunens inntekter og beregnede utgiftsbehov

KS inntektsprognose 2023-2026	2024	2025	2026	2027
1000 kr				
Innbyggertilskudd (likt beløp pr innb)	168 788	171863	171865	171870
Utgiftsutjevningen	21 132	21 132	21 132	21 132
Overgangsordning - INGAR	-413	-	-	-
Saker særskilt ford (inkl. per grunnskole, helsestasjon skolehelse, barnevernsreform, bortfall eiendomsskatt og arbavg)	5 111	4 827	4 827	4 824
Sør-Norge tilskudd (kommuner med over 3 200 innb)	8 578	8 674	8 674	8 674
Ordinært skjønn	1 000			
Sum rammetilsk uten inntektsutj og ekstra skjønn statsforvalter (se linje 47 og 50 nedenfor)	204 653	206 496	206 497	206 497
Netto inntektsutjevning	24 947	24 947	24 947	24 947
Sum rammetilskudd før ekstra skjønn fra statsforvalteren	229 600	231 443	231 443	231 433
Skatt på formue og inntekt	187 948	187 948	187 948	187 948
Sum skatt og rammetilskudd (avrundet) ekskl. ekstra skjønn fra statsforvalteren	417 500	417 500	419 400	419 400

Kilde: [KS prognosemodell](#) . Folketall i beregninger er innbyggere bosatt i kommunen per 1 juli. For 2024 brukes reelt folketal, for de andre årene brukes befolkningsprognose for befolkningsutvikling med sterk aldring ([LHL](#)). Denne prognosen er den som historisk har vist seg å stemme godt med kommunens reelle utvikling. Denne tabellen viser en annen fordeling mellom rammetilskudd og

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

skatteinntekter enn hva som vises i de sentrale økonomioversiktene. Dette skyldes en annen postering av inntekstutjevning i regnskapene våre enn hva som vises i prognosemodellen fra KS. I økonomiplanen er skatteinntekter og rammetilskudd i 2023 justert i forhold til forventet endring i folketall som påvirker skatteinntekter fra 1. juli 2023 til 31. desember 2023.

Med utgangspunkt i prognosemodellene, er det gjort justeringer på både utgiftsutjevning (som påvirker rammetilskudd) og skatteinngang (som påvirkes av innbyggertall) i de sentrale inntektene som er lagt til grunn for økonomiplanen. Disse justeringene er basert på erfaringstall for avvik mellom prognosemodell og faktisk bokførte inntekter i de foregående årene.

Endring i kommunens frie inntekter

Regjeringens budsjettforslag viser en vekst i Røros kommunes inntekter på ca 25.5 millioner kroner i forhold til beregnet inntektsnivå for 2022. Endringen i frie inntekter er en økning på ca. 6,5 %. Dette er høyere enn fylkes- og landsgjennomsnittet.

I anslaget over frie inntekter på kommunenivå er ikke eiendomsskatt tatt inn. De frie inntektene inkluderer rammetilskudd og direkte skatter (inkludert inntekstutjevning). I 2024, som i tidligere år, får Røros kommune en noe bedre utvikling i skatteinntektene enn de fleste nabokommunene. Fortsatt er likevel Røros kommune en netto mottager av [inntekstutjevning](#), noe som betyr at en eventuell økning i skatteinntekter i stor grad motvirkes av en tilsvarende reduksjon i inntekstutjevning.

Endringer i det nasjonale skattenivået kan senke innslagspunktet for inntekstutjevning. Dette betyr at Røros kan påvirkes av nasjonale konjunkturer med tanke på skatteinntekter til tross for et sterkt næringsliv og en middels god skatteinngang. Vi har likevel i de senere årene sett at Røros har kommet noe bedre ut av skatteoppgjørene enn hva som har ligget til grunn for statsbudsjett for det gjeldende året.

Utgiftsutjevningen

I utgangspunktet mottar alle kommuner det samme beløpet per innbygger som rammetilskudd. Det såkalte innbyggertilskuddet er for 2024, 29 832 kroner per innbygger (ca 1 700,- mer enn i 2023). Det er dette tilskuddet samt kommunens skatteinngang som utgjør hoveddelen av de frie inntektene kommunen får over statsbudsjettet. På grunn av at kommuner kan ha forskjellige utfordringer som påvirker driftskostnadene, beregnes det en utjevning av innbyggertilskuddet som den enkelte kommune får. Kommuner som er beregnet til å være billigere å drive får sitt innbyggertilskudd redusert, disse pengene går så til å gi ekstra tilskudd til kommuner som har et høyere, beregnet kostnadsnivå.

Beregningen av kostnadsnivå sier at en gjennomsnittskommune har en såkalt kostnadsindeks på 100. Røros er for 2024 beregnet til å ha en kostnadsindeks på 104,85, dette betyr at kommunen er beregnet til å trenge 4,85% mer i rammetilskudd for å dekke basistjenestene sine. I kroner betyr dette at gjennomsnittskommunen er beregnet til å bruke 64 893 kroner per innbygger i 2024, mens Røros er beregnet til å bruke 68 039 per innbygger.

I 2022 (siste, hele regnskapsår, som fortsatt var sterkt preget av koronakostnader) brukte vi netto 81 702 kroner per innbygger i Røros for å produsere tjenester til innbyggerne. I 2024 vil skatteinntekter og rammetilskudd fra staten i følge forslaget til statsbudsjett utgjøre kroner 73 522,- per innbygger. Differansen må dekkes opp av andre inntekter, som eiendomsskatt og finansinntekter.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

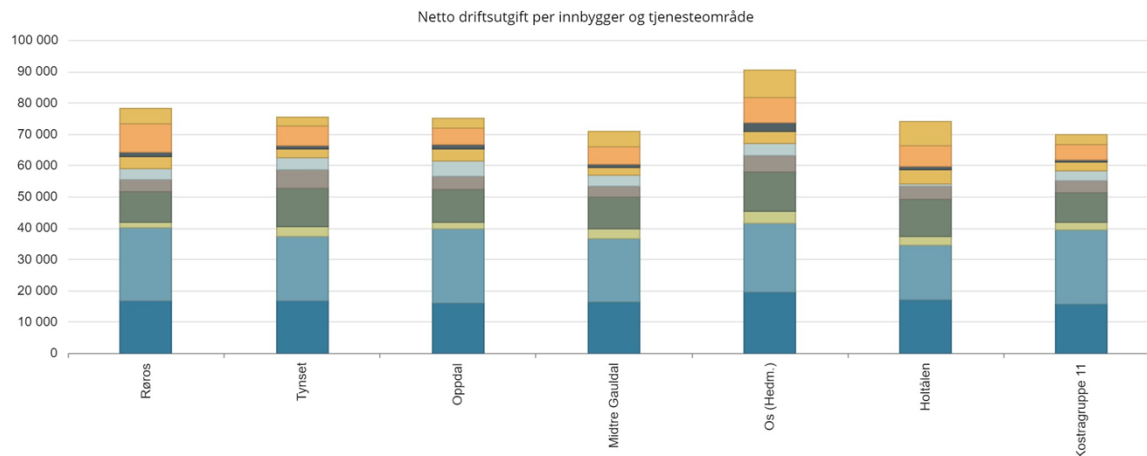
KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Vurdering av det økonomiske handlingsrommet

Utgifter per tjenesteområde sammenlignet med andre

	Røros	Tynset	Oppdal	Midtre Gauldal	Os (Hedm.)	Holtålen	Kostragruppe 11
■ Grunnskole	16 798	16 713	16 141	16 290	19 641	16 960	15 581
■ Pleie og omsorg	23 572	20 590	23 606	20 553	21 860	17 779	23 813
■ Barnevern	1 615	3 162	2 349	3 001	4 048	2 824	2 407
■ Barnehage	9 671	12 348	10 262	10 292	12 432	11 795	9 539
■ Kommunehelse	3 819	5 819	4 426	3 455	5 437	3 998	4 021
■ Sosiale tjenester	3 552	4 110	4 706	3 511	3 731	828	3 155
■ Kultur og idrett	3 873	2 809	4 069	2 179	3 998	4 421	2 530
■ Plan, kulturminner, natur og nærmiljø	1 557	1 026	1 065	1 184	2 604	1 011	841
■ Adm. styring og fellesutgifter	8 889	6 237	5 573	5 534	7 938	6 662	4 779
■ Andre områder	4 854	2 755	2 979	4 916	8 842	7 881	3 109
Totalt	78 200	75 568	75 175	70 914	90 531	74 159	69 774

Her sammenlignes kommunens driftsutgifter per tjenesteområde med andre kommuner. Kostnadene er justert for beregnet utgiftsbehov. Utgiftsbehovet er den enkelte kommunes unike sammensetning av tjenestebehov. Noen kommuner har få unge og flere eldre og omvendt. En slik sammenligning kan derfor være litt misvisende, da en kommune med færre barn av naturlige årsaker ofte bruker mindre penger på oppvekstområdet enn en kommune med mange unge, og motsatt. I tallene som brukes i denne analysen vil kommunens utgifter være korrigeret for utgiftsbehov. Denne korrigeringen gjøres ved at kommunens utgifter deles på kommunens utgiftsbehov, og ganges med 100. En slik korrigering gjør tallene for kommunens effektivitet innen de forskjellige tjenesteområdene mer sammenlignbar med andre kommuner.

Hovedvedtrekk i tabellen

- Røros kommune bruker litt mindre oppgavekorrigerede ressurser på omsorg enn KOSTRA gruppen vi tilhører. Delkostnadsnøkklene som ligger til grunn for utgiftskompensasjonen

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

beregner at kommunen her skal bruke mer enn landet og KOSTRA gruppen. Dette betyr at det i Røros er en underfinansiering av omsorgstjenestene i forhold til det beregnede kostnadsbehovet.

- Vi bruker om noe større ressurser enn KOSTRA gruppe på grunnskole, selv om vi har betydelig færre barn per 1000 innbyggere. Det lave antallet barn gir trekk i utgiftskompensasjon som ettersom det lave beregnede utgiftsbehovet reduserer kostnadsnøkklene som brukes til å beregne rammetilskuddet kommunen får. På tross av at kommunen bruker mer penger enn det beregnede behovet vi har på skolene våre, har fortsatt skolene, og spesielt Røros skole, svært små økonomiske rammer. Dette kommer i hovedsak av at det ikke er mulig å tilpasse kostnadene til reduserte elevtall på grunn av at elevene er spredt ut over tre forskjellige skoler. I tillegg til dette er det stadig flere elever som krever spesiell oppfølging i skolene. Dette gir også økte kostnader for skolene som ikke nødvendigvis henger sammen med det totale antallet barn i skolealder i kommunen.
- Kostnader til administrasjon og ledelse ligger litt over snitt for KOSTRA gruppe, på nivå med kommuner som Oppdal og Midtre Gauldal, og under Tynset. Gitt at Røros har en relativt stor organisasjon ut i fra folketall, som et resultat av tunge tjenester knyttet til verdensarvstatus, brannsikring og helsetjenester, virker kostnadsnivået å stemme rimelig godt. Dette området er i tillegg vanskelig å analysere i detalj, da det er til dels store forskjeller i hvilke kostnader forskjellige kommuner fører på dette kostnadsområdet. For 2022 (tallene som vises i denne tabellen) er tallene for administrasjon kunstig høye, da kostnader knyttet til blant annet samisk forvaltning, forsikringer og en del andre felleskostnader ved en feil har blitt registrert som administrasjonskostnader selv om de skulle vært fordelt på tjenesteområder. Dette fører til at tallet har økt med ca 2000 kroner per innbygger fra 2021 til 2022. Denne effekten forventes å forsvinne i 2023, da kostnadene det gjelder nå igjen blir fordelt korrekt ut på tjenestefunksjonen de skal høre til.
- Innen kommunehelse ligger kostnadene på Røros lavt i forhold til sammenligningskommuner og kommunegruppe. . Kostnadene for kommunehelse ligger noe kunstig lavt på Røros på grunn av at det er få leger med lange pasientlister som jobber i tjenesten. Vi kan forvente at disse kostnadene vil øke i den som kommer. Den store mengden fritidsbeboere og turister i kommunen er også en faktor som bidrar til økte kostnader. En stadig økende fritidsbefolkning som over tid blir eldre, vil kunne gi økt belastning både på helse- og omsorgstjenester i fremtiden.
- [Kultur](#) og idrett er også et område hvor kostnadene er relativt høye for Røros sammenlignet med kommunegruppen, mens det innen sammenlignet med de andre kommunene i oversikten finnes det både høyere og lavere kostnader. En stor årsak til høye kostnader hos oss er at Røros leier «kulturhus»(RKK) og "gymsal" (Verket) og at husleie dermed kommer opp som en driftskostnad. Hadde kommunen eid kulturhuset ville avskrivninger og finanskostnader vært en del av finansregnskapet, og de direkte kostnadene ville virket lavere.
- Under «Andre områder» er det spesielt brannberedskapen som utpeker seg som kostbar. Dette har direkte sammenheng med behovet for sikring av verdensarven, noe som gjør det vanskelig å sammenligne Røros med en tilfeldig sammensetning av kommuner med lignende befolkningssammensetning. Røros ble sommeren 2021 vertskommune for et

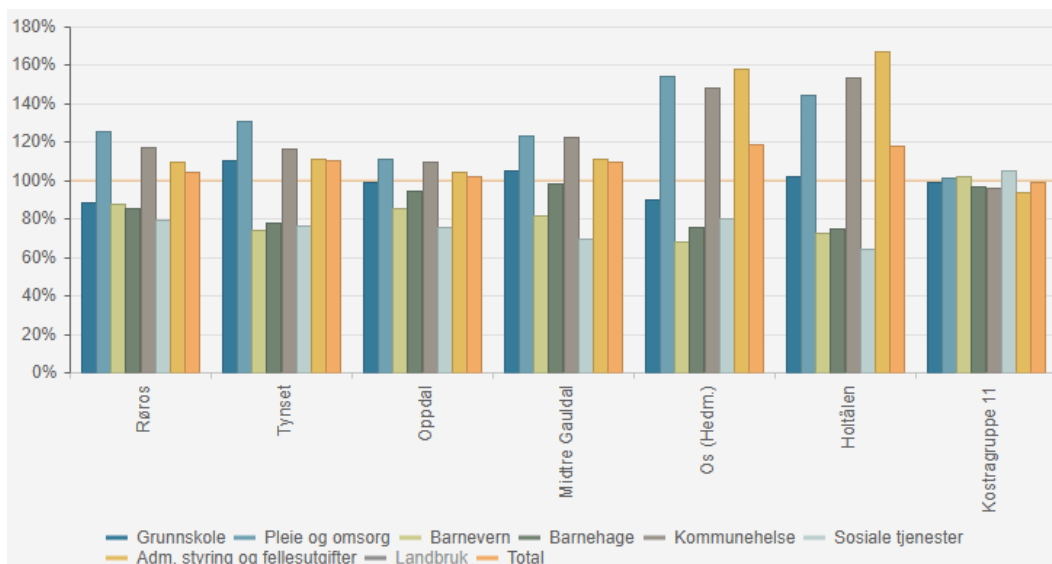
EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

interkommunalt brann- og redningssamarbeid sammen med nabokommuner. Et slikt samarbeid vil gi en bedre utnyttelse av de store ressursene som finnes i kommunens brann- og redningstjeneste.

Beregnet utgiftsbehov

Denne tabellen viser det beregnede utgiftsbehovet for Røros og noen sammenligningskommuner i 2022, dette er de mest oppdaterte tallene som er tilgjengelig. Tall for 2023 blir klare i juni 2024. I KOSTRA-sammenheng må en derfor alltid forholde seg til tall som gjelder siste avsluttede regnskapsår. Utgiftsbehovet er beregnet ut fra mange faktorer, blant annet:

- Demografi (befolknings sammensetning)
- Basiskriteriet
- Landbruk/dyrket mark
- Folkehelse
- Flyktninger
- Intern reiseavstand
- Andel barn med enslig forsørger
- Andel barn som mottar kontantstøtte

Utviklingen i alle disse faktorene, har ført til at Røros nå i kommunenes inntektssystem beregnes til å ha utgiftsbehov som gir en kompensasjon for å ha et behov for å bruke 17,08 millioner kroner mer enn en gjennomsnittskommune med like mange innbyggere på å levere tjenester til innbyggerne (kostnadsbehov er 104,85 % av landsnittet, dette er en liten økning fra fjoråret, hvor den samme faktoren var beregnet til 103,7%). Spesielt er det verdt å merke seg at det beregnede utgiftsbehovet til grunnskole og barnehage er til dels betydelig under 100 %, mens utgifter til pleie og omsorg beregnes til å være på over 120 % av snittet. Disse forskjellene finnes igjen i befolknings sammensetningen vår, hvor det bor langt færre barn og flere eldre på Røros enn landsgjennomsnittet.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

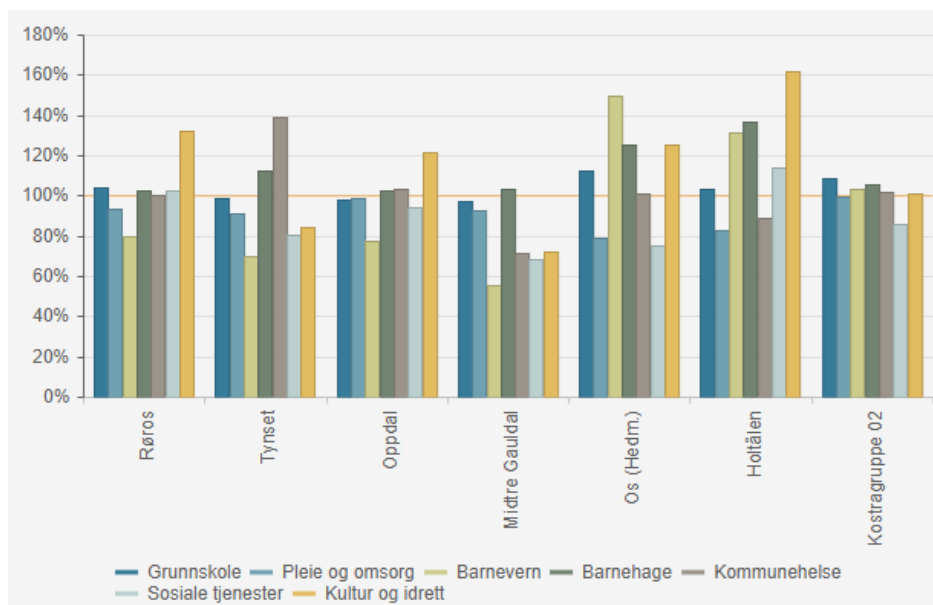

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Ressursbruk

Tabellen viser den faktiske, behovskorrigerede ressursbruken til de viktigste driftsområdene. På skole, barnehage og helse og omsorg brukes om lag like store ressurser som gjennomsnittskommunen. Kultur og idrett ligger høyt, dette skyldes som nevnt i hovedsak at store leiekostnader knyttet til Storstuggu og verket føres til dette ansvaret. Kommunehelse har også en ressursbruk som ligger langt over både landsgjennomsnitt og beregnet kostnadsbehov.

De to tabellene viser at Røros i dag, ut fra et økonomisk perspektiv og sammenlignet med landet, har en relativt skjev ressursfordeling mellom de tre store tjenesteområdene helse, omsorg og oppvekst. Det er kommunestyret i den enkelte kommune som har full rett til å bestemme hvordan kommunens ressurser skal fordeles. Dette betyr at det ikke er et krav om at kommunens ressurser skal fordeles i henhold til de beregnede utgiftsbehovene, men vi ser at skjevfordelingen vi har i Røros nå gir betydelige økonomiske utfordringer som vil forsterkes i årene som kommer om disponeringen av midlene gir andre, samfunnsmessige effekter som reduserer belastningen på spesielt helse- og omsorg som i dag tilføres langt mindre midler enn området er beregnet til å ha behov for.

Du kan lese mer om rammetilskudd, skatt og utgiftsutjevning for Røros og alle norske kommuner på nettsiden [Frie inntekter på nett](#).

Utvikling i økonomiske nøkkeltall

	Røros 2021	Røros 2022	Tynset	Oppdal	Midtre Gauldal	Os (Hedm.)	Holtålen
Prioritet							
Brutto driftsinntekter i kroner per innbygger (B)	115 543	122 777	127 715	109 443	109 372	142 274	118 642

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Brutto driftsutgifter i kroner per innbygger (B)	114 285	123 766	125 204	106 947	106 897	152 873	120 173
Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter (B)	5,9 %	6,4 %	11,8 %	19,6 %	11,4 %	15,5 %	7,1 %
Salgs- og leieinntekter i prosent av brutto driftsinntekter (B)	16,1 %	15,9 %	14,5 %	17,1 %	15,3 %	13,3 %	13,2 %
Økonomi							
Frie inntekter i kroner per innbygger (B)	64 474	68 190	71 677	64 985	70 860	82 787	77 417
Netto lånegjeld i kroner per innbygger (B)	116 179	128 600	86 400	48 895	115 101	103 604	135 391
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter (B)	100,6 %	104,7 %	67,7 %	44,7 %	105,2 %	72,8 %	114,1 %

Hovedtallene i budsjettforslaget

Sentrale inntekter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Rev. bud. i fjor 2023	Rev. bud. 2024	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
						2024	2025	2026	2027
Skatt på inntekt og formue	-181 464	-198 832	-198 832	-215 334	-198 832	-215 334	-217 334	-218 334	-218 334
Ordinært rammetilskudd	-198 546	-184 494	-187 094	-204 653	-187 094	-204 653	-206 624	-207 932	-212 872
Skatt på eiendom	-34 109	-33 900	-33 900	-35 150	-33 900	-35 150	-35 150	-35 150	-35 150
Andre generelle statstilskudd	0	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000
Sum sentrale inntekter	-414 119	-419 227	-421 827	-457 138	-421 827	-457 138	-461 108	-463 416	-468 356

Sentrale inntekter er de største, inntektspostene i budsjettet. Disse består i praksis av alle inntekter som ikke kommer fra enten gebyrer, brukerbetaling eller salg av tjenester (både til enkeltpersoner og kommuner). Skatteinntekter og rammetilskudd budsjetteres med utgangspunkt i KS prognosemodell. Disse tallene justeres derfor i henhold til endringer det anses som relevant å ta med. Dette gjelder spesielt effekt på skatteinntekter fra endret innbyggertall i de neste årene, og rammetilskudd basert

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

på endrede utgiftsbehov (påvirker utgiftsutjevning) i fireårsperioden. Disse to effektene tas ikke inn i prognosemodellen. I en situasjon hvor det ikke er noe problem å få de enkelte årene i planperioden i balanse, er det ønskelig å budsjettere de sentrale inntektene slavisk etter prognosemodellen, da dette gir en viss inntektsbuffer. I dagens situasjon hvor enhver økning i utgifter enten må dekkes inn ved bruk av disposisjonsfond eller ytterligere kutt i allerede stramme driftsrammer, anser kommunedirektøren det som mer relevant å gjøre forsiktige justeringer på inntektsiden basert på erfaringstall fra tidligere års regnskap, enn å ytterligere redusere disposisjonsfondet eller legge kutt i virksomhetsrammene som virksomhetene på kort sikt ikke har mulighet til å gjennomføre

Sentrale utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Rev. bud. i fjor 2023	Rev. bud. 2024	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
						2024	2025	2026	2027
Avskrivninger	0	-452	-452	44 249	-452	44 249	44 249	44 249	44 249
Sum sentrale utgifter	0	-452	-452	44 249	-452	44 249	44 249	44 249	44 249

Sentrale utgifter består per i dag kun av avskrivninger. Avskrivninger er et "nullsumspill" i økonomiplanen, hvor de føres både som utgift og inntekt, mens det er avdrag som er utgiftsføringen av kapitalslitet i regnskapet vårt. Dette er spesielt for kommuneregnskap, da det i vanlige regnskap er avskrivningene som skal sørge for at investeringer er ferdig utgiftsført når de ikke lenger har noen økonomisk verdi.

Finansinntekter og -utgifter

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Rev. bud. i fjor 2023	Rev. bud. 2024	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
						2024	2025	2026	2027
Renteutgifter og andre finansutg	15 471	22 489	22 489	38 822	22 489	38 822	34 112	33 252	30 252
Renteinntekter og utbytte	-6 953	-4 400	-4 400	-6 400	-4 400	-6 400	-7 400	-10 400	-10 400
Avdrag på lån	26 307	25 509	25 509	32 150	25 509	32 150	32 800	33 500	34 100
Netto finansinntekter/finansutgifter	34 825	43 598	43 598	64 572	43 598	64 572	59 512	56 352	53 952
Finansutgifter i tjenesteområdene	-106	0	0	-90	0	0	0	0	0

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Rev. bud. i fjor 2023	Rev. Årsprognose bud. 2024	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
						2024	2025	2026	2027
Totale finansutgifter	34 719	43 598	43 598	64 482	43 598	64 572	59 512	56 352	53 952

I avsnittet for Finansinntekter og -utgifter Føres renter, avdrag og inntekter fra utbytte og konsesjonskraft eller lignende. Budsjett for avdrag beregnes ut fra forventninger om hva minimumsavdraget vil bli i budsjettåret. Dette lar seg ikke nøyaktig beregne før foregående års regnskap er avsluttet, men det gjøres en best mulig beregning som legges inn i budsjettet. Budsjett for renteutgifter legges basert på vurderinger som gjøres av kommunedirektøren. Disse vurderingene baserer seg på prognoser utarbeidet av Kommunalbanken, kommunedirektørens forventninger til gjeldsutvikling i planperioden og en vurdering av tiltak som kan gjøres for å oppnå bedre rente på lån vi allerede har: Dette kan for eksempel være refinansiering av lån og opptak av grønne lån med renterabatt for spesielt klimavennlige investeringer. Det er i prognosene budsjettet for renteutgift i de enkelte årene lagt inn forventning om at vi klarer å realisere en del verdier vi sitter på i dag for å dermed kunne redusere lånebelastningen. Om gjeldsøkningen fortsetter neste fire år på samme nivå som vi har sett de foregående fire årene, vil prognosene som ligger til grunn for renteutgifter og avdrag i planperioden ikke stemme, og økonomien vil bli ytterligere forverret ut over det som er skissert i dette dokumentet.

Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner

Beløp i 1000

	Regnskap 2022	Oppr. bud. i fjor 2023	Rev. bud. i fjor 2023	Rev. Årsprognose bud. 2024	Årsprognose 2023	Økonomiplan			
						2024	2025	2026	2027
Til ubundne avsetninger	9 000	6 000	6 000	0	6 000	0	0	0	6 043
Bruk av ubundne avsetninger	-3 774	-6 915	-7 515	0	-7 515	-24 444	-6 021	0	0
Netto avsetninger	5 226	-915	-1 515	0	-1 515	-24 444	-6 021	0	6 043
Netto avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner i tjenesteområdene	-7 126	-6 936	-6 936	-27 741	0	-4 542	-4 686	-4 686	-4 686
Totale avsetninger	-1 900	-7 851	-8 451	-27 741	-1 515	-28 986	-10 707	-4 686	1 357

Posten for avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner inneholder bruk av diverse fond i virksomhetsområdene samt bruk av og avsetning til disposisjonsfond i finansområdet. I forhold til vedtatt handlingsregel skulle det vært satt av ca 7 millioner til disposisjonsfond hvert år i planperioden. De økonomiske realitetene fører til at det heller må disponeres ca. 30 millioner kroner

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

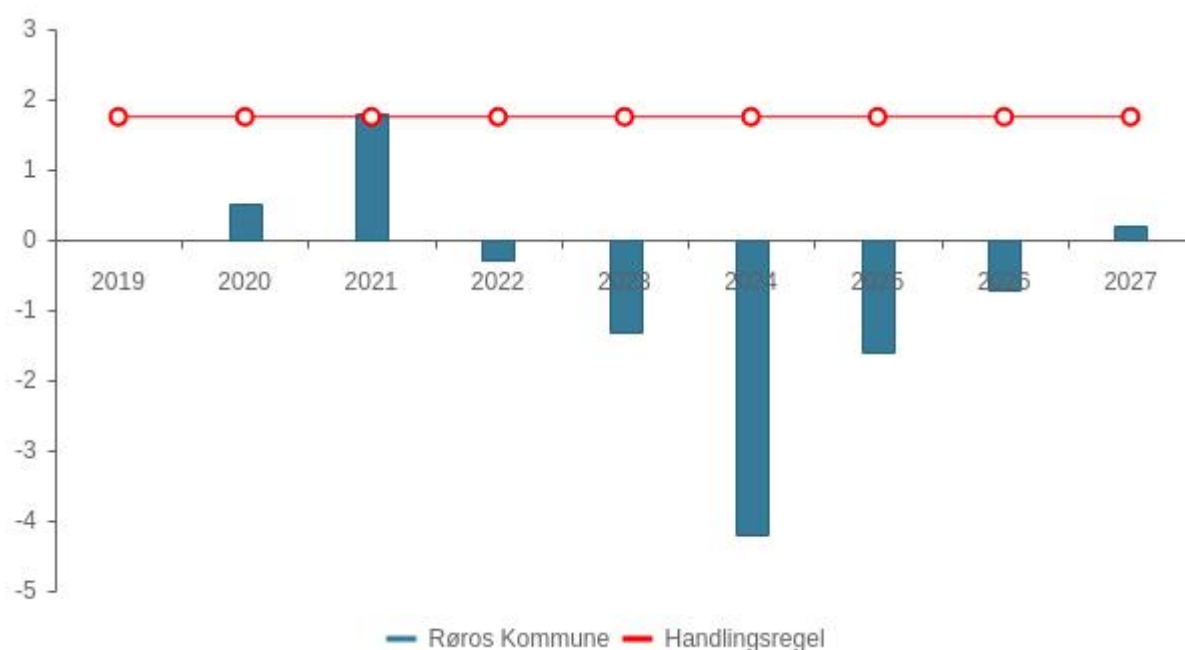
Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

fra det samme fondet i årene 2024 og 2025 for å oppnå balanse i budsjettene. det er først i 2027 at prognosene viser at det blir mulig å tilføre disposisjonsfondet midler, og det vil ta ytterligere fire år før disposisjonsfondet er tilbake på samme nivå som det var ved inngangen til 2023. Dette er dramatiske tall som må føre til betydelige endringer i den kommunale økonomiforvaltningen. Betydelig effektiviseringsgevinster og kutt må realiseres for at det politiske vedtatte målet om et årlig netto driftsresultat på 1,75% og et disposisjonsfond på minimum 10% av brutto driftsinntekter skal oppnås.

Økonomisk utvikling i planperioden

Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Røros Kommune	0,0 %	0,5 %	1,8 %	-0,3 %	-1,3 %	-4,2 %	-1,6 %	-0,7 %	0,2 %
Handlingsregel	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %	1,8 %

Netto driftsresultat har i de senere årene vært positivt, men det var kun i 2021 at måltallet på 1,75% ble nådd. Dette har ført til at disposisjonsfondet ikke har vokst like raskt som det burde ha gjort, og måltallet for driftsresultat hadde blitt nådd. Vi går i 2024 inn i en ekstraordinært vanskelig økonomisk situasjon, hovedsakelig på grunn av svært høye finansutgifter. Konsekvensen av dette, er at betydelig del av disposisjonsfondet vil brukes opp for å få budsjettet for 2024 i balanse. Dette betyr at vi umiddelbart må styrke fokuset på gevinstrealisering og kostnadsreduksjoner for å komme tilbake i en

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

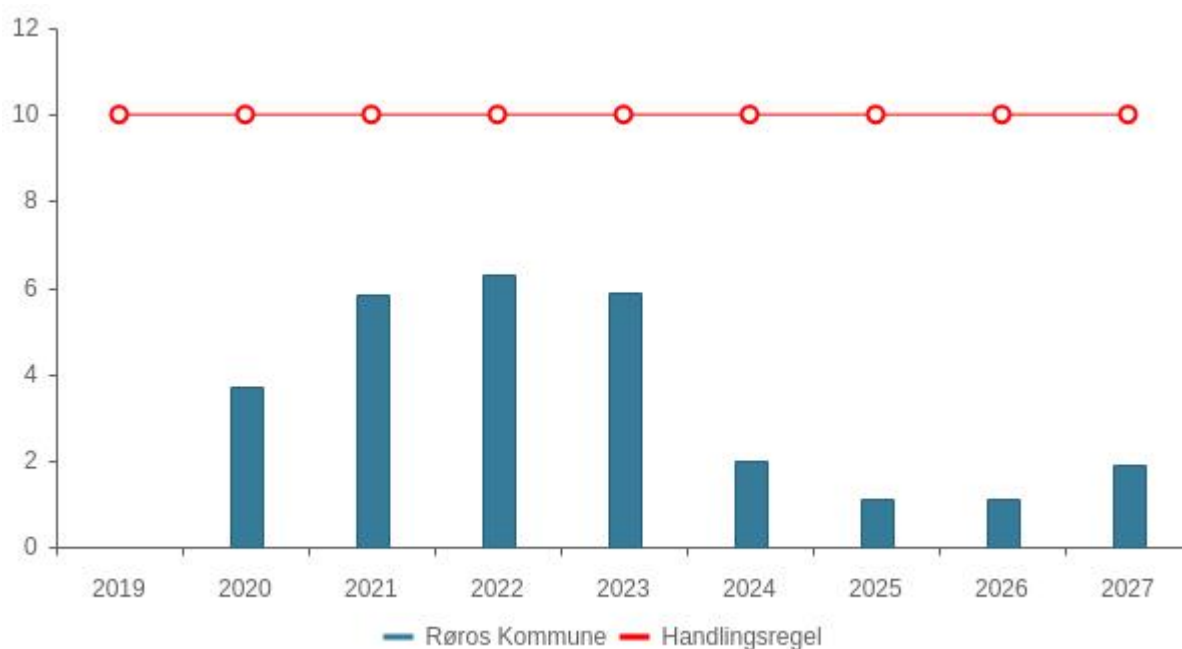

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie
Pulsen
i fjellet

situasjon hvor vi har relativt stabile, positive driftsresultater hvert år. Behovet for bruk av disposisjonsfond bør med all tydelighet vise hvor viktig det er å ha et driftsnivå som tillater solide avsetninger til fondsreserver. I forslaget til handlings- og økonomiplan legges det opp til at vi kommer tilbake til avsetning til disposisjonsfond i 2027. Om dette ikke oppnås, vil vi ikke lenger ha noen økonomiske reserver.

Disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter

Tabell	KOSTRA 2019	KOSTRA 2020	KOSTRA 2021	KOSTRA 2022	Budsjett 2023	Økplan 2024	Økplan 2025	Økplan 2026	Økplan 2027
Røros Kommune	0,0 %	3,7 %	5,9 %	6,3 %	5,9 %	2,0 %	1,1 %	1,1 %	1,9 %
Handlingsregel	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %	10,0 %

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Investeringer i økonomiplanen

Investeringsbehov og planer for kommunen

Det har i de siste årene blitt lagt opp til et høyt investeringsnivå i kommunens økonomiplaner. Samlet sett planlegges det investeringer på ca 36,5 millioner kroner i 2024. 9,8 millioner av disse investeringskostnadene gjelder tiltak innen selvkostområdene. Investeringene som ligger utenfor selvkostområdene, er i hovedsak knyttet til delinvesteringer rundt ny barnehage (vei/gangvei) og legesenter (energiløsninger). Hovedprosjektene for bygging av legesenter og barnehage nummer 2 er allerede politisk vedtatt. Det er kjent at de vedtatte rammene på grunn av kostnadsøkninger ikke vil være tilstrekkelige. Oppdaterte kostnadsrammer vil bli behandlet i forbindelse med revidering av budsjettet i juni 2024.

I tillegg har kommunen en stor, eldre bygningsmasse som krever fortløpende oppgraderinger, knyttet opp mot både sikkerhet og funksjonalitet. Videre skal det også investeres betydelige midler i ny vannforsyning for Røros, investeringsbehov for dette tiltaket vil ikke bli klart før i løpet av 2024. Etablering av ny reservevannkilde vil være et betydelig prosjekt i den kommende tiden. Dette prosjektet vil også kreve til dels store låneopptak, men finansiering av slike tiltak belaster ikke den overordnede økonomien for kommunen, alle investeringer i selvkostområdene finansieres med gebyrer.

Tidens største investeringsprosjekt i Røros, Øverhagaen bo- helse og velferdssenter er ferdigstilt i 2022. Denne ferdigstillelsen var en milepæl for kommunens arbeid for å tilpasse seg endringer i befolkningssammensetningen, men det var også et toppunkt når det gjelder økonomisk omfang av investeringer som er planlagt i årene vi er inne i. Det er for 2024 planlagt et relativt moderat investeringsnivå, men det må forventes at tilleggsbevilgninger vil måtte gjøres til legesenter og barnehage nummer 2 når disse sakene kommer opp igjen våren 2024.

Høye finanskostnader er det klart største økonomiske problemet kommunen står overfor i økonomiplanperioden, og det er avgjørende viktig at investeringsnivået blir svært lavt i årene fremover etter at legesenter og barnehagestruktur er på plass. De absolutt viktigste grepene som kan gjøres for å sikre kommuneøkonomien i økonomiplanperioden, vil være å redusere gjeldsbelastningen, samt å hente ut økonomiske og driftsmessige gevinster fra de gjennomførte investeringsprosjektene.

Det over tid høye investeringsnivået legger også press på kommunens økonomi- og likviditetsstyring, da vi ikke ønsker å ta opp investeringslån før det er nødvendig, for å redusere rentekostnader. Det er samtidig viktig at vi til enhver tid har tilstrekkelig likvide midler til å dekke kommunens løpende kostnader. Som et resultat av en lang periode med svake driftsresultater, høye pensjonsutgifter og lave kraftinntekter, har kommunen lite kontanter i banken, og likviditeten vil fortsette å være svak så lenge driftsresultatene blir såpass lave som det legges opp til i denne økonomiplanen.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Investeringsstabell for kommunen samlet

Investeringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	2024-27
Stab og støtte							
Digital transformasjon av arbeidsprosesser	9 045	17 045	2 000	2 000	2 000	2 000	8 000
Digitale enheter til folkevalgte	0	443	443	0	0	0	443
Sum Stab og støtte	9 045	17 488	2 443	2 000	2 000	2 000	8 443
Tekniske områder							
Anleggsbidrag på utbygging av nettstasjoner	1 150	1 750	600	0	0	0	600
Barnehager Røros sentrum	102 500	132 500	0	30 000	0	0	30 000
Enøk i kommunale bygg og anlegg	2 000	3 000	1 000	0	0	0	1 000
Feieutstyr/brøyte/strøutstyr	1 350	2 050	700	0	0	0	700
Kommunale veier	5 490	10 690	5 200	0	0	0	5 200
Ny solskjermingsteknologi	0	1 250	1 250	0	0	0	1 250
Ombygging av avlastningsleilighet Gjøsvika Sykehjem	125	425	300	0	0	0	300
Renholdsmaskiner	200	600	400	0	0	0	400
Rådhuset - rehabilitering	4 710	6 710	1 250	750	0	0	2 000
Tiltak gang og sykkelveier	450	1 250	800	0	0	0	800
Utbygging legesenter	13 150	20 150	7 000	0	0	0	7 000
Utskifting av armatur kommunale gatelys	1 800	3 300	1 500	0	0	0	1 500
Sum Tekniske områder	132 925	183 675	20 000	30 750	0	0	50 750

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	2024-27
Kirkelig administrasjon							
Kirkemurerer	11 500	16 500	2 500	2 500	0	0	5 000
Sum Kirkelig administrasjon	11 500	16 500	2 500	2 500	0	0	5 000
Finans							
Kjøp/salg aksjer/andeler	8 867	5 150	1 750	1 750	0	0	3 500
Sum Finans	8 867	5 150	1 750	1 750	0	0	3 500
Sum	162 337	222 813	26 693	37 000	2 000	2 000	67 693

Selvkostinvesteringer

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp		Økonomiplan				Sum
	Tidligere bevilget	Netto prosjektutgift	2024	2025	2026	2027	2024-27
Tekniske områder							
Ny Renovasjonsbil	0	3 300	3 300	0	0	0	3 300
Selvkost - utskifting avløpsledning			4 000	2 500	2 500	2 500	11 500
Selvkost - utskifting vannledning			2 500	2 500	2 500	2 500	10 000
Sum Tekniske områder	0	3 300	9 800	5 000	5 000	5 000	24 800
Sum	32 501	3 300	9 800	5 000	5 000	5 000	24 800

Beskrivelse av investeringene

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Stab og støtte

Digital transformasjon av arbeidsprosesser

Røros kommune jobber med digital transformasjon på flere områder. Denne investeringen er et samlet estimat på kostnadene knyttet til digital transformasjon av arbeidsprosesser på tvers av kommunens virksomheter. Formålet med disse prosjektene er å effektivisere og øke kvaliteten på driften innenfor ulike områder.

Aktuelle prosjekter i 2024 er

- innføring av ny løsning for kommunens nettsider, med forbedret funksjonalitet for publikum
- innføring av nytt administrativt biblioteksystem, en felles anskaffelse med flere andre aktører i regi av Deichmanske bibliotek i Oslo
- ny avtale knyttet til kommunens infoskjermer
- ny avtale knyttet til kommunens telefonisystem
- anskaffelse og implementering av nasjonale felleskomponenter i kommunen i henhold til nasjonale føringer og lokalt vedtatt strategi på området
- lønnsnett for prosjekt- og prosessleder innenfor området digital transformasjon
- deltakelse i regionale nettverk innenfor området digital transformasjon

Digitaliseringstakten i offentlig sektor i Norge er stadig økende. Røros kommune ønsker derfor å ha en buffer for å kunne sette i gang - eller delta i - prosjekter og anskaffelser som har stor nytteverdi for kommunen, uten nødvendigvis å måtte vente på ny budsjettbehandling. Denne investeringsposten gir kommunen en viss fleksibilitet til å kunne gjøre det. Digitaliseringen vil på ingen måte være ferdig når prosjektene det jobbes med i 2024 er i mål, så dette investeringsprosjektet forventes å fortsette med justert innhold og trolig endrede beløp i lang tid framover. Per i dag er det vanskelig å forutse omfanget av framtidige prosjekter som foreløpig kun er på idéstadiet, men at det er behov for ytterligere midler framover er sikkert.

Tekniske områder

Anleggsbidrag på utbygging av nettstasjoner

Ved etablering av våre utbyggingsprosjekter må strømmettet oppdateres med nye nettstasjoner. I hovedsak skyldes dette kapasitet og overgang til 400V lavspent. Røros kommune må betale anleggsbidrag til Ren Røros i slike tilfeller. Anleggsbidragene fordeles på de som har nytte av den nye forsyningen.

Barnehager Røros sentrum

Det er vedtatt å bygge to sentrumsbarnehager som skal erstatte dagens tre sentrumsbarnehager. Den ene skal bygges i Vola og den andre på Ysterhagaen. Begge barnehagene skal bygges med 6 avdelinger. I tillegg til utvikling av barnehagebygg jobbes det med en omstillingsprosess til for å få tre personaler til å bli to. Dette er det søkt ekstern hjelp til for å få til på en god måte.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Hengfonna barnehage vil stå ferdig til høsten 2024, mens Ysterhagaen ferdigstilles i 2025. Ysterhagaen er i en reguleringsprosess og konseptfase. Denne legges ut på konkurranse i løpet av vinteren 2024.

Oppdaterte tall for prosjektet vil foreligge mot tertialbehandling våren 2024. Vi trekker ut prosjektkostnader som er tilknyttet infrastruktur i egne prosjekter som blant annet veiomlegging, fortau gatebelysning for å synliggjøre egne kostnader på det. Prosjektet har også høye ambisjoner for klima og miljø som vil synliggjøres med kostnader på energitekniske løsninger.

Det er heller ikke tatt stilling til hva en ønsker med frigitte arealer og bygg ved samling i nye barnehager. Noe av dette kan gi inntekter som for eksempel salg av moduler.

Enøk i kommunale bygg og anlegg

Det har vært jobbet kontinuerlig med ulike tiltak for å redusere energiforbruk i kommunale bygg og anlegg siden 2015. Det som tidligere var EPC prosjekt er ferdigstilt, men det er fremdeles mye som kan gjøres for å spare energiforbruk, noe som gir positivt utslag på miljøregnskap og økonomi. I stedet for å lage en rekke med små prosjekter samles de i en investeringspost som navnes Enøk tiltak i kommunale bygg og anlegg.

Det er stor utvikling på området og ny og mer effektiv teknologi erstatter eldre, slik at med den eiendomsmassen kommunen har er det nesten et kontinuerlig arbeid å forbedre eller erstatte tekniske anlegg. Dette krever noen investeringer, men det gir ofte god avkastning på driftskostnader og miljø. Slike prosjekt er ofte også tilskuddsberettiget

Prosjekter som fortsatt er aktuelle er solcelleanlegg på kommunale bygg, varmesystemer og grunnvarme, styringssystemer, moderne belysning (gjelder gatebelysning også) med styringsmuligheter. Det er gjennomført flere tiltak i 2022 med bl.a. energibrønnpark for Gjøsvika sykehjem. Større tiltak som er aktuelle i 2023 er solcelleanlegg på Helsesenteret.

Feieutstyr/brøyte/strøutstyr

Det er behov for utstyr til veivedlikehold Utstyret er tenkt til følgende formål:

- Kantslåttutstyr (inntjening 2 år)
- Plog med fjærende stål, HMS tiltak. Det var en hendelse i 2023 med stopp i kum
- U-plog hjullaster, den vi har er utslitt

Kommunale veier

Etablering av ny barnehage i Vola medfører bygging av ny vei med standard innenfor normen (bredder og stigning) med fortau og belysning. I tillegg vil det etableres en ekstra parkeringsplass for utfart til skiløyper for å legge til rette for utfart og unngå en del villparkering. Kostnadene med dette er fem millioner

Det vil også bli kostnader med ny infrastruktur for Ysterhagen barnehage med kryssløsning mot Falunveien og fortau med litt omlegging av vei. Nøyaktige kostnader på dette er ikke klart og vil bli lagt frem i forbindelse med tertialbehandling våren 2024. For begge prosjekter er det naturlig å skifte ut VA anlegg samtidig, men disse aktiveres på vann og avløpsprosjekt.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Som forebyggende klima og miljøtiltak må flere veier oppgraderes med større stikkrenner og grøfting. Slike tiltak vil spare kommunen for store driftskostnader pga ødeleggelse ved store overvannsmengder.

Det er også behov for tiltak på veier i Røros sentrum for å unngå at infrastruktur ødelegger vernet bygningsmasse. For øvrig er det stort behov for oppgradering av dekke til en bedre standard på noen kommunale veier. Det planlegges en større rehabilitering av Svendslia bru. Det legges her opp til en deling av kostnader mellom privat regulant og kommunen. Tilstanden på brua er ikke god nok, og dette skyldes noen grep kommunen tidligere har gjort på denne. Denne skal privatiseres, men må settes i stand før den overdras.

Ny solskjermingsteknologi

Det er behov for moderne screening (solskjerming) løsninger på Gjøsvika sykehjem, og noen andre kommunale bygg. Nye typer solskjerming har en helt annen holdbarhet mot vær og vind og kan ha automatisk regulering sånn at en sikrer godt inn klima for brukere og ansatte. Dette er både et HMS tiltak og energitiltak for å unngå å bruke energi på nedkjøling

Ombygging av avlastningsleilighet Gjøsvika Sykehjem

Det er nødvendig å bygge om/ tilpasse en avdeling for å dekke spesielt krevende behov

Renholdsmaskiner

Renholds faget og renholdsteknologi er under stor utvikling. Hensikten med prosjektet er kvalitetssikring og dokumentering av renhold. Til dette er det behov for renholdsplaner og bruk av nettbrett. Det er også ønskelig å avlaste renholdere for tungt arbeid og frigjøre ressurser til andre nødvendige oppgaver. Våre nye bygg er godt tilrettelagt for moderne renhold med blant annet robotisert renhold. Dette vil ikke erstatte renholderen, men gi avlastning i arbeidet og frigjøre tid. Frigjorte ressurser ønsker vi å avlaste hjemmetjenesten med renhold i private hjem, slik at helsefaglig personell kan utøve helsefaget i større grad.

Rådhuset - rehabilitering

Direktørgården/Rådhuset ble oppført som bolighus på 1780-tallet. Røros kommune kjøpte gården i 1939 og har siden da benyttet bygningen som rådhus. Bygningen ble fredet etter kulturminneloven i 1940. Dette legger klare føringer for hvordan bygningen skal istandsettes/vedlikeholdes.

Bygningen har gjennomgått flere moderniserings/istandsettingsarbeider siden den ble oppført, både innvendig og utvendig. Fasaden mot Bergmannsgata og gavlveggen mot Sangerhuset er nettopp istandsatt med ny panel, maling og istandsetting av vinduer.

Fasadene inn mot gården og bakveggen av borgstuggu har fortsatt behov for istandsetting. I tillegg er det behov for etablering av ventilasjonsanlegg i bygningen for å bedre arbeidsmiljøet. Arbeidet er tenkt fordelt over to år med utbedring av gjenstående vinduer og etablering av ventilasjonsanlegg i 2024 og maling av gjenværende utvendige vegger i 2025.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Plan for etablering av ventilasjonsanlegg forventes å være på plass omkring årsskifte 2023/2024. Utredningsarbeidet forventes å ha en kostnad på kr 100 000,-. Arbeidet med etablering av anlegget må deretter kostnadsberegnes.

Det er 16 eldre vinduer fordelt på hovedbygningen og borgstuggu som har behov for istandsetting. Arbeidet består av istandsetting av karmen og vindusrammer. Montering av tettelister. Skraping og maling. Arbeidet er anslått til å ha en kostnad på kr 700 000,- eks mva. I tillegg er det 15 vinduer fra 1980-tallet i bygningen som har behov for noe vedlikehold. Det vil bli vurdert om disse vinduene skal utbedres eller skiftes.

Malingsarbeidet av vegger, vindus- og dørromramminger og vindskier er estimert til å ha en kostnad på kr 600 000,- eks. mva.

Tiltak gang og sykkelveier

I forbindelse med etablering av nytt boligområde ved Pinsti er det behov for å etablere fortau gjennom hele boligfeltet på Hagaen (Dalsveien) for å øke trafikksikkerheten. I dag har denne strekning bare delvis fortau. Estimerte kostnader for dette legges inn i 2024 i økonomiplan

Innspill til trafikksikkerhetstiltak 2022

Utbedring av Kulvert FV3 . Kommunens egenandel til utbedring av kulvert, og etablering av en andel GSV An Magrittsvei. Røros kommune og fylkeskommunen er blitt enige om en fordeling. Pumpekum installeres av fylkeskommunen De sørger også for skjerm mot nedfall fra veien. Røros kommune tar driftsansvar, og sørger for brøyting og vedlikehold Det er opprettet et eget prosjekt som omhandler gang og sykkelveier generelt. I dette inngår også GSV langs hele An Magritts veien jf vedtak i barnehagesaken. Med bakgrunn i dette avventes den mindre tiltak. Gang og sykkelvei er under regulering, og skal ferdigstilles innen 2025 jf vedtaket.

Utbygging legesenter

Helsesenteret har for lite arealer for å dekke behov til legekontorer, publikumsarealer og personalrom funksjoner. Helsestasjonen og legesenteret har flyttet inn i ledige fløyer på Ysterhagan BHVS i løpet av mars 2022.

Første utredning avdekket at kostnadene ville bli langt høyere enn det som var lagt til grunn i økonomiplan. Årsaken til dette var et mer utstrakt arealbehov fra tjenesten enn først forutsatt og høy prisstigning i økonomiplanperioden.

Det ble derfor besluttet å ta ned prosjektet for å spare kostnader, samt at en også ønsker å ta hensyn til St. Olav og fremtidig utvikling av området. Slik at ikke bygger noe nå som blir til hinder for fremtidig utvikling. St Olavs starter et 5 års løp med mulighetsstudie i egen regi. Prosjektet er redusert til i hovedsak å omhandle ombygging/ rehabilitering av eksisterende helsesenter til legekontorer. En har større fokus i prosjektet på hvilke arealer det er mulig og ha felles funksjon med St Olavs på, det kan være sosiale rom som garderober, spiserom og møterom, eller fagspesifikke som ambulanseinnngang og lab.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Etter forrige avlyste konkurranse er det nå ønske om to ekstra legestillinger. Det medfører at vi må utvide det opprinnelige arealet med tilsvarende to legekantor, noe som medfører en liten økning i prosjektet. Vi deler nå opp entreprisen og kjører ut riving innvendig og av overlegebolig som egen sak. Oppdaterte tall kommer i tertialbehandling våre 2024 etter gjennomført konkurranse.

Prosjektet har høye ambisjoner på klima og miljø, det er derfor naturlig å synliggjøre kostnader på energitekniske løsninger når det er klart.

Det er rom for at helsestasjon kan være en lengre periode på Øverhagaen enn de opprinnelige 2 år. Det er åpnet for at de kan være på Øverhagaen i 4 år. I løpet av denne perioden har kanskje St Olavs kommet lengre i sin prosess, sånn at vi kan tenke i fellesskap videre utvikling.

I likhet med flere pågående prosjekter har det vært en voldsom prisutvikling siden prosjektet opprinnelig ble lagt inn i økonomiplanen, som medfører at økonomiplanen må justeres. Endelig pris vil vi først kunne si noe sikkert om når anbudskonkurranse er gjennomført.

Utskifting av armatur kommunale gatelys

Utskifting av gatelysarmaturer. mye av dagens gatelys har gammel og utgått teknologi. utskifting vil medføre bedre belysning, energibesparing og økt levetid. Det er også behov for å bytte master og armaturer langs fylkesveier i Brekken og ved Kokkvollen. Det er en forutsetning at disse byttes før fylkeskommunen tar over drift av disse.

Kirkelig administrasjon

Kirkemurer

Tidligere vedtatt investering. Tiltaket gjelder sikring murene rundt Røroskirka som i dag er i svært dårlig forfatning på mange steder. [Her finnes rapport som viser investeringsbehovet for økonomiplanperioden.](#)

Selvkostinvesteringer

Tekniske områder

Selvkost - utskifting avløpsledning

utskifting av ledningsnett

Selvkost - utskifting vannledning

Utskifting av Vann og avløpsnett i Vola og Ysterhagaen i forbindelse med omlegging/ bygging av nye veier. Det kommer også prosjekteringskostnader med ny vannkilde

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Befolkningsutvikling

Befolknings sammensetningen er den viktigste rammebetingelsen for alle kommuner. Når befolkningen øker, økes behovet for kommunale tjenester. Blir befolkningen eldre, må eldreomsorgen styrkes, og øker barnetallene må oppvekstområdene utrustes for å kunne gi gode tjenester i oppvekstenhetene. Beregningen av rammetilskudd til kommunene er derfor tett knyttet til endringer både i antall innbyggere og sammensetningen i befolkningen. Disse beregningsmodellene er like for alle kommuner. I utgangspunktet får alle kommuner et likt tilskudd per innbygger. Dette tilskuddet blir så justert opp eller ned i forhold til det beregnede behovet den enkelte kommune har. Dette vil si at om en kommune har en større andel barn per 1000 innbyggere så øker rammetilskuddene for å ta hensyn til økte kostnader knyttet til skole og barnehage. Er barnetallene lavere enn snittet blir tilskuddene justert ned. Den samme logikken gjelder for alle aldersgrupper, men på grunn av barnehager, skoler og pleie- og omsorgstjenester er det av naturlige årsaker de yngste og de eldste blant oss som har de største forventede effektene på kommunens driftskostnader.

Eldre innbyggere er på mange måter en ressurs for kommunen. Eldre innbyggere sitter ofte på formuer og eiendommer som genererer skatteinntekter, de deltar aktivt i frivilligheten, og de er viktige kunder for handels- og kultur næringslivet. Samtidig er det en kjensgjerning at de fleste på ett eller annet tidspunkt i livet vil få et omsorgsbehov som må dekkes av samfunnet. Disse omsorgstjenestene krever både arbeidskraft og kapital. Arbeidskraften kommer fra den yrkesaktive delen av befolkningen. Forholdet mellom innbyggere i arbeidsfør alder og eldre innbyggere kalles "[aldersbæreevne](#)". I 2013 hadde Røros 3,31 innbyggere i arbeidsfør alder per person over 67. I 2023 er dette tallet 2,63 (kilde: SSB, tabell 07459), mens prognoser viser at forholdstallet om ytterligere 10 år (2033) vil være 2. Dette betyr at i løpet av 20 år reduseres den yrkesaktive andelen av befolkningen sett opp mot antall eldre med mer enn 20%. Effekten av dette er både at det blir færre innbyggere som betaler skatt, men at det også er et mindre antall personer som skal utføre alle jobber som er nødvendig for å få samfunnet til å gå rundt, inklusive omsorgstjenester. Aldersbæreevnen er allerede lav på Røros, både sammenlignet med mange kommuner i Trøndelag, og landet samlet. Selv om mange kommuner i dag har et høyere forholdstall enn Røros, er aldersbæreevne en sentral del av de nasjonale utfordringene Norge, og de fleste land i vesten står overfor i årene som kommer. I dette perspektivet er det klart at konkurransen om arbeidskraft mellom kommuner fortsatt vil øke i fremtiden.

I Røros har vi som nevnt relativt få barn og relativt mange eldre. Samlet sett har vi et beregnet kostnadsbehov som er ganske nære en gjennomsnittskommune. Bak dette tilsynelatende gjennomsnittlige kostnadsbehovet ligger det store interne variasjoner mellom de forskjellige aldersgruppene. Vi har mange færre barn enn gjennomsnittskommunen, og flere eldre. Dette betyr at selv om det totale beregnede tjenestenivået vi skal ha er relativt gjennomsnittlig, er behovet for tjenester innen oppvekstområdet lavt, mens behovet er høyt i de eldre aldersgruppene. Vi må fordele driftsinntektene på en helt annen måte enn mange andre kommuner. Det er derfor viktig å ha et klart forhold til både endringer i befolknings sammensetningen vår, og antallet innbyggere totalt, både på kort og lang sikt. Har vi for eksempel ett år hvor svært få barn blir født, vet vi at vi om seks år vil få reduserte rammetilskudd når dette lille kullet kommer i skolepliktig alder. Har vi mange innbyggere i 70-åra, kan vi anta at vi vil få et økt behov for helse- og omsorgstjenester når disse personene kommer i åttiårene. Dette beregnede økte kostnadsbehovet vil øke overføringene til

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

kommunen, utfordringen blir så å faktisk allokere disse ressursene på en måte som faktisk løser oppgavene den endrede befolkningssammensetningen gir.

I hele den vestlige verden ser vi en endring i hvor folk bor. Flyttestrømmene går fra landsbygda til byer og fra grender til bygdesentra. Befolkningen på Røros har i de siste årene vært relativt stabil, selv om mange kommuner rundt oss og regionen som helhet har opplevd relativt stor befolkningsnedgang. Prognoser som utarbeides av SSB forteller oss at Røros skal ha en svak vekst i befolkningen over tid. Dette har over de siste årene sett ut for å stemme, men i 2018, 2019 og 2020 gikk befolkningen betydelig ned også her. Befolkningen ble redusert med 113 innbyggere fra 2018 til 2020. På tross av en vekst i antall innbyggere i 2022 på 26, og en vekst per 2. kvartal 2023 på 57 er befolkningen lavere enn den var i 2017, da folketallet begynte å gå ned. I en tid hvor utkantene nesten uten unntak opplever sterk nedgang i befolkningen er dette ikke veldig uventet, men samtidig er vi avhengige av å beholde så mange innbyggere som mulig, og hver ekstra innbygger kommunen får er svært viktig for at vi skal kunne beholde og videreutvikle de gode tjenestene vi leverer og det gode samfunnet vi har.

Barnetallene er spesielt viktig for en liten utkantkommune. Landets befolkning blir eldre og eldre, og det er krevende for små kommuner å tiltrekke seg og beholde barnefamilier. Barnetallene på Røros har over tid vært lave, men de har heldigvis vært relativt stabile siste 10 år. Antall barn i skolen har likevel gått ned, da vi hadde til dels betydelig større barnekull på begynnelsen av 2000-tallet, barn som nå er ute av grunnskolen. I tillegg til færre barn i skolen, ser vi en utvikling der en stadig større andel av barnefamilieene våre ønsker å bo sentralt i kommunen, noe som er ekstra krevende for grendeskolenes våre. I kapittelet for oppvekstområdet, beskriver kommunalsjef for oppvekst og inkludering effekten av denne utviklingen på skolene våre.

Befolkningsutvikling per årsak

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Folketall ved inngangen av kvartalet	5 589	5 583	5 593	5 635	5 623	5 663	5 610	5 581	5 550	5 572	5 598
Fødte	38	35	39	46	56	39	44	43	60	47	22
Døde	60	71	49	64	65	66	78	67	59	73	31
Fødselsoverskudd	-22	-36	-10	-18	-9	-27	-34	-24	1	-26	-9
Innvandring	33	37	60	63	52	40	36	34	49	64	29
Utvandring	18	26	19	29	13	26	12	23	37	19	16
Innflytting, innenlands	195	221	183	207	214	207	236	232	247	215	163
Utflytting, innenlands	193	186	171	236	204	246	255	251	239	207	110
Netto innvandring og flytting	17	46	53	5	49	-25	5	-8	20	53	66
Folkevekst	-6	10	42	-12	40	-53	-29	-31	22	26	57

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

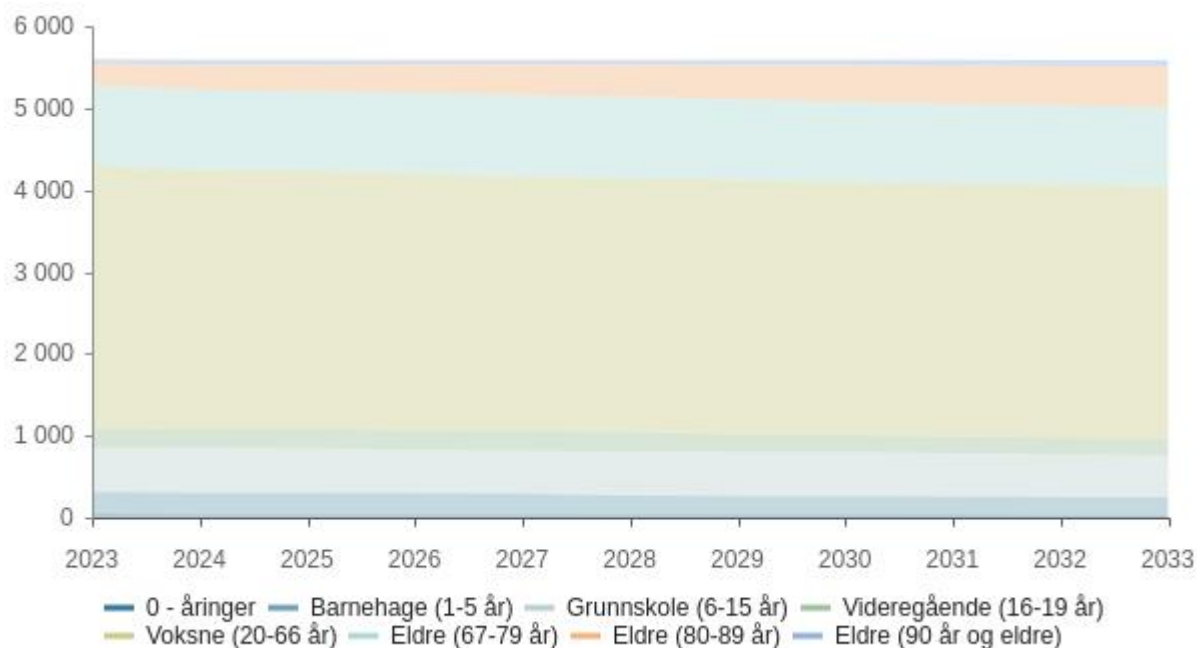
KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Folketallet ved utgangen av kvartalet 5 583 5 593 5 635 5 623 5 663 5 610 5 581 5 550 5 572 5 598 5 655

Befolkningsprognose

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0 - åringar	48	45	44	43	43	41	41	41	40	39	39
Barnehage (1-5 år)	265	260	262	255	251	230	224	222	216	215	210
Grunnskole (6-15 år)	537	552	540	527	522	536	529	533	528	519	511
Videregående (16-19 år)	237	222	235	239	236	237	225	209	201	203	205
Voksne (20-66 år)	3 204	3 172	3 163	3 142	3 111	3 104	3 106	3 097	3 098	3 095	3 074
Eldre (67-79 år)	984	974	959	978	991	989	981	976	967	962	961
Eldre (80-89 år)	270	303	328	349	378	396	421	451	466	480	504
Eldre (90 år og eldre)	53	61	59	59	60	59	64	61	72	72	77
Total	5 598	5 589	5 590	5 592	5 592	5 592	5 591	5 590	5 588	5 585	5 581

Prognose type : Sterk aldring

Prognose periode : 10

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

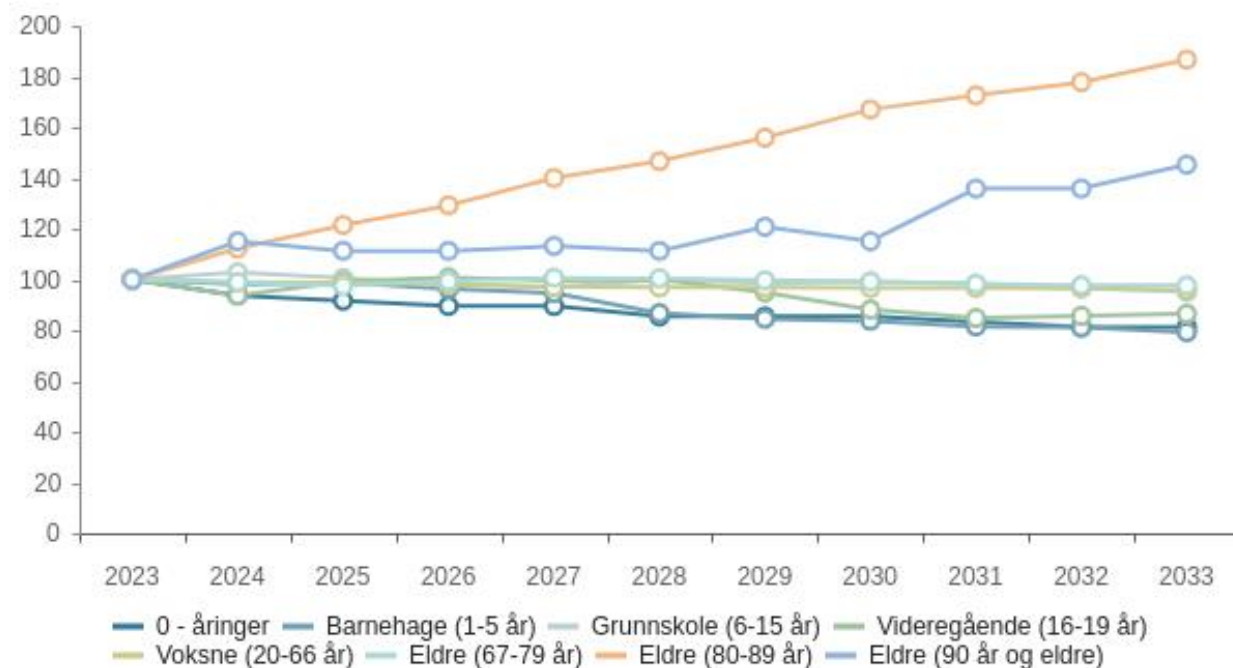

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Prognose vekst

	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033
0 - åringer	100,0 %	93,8 %	91,7 %	89,6 %	89,6 %	85,4 %	85,4 %	85,4 %	83,3 %	81,3 %	81,3 %
Barnehage (1-5 år)	100,0 %	98,1 %	98,9 %	96,2 %	94,7 %	86,8 %	84,5 %	83,8 %	81,5 %	81,1 %	79,2 %
Grunnskole (6-15 år)	100,0 %	102,8 %	100,6 %	98,1 %	97,2 %	99,8 %	98,5 %	99,3 %	98,3 %	96,6 %	95,2 %
Videregående (16-19 år)	100,0 %	93,7 %	99,2 %	100,8 %	99,6 %	100,0 %	94,9 %	88,2 %	84,8 %	85,7 %	86,5 %
Voksne (20-66 år)	100,0 %	99,0 %	98,7 %	98,1 %	97,1 %	96,9 %	96,9 %	96,7 %	96,7 %	96,6 %	95,9 %
Eldre (67-79 år)	100,0 %	99,0 %	97,5 %	99,4 %	100,7 %	100,5 %	99,7 %	99,2 %	98,3 %	97,8 %	97,7 %
Eldre (80-89 år)	100,0 %	112,2 %	121,5 %	129,3 %	140,0 %	146,7 %	155,9 %	167,0 %	172,6 %	177,8 %	186,7 %
Eldre (90 år og eldre)	100,0 %	115,1 %	111,3 %	111,3 %	113,2 %	111,3 %	120,8 %	115,1 %	135,8 %	135,8 %	145,3 %
Total	100,0 %	99,8 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,9 %	99,8 %	99,8 %	99,7 %

Prognose type : Sterk aldring

Prognose periode : 10

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

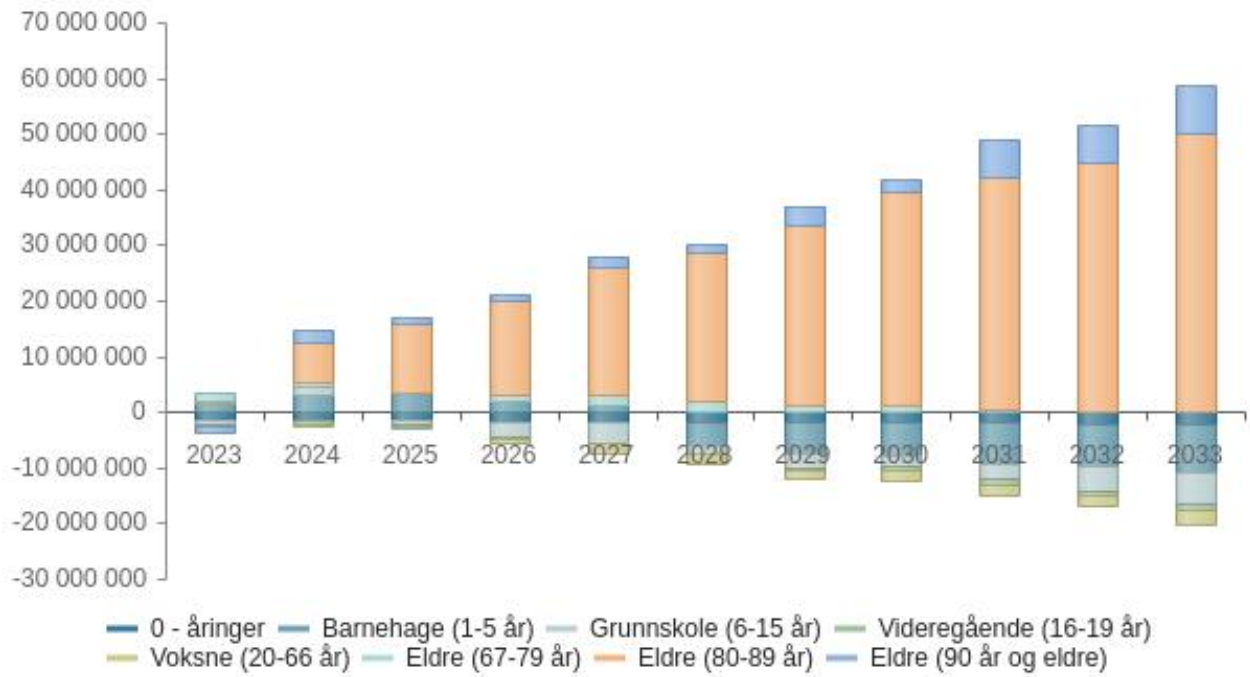

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Demografiutgifter

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

FNs bærekraftsmål på Røros

Verden har en felles arbeidsplan

Visste du at [verden har en felles arbeidsplan](#) for å sikre at du og alle du deler jorden med i dag og i tiden framover har gode levekår? De er formulert som [17 bærekraftsmål](#) og ble vedtatt i 2015. Sammen med de fleste av verdens land skal Norge og alle kommunene i Norge skal være med å sikre at vi oppnår disse målene. Den bygger på forståelse om at det vi gjør her i kommunen påvirker verden utenfor, og det som foregår utenfor kommunegrensen og verden forøvrig påvirker hvordan vi har det her. [FNs bærekraftsmål](#) skal bidra til at vi utrydder fattigdom, bekjemper ulikhet og stopper klimaendringene innen 2030.

Land fra hele verden har vært involvert i arbeidet med å utforme målene, og mer enn åtte millioner mennesker kom med innspill i prosessen. Planen fungerer som en felles global retning for land, næringsliv og oss som innbyggere. Bærekraftig utvikling handler om at vi tar vare på behovene til oss som lever i dag, uten at vi ødelegger framtidige generasjoners muligheter til å dekke sine.

Når vi sier at noe er bærekraftig må tre dimensjoner være på plass:

1. Klima og miljø
2. Økonomi
3. Sosiale forhold

Det betyr at vi kan vi ikke kan kalle noe bærekraftig hvis kun det ene perspektivet er på plass. Jobber vi foreksempel godt med å oppnå mål nummer 3 "God helse", men en bieffekt er at det vil ødelegge for delmål 14 "Liv under vann", må vi endre vår praksis. Vi kan heller ikke arbeidet for at et tiltak er økonomisk bærekraftig hvis det går på bekostning av miljøet. Med andre ord så må alle de [tre perspektivene gå hånd i hånd](#) i alt vi gjør.

Nasjonale forventninger og kommunen som en nøkkelaktør

Hvert fjerde år lager regjeringen et dokument som heter "[Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging](#)". Dette legger grunnlaget for hvordan kommunene arbeider i kommende valgperiode, altså for perioden 2019–2023. I dokumentet som ble vedtatt i mai 2019 har regjeringen bestemt at [FNs 17 bærekraftsmål](#) skal vektlegges i mye større grad i kommunal planlegging. De skal nå være grunnlaget for all samfunns- og arealplanlegging.

En kommune har ansvar for mange oppgaver som bidrar til bærekraftig utvikling. Kommunene leverer helsetjenester, utdanning, boligpolitikk, infrastruktur, rent vann og renovasjon. Vi forvalter arealer, boliger og formålsbygg, sikrer balanse mellom "urbane" og grønne arealer, og iverksetter tiltak for å redusere klimapåvirkning. Fylkeskommuner og kommuner er nøkkelaktører for å realisere en bærekraftig samfunnsutvikling og realisering av bærekraftmålene i Norge. Vi er nærmest befolkningen, lokale bedrifter og organisasjoner. Samtidig er vi ansvarlig for mye av den sosiale og fysiske infrastrukturen som påvirker befolkningens levekår og utviklingsmuligheter.

FNs bærekraftsmål gir en ny dimensjon til Røros kommunes planarbeid

Målene og de tilhørende tiltakene i Røros kommunes planverk skal bidra til gjennomføringen av FNs bærekraftsmål, enten det er på miljø, folkehelse, kultur, næring eller hvordan vi arbeider med

EAT-NEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

innbyggerinvolvering. Demokrati, godt styresett og en rettskultur er avgjørende for bærekraftig utvikling. Mye av det vi allerede gjør i dag bidrar til å oppfylle målene hver for seg. Det kan dere se her under virksomhetenes styringskort under tjenesteområder, hvor mange av tiltakene er markert med et eller flere bærekraftsmål.

Vi har likevel en vei å gå for å se miljø, økonomi og sosial utvikling i større sammenheng. Det blir viktig når kommunen nå skal lage en ny planstrategi for de neste fire årene. I arbeidet med å utvikle fram dette tankesettet må vi bli enda bedre på samarbeid på tvers av partipolitikk og tradisjonell sektortenkning.

Røros kommunes miljøatsing

Klima og miljø er et av tre grunnpilarer i [FNs bærekraftsmål](#). I de siste årene har Røros kommune satset på akkurat dette arbeidet. Vi har etablert klimabudsjett, vi deler ut en årlig miljøpris og vi har etablert faste månedlige miljøledelsesmøter med både representanter fra administrasjon og politikken. Og sist, men ikke minst så har hele kommunen blitt miljøfyrtårnsertifisert. På [nettsidene til miljøfyrtårn](#) kan du lese mer om hva det innebærer.

Vil Miljøfyrtårn-sertifiseringen til Røros kommune bidra til FNs bærekraftsmål?

Svaret er ja! Miljøfyrtårn gir oss gode forutsetninger for å bidra til flere av bærekraftsmålene.

Med mål om en grønn fremtid arbeider Røros kommune nå sammen med [over 6000 Miljøfyrtårn-virksomheter](#) i Norge for dette.

Gjennom en Miljøfyrtårn-sertifisering har vi konkrete verktøy for å gjennomføre effektive og lønnsomme miljøforbedringer innen områder som *arbeidsmiljø, avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport*. Aktuelle temaer som *matsvinn og plast* er inkludert. Tall fra Miljøfyrtårns kundeundersøkelse 2018 blant private virksomheter viser at [det lønner seg](#) å ta bærekraft inn i forretningsstrategi og daglig drift:

- 81 % av Miljøfyrtårn-sertifiserte virksomheter opplever i stor grad miljøforbedringer.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie
Pulsen
i fjellet

- 52 % av Miljøfyrtårn-sertifiserte virksomheter opplever i stor grad omdømmeforbedring.
- 40 % av Miljøfyrtårn-sertifiserte virksomheter opplever i stor grad reduserte kostnader.

Klimabudsjett

Hva er et klimabudsjett?

Klimabudsjettet er et styringsverktøy for politikere

Økonomiplanen er et godt innarbeidet verktøy for både politikere og kommuneansatte. I tillegg får også kommunens innbyggere innsikt i hvordan kommunen drives, hva vi satser på og hvordan midlene prioriteres.

Klimabudsjettet fungerer på akkurat samme måte. På samme måte som at vi har et sett med penger i pengesekken vi kan bruke hvert år, har vi også et sett med klimagasser vi har lov til å slippe ut. For at vi skal kunne se hva som reduserer våre utslipp må vi beregne effekten av at vi endrer atferd. Vi kan for eksempel se effekten av å bytte ut bensinbiler til el-biler, eller hvor stor utslippreduksjon vi får av å kopiere færre sakspapirer. Og sist, men ikke minst får vi kunnskap om hvilke tiltak som vil ha mest effekt, og om det vi gjør er tilstrekkelig for å nå målene våre.

Klima og økonomi hånd i hånd

Klima og økonomi går hånd i hånd. Regjeringen satt i 2017 i gang en Norsk Offentlig utredning [NOU 2018:17 som heter "Klimarisiko og norsk økonomi"](#). Den ser på klimaøkonomiske risikoer vi må ta høyde for i årene som kommer, og hvordan vi samfunnsmessig og økonomisk bør møte dem. Utredningen viser at det er betydelig økonomisk risiko knyttet til klimaendringene vi møter. Endret klima påvirker økonomi, levekår og velferd. Klimautfordringen reiser også grunnleggende etiske problemstillinger – for eksempel; fordelingen av klimabelastning og klimarisiko mellom land og over generasjoner, og faren for at nåværende generasjoner forårsaker irreversible endringer som gjør deler av jordkloden ubeboelig for senere generasjoner. Utredningen påpeker at det framover blir mer og mer viktig å integrere klimarisiko i beslutningsgrunnlaget ved investeringer, og i ledelse- og økonomistyring for offentlig virksomhet.

Fakta

- I snitt står hvert menneske i verden for utslipp av 4,9 tonn CO₂ i året
- I Norge slipper vi ut hele 9,3 tonn CO₂ per innbygger i året
- Bare USA slipper ut mer enn oss (16,5 tonn per innbygger per år)
- Vi er dermed også foran Kina (7,5 tonn CO₂ per innbygger per år)
- Drivhusgasser er vandamp, CO₂, metan, lystgass og ozon

Hva er Røros kommunes klimamål?

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

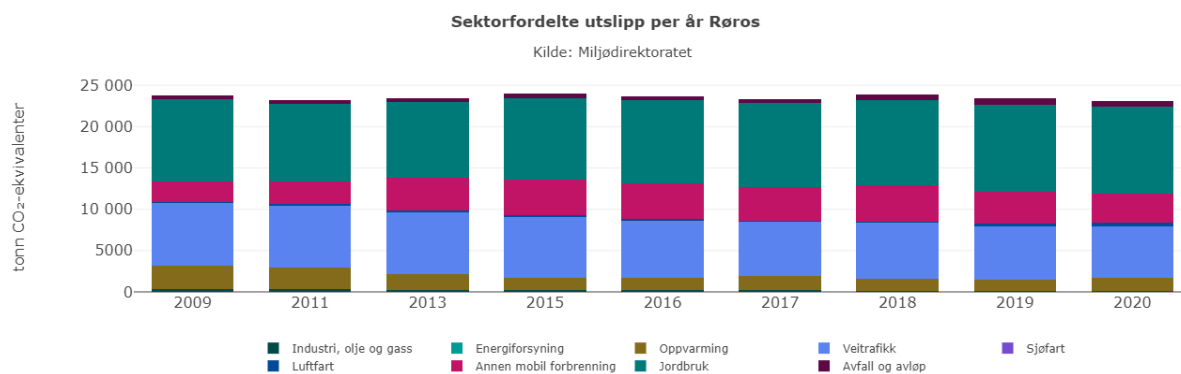
Røros kommune har laget en rekke mål for hvordan vi skal bli mer klima- og miljøvennlige. De er formulert i [kommunens klima- og miljøplan som heter "Fra kobber til klima"](#) fra 2018. Det ble enstemmig vedtatt at vi skal:

- være klimanøytrale i 2030
- være et lavutslippssamfunn i 2050
- redusere utslippene av klimagasser med 40 % innen 2030 sammenlignet med 2009

Målene er basert på hva vi har forpliktet oss til globalt, nasjonalt og regionalt. Det er ikke lenger et valg om vi skal legge om til å bli mer klimavennlig, men hvordan vi skal få det til. Lurer du på hva forskjellen på **klima** og **vær** er? Eller lurer du på hvordan vi vet at klimaendringen er menneskeskapte? Da er [FN-sambandets side om klimaendringer](#) et fint sted å starte.

Hvordan vet vi at vi er på riktig vei?

Klimabudsjettet viser en grafisk fremstilling av historiske utslipp frem til i dag, en beregnet referansebane for utviklingen av utslipp om vi ikke gjennomfører tiltak, samt en linje som viser utviklingen som forventes som resultat av tiltak vi planlegger. Så langt inneholder klimabudsjettet kun tiltak som er planlagt internt i kommuneorganisasjonen. All den tid det er landbruk, veitrafikk, og andre store samfunnsområder, vil vi aldri kunne nå målene som er satt uten at det gjennomføres tiltak ute i sivilsamfunnet. Ambisjonen er at vi på sikt også skal få sivile klimatiltak inn i kommunens klimabudsjett og klimarapportering. Dette vil gi et langt mere relevant klimabudsjett og en mere korrekt rapportering. Skal vi få dette til, krever et tett samarbeid mellom næringsliv, landbruk, fylkes- og offentlige myndigheter, kommunen og kommunens innbyggere. Skal et slikt samarbeid komme på plass, kreves det at kommunen tar en aktiv rolle i lokalsamfunnets klimaarbeid, både på politisk og administrativt nivå. Kommunen vil også måtte sette av økonomiske midler for å kunne bidra til klimatiltak ute i samfunnet.

Klima og miljøet i sammenheng

I tillegg til å redusere klimagassutslippene er det like viktig å ta vare på miljøet. Vi mennesker er avhengige av det jordens økosystemer gir oss – luft, vann, mat og trygge leveområder. Økosystemer er komplekse prosesser med stor grad av gjensidig avhengighet. Om vi overskrider naturens tålegrenser på ett miljøområde, vil det også påvirke andre områder. På samme måte som klimaendringene fører til økt tap av naturmangfold, surere hav og mangel på ferskvann, vil negativ utvikling på andre miljøområder forsterke klimaendringene.

EATNEMENÆRPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Med andre ord så er det viktig at Røros kommune bruker et spekter av virkemidler for å bli mer klima- og miljøvennlige. For noen av målene har vi rollen som tilrettelegger, på andre felt enten holdningskapende eller gjennomførende instans.

Klimabudsjettet 2024 – på veien mot et lavutslippssamfunn

Klimabudsjettet for 2024 viser tiltak som skal gjennomføres i 2024 for at Røros skal nå klimamålene – på veien mot et lavutslippssamfunn. Utviklingen av et godt klimabudsjett er nasjonalt sett fortsatt på et tidlig stadium. Vi kommer derfor til å arbeide strukturert med både prosessen med å lage det, men også innholdet i det i årene som kommer.

Hva mener vi egentlig med et klimatiltak

Hva er et klimatiltak i et klimabudsjett ?

I et klimabudsjett, og i et klimaregnskap, snakker vi direkte utslipp, indirekte utslipp og ikke-kvantifiserbare utslippsreduksjoner. De direkte utslippene refererer til de utslippsreduksjonene som gjøres i vår kommune. Beskrevet under ser du de tiltakene det er mulig å beregne utslippskonsekvensene av. Røros kommune bruker blant annet [miljødirektoratets klimakalkulator](#) for å beregne effekten av disse tiltakene.

Vi gjør også en rekke andre tiltak som det ikke har vært faglig grunnlag for å kvantifisere effekten av til klimabudsjett 2023, men som er forventet å gi utslippsreduksjoner. Utfordringen med å kvantifisere effekten av disse tiltakene kan skyldes usikkerhet både i størrelsen på tiltaket og tidspunktet for eventuell effekt. Selv om utslippsreduksjonen av tiltakene ikke har latt seg kvantifisere, betyr ikke det at tiltakene nødvendigvis har mindre påvirkning på klimagassutslippene i Røros enn de kvantifiserte tiltakene.

Har tiltakene direkte eller indirekte konsekvenser for klimautslippene?

Kommunenes direkte utslipp utgjør 40 prosent av de totale klimagassutslippene fra norsk territorium. I statistikkene på denne siden ser dere de direkte utslippene. Det vil si de som gjøres i vår kommune. Likevel påvirker andre kommuners, regioner og lands handlinger oss. En fotball har reist hele jorden rundt før den treffer målet på Røros.

Våre handlingene vil føre til utslipp andre steder. Kommunen har derfor flere tiltak for å minimere våre indirekte utslipp, som skyldes forbruk av varer og tjenester som importeres og er produsert over kommune-, fylkes- og nasjonale grenser.

Klimastatistikk

Tabellen viser utslipp av klimagasser i tonn CO₂-ekvivalenter

	Røros	Tynset	Oppdal	Midtre Gauldal	Os (Hedm.)	Holtålen
Luftfart	164,4	0,0	3,9	0,0	0,0	0,0

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Oppvarming	1 292,1	926,7	1 589,0	1 573,8	384,0	501,5
Annen mobil forbrenning	3 150,9	6 128,6	8 474,3	4 566,1	3 084,3	1 723,9
Industri, olje og gass	159,4	0,0	0,0	1 632,0	0,0	0,0
Sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Veitrafikk	6 441,5	34 651,3	20 286,9	19 162,6	5 799,8	3 667,9
Avfall og avløp	407,9	433,2	3 126,5	1 692,0	139,0	552,7
Jordbruk	10 506,4	36 335,4	33 115,8	34 463,3	15 895,3	8 636,5
Energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	22 122,5	78 475,3	66 596,3	63 089,8	25 302,5	15 082,5

Klimatiltak med i økonomiplanen

Direkte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatiltak	Kostnad 2024	Totalkostnad 2024-2027	Langsiktig økonomisk effekt	Sektor	Kilde	Reduksjon 2022	Reduksjon 2023	Reduksjon 2024	Reduksjon 2025	Reduksjon 2026	Reduksjon 2027	Langsiktig reduksjon
Benytte kommunenes el-biler ved arbeidsreiser om mulig	0	0	0	Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Benytte tilgjengelige kommunale elbiler	0	0	0	Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere bruk av personbiler	0	0	0	Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere fysiske møter	0	0	0	Annen mobil forbrenning	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere reiseaktivitet	0	0	0	Annen mobil forbrenning	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Tilrettelegg e for bruk av sykkel	0	0	0	Annen mobil sjøfart forbren ning	*Estimat	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere fysiske møter	0	0	0	Annet	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Opplæring av flyktninger i kildesortering av søppel	0	0	0	Avfall og avløp	Behandling av avfall	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sortere søppel	0	0	0	Avfall og avløp	Avfallsforbrenning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kultur: redusere bruk av egne biler ved jobbrelaterte reiser	0	0	0	Miljøledelse	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Avslutte vedfyring i forbindelse med øvelser i container	0	0	0	Oppvarming	Vedfyring	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brann: Mindre reising	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brann: sykle og gå til jobben	0	0	0	Veitrafikk	Tjenester tilknyttet transport	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Brann: Sykle til jobb	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
El-biler i hjemmetjenesten	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gjøsvika sykehjem: Bytte ut dieselbil med e-bil og spleise bilen med en annen tjeneste	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Helse og omsorg: El sykler til virksomheten	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Leasing av el-biler	0	0	0	Veitrafikk	Dieseldrevne	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

				motorredskaper								
Tilrettelegging for gående og syklende	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Utskifting av tjenestebiler til el/hybrid	0	0	0	Veitrafikk	Tjenester tilknyttet transport	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Velferdsteknologi med app	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Øke bruken av sykkel og spark til møtevirksomhet	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Sum	0	0	0			0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Beskrivelse klimatiltak

Avslutte vedfyring i forbindelse med øvelser i container

I stedet for å fyre med trevirke for å øve i øvelses container benytte sprit til oppvarming og teaterøyk.

Benytte tilgjengelige kommunale elbiler

Vi benytter tilgjengelige kommunale elbiler, i så stor grad som mulig, ved transport hvor vi ellers ville brukt private biler.

Brann: sykle og gå til jobben

Oppmuntre ansatte til å gå eller sykle til jobb. Dette bidrar til mindre trafikk og tiltak for god folkehelse.

Finansiering

Ingen, men dersom det blir en konkurranse så må en vurdere premie.

Leasing av el-biler

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Det er inngått leasingavtale for el- bil i PPT. Røros VO/Flyktningetjeneste leaser 1/4 el-bil i deleprosjekt med andre virksomheter.

Reduserer utslipp av fossile drivstoff.

Opplæring av flyktninger i kildesortering av søppel

Opplæring i kildesortering inngår som en del av boveiledningen som flyktningene får ved bosetting. Kildesortering er ukjent for de fleste flyktninger.

Redusere reiseaktivitet

Det er gjort en betydelig reduksjon av reiser fro å delta fysisk på møter, kurs og konferanser. Dette gjelder både internt i kommunen og til arrangementer utenfor kommunen. Teams brukes nå i stor utstrekning. Dette gjør at vi får utnyttet tida bedre, sparer penger og miljøet.

Sortere søppel

Sortere søppel ved å benytte seg av nye søppelkasser i nytt BRS

Tilrettelegge for bruk av sykkel

Ved bygging av nye barnehager, legges det tilrette for at foreldre og ansatte kan parkere sykler, sykkelvogner, barnevogner under tak utenfor barnehagene.

Øke bruken av sykkel og spark til møtevirksomhet

En del intern møtevirksomhet i kommunen er i en slik avstand mellom hverandre at det er fint mulig å sette igjen bilen til fordel for enten sykkel eller spark. Dette må prøve å utøve i større grad.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Indirekte utslipp

Reduksjoner vises i tonn CO2 ekvivalenter

Beløp i 1000 kr

Klimatil tak	Kos t	Total kostn ad d 2024- 2027	Lang sikti g øko nom isk effe kt	Sekt or	Kilde	Red uksj on 202 2	Red uksj on 202 3	Red uksj on 202 4	Red uksj on 202 5	Red uksj on 202 6	Red uksj on 202 7	Red uksj on 202 8	Red uksj on 202 9	Red uksj on 203 0	Red uksj on 203 1	Red uksj on 203 2	Red uksj on 203 3	Lan g sig tig red uksj on
Avvikle bruk engangs- mbalasje	0	0	0	Annen	*Estimat sjøfart forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktø- rens stab: Tilskudd til miljøfyr- tå rnsertifi- ring	0	0	0	Annen	Annet mobil forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktø- rens stab: Årlig rydding og rengjøring av rådhuset	0	0	0	Annen	Annet mobil forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere bruk av engangs- artikler	0	0	0	Annen	*Estimat sjøfart forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere bruk av kopipapir	0	0	0	Annen	*Estimat sjøfart forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere restavfall ved å ha enda større fokus på kildesorte- ring	0	0	0	Annen	*Estimat sjøfart forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusert bruk av plastpose- r	0	0	0	Annen	*Estimat sjøfart forbre nning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie
Pulsen
i fjellet

Solceller på tak	0	0	0	Annen mobil forbrøring	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: Digital vårrengjøring	0	0	0	Annet	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	3,0
Leie av møblerte leiligheter til flyktninge bosetting	0	0	0	Annet	Bygg og anlegg	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Bytte ut engangsstyr som kan erstattes med flergangsstyr	0	0	0	Avfall og avløp	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Fokus på emballasje i anbudsprosesser og innkjøp	0	0	0	Avfall og avløp	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere matsvinn	0	0	0	Avfall og avløp	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Redusere papirbruk	0	0	0	Avfall og avløp	Utslipp og opptak av klimagasser	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Reduserer papirbruk	0	0	0	Avfall og avløp	*Estimat sjøfart	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: Erstatte belysning med LED	0	0	0	Energi forsyning	Elektrisite tsproduksjon og annen energiforsyning	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: Slukke lys og slå av elektrisk utstyr	0	0	0	Energi forsyning	Elektrisite tsproduksjon og annen energiforsyning	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Kommune direktørens stab: Miljøvenn	0	0	0	Innkjøp	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

lige anskaffelser																	
Stille klimakrav til produkter og emballasje i anskaffelser	0	0	0	Innkjøp	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Tiltak for innsamling og utlevering av brukte klær og husgeråd	0	0	0	Innkjøp	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: Møbelprosjekt	0	0	0	Miljøledelse	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: månedlige miljødialogmøter	0	0	0	Miljøledelse	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: Øke kunnskap om klima/miljø internt	0	0	0	Miljøledelse	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: Årlig miljøpris	0	0	0	Miljøledelse	Annet	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kommune direktørens stab: jobberelaterte reiser	0	0	0	Veitrafikk	Personbiler	0,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0	5,0
Sum	0	0	0			0,0	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	5,3	8,3

Beskrivelse klimatiltak

Avvikle bruk engangsemballasje

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Barnehagene har tidligere fått levert varm-mat fra kjøkkenet på Røros sykehus i engangsemballasje (aluminiumsfolie). Det er nå gjort innkjøp av rustfrie stålbakker, som erstatter engangsemballasjen som tidligere ble brukt.

Bytte ut engangsutstyr som kan erstattes med flergangsutstyr

På institusjoner bruker vi mye engangsutstyr pga. hygiene og smittevern. Likevel er det noen utstyr som vi kan erstatte med flerbruksutstyr.

Fokus på emballasje i anbudsprosesser og innkjøp

I anbudsprosessen skal vi i kravspesifikasjon har fokus på emballasje. Både emballasje av produkter, men også emballasje/innpakning av kolli.

Kommunedirektørens stab: Digital vårrengjøring

Rådhuset skal etablere en årlig digital vårrengjøring. Alle ansatte går igjennom lagrede dokumenter og innboks slik at vi ikke bruker [unødig energi på unødvendige dokumenter](#).

Kommunedirektørens stab: Erstatte belysning med LED

Bytte ut belysning med LED lamper.

Kommunedirektørens stab: jobbrelaterte reiser

Rådhuset har i 2023 skaffet egne el-biler til disposisjon for jobbreiser. vi tilstreber oss å fortsette tiltaket med å ikke gi kjørekompensasjon for reise ved bruk av egen bil hvis en av kommunens el-biler er tilgjengelige. Vi startet å disponere egne biler våren 2023, dette vil øke den forventede effekten av dette tiltaket

Vi er i gang med å innførte en reisepolicy hvor fokuset er på å redusere utslippet.

På grunn av Covid19 og oppussing av kontorbygget/rådhuset har vi fått utstrakt erfaring med hjemmekontor. Dette har hatt ført til stor reduksjon av antall reiser både til og fra kontoret, men også til seminarer og konferanser. Den digitale kunnskapsbanken har økt betraktelig under pandemien, noe vi kommer til å benytte oss av videre i årene som kommer.

Kommunedirektørens stab: Miljøvennlige anskaffelser

Vi fortsetter fokuset på miljøvennlige anskaffelser internt på huset. Det vil si blant annet håndkleruller og kaffefilter som er miljøvennlig. Vi er også oppmerksom på ordrestørrelse knyttet til lunsj som bestilles i forbindelse med eksterne besøk, slik at vi minimerer unødvendig matsvinn. Dette tiltaket videreføres til å gjelde flere av våre anskaffelser.

Kommunedirektørens stab: Møbelprosjekt

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros kommune fikk innvilget klimasatsmidler fra på kr 250 000 til ombruk og redesign av møbler. Begrunnelsen for vedtaket er at vi står overfor flere omfattende omstillingsprosesser med renoverings, flytte- og ombyggingsprosjekter i de nærmeste årene. Ved renoverings-, flytte- og byggeprosjekter blir møbler og byggematerialer til overs.

Prosjektet omfatter å etablere nye styringssystemer og rutiner for gjenbruk av møbler, bygge mellomlager, kartlegge møbler og eventuelt byggevarer, anskaffe kompetanse på redesign og implementere en digitalplattform for registrering og omsetning av gjenbruksvarer. Tiltaket videreføres grunnet forsinkelse av tiltenkt byggeprosjekt, og er tiltenkt aktivert i 2024

Kommunedirektørens stab: månedlige miljødialogmøter

Det første miljødialogmøtet i Røros kommune ble holdt den 30. april 2020. Det er en tverrpolitisk og uformell arena der politisk og administrativ ledelse møtes for å utveksle og diskutere miljøideer.

Forankre og skape kultur for miljø

Dialogmøtene er et av tiltakene i kommunens [klima- og miljøplan «Fra kobber til klima»](#). De ble også fremmet som verbalforslag av SV i 2019. Hensikten med møtene er å forankre og skape en kultur for miljø på tvers av politiske skiller.

Dette er være en tverrpolitisk plattform der vi kan diskutere miljø, uten at det fattes vedtak. Det skal være en uformell arena for ideutveksling og åpne diskusjoner om miljø og klimatiltak. Gruppen får også en orientering om status på miljøarbeidet som foregår i kommunen. Politisk forankring er viktig for å få til gode og på sikt bærekraftige resultater.

Kommunedirektørens stab: Slukke lys og slå av elektrisk utstyr

Slukke lys når man forlater rom, også på kontoret når vi skal på lengre møte
Slå av TV-skjerm etter bruk på møterommet vårt

Kommunedirektørens stab: Tilskudd til miljøfyrtårnsertifisering

Røros kommune ønsker å bidra til at flere bedrifter i kommunen blir miljøfyrtårnsertifisert ved å [tildele bedrifter og organisasjoner økonomisk støtte til gjennomføringen](#). Gjennom en Miljøfyrtårnsertifisering får bedrifter konkrete verktøy for å gjennomføre effektive og lønnsomme miljøforbedringer innen områder som arbeidsmiljø, avfallshåndtering, energibruk, innkjøp og transport.

Kommunedirektørens stab: Øke kunnskap om klima/ miljø internt

Klima/ miljø som fasttema på møter i sentraladministrasjon

Kommunedirektørens stab: Årlig miljøpris

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Vi har alle et ansvar for å redusere utslippene. Det handler om å gjøre en forskjell, både i dag og for fremtiden. Det er lettere å få fart på endringene om vi står sammen og kan inspirere hverandre. Derfor deler Røros kommune ut en årlig miljøpris, som en æresbevisning for særskilt og fremragende innsats for klima- og miljøet i Røros kommune. Prisen skal bidra til kommunens holdningsskapende arbeid og informasjonsvirksomhet.

Kommunedirektørens stab: Årlig rydding og rengjøring av rådhuset

Vi fortsetter arbeidet med å holde rådhuset ryddig og avfallssorterer i henhold til miljøkrav.

Leie av møblerte leiligheter til flyktningebosetting

Ved å leie møblerte leiligheter unngår man å kjøpe møbler og inventar samtidig som det forhindrer at Røros kommune får et møbellager etter at leieforholdene er avsluttet.

Redusere matsvinn

I løpet av et år kastes det mye mat på institusjoner, særlig middagsmat. På grunn av regelverk har vi ikke lov å oppbevare rester.

Redusere papirbruk

Redusere papirbruken ved å printe ut mindre og i større del ta i bruk digitale løsninger i stedet for papir/notatbøker.

Reduserer papirbruk

På grunn av digitalisering, kan vi gå ned i papirbruk.

Redusert bruk av plastposer

Barnehagene har tidligere brukt mye plastposer, for å sende med bløte og skitne klær hjem etter barnehagedagen. Vi har nå gått over til å bruke handleposer i tekstil, som brukes til og fra. Matvarer leveres i pappkasser.

Solceller på tak

Nye barnehager skal ha solcellepaneler på sydvendte tak.

Stille klimakrav til produkter og emballasje i anskaffelser

Stille klimakrav når en skal kjøpe nye produkter mv. Feks unngå unødig emballasje osv.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

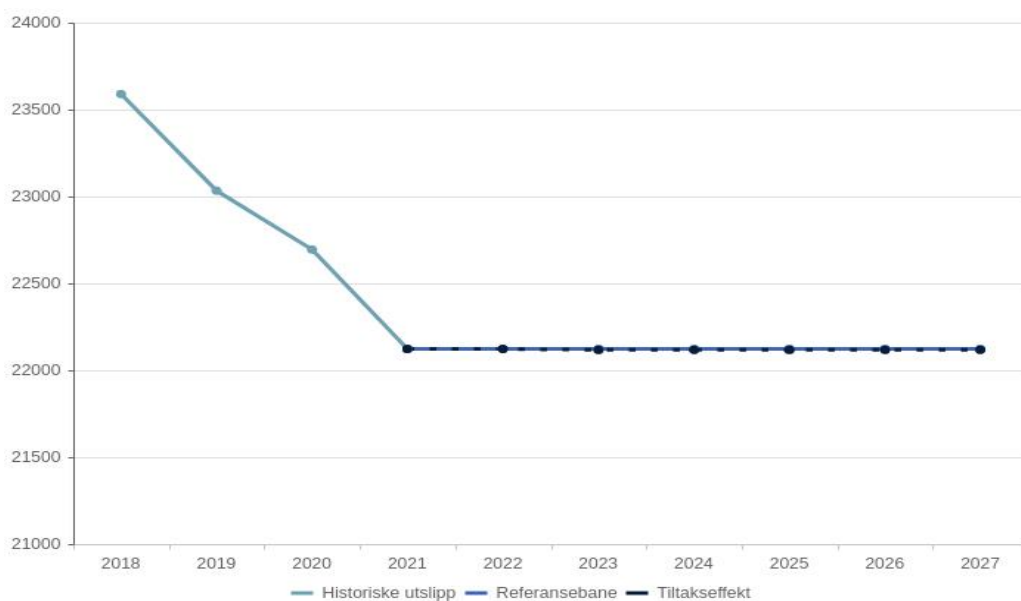
*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Tiltak for innsamling og utlevering av brukte klær og husgeråd

Det leies lokaler i Veksthuset som brukes til innsamling og utlevering av brukte klær og husgeråd for flyktninger. Tiltaket administreres av Frivillighetscentralen og gjennomføres ved hjelp av frivillige fra Røros Sanitetsforening. Lokalene er åpen en ettermiddag hver uke. Ordningen bidrar til gjenbruk av utstyr, mindre innkjøp av nye varer og dermed mindre ressursforbruk i produksjon og distribusjon.

Klimagassutslipp (graf)

Grafen viser utslipp av klimagasser i tonn CO₂-ekvivalenter. Historiske utslipp er hentet fra Miljødirektoratet. Du ser kommunens referansebane og i tillegg effekten av klimatiltakene i den stiplede linjen.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kommunens tjenesteområder

Stab og støtte

Kommunalsjefen har ordet

Sentraladministrasjonen er navet i kommuneorganisasjonen. Dette benevnes ofte som “stab- og støttefunksjoner”. Virksomheten gir effektive og samordnede støttefunksjoner slik at virksomhetene i størst mulig grad kan konsentrere seg om å levere gode tjenester til innbyggerne.

Sentraladministrasjonen jobber i tillegg mye med saksutredninger slik at politikerne kan drive med sine kjerneoppgaver og fatte gode vedtak basert på solide beslutningsgrunnlag.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) vedtatt i kommunestyret 21.09.23, legger føringer for kommuneorganisasjonen i Røros slik at denne videreutvikles i tråd med målene som er satt for Rørossamfunnet.

Utfordringene kommer mot oss i økende omfang og hastighet. Forutsetningene for å lykkes er at organisasjonen Rossen tjefelte / Røros kommune er:

- En utviklingsorientert kommune
- At vi har en god arbeidsgiverpolitikk
- At vi er økonomisk bærekraftig
- At vi har fokus på innovasjon og digitalisering.
- At vi er god på mangfold og inkludering
- God på samskaping og samhandling
- Kommunikasjon
- Beredskap og samfunnssikkerhet

I tillegg skal politisk deltakelse i og eierskap til planprosesser styrkes. Dette er føringer som legges til grunn for arbeidet med utvikling av organisasjonen.

Beskrivelse av dagens virksomhet

Politiske utvalg / politiske partier / politiske valg

Ansvarer samler budsjettene til folkevalgte, den politiske styringen og den demokratiske forankringen av kommunen. Ansvarer er i stor grad knyttet til lønn til politisk ledelse, frikjøp av folkevalgte og godtgjøring til folkevalgte i kommunestyret, formannskap og alle råd og utvalg. Videre dekkes strømming av kommunestyremøtene, bevertning til politiske møter og politiske ledelse sine reiseutgifter og representasjonsoppdrag av dette ansvarer. Ansvarer dekker også medlemskap i KS, Trøndelag Sør interkommunalt politisk råd, Fjellnettverket, Flyplassalliansen og kommunenes interesseforening for lokalsykehus.

Den kommunale støtten til de politiske partiene dekkes også over disse budsjettene.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Formannskapssekretæren leder det politiske sekretariatet, og har et særskilt ansvar for tilrettelegging av den politiske virksomheten i kommunen. Formannskapssekretæren er lønnet fra ansvar 1100-kommunedirektørens kontor.

Kontrollutvalg

Kontrollutvalget fører tilsyn og kontroll med kommunens virksomhet på vegne av kommunestyret.

Kommunedirektørens kontor

Dette ansvaret er i hovedsak knyttet til lønn for ansatte i staben og gjenspeiler ut over dette ingen større kostnadsområder foruten økonomiske midler til bruk for juridisk bistand og til beredskap. I tillegg til kommunedirektørens lederteam, samfunnsplanlegger og formannskapssekretær, tilhører også kommunikasjonsrådgiver, kommuneoverlege og koordinator for inkludering og folkehelse dette ansvaret.

Kommuneoverlegen er kommunens medisinskfaglige rådgiver og er forankret i Lov om kommunale helse og omsorgstjenester § 5-5. Røros kommune har kommuneoverlege funksjon i 50 % stilling.

Røros kommune har i 2023 ansatt en koordinator for inkludering og folkehelse som koordinerer arbeidet med blant annet kommunens folkehelseplan "[Pulsen i folket](#)". Andre sentrale arbeidsområder er økt fokus på inkludering og folkehelse innad og mellom virksomheter i kommunen, samt fokus på økt bevissthet omkring inkludering og folkehelse i befolkninga.

Kommunedirektørens kontor har det overordnede ansvaret med å lede og koordinere beredskapsarbeidet og kriseledelsen i Røros kommune.

Økonomiavdelingen

Regnskapsføring og bilaghåndtering er samlet i en felles avdeling for Os, Røros og Holtålen, med Holtålen som vertskommune. Antall årsverk som er rettet mot kommunedirektørens stab på Røros ble dermed redusert til 2,8 årsverk, hvor 0,2 årsverk selges videre til Uthusprosjektet.

Økonomiavdelingen har ansvaret for all økonomisk oppfølging av virksomheter, beslutningsstøtte til ordfører og kommunedirektør, samt andre pålagte oppgaver. Økonomiavdelingen er også sentral i det pågående arbeidet med digital transformasjon av kommunens beslutningsprosesser.

IT-avdelingen

IT-avdelingens primæroppgaver er å sørge for at ansatte i Røros kommune, politikere og skoleelever har fungerende og effektive digitale arbeidsverktøy. Dette løses dels gjennom å støtte øvrige virksomheter med drift og forvaltning av kommunens mange IT-løsninger, og dels gjennom å være en driver og en koordinator i kommunens arbeid med digitalisering og digital transformasjon som en viktig del i kommunens utviklingsarbeid.

Dette er omfattende oppgaver som i stor grad krever bistand fra eksterne leverandører. Anskaffelser og avtaleoppfølging er derfor viktige elementer i IT-avdelingens oppgaver. En fellesnevner for de fleste utviklingsprosjekter som IT-avdelingen leder - eller deltar i - er at de skal forenkle, effektivisere

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

og/eller automatisere arbeidsprosesser, og da oftest gjennom bruk av systemer levert av eksterne leverandører.

Kostnadmessig har IT-avdelingen ansvar og budsjett for IT-systemer som brukes av mer enn én virksomhet i kommunen. IT-løsninger som brukes av bare én virksomhet, typisk fagsystemer spesifikt for virksomhetens fagområde, er normalt plassert i virksomhetenes budsjetter.

Fylket bemerker at hvis det ikke oppnås nok salg, kan det føre til at enkeltprosjekter trekkes fra utbyggers side. Fakturering av kommunens egenandel blir først gjort når prosjektene er fullført, som blir tidligst i 2024, men mest sannsynlig i 2025. Det vedtatte egenandelstaket er derfor lagt inn i budsjettet for 2025, men det kan være at et eller flere av områdene vil forfalle til betaling i 2024.

Helseplattformen

Helseplattformen går i løpet av 2024 inn i sitt tredje driftsår i Røros kommune. De årlige lisenskostnadene for bruk av Helseplattformen er per nå noe lavere enn kostnadsmodellen som ble lagt til grunn for vedtaket om å ta i bruk løsningen, men de vil øke noe med innføring for fastlegene og øvrige ansatte ved legesenteret. I skrivende stund er det derimot ikke avklart når det vil skje, så 2024-budsjettet inneholder derfor ikke en økning i lisenskostnader knyttet til denne delen av innføringen. Kommunen må påregne en periode med doble lisenskostnader i forbindelse med denne overgangen, men den perioden vil nok mest sannsynlig komme i 2025. Dette skyldes da at det vil være en periode der både Helseplattformen og dagens journalsystem ved legesenteret er tilgjengelige for de ansatte, på samme måte som det ble gjort i de tjenestoområdene som tokk i bruk Helseplattformen høsten 2022.

Fellesutgifter

Ansvar 1103 Fellesutgifter rommer mange områder som brukes til fellestiltak for hele organisasjonen, blant annet med egenandeler for prosjektmidler til utviklingsarbeid og konsulent- og fagbistand av ulik art. For øvrig er 1103 et område som skal dekke uforutsette hendelser og aktiviteter som erfaringsmessig vil komme i løpet av året i en så stor organisasjon. KS har et fond for organisasjonsutvikling – OU-fondet – der alle ansatte betaler inn en sum gjennom månedlige trekk, samt at arbeidsgiver også betaler inn en årlig sum. Alle kommuner kan så søke fra dette fondet, og Røros kommune har søkt og fått innvilget store summer til omstillings- og utviklingsarbeid og lederutvikling. Tilsagn på OU-midler krever egenandeler i tillegg til innvilget beløp.

Arbeidsmiljøutvalget

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) er et partssammensatt utvalg med åtte medlemmer hvorav fire er fra arbeidsgiversiden og fire er fra arbeidstakersiden. Kommunedirektør, HR-leder og hovedverneombud har faste plasser i utvalget mens øvrige medlemmer velges fra hovedtillitsvalgte og virksomhetsledere for fire år av gangen. Neste valgperiode for AMU skal være i henhold til tidsperiodene i Arbeidsmiljøloven, dvs rullering pr 2 år (1 år for leder), og ikke 4 (2 år for leder) som det tidligere ble praktisert. Arbeidsgiver og arbeidstaker skifter på ledervervet. Utvalget møtes en gang i kvartalet. AMU behandler endringer og tiltak som berører arbeidsmiljøet i kommunen og skal være et satsningsområde for utvikling. Tidligere har BHT tiltrådt AMU ved behov ut fra saker til behandling, men dette skal endres for framtiden til at de tiltrer AMU fast.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

AKAN- og IA-utvalget er underlagt AMU. Virksomhetens arbeidsmiljøgrupper (AMG) er ikke underlagt AMU.

Reserverte tilleggsbevilgninger

Dette er midler til formannskapetets disposisjon. Budsjettet for 2024 legger opp til samme aktivitetsnivå som i 2023. Summen for 2024 er på 80 000.

HR-avdeling

HR-avdelingen (Human Resources) har 3 årsverk. Avdelingens ansatte jobber innen fagområdene personal, HMS og kvalitet. Fra tidligere har personalavdelingen gjerne kjennskap til personal som en administrativ håndtering av det som har med ansettelsesforholdet å gjøre. HR omhandler i større grad fokus på endring, utvikling og strategi, i tillegg til de personaladministrative driftsoppgavene.

HR-avdelingens ansatte jobber innen fagområdene personal, HMS og kvalitet. Arbeidet i avdelingen dreier seg om endring, utvikling og strategi, i tillegg til å bistå virksomhetene i personaladministrasjonen og med internkontroll. Avdelingen er sentral i omstillings- og utviklingsarbeid i organisasjonen. Dette gjelder blant annet digital transformasjon og effektivisering av personalforvaltning, ledelsesprosesser og medarbeiderutvikling.

Avdelingen jobber blant annet med revidering av styrende dokumenter og prosedyrer, HMS-rådgivning, personalsaker, rekruttering, internrevisjoner, forhandlinger, veiledningsmøter, utvikling av kurs og oppfølging av fagsystem. Avdelingen deltar også i IA-utvalget, AKAN, arbeidsmiljøutvalget, samarbeidsutvalget samt ulike prosjektgrupper og fagforum.

Kompetanseutvikling og kompetanseplanlegging

Kompetansestrategien til Røros kommune planlegges revidert i 2024. Målet for revisjonen er at strategien bedre skal støtte opp om virksomhetenes kompetanseplanlegging. I tillegg til eksisterende strategier for læring er det en viktig prioritering å mobilisere u-utnyttet kompetanse i virksomheten på tvers, og sikre kompetanse over tid. I dagens rekrutteringssituasjon er det også nødvendig å ha kompetanseplaner for virksomheten som ser kompetanse over tid og balanserer investering i kompetanse med dagens økonomiske situasjon og framtidige behov. Revisjonen vil ta utgangspunkt i dagens hovedstrategier som er:

- 1) interne læringsarenaer
- 2) eksterne læringsarenaer
- 3) rekruttering
- 4) samarbeid og kjøp av tjenester.

Et viktig ledd i utvikling av organisasjonen i sin helhet er å sikre god ledelse. Siden 2016 har våre ledere gjennomført ledelsesprogrammet «Ledelse av prosesser» (LAP). LAP inngår i Høgskolen i Innlandets masterprogram for organisasjons og ledelse og utgjør 30 studiepoeng per modul.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Ledersamlinger tilsvarende det som har blitt gjennomført i forbindelse med LAP vil bli videreført. Alle nye ledere i kommunen får tilbud om å gjennomføre LAP I.

Rekruttering og mobilisering av arbeidskraft

Rekruttering er en viktig del av kommunens kompetanseutvikling. Profesjonelle og effektive rekrutteringsprosesser er viktig for å kunne nå de beste kandidatene.

En viktig prioritet for HR-avdelingen i 2024 og videre i økonomiplanperioden vil være å bistå virksomhetene i arbeidet med å rekruttere, mobilisere og beholde arbeidskraft, samt å motivere til større grad av arbeid for arbeidstakere med frivillig deltid, motvirke ufrivillig deltid og redusere frafallet fra arbeidslivet ut fra ulike funksjons-variasjoner.

Samarbeid med servicetorget om rekrutteringsoppgaver

Som et prøveprosjekt har HR-avdelingen i 2023 inngått et samarbeid med Servicetorget om arkiv- og merkantiloppgaver på rekrutteringsområdet. Servicetorget har blitt tilført ressurser fra HR-avdelingen om lag tilsvarende en halv stilling. Målet med prosjektet er å styrke oppfølgingen av rekrutteringssakene og personalarkiv, og å frigjøre tid i HR-avdelingen til langsiktig strategiarbeid. Målet er at prosjektet skal gå fra prøveprosjekt til varig ordning i løpet av 2024.

Lønningskontoret

Røros kommune inngår i et samarbeid med Os og Holtålen kommune om felles lønningsavdelingen. Os kommune er vertskommune. Aktivitetsnivået for 2023 videreføres med overføringer til Os kommune.

Servicetorget

Servicetorget er for mange innbyggere og brukere den første og viktigste døra inn til Røros kommune. Servicetorget har utviklet seg godt. I samarbeid med tekniske områder tilbyr avdelingen "byggesaksbehandling over disk" der saksbehandler for byggesak er tilgjengelig for direkte avtaler på servicetorget på bestemte tider. Dette gir en vesentlig effektivisering av saksbehandlingen og er blitt veldig godt mottatt av Rørossamfunnet.

Det jobbes stadig for utvikling av fagene som er knyttet til servicetorget. Dette gjelder særlig områder som videreutvikles gjennom digitalisering. Målet er å gi innbyggere og brukere en lettere tilgang til tjenester som kan løses gjennom selvbetjening. Like fullt står servicetorget klart til å bistå alle som har behov for en personlig kontakt for å få løst sine saker. Aktivitetsnivået for 2024 er forventet å bli omtrent som i 2023.

I årene som kommer ser vi at digitalisering av arbeidsprosesser samt fokus på gode og effektive tverrfaglige prosesser vil kunne effektivisere noen av funksjonene som ligger til servicetorget, og allerede i desember 2023 vil en ny digital kommunikasjonsplattform for innbyggerkontakten og chatboot tas i bruk, og behovet for bemanning vil kunne gå noe ned. Denne effekten forventes å komme rundt våren 2025.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Felles grunnskole

Skysstutgifter videreføres. I tillegg er det her kostnader knyttet til kommunens fosterhjemsbarn som er plassert i andre kommuner. Desentralisert kompetanseheving i regi av Statsforvalter via Gauldalsregionen videreføres.

Felles barnehage

Overføringer til private barnehager videreføres. Desentralisert kompetanseheving i regi av Statsforvalter via Gauldalsregionen videreføres.

Samisk forvaltningsområde

Røros kommune ble innlemmet i samisk forvaltningskommune 1. juli 2018 og har derfor et særlig ansvar for å utvikle samisk språk, kultur og levesett. Lovverket regulerer hva kommunen må gjøre for å tilfredsstille kravene for en forvaltningskommune. Kommunen ønsker å bli en så god forvaltningskommune som mulig, men ulike tiltak må innføres gradvis. Det vil ta noen år før alle kommunens virksomheter er i henhold til kravene for en forvaltningskommune på alle områder.

Sametinget forvalter tospråklighetstilskudd som årlig bevilges til samiske forvaltningskommuner. Formålet med midlene er å bevare, styrke, fremme og utvikle bruken av samisk språk i offentlig sammenheng, jf. [Samelovens](#) språkregler. Tilskuddet skal også bidra til å sikre enkeltindividens rettigheter. Det er en overordnet målsetting at kommuneforvaltningen fullt ut skal bli tospråklig, slik at samisk- og norsktalende får en likeverdig kommunal tjenesteyting.

Tospråklighetstilskuddet har et tredelt beregningsgrunnlag for å fordele tilskuddet til kommunene. Modellen består av en basis-, en betjenings- og en utviklingsdel. Tospråklighetstilskuddet dekker ikke alle utgiftene som kommunene har til samiskspråklig tjenesteyting og oppgaver.

Aktivitetsplan med budsjett for Røros kommune beskriver tiltak ut ifra Sametingets kriterier jf. Sameloven. Aktivitetsplan (basis- og betjeningsdel, utviklingsdel) er sendt Sametinget.

Ved endringer skal endelig aktivitetsplan for budsjettåret sendes Sametinget innen 01.03.2024. Disse tiltakene er inkludert i kommunens budsjett. I budsjettet er tildelte tilskuddsmidler budsjettert som inntekt. Virksomhetenes kostnader knyttet til aktivitetsplanen blir finansiert med disse midlene etter hvert som tiltakene settes i gang og/eller er gjennomført.

[Utviklingsplan for Røros kommune som del av samisk forvaltningsområde for språk og kultur](#) er et overordnet styringsverktøy for Røros kommune og ble vedtatt av kommunestyre 24. sept. 2020.

Innenfor det samiske området er det i dag ansatt koordinator i samisk forvaltningsområde, samisk språkkonsulent, fagleder i samisk undervisning og samisk administrativ stilling i barnehage.

Eldrerådet, ungdomsrådet og råd for personer med nedsatt funksjonsevne og internasjonaltråd

Dette området dekker utgifter til aktivitet i rådene. Utgifter utbetales etter behov med grunnlag i aktivitetsnivået. Midler til drift av ungdomsrådet budsjetteres under virksomhetsområde kultur; under ansvar Ungdommen hus.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Verdensarvkoordinator

Prioritert arbeidsområde for verdensarvkoordinator i 2024 vil være oppfølging av forslagene til tiltak nedfelt i forvaltningsplanen. Spesielt viktig er utredning av grensejustering av vinterleden, oppfølging av nye kommunestyre, arbeide med utvidelsen av landbrukets verdensarvordning og oppstart av revidering av forvaltningsplanen. Det skal jobbes videre med utredning om mulig verdensarvstatus for Eidet/Dragås smeltehytter i Holtålen, Narjordet og Oddentunet i Os og den sør-samiske kulturen og historien i Circumferensen. Muligheter og omfang avklares med Riksantikvaren og Klima- og miljødepartementet (KLD). Koordinator jobber tett med alle kommunene og verdensarvsentret om løpende prosjekter knyttet til istandsetting og formidling av verdensarven.

Sekretariatsfunksjonen for verdensarvrådet og faggruppe fortsetter som tidligere år. Det samme med løpende kontakt med administrasjonen i verdensarvkommunene og samarbeidet med Riksantikvar, fylkeskommunene, verdensarvsenter og organisasjonen Norges verdensarv.

Forvaltningskontoret

Kommunene skal sørge for gode og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder eller diagnose. Et forvaltningskontor er i praksis én dør inn for alle henvendelser til kommunale helse- og omsorgstjenester. Forvaltningskontoret har ansvaret for å koordinere søknader og tildele helse- og omsorgstjenester for alle aldersgrupper i Røros kommune.

Forvaltningskontoret er kommunens koordinerende enhet, noe som betyr at tjenesten også er koordinerende enhet for habilitering og rehabilitering, individuell plan og koordinator.

Forvaltningskontoret har ansvaret for at du som har behov for langvarige og koordinerte tjenester, opplever helhet og sammenheng i tjenestene.

Ved å samle all tjenestetildeling på ett kontor, er målet å øke kvaliteten på saksbehandlingen, sikrer lik tildelingspraksis og bidrar til lik tilgang på helse- og omsorgstjenester for alle, (barn, unge, voksne, eldre og pårørende). Forvaltningskontoret kan gi informasjon og veiledning om tjenestene og hjelpe deg med å søke om tjenester.

Koordinator for folkehelse og inkludering

Rollen har oppgaver innenfor mangfold og inkludering, med mål om å hindre utenforskap i henhold til blant annet [Strategi for mangfold og inkludering](#) vedtatt i kommunestyret 22.10.22.

Dette er et viktig ansvarsområde som må sees i lys av satsningsområder i kommuneplanens samfunnsdel. Koordinator skal bidra til at folkehelse- og inkluderingsperspektivet tas inn i alle planverk og er en tilrettelegger for at andre aktører i kommuneorganisasjonen og lokalsamfunnet for øvrig, tar et forebyggende og inkluderende ansvar.

Kommuneoverlege

Kommuneoverlegens oppgaver faller i hovedsak inn under følgende definisjon der samfunnsmedisin er et fag på systemnivå med fokus på hele befolkningens helse.

Kommuneoverlegens oppgaver er mangfoldige, men fordeler seg hovedsakelig på tre hovedområder, -medisinsk faglig rådgiver for hele kommunen, -smittevern og helseberedskap og miljørettet helsevern.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Utfordringer og strategi

Skal Røros nå hovedmålene som er satt i [kommuneplanens samfunnsdel](#), kreves det en sterk og målrettet kommuneorganisasjon.

Utfordringer

Røros kommune står overfor omfattende demografiske utfordringer. Det er omtalt mange steder i økonomiplanen. Fortsatt gode tjenester til innbyggere, næringsliv og besøkende i Røros står og faller med kommunens evne til utvikling. Nødvendig utviklingskraft og en helhetlig strategisk innretning på utviklingsarbeidet har sitt utspring i, styres og sikres fremdrift gjennom sentraladministrasjonen. Kommunens stramme økonomiske rammer er en trussel mot å klare nødvendige utviklings- og omstillingsprosesser fordi rammene til virksomhetene, herunder sentraladministrasjonen, er helt marginale.

I lengre tid har virksomhetene i Røros kommune vært kreative og funnet gode økonomiske løsninger for å løse samfunnsoppdraget. Vi har nå kommet til et punkt der dette ikke lenger er mulig. Alle virksomheter har funnet gode løsninger innenfor sitt virksomhetsområde.

Virksomhetene har også over flere år jobbet tverrfaglig og klart å hente ut de synergieffekter og de gevinster som har vært mulig på tvers av organisasjonen. Vi er pålagt å forholde oss til lovverket, og ytterligere kutt vil være lovstridig.

Nå må større strukturelle endringer til hvis vi skal få til en bærekraftig økonomiplan.

I lengre tid har sentraladministrasjonen vært preget av en høy arbeidsbelastning som fører til slitasje på medarbeiderne. Det er få faglige ressurser på hvert område, og det finnes ingen reserver dersom noen blir syke. Pulsen i Røros og i kommuneorganisasjonen er høy, og det er veldig mange saker og prosesser som løper parallelt. Samtidig er saksbehandlingskapasiteten knapp. Det politiske nivået i Røros kommune er engasjert og aktivt, og det er mange bestillinger fra politisk hold for å få utredet nødvendige temaer. Det er viktig, men det krever samtidig ressurser-særlig av sentraladministrasjonen.

Muligheter

Røros kommune har jobbet veldig godt med å få på plass helhetlig og målrettet styring av organisasjonen. Dette sikrer at knappe ressurser brukes effektivt. På dette området jobbes det kontinuerlig videre. I 2023 ble prosjektet om Servicetorget sine oppgaver og rolle i kommuneorganisasjonen avsluttet og arbeidet med implementering av metodikken går over til ordinær drift. Servicetorget er ofte innbyggernes første dør inn til kommunen, og servicetorget opererer i skjæringspunktet mellom innbyggerne og virksomhetene. Det ligger et uutnyttet potensiale i denne rollen, og prosjektet har bidratt til en enda mer effektiv og målrettet ressursbruk til innbyggernes beste gjennom eksempelvis en ny chatboot som er bygd på kunstig intelligens og en ny kommunikasjonsplattform for innbyggerkontakten som er tenkt implementert i desember 2023.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Det omfattende utviklings- og omstillingsarbeidet med en høy grad av innovasjon vil etter hvert gi det nødvendige potensialet for å høste gevinster. Det er satt et særlig fokus på gevinstrealisering for å sikre at hele organisasjonen alltid har et omforent og skjerpet fokus på hva vi forventer å oppnå når vi utformer og gjennomfører ulike prosjekter. Det er ikke minst viktig for politikerne som er beslutningstakere når store utviklingsprosjekter settes i gang. Dette vil gi gode effekter på kommunens kvalitet i tjenesteproduksjon og økonomi, ikke alltid i form av innsparinger, men ofte i form av at det kan ytes gode tjenester til flere brukere uten å øke ressursbruken.

Sentraladministrasjonen skal holde fast på et fortsatt sterkt fokus på en god grunnmur for organisasjonen gjennom et godt og omforent verdigrunnlag og utviklingsbilde som manifesterer seg i de viktige styringsdokumentene slik som [utviklingsstrategien](#), [arbeidsgiverstrategien](#) og [kommunikasjonsstrategien "Innsiden reflekteres på utsiden"](#).

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	29 456	27 978	30 502	30 524	30 119	30 119
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	20 150	22 766	23 124	24 976	23 946	23 636
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	16 996	16 561	18 011	16 561	16 311	16 311
Overføringsutgifter	4 420	105	105	105	105	105
Finansutgifter	1 269	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	72 292	67 409	71 741	72 165	70 480	70 170
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 689	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520	-1 520
Refusjoner	-7 401	-4 758	-4 758	-4 758	-4 758	-4 758
Overføringsinntekter	-2 870	-10	-10	-10	-10	-10
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 866	-2 727	-477	-477	-477	-477
Sum Driftsinntekter	-14 826	-9 014	-6 764	-6 764	-6 764	-6 764
Sum	57 466	58 395	64 977	65 401	63 716	63 406

Rammeoversikt

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Beløp i 1000

	Avdeling	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		60 645	60 645	60 645	60 645
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Stab og støtte	1 361	1 361	1 361	1 361
Sum Tekniske justeringer		1 361	1 361	1 361	1 361
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan					
Gjennomføring av valg	Stab og støtte	-250	0	-250	-250
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan		-250	0	-250	-250
Konsekvensjusteringer		1 111	1 361	1 111	1 111
Konsekvensjustert ramme		61 756	62 006	61 756	61 756
Driftskonsekvens av investeringer					
Lisensendringer etter innføringsprosjekter	Stab og støtte	1 338	110	310	0
Sum Driftskonsekvens av investeringer		1 338	110	310	0
Innsparingstiltak					
Økning av driftskapasitet på IT	Stab og støtte	-100	-50	0	0
Sum Innsparingstiltak		-100	-50	0	0
Nye tiltak					
Kommunal egenandel for utbygging av høyhastighets bredbånd	Stab og støtte	-1 750	2 150	0	0
Rammejustering politiske utvalg	Stab og støtte	250	250	250	250
Økning av driftskapasitet på IT	Stab og støtte	383	935	0	0
Andre tiltak	Stab og støtte	3 100	0	1 400	1 400
Sum Nye tiltak		1 983	3 335	1 650	1 650
Nye tiltak og realendringer		3 221	3 395	1 960	1 650
Ramme 2024-2027		64 977	65 401	63 716	63 406

Driftskonsekvens av investeringerEATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Lisensendringer etter innføringsprosjekter

Røros kommune har - i likhet med andre kommuner - en omfattende og økende portefølje av ulike IT-systemer, og IT-enheter (PC-er, telefoner mm). Det er derfor hele tiden pågående endringsprosjekter knyttet til disse. Noen systemer er på vei inn, mens andre er på vei ut. Felles for disse endringsprosjektene er at de gjennomføres for å sikre gevinster av ulike arter. Grovt sett deler vi gevinstene inn i tre kategorier; spart tid, økt kvalitet eller unngåtte kostnader. I tillegg er det også en klimaeffekt ved mange av endringsprosjektene. Det som er spesielt med IT-avdelingen knyttet til mange av disse endringsprosjektene er at kostnaden ofte kommer hit, mens gevinsten gjerne tas ut i tjenesteområdene gjennom bedre teknologistøtte i hverdagen. Enkelte av endringene er også effektiviserende for selve IT-tjenesten, men hoveddelen er knyttet opp mot endringer i tjenesteområdene. Dette tiltaket summerer opp den økonomiske driftspåvirkningen av de ulike IT-relaterte endringene som er gjennomført eller er under arbeid, og som da i stor grad får en helårseffekt i 2024. Noen har også et lengre perspektiv og vil gradvis fases inn eller utvides over flere år. Endringene er i stor grad kontraktsfestet, og vil derfor komme.

Innsparingstiltak

Økning av driftskapasitet på IT

IT-avdelingen består i dag av ca 2 årsverk til drift, og 1,5 årsverk til prosjektledelse og utviklingsoppgaver. Antall årsverk til drift er det samme nå som for 7 år siden, til tross for en omfattende digital utvikling i kommunen. Kommunen har i denne perioden doblet antall systemer i bruk, og også antall enheter (PC-er og telefoner), i tillegg til innføring av en rekke andre teknologiske løsninger som krever mer eller mindre IT-støtte, eksempelvis velferdsteknologi og låsesystemer.

En så stor økning i bruken av IT-løsninger uten en samtidig økning i driftskapasiteten betyr at driftsoppgavene er betydelig effektivisert. Det er selvsagt positivt, men økningen har vært så stor - og gått over så lang tid - at det nå er på høy tid med økning også i driftsressursene for å drifte alle enhetene og systemene på en god måte. Det anses som avgjørende for at kommunen skal være i stand til å ta ut ønskede gevinster av de digitaliseringsprosjektene som kommunen gjennomfører. Digital utvikling medfører endringer i kompetansebehovet i organisasjonen, og vi er nå der at IT-avdelingen må styrkes for at organisasjonen for øvrig skal settes i stand til å ta i mot de mange endringene som digitaliseringen fører med seg. Vi vet at digitaliseringen ikke vil stoppe nå. Den har trolig bare så vidt begynt, og gevinstene ved digitalisering er det tjenesteområdene som skal få. IT vil få økt betydning, og økt omfang. Vi har sett et økende behov for konsulentbruken, særlig det siste året, og noe av dette kan reverseres med høyere kapasitet på IT. Det ligger derfor også et innsparingspotensiale i denne økningen.

Sammenlignet med andre kommuner ser vi at Røros har veldig lite ressurser på IT-drift. Grovt sett kan vi si at Røros har ett IT-årsverk per ca 300 årsverk i organisasjonen, mens for nabokommunene Os og Holtålen er tilsvarende tall henholdsvis ca 80 og 130. Driftsbelastningen på de ansatte på Røros er derfor meget høy. Selv med et ekstra årsverk vil Røros bare ha en IT-driftsressurs per 200 årsverk. Det er derfor lagt inn ytterligere økt kapasitet fra 2025, som da gir en IT-driftsressurs per 150 årsverk.

Nye tiltak

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kommunal egenandel for utbygging av høyhastighets bredbånd

Kommunal egenandel for bredbåndutbygging utgjør omlag 25% av utbyggingens total kostnad. I 2023 ble det lagt inn 1.750.000 i egenandel for Telenors utbygging i Viken, Sandneset, Bukkvollan og Bekkosen, samt Ren Røros Digital's utbygging nordøst for Brekken sentrum. Denne utbyggingen er gjort med midler tildelt i 2020, såkalte NKOM-20-midler. Røros kommune har ikke fått faktura for denne egenandelen ennå, og det ser ut til at disse midlene, med tilhørende finansiering fra disposisjonsfond må flyttes over fra 2023 til 2024.

I kommunestyret, sak 73/22, ble følgende vedtak gjort:

Kommunestyret gir kommunedirektøren fullmakt til å forplikte Røros kommune til en egenandel for utbygging av høyhastighets bredbånd for områder som omsøkes i Nkom 22/23.

- 1. Røros kommune forplikter seg til å betale en egenandel på inntil kr 2.150.000 for utbygging av høyhastighets bredbånd i områder omsøkt i Nkom 22/23.*
- 2. Kommunens egenandel for utbygging av bredbånd gjennom Nkom 22/23 finansieres gjennom bruk av disposisjonsfond. Dersom det er dekning på «Disposisjonsfond for utbytteinntekter», vedtatt opprettet i sak 68/22: «Handlingsregel for disponering av utbytte fra kommunalt eide aksjeselskaper» når egenandelen forfaller til betaling, gis kommunedirektøren fullmakt til å finansiere kommunens egenandel i innvilgede søknader til Nkom 22/23 fra dette fondet.*

Sommeren 2023 gjorde fylket tildeling av midler for NKOM 22/23. Røros kommune fikk der tildelt støtte for utbygging i Hådalen, med en estimert egenandel på kr 332.000,-. I skrivende stund er det derimot ikke avklart om flere områder i Røros kommune også blir tildelt midler. Fylket har laget en prioritert liste av områder fra alle kommuner som søkte midler, og de neste områdene på denne lista i Røros kommune er Aursunden nord-øst, og Tamneset - Feragen - Kojan. Dersom flere midler blir tilgjengelige, eller noen kommuner trekker sine søknader, vil disse områdene også kunne få tildeling av midler fra fylket. I så fall er Aursunden nord-øst først på lista, og deretter Tamneset - Feragen - Kojan. Total egenandel for alle disse tre områdene er estimert til kr 2.150.000. Kommunene mottar faktura for sin andel av utbyggingskostnaden fra fylket etter at et område er ferdig utbygd. Det forventes derfor at egenandelen for disse områdene vil forfalle tidligst i 2025. I økonomiplanen er det derfor lagt inn 2.150.000 i 2025 i dette tiltaket, selv om det per nå er tildelt midler kun for en egenandel på kr 332.000,-.

Hådalen er da det røde området langs Håelva mellom Gjøsvika og Femunden i kartet under. Aursunden nord-øst er det røde området rundt fylkesvei 705 mot Tydal, mens Tamneset - Feragen - Kojan er det røde området som dekker disse tre lokasjonene i kartet. De resterende av de røde områdene må søkes om i senere tildelinger fra fylket. Det samme gjelder også de to sistnevnte områdene om de ikke skulle få midler fra NKOM 22/23-potten, slik det i skrivende stund ligger an til.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

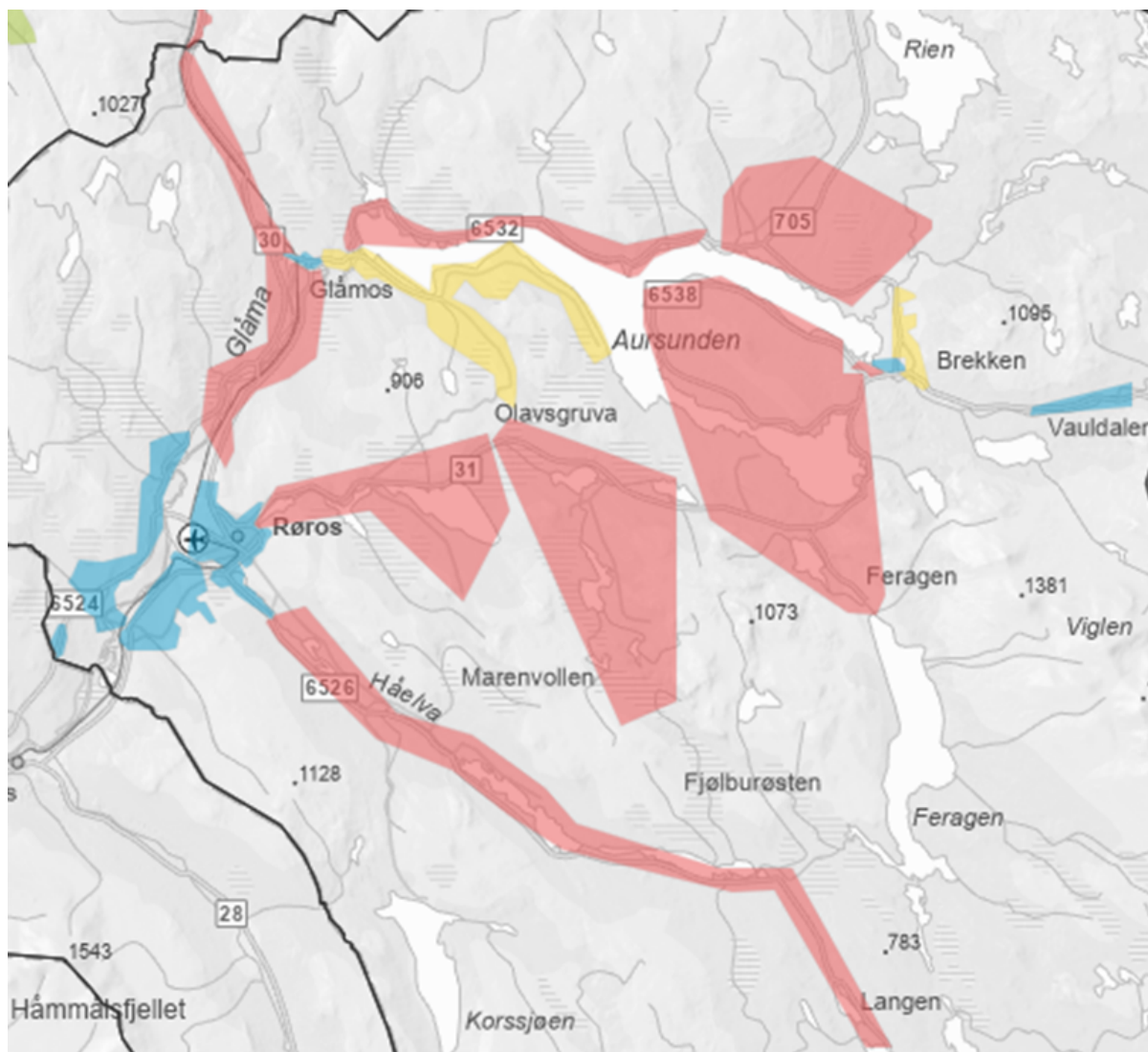
INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kart over aktuelle utbyggingsområder (røde områder)

Rammejustering politiske utvalg

Budsjett for godtgjørelse av politikere og andre kostnader knyttet til politisk aktivitet i kommunen har over tid vist seg å ikke være tilstrekkelig i forhold det faktiske aktivitetsnivået. Kostnadene i budsjettet er i hovedsak knyttet til godtgjørelse/lønn, representasjonsoppdrag, reisekostnader og KS-kontingent. For å sikre et tilstrekkelig aktivitetsnivå, foreslås det en økning i budsjetttrammene på kroner 250'. Budsjettet inngår som en del av det totale budsjettet for Stab og støtte.

Økning av driftskapasitet på IT

IT-avdelingen består i dag av ca 2 årsverk til drift, og 1,5 årsverk til prosjektledelse og utviklingsoppgaver. Antall årsverk til drift er det samme nå som for 7 år siden, til tross for en omfattende digital utvikling i kommunen. Kommunen har i denne perioden doblet antall systemer i

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

bruk, og også antall enheter (PC-er og telefoner), i tillegg til innføring av en rekke andre teknologiske løsninger som krever mer eller mindre IT-støtte, eksempelvis velferdsteknologi og låsesystemer.

En så stor økning i bruken av IT-løsninger uten en samtidig økning i driftskapasiteten betyr at driftsoppgavene er betydelig effektivisert. Det er selvsagt positivt, men økningen har vært så stor - og gått over så lang tid - at det nå er på høy tid med økning også i driftsressursene for å drifte alle enhetene og systemene på en god måte. Det anses som avgjørende for at kommunen skal være i stand til å ta ut ønskede gevinster av de digitaliseringsprosjektene som kommunen gjennomfører. Digital utvikling medfører endringer i kompetansebehovet i organisasjonen, og vi er nå der at IT-avdelingen må styrkes for at organisasjonen for øvrig skal settes i stand til å ta i mot de mange endringene som digitaliseringen fører med seg. Vi vet at digitaliseringen ikke vil stoppe nå. Den har trolig bare så vidt begynt, og gevinstene ved digitalisering er det tjenesteområdene som skal få. IT vil få økt betydning, og økt omfang. Vi har sett et økende behov for konsulentbruken, særlig det siste året, og noe av dette kan reverseres med høyere kapasitet på IT. Det ligger derfor også et innsparingspotensiale i denne økningen.

Sammenlignet med andre kommuner ser vi at Røros har veldig lite ressurser på IT-drift. Grovt sett kan vi si at Røros har ett IT-årsverk per ca 300 årsverk i organisasjonen, mens for nabokommunene Os og Holtålen er tilsvarende tall henholdsvis ca 80 og 130. Driftsbelastningen på de ansatte på Røros er derfor meget høy. Selv med et ekstra årsverk vil Røros bare ha en IT-driftsressurs per 200 årsverk. Det er derfor lagt inn ytterligere økt kapasitet fra 2025, som da gir en IT-driftsressurs per 150 årsverk.

Sammendrag budsjett

Sentraladministrasjonens budsjett er sammensatt av ca 50% kostnader som omhandler driften i virksomheten og 50% som omhandler felleskostnader som i større eller mindre grad omhandler noen virksomheter eller hele kommuneorganisasjonen. Sentraladministrasjonen har fått anledning av politikerne til å drive avgjørende utviklingsarbeid - også i tøffe tider. Dette krever ressurser innenfor et i utgangspunktet trangt budsjett.

Politiske utvalg / politiske partier / politiske valg

Aktiviteten økes og budsjettet må tilpasses aktivitetsnivået for 2024.

Kontrollutvalg

Det er ikke vesentlige endringer i kontrollutvalgets budsjett fra 2023 til 2024.

Kommunedirektørens stab

Kommunedirektørens stab ligger på samme aktivitetsnivå i 2024.

Økonomiavdelingen

Økonomiavdelingens budsjett videreføres fra 2023, justert for endring i kostnad for kjøp av tjenester fra felles regnskapskontor i Holtålen. Budsjettet inneholder lønn til avdelingens ansatte og kostnader til felles regnskapskontor.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

IT og digital samhandling

IT-avdelingen har gjort en del innsparinger de siste årene, først og fremst gjennom konsolidering av systemporteføljen, og oppsigelser av enkelte avtaler med lav nytteverdi. Dette arbeidet fortsetter også framover, men parallelt med dette er det stadig økende grad av digitale tjenester i Røros kommune. Totalt sett er det derfor en økning i IT-budsjettet, dels på grunn av driftskostnader på stadig flere systemer og digitale enheter, og dels fordi det er lagt opp til en økning i bemanningen på et årsverk. Dette anses nødvendig for at organisasjonen skal være i stand til å ta i mot de mange digitale endringsprosjektene som organisasjonen gjennomfører, og for å opprettholde og IT-tjeneste som både støtter tjenestene på en tilstrekkelig måte, og sørger for god IT-sikkerhet i leveransene.

Fellesutgifter

Ansvar 1103 Fellesutgifter økes på grunn av krav om økt egenandel på organisasjonsutviklingsmidler (OU-midler), og diverse andre lisenser som tidligere er blitt dekket over andre budsjettposter, ellers holdes rammen for ansvaret uendret fra 2023?. For øvrig er 1103 et område som skal dekke uforutsette hendelser og aktiviteter som erfaringsmessig vil komme i løpet av året i en så stor organisasjon.

Arbeidsmiljøutvalget

Budsjettet for AMU omhandler inndekning BHT og verneombudkurs og arrangement av den årlige julekaffen. Dette er det eneste felles velferdstiltaket i Røros kommune og prioriteres derfor.

Reserverte tilleggsbevillinger

Budsjettet for 2024 legger opp til samme aktivitetsnivå som i 2023.

HR-avdeling

Budsjettet for 2023 videreføres justert for tiltak i økonomiplanen.

Lønningskontoret

Aktivitetsnivået for 2023 videreføres med overføringer til Os kommune.

Servicetorget

Rammen fra 2023 videreføres.

Felles grunnskole

Skyssutgifter videreføres. I tillegg er det her kostnader knyttet til kommunens fosterhjemsbarn som er plassert i andre kommuner. Desentralisert kompetanseheving i regi av Statsforvalter via Gauldalsregionen videreføres.

Felles barnehage

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Puls
i fjellet

Overføringer til private barnehager videreføres. Desentralisert kompetanseheving i regi av Statsforvalter via Gauldalsregionen videreføres.

Samisk forvaltningsområde

Overføringene fra Sametinget er ikke klare, så dette beløpet kan forandres noe fra det som er skrevet inn. Forvaltning og aktiviteter i henhold til utviklingsplanen gjennomføres.

Eldrerådet, råd for personer med nedsatt funksjonsevne og ungdomsrådet og internasjonaltråd

Rammen fra budsjett 2023 videreføres til 2024.

Verdensarvkoordinator

Verdensarvkoordinator er finansiert gjennom midler fra Riksantikvaren og påvirker ikke driftsbudsjettet til Røros kommune.

Forvaltningskontoret

Rammen fra budsjett 2023 videreføres til 2024.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Oppvekst

Kommunalsjefen har ordet

Barn og ungdom skal sikres gode og trygge oppvekst- og levekår. Alle skal ha likeverdige tilbud og muligheter. Røros kommune skal jobbe for å nå dette målet hele tiden.

I [kommuneplanens samfunnsdel](#) er fjellnaturen og verdensarven som vårt livsgrunnlag, et pulserende hverdagsliv, med tradisjon for sirkulær verdiskapning og med hjerte for samarbeid utvalgte satsningsområder. Under et pulserende hverdagsliv er et av hovedmålene at vi skal gi barn og unge en god oppvekst. Vi skal sikre at alle barn og unge opplever mestring i hverdagen. Vi skal ha tidlig innsats og tverrfaglig samhandling skal være bærende prinsipp i alle tjenesteområder. Alle barn og unge på Røros skal utvikle et flerkulturelt perspektiv og urfolkforståelse. Vi skal bygge lokal identitet og kunnskap om egen historie, og vi skal bygge stolthet rundt, og forståelse av, verdensarvverdiene og samisk språk- og kultur i barnehager og skoler.

[Strategi for mangfold og inkludering](#) ble vedtatt i kommunestyret i oktober 2022. Røros er en av få kommuner i Norge som har en slik strategi, og dette er en særdeles viktig strategi å følge. Tidligere har Røros kommune gjennomført Absoluttprogrammet i regi av KS for å øke forståelsen og kunnskapen om administrativt og politisk ansvar for barnehage, skole og oppvekst, slik at vi får innsikt i hva som virker inn på barn og unges læring, utvikling, trivsel og tilhørighet. Kommunen valgt temaet : «Hvordan få et mer inkluderende Rørossamfunn?» Selv om KS sitt program er ferdig, har det dannet grunnlaget for et arbeid som kommunen viderefører i årene framover. Absolutt kommer til å være et arbeid som danner basisen for veldig mye av det som foregår innenfor oppvekst, men ikke bare oppvekst. Det er også basis for tverrfaglig arbeid på tvers av kommunens virksomheter, og også et arbeid som strekker seg langt utover organisasjonen Røros kommune og inn i Rørossamfunnet.

For organisasjonen har samarbeidet innenfor hele oppvekstsektoren, fra barnehagene, skolene, Røros lærings- og veiledningstjeneste, barnevern og NAV vært viktig. Vi har god erfaring fra jobben vi har drevet i helt siden 2013 med [BTI](#) (bedre tverrfaglig innsats). Fra høsten 2023 utvides denne gruppa to møter i året, der andre virksomheter i kommunen, representanter fra videregående og politiet vil delta. Dette er for å styrke det forebyggende arbeidet.

2024 vil, som 2022 og 2023, være et utfordrende år på grunn av situasjonen i verden. Vi ble anmodet om mottak av 100 flyktninger i 2022 og like mange i 2023, og kan forvente mange anmodninger også i 2024. Organisasjonen og Rørossamfunnet mobiliserte alle krefter for å få dette til, og fortsetter arbeidet i 2024. Det er en økonomisk usikkerhet rundt dette, men vi må jobbe for å ta i mot så mange flyktninger som er på flukt fra en usikkerhet i sitt hjemland vi kan, om det så er Ukraina eller et annet land. Frivilligheten har vært, og vil fortsette å være, til stor hjelp her. Vi ser at i en liten kommune som Røros vil det etter hvert begrense seg selv på grunn av kapasitet.

Det er utbredt revidering av lovverk innenfor oppvekstsektoren. I 2021 kom endring i [barnehageloven](#) og [Integreringslov](#), og i 2022 kommer den nye [barnevernsreformen](#), eller

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

oppvekstreformen som den blir kalt i Trøndelag. Fra 2023 kom det ny [barnevernslov](#). Ny Opplæringslov kommer [1. august 2024](#). Våre virksomheter jobber for å implementere disse lovverkene kontinuerlig. I tillegg til lover har det kommet ny læreplan i skolen, [Fagfornyelsen](#), som det jobbes med.

En utfordring som har vært varslet i flere år, men som vi begynner å føle på kroppen nå er rekrutteringsutfordringene innenfor oppvekstsektoren. Det er spesielt barnehagene som kjenner på denne utfordringen, men også de andre virksomhetene, som oppvekstsenterne og barnevern merker dette når vi lyser ut. Det tverrfaglige samarbeidet med NAV er her viktig. Vi jobber fremdeles med prosjektet for unge voksne under 30 år, med mål om å få flest mulig ut i lønnet arbeid.

Vi merker at det er en dyrtid i landet. NAV har stor økning i økonomiske utbetalinger, og det er ikke ventet en forbedring inn i 2024.

I 2021 vedtok kommunestyret nye planer for [trygge barnehage](#)- og [skolemiljøer](#). Dette er kontinuerlig systematisk arbeid som det jobbes med i virksomhetene hele tiden. Ingen av våre barn og unge skal oppleve mobbing i barnehagen og skolen, og alle skal føle seg trygge når de er i barnehagen eller skolen. alle barn og foreldre i Røros kommune skal være trygge på at om de føler seg krenket på noen som helst måte i barnehage og skole vil dette tas på alvor.

Planlegging og forberedelse til bygging av våre to nye barnehager er i gang. Det er både et arbeid innenfor organisasjonsutvikling, der tre barnehager skal bli to, og innenfor det rent bygningsmessige. Dette er et arbeid som alle ansatte innenfor barnehagene i sentrum er en del av, og dette arbeidet fortsetter i 2024. Den første av de to, Hengfonna barnehage, skal stå ferdig høsten 2024.

Røros kommune skal være en god kommune å bo i for barn og unge. Vi skal ha gode tilbud til alle barn og unge, vi skal ivareta barn og unge slik at de vokser opp til å bli gode samfunnsborgere. Målet må være at de som vokser opp i kommunen skal ha det så bra at de ønsker å bo her som voksne. Uansett bakgrunn skal barn og unge føle at Røros kommune er en god kommune å vokse opp i. I 2023 ble [Strategi for oppvekst og utdanning](#), laget av Utvalg for oppvekst, vedtatt av kommunestyret. Denne strategien skal være førende for dette arbeidet.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	137 674	143 548	154 979	152 079	150 579	150 579

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	12 077	10 777	10 777	6 977	5 786	1 134
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	7 913	7 454	7 454	7 454	7 454	7 454
Overføringsutgifter	10 405	8 960	8 960	8 960	8 960	8 960
Finansutgifter	1 578	360	360	360	360	360
Sum Driftsutgifter	169 647	171 098	182 530	175 830	173 139	168 487
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-8 284	-8 399	-6 830	-8 399	-8 399	-8 399
Refusjoner	-37 279	-30 947	-30 947	-30 947	-30 947	-30 947
Overføringsinntekter	-27 327	-28 500	-28 500	-28 500	-28 500	-28 500
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 236	-1 468	-1 325	-1 468	-1 468	-1 468
Sum Driftsinntekter	-75 127	-69 314	-67 602	-69 314	-69 314	-69 314
Sum	94 521	101 784	114 928	106 516	103 825	99 173

Beskrivelse av dagens virksomhet

Oppvekst består av:

Skolene

- Røros skole
- Glåmos skole
- Brekken skole

Barnehagene

- Kvitsanden barnehage
- Øya barnehage
- Ysterhagaen barnehage
- Glåmos barnehage
- Brekken barnehage

Røros lærings- og veiledningstjeneste

- Voksenopplæringscenteret
- Flyktningetjenesten
- PPT (pedagogisk psykologisk tjeneste)

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Barnevern (interkommunal)

NAV (interkommunal)

Utfordringer og strategi

Muligheter

Skolene i kommunen har siden 2018 jobbet systematisk for å forbedre dårlige resultater på nasjonale prøver 5. trinn. Vi ser en stigende kurve, og har tro på at det systematiske arbeidet som foregår begynner å bære frukter. Det har vært et mål å få resultatene på 5. trinn opp på nasjonalt nivå, og der er vi nå. Resultatene vil variere litt fra år til år, basert på ulike faktorer innenfor elevgruppa, men nå ser vi en stabil trend de par siste årene.

Barnevernet i vår kommune jobber godt, og har barnets beste i fokus. Det ble i 2023 vedtatt en [Plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblem](#), og vi må følge de tiltakene som er beskrevet i den planen.

Røros kommune skal fortsette å være en inkluderende kommune. Det er ingen grunn til å ha et annet mål. Vi er på god vei, og skal bli enda bedre på dette i økonomiplanperioden. Med alle de prosjektene vi driver med innen dette området lover det godt for at vi skal få til å bli en veldig god inkluderingskommune. Vi har gjennomført Absoluttprogrammet som har som mål at Røros skal bli en veldig god inkluderingskommune. Vi har strategi for mangfold og inkludering og vi har strategi for oppvekst og inkludering. I tillegg til kontinuerlig fokus på BTI-arbeidet, og nå også med utvidet samarbeid med både videregående og politiet, vil arbeidet med forebygging og bedre det tverrfaglige ytterligere i årene som kommer.

I tillegg til dette har vi de to planene for godt [barnehage-](#) og [skolemiljø](#) som vi vedtok i 2021, som beskriver hvordan barn og unge skal ha et godt og trygt arbeidsmiljø i barnehage og skole. Til sammen vil dette føre til et fokus og et målretta arbeid som vil gjøre at Røros blir en kommune som skal ha inkludering høyt på agenden i alle sammenhenger. Det er ingen grunn til at ikke vår kommune skal bli en kommune andre ser til på dette området. Vi har et godt rammeverk og en klar agenda for jobben innenfor oppvekst framover.

Helt siden vi ble innlemmet i samisk forvaltningsområde i 2018 har vi jobbet for å bli en så god forvaltningskommune som mulig. Vi jobber videre, og bygger stein på stein. Utviklingen har vært stor på de få årene vi har vært en del av forvaltningsområde, og vi har som mål å bli bedre år for år. Vi følger [Utviklingsplanen for samisk språk og kultur fra 2020](#)

Det er vedtatt å bygge to barnehager i sentrum, slik som beskrevet under barnehageområdet. Dette gir oss en stor mulighet til å se på videreutviklingen av enda bedre tjenester for de yngste innbyggerne i kommunen.

Utfordringer

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

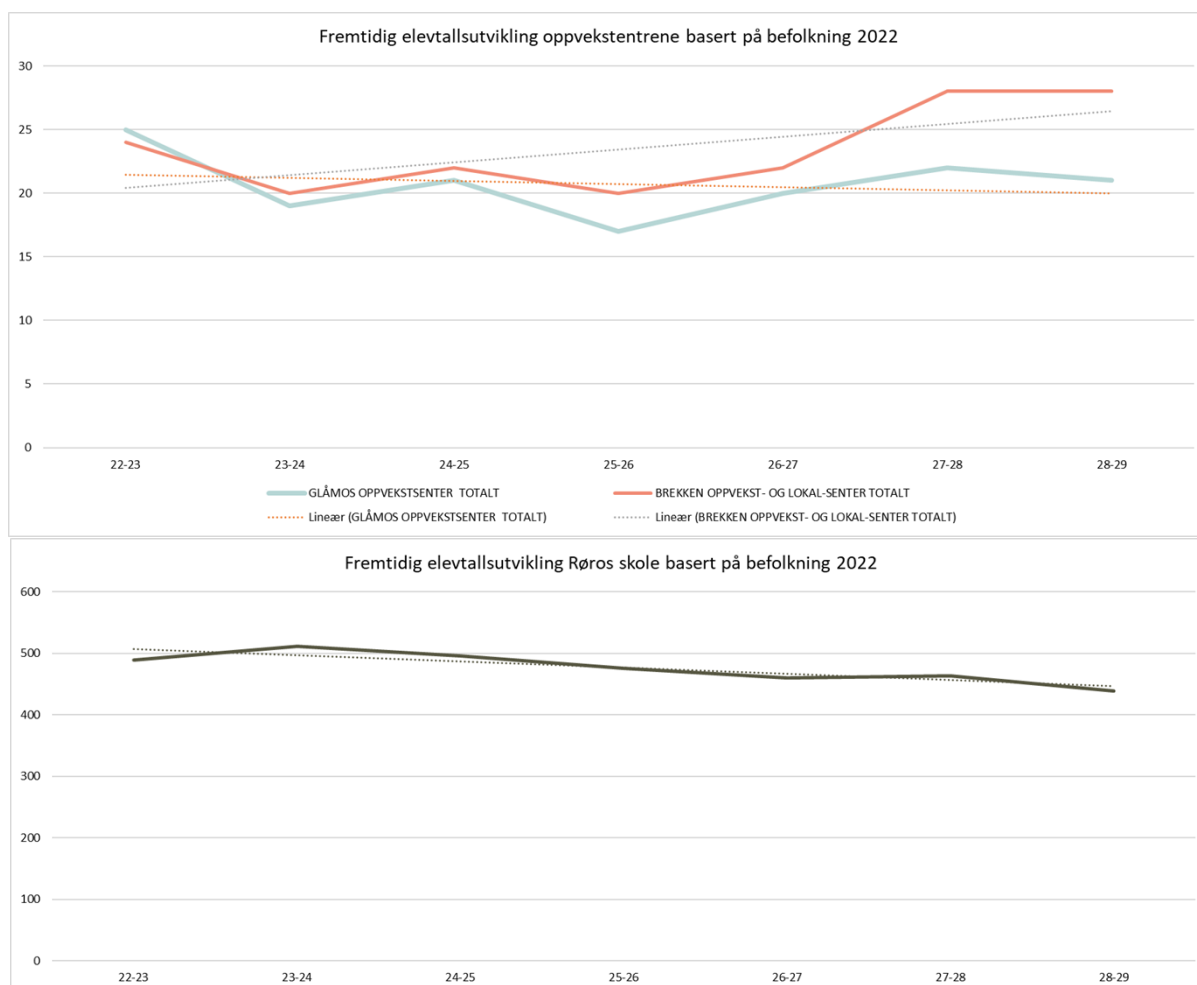
KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Demografi er en utfordring innenfor oppvekstområdet. Det er nedgang i antall barn og unge. Det betyr at vi egentlig må bruke mindre på oppvekst. Dette er en stor utfordring som det er vanskelig å se en enkel løsning på. Oppvekstområdet er preget av normer både innenfor barnehage og skole. Normene er nedfelt i forskriftene til lovene, og vedtatt av Stortinget. Det er derfor vanskelig å se for seg at vi skal bryte normene. Kommunestyret vedtok at en av satsningsområdene i år er skole. Det hadde vært ønskelig om vi var godt over lærernormen, og det er vi pr dags dato når vi ser alle skolene under ett. Høsten 2022 var vi ikke det, og fikk pålegg fra Statsforvalter våren 2023. Røros skole ble tilført nok ressurser i revidert budsjett til å rette på avviket fra høsten 2023. Dette vil ha virkning ut skoleåret. Oppvekstsentrene innfrir lærernormen med god margin.

Vi klarer ikke å tilpasse oss demografiutfordringene vi står overfor med synkende elevtall. Tallene viser at Brekken skole har litt økning av elevtall framover, med en økning på 4-5 elever i årene som kommer. Glåmos vil holde seg rundt det antallet som er nå eller gå litt ned. Å drive skoler med elevtall på rundt 18-20 er utfordrende på mange måter, både når det gjelder rekruttering, kvalitet, miljø og utviklingsarbeid. Når vi samtidig ser at det ved Røros skole er en økning, og nedgangen i årene framover ikke er så stor som prognosene sa, blir det en stor skjevhet innen skoletilbudet i kommunen. Slik budsjettet legges fram, vil det være lovbrudd på lærernormen fra høsten 2024 ved Røros skole, forutsatt samme elevtall som vi har i dag. Alle virksomhetene innenfor oppvekst, inkludert skolene, har kuttet ned på alt som er mulig. Det må endringer til som virkelig monner, og det er det ikke mulig å finne løsninger på ut fra de politiske styringssignaler som er gitt.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie
Pulsen
i fjellet

Det er ikke fritt skolevalg i Røros kommune. Foreldrene kan likevel på vegne av sine barn søke om at barnet kan få gå på en annen skole enn det som er nærskolen. Dette behandles da etter søknad og besvares som et enkeltvedtak. De fleste som søker brukes barnets psykososiale miljø som begrunnelse. Det kan for eksempel være at barnet har hele sin vennekrets ved en skole, og at barnet føler seg redd og usikker i et nytt miljø. Pr høsten høsten 2023 er det flere elever ved Røros skole som ikke har Røros skole som nærskole. Disse elevene har Glåmos og Brekken som nærskoler, med et overtall fra Glåmos. Glåmos har også elever som egentlig har Brekken som nærskole. Som vi ser her er det Røros skole som har flest av disse elevene, men det er også verdt å merke seg at det er ulik fordeling på de to andre skolene. Brekken har ikke den nedgangen i elevtall som det kunne se ut som på prognosene for bare to -tre år siden, mens Glåmos har en nedgang. Ved dialogkonferansen på Vauldalen høsten 2023 ble det lagt fram elevtallsutvikling for våre tre skoler, og tallene viser at det er ulik utvikling. Dette må tas med inn som et bakteppe i planleggingen i årene som kommer for at vi skal kunne klare å henge med i demografiutviklingen.

Vi fortsetter med god utvikling av digital kompetanse, og vil fortsette utviklingen mot et mer digitalt samfunn også innenfor skolen.

Verdenssituasjonen er fortsatt usikker. Vi har bosatt mange flyktninger i 2023, og må regne med å bosette mange i 2024. Røros kommune har et godt apparat for å bosette og integrere flyktninger, men den situasjonen vi er i nå har vi ikke vært i før. Det har aldri kommet så mange flyktninger til Røros kommune før som det har de siste to årene. Dette setter et press på ansatte, og ikke minst på vårt tjenestetilbud. Det er utfordrende å skulle gi barnehageplasser til alle som kommer, når vi allerede har et press på plassene våre. Hvis vi ikke tilbyr barnehageplass vil ikke foreldrene kunne begynne på introduksjonsprogrammet, og da vil de få en forsinkelse i sitt løp for å komme seg ut i arbeidslivet. Dette er en stor utfordring, men vil løses når vi åpner ny barnehage på høsten 2024. Det ble en utvidelse av en privat barnehage i 2023, og dette hjalp kommunen noe. Skolebarna får opplæring i egen gruppe, en innføringsklasse, før de gradvis blir satt inn i ordinære klasser. Dette har vært en suksess så langt, og er noe vi vil fortsette med i 2024.

NAV merker den usikre økonomiske situasjonen i landet. Sosialhjelp har økt i 2023, og utviklingen er ventet å øke også inn i 2024. Dette er det vanskelig å forutse, men vi må hjelpe de som virkelig trenger det når de har behov. Dette er ikke spesielt for Røros kommune, men et resultat av det usikre økonomiske bildet i Norge og i verden.

Røros kommune tilbyr barnehageplass til alle som har rett til plass. Dette klarte vi i 2023 ved at en privat barnehage utvidet antall plasser.

Det er en utfordring å rekruttere fagpersonell innenfor noen områder. Ut over rekrutteringsutfordringene som også resten av Norge står ovenfor er det også en ekstra utfordring i Røros kommune, som del av det sørsamiske området. Røros kommune merker rekrutteringsproblematikken innenfor barnehage og skole når det gjelder sørsamisk kompetanse, i likhet med de andre sørsamiske kommunene. Vi skal fortsette å jobbe med dette i årene som kommer, og det legges ned stor arbeidsinnsats for å få tak i ansatte, men det er en utfordring når det er så få som behersker språket. Vi har p.t. inngått avtaler med to lærerskolestudenter om at vi, sammen med andre aktører, gir stipend mot at de jobber i vår kommune når de er ferdige. Disse to studentene er ferdig utdannet høsten 2024, og vil da jobbe hos oss i en pliktperiode. Vi satser på at den satsingen videreføres, og vil også bli med på dette om det kommer en tilsvarende ordning innenfor barnehageområdet.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Som forvaltningskommune for samisk språk og kultur må kommunen følge læreplanverket for samisk. Kommunen er lovpålagt å tilby en time ekstra undervisning i uka for alle kommunens elever fra 1.-7. trinn. Det burde vært en selvfølge at rammene til kommunen ble øket på grunn av dette, men så er ikke tilfelle. Vi søker derfor hver høst om ekstraordinære skjønnsmidler for å få dekket dette, men vi får bare en del av det. Vi ser at denne ekstra timen pr nå koster oss 7-800 000kr etter at vi har fått skjønnsmidler fra Statsforvalter.

Sammendrag budsjett

All forskning viser at tidlig innsats er det viktigste virkemiddelet vi har for å forebygge utfordringer senere i livet. Det er viktig at det finnes nok ressurser til dette. Stramme økonomiske rammer fører til harde prioriteringer.

For å kunne nå målene i kommuneplanens samfunnsdel, må vi satse på barn og unge. Kommunestyret har vedtatt at et av satsningsområdene er skole i 2023, men det er ikke mulig å gjennomføre med denne økonomiplanen. Budsjettet er for stramt og kommunedirektøren klarer ikke å kutte mer på andre områder for å tilføre skole. Samtidig er barnets beste i fokus. Vi må ha som mål at alle våre barn og unge skal oppleve å ha en god oppvekst.

Brukerne stiller helt andre krav til tjenestene enn tidligere. Vi merker dette spesielt innenfor skole, der det er et mer individrettet samfunn, og det stilles større krav. Dette gjør at mye tid brukes på saksbehandling.

Vi har allerede utfordringen med å rekruttere riktig kompetanse inn i tjenestene våre. Spesielt merker vi rekrutteringsutfordringer når vi skal rekruttere innenfor barnehage. Vi skal fortsette å jobbe med dette i årene som kommer, og det legges ned stor arbeidsinnsats for å få rekruttere riktig kompetanse. Røros kommune skal være en god arbeidsplass, kjennetegnet av et inkluderende arbeidsmiljø hvor medarbeiderne opplever arbeidsglede og bidrar til god oppgaveløsning og måloppnåelse. Ledere og medarbeidere skal oppleve at de utfordres og blir stilt krav til samtidig som de gis tillit og aktiv støtte. Når det er stort press i et lite arbeidsmarked skal vi være synlige på flere digitale flater enn det vi har vært tidligere.

Det er et stort press og krav om innsparinger som er utfordrende å møte for virksomhetene. I dag er effektiviteten på det vi leverer så stor at det ikke er mulig å redusere ytterligere enn det som er allerede gjort. Virksomhetene har også over flere år jobbet tverrfaglig og klart å hente ut de synergieffekter og de gevinster som har vært mulig på tvers av organisasjonen. Vi er pålagt å forholde oss til lovverket, og vi beger oss nå helt på en knivsegg av hva som er forsvarlig, spesielt innenfor skole. Vi har i lengre tid vært kreative og funnet gode økonomiske løsninger for å løse samfunnsoppdraget. Vi har nå kommet til et punkt der dette ikke lenger er mulig. Alle har tidligere funnet gode løsninger innenfor sitt virksomhetsområde. Vi har også over flere år jobbet tverrfaglig og klart å hente ut de synergieffekter og de gevinster som har vært mulig på tvers av organisasjonen. Vi er pålagt å forholde oss til lovverket. Nå må større strukturelle endringer til hvis vi skal få til en bærekraftig økonomiplan.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Skolene

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	65 690	63 885	70 343	67 143	67 143	67 143
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3 986	3 850	3 850	50	-1 141	-5 793
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 009	325	325	325	325	325
Overføringsutgifter	600	0	0	0	0	0
Finansutgifter	385	360	360	360	360	360
Sum Driftsutgifter	71 670	68 420	74 878	67 878	66 687	62 035
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-2 416	-1 950	-1 338	-1 950	-1 950	-1 950
Refusjoner	-10 361	-5 696	-5 696	-5 696	-5 696	-5 696
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 012	-230	-230	-230	-230	-230
Sum Driftsinntekter	-13 789	-7 876	-7 264	-7 876	-7 876	-7 876
Sum	57 881	60 544	67 614	60 002	58 811	54 159

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomheten Skolene består av Brekken skole 1.-7.trinn, Glåmos skole 1.-7.trinn og Røros skole 1.-10.trinn. De tre enhetene har stedlige skolefritidsordninger (SFO). Når elevene i kommunen skal begynne på ungdomstrinnet samles elevene fra de tre skolene ved Røros skole. Vi har en samisk avdeling som har ansvaret for opplæring i og på sørsamisk for elever i kommunen.

Undervisningspersonalet i samisk gir også fjernundervisning i sørsamisk språk til elever i andre kommuner. Inneværende skoleår er det 20 elever på Glåmos, 18 elever i Brekken. Elevene på Glåmos og i Brekken undervises etter fådeltskolepedagogikk. Elevene på 1.-4.trinn går i samme gruppe, og elevene på 5.-7.trinn går i samme gruppe. Det er nå ca. 530 elever ved Røros skole.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Det er en avdelingsleder for Brekken oppvekstsenter og en for Glåmos oppvekstsenter. Ved Røros skole er det en avdelingsleder for hvert hovedtrinn, og en avdelingsleder for SFO. Avdelingsleder for småtrinnet har også avdelingslederansvar for den samiske lærergruppen. Avdelingsledere har etter delegeringsreglementet ansvar for oppfølging av daglig drift, oppfølging av personal, fordeling av ressurser og pedagogisk utviklingsarbeid. Virksomhetsleder har det overordnede ansvaret for penger, fag og folk.

Kommunen skal ha et tilbud om SFO til elever på 1. - 4.trinn og for elever med spesielle behov på 5. - 7.trinn. Det er imidlertid ikke satt noe krav om hvor mange plasser kommunen skal ha og opplæringsloven gir ikke den enkelte elev noen rett til SFO-plass. Det er heller ikke et lovkrav at alle skoler skal ha et SFO-tilbud. SFO er et tilbud til elevene før og etter skoletid. SFO skal legge til rette for lek og fritidsaktiviteter, og skal således være mer enn bare en tilsynsordning. Tilbudet skal tilpasses barnas interesser, alder og funksjonsnivå. Ved SFO på Røros skole er det inneværende skoleår ca. 120 elever som benytter SFO-tilbudet. SFO ved Glåmos skole og ved Brekken skole har et tett samarbeid med barnehagen. Det er svært få brukere på begge de to oppvekstsentrene.

Utfordringer og strategi

Bemanning

GSI-rapportering for høsten 2023, viser at skolene ligger noe over lærernorm på alle avdelinger skoleåret 2023/24. Lærernorm er en indikator for et minimum antall ansatte opp mot elever for hvert hovedtrinn. Ved 1.tertial 2023, ble Røros skole bevilget ekstra ressurser for å fylle kravet om lærernorm for skoleåret 23/24. Elevtallet ved Røros skole økte betraktelig i 2023. Elevtallsøkningen skyldes i hovedsak nyankomne flyktninger.

Elevtallet i kommunen vil trolig gå noe ned fra august 2024. Ved Røros skole vil det være ca. 510 elever (øker dersom det kommer flere flyktninger). Ved Brekken og Glåmos oppvekstsenter vil det være ca. 20 elever på hver enhet. Med dagens budsjettamme, vil kommunen ikke innfri lærernorm ved Røros skole, som da vil mangle 4 lærerstillinger. Skolene mangler også ressurser til 4 assistent/fagarbeiderstillinger.

Skolene må driftes i tråd med gjeldende regelverk. Dette betyr at kommune må videreføre flere av de midlertidige undervisningsstillingene fra høsten 2024. Om stillingene skal være faste eller midlertidige, avhenger av situasjonen i Ukraina. Det er en utfordring å ansette personell i midlertidige stillinger, da dette er mindre attraktivt for personell.

Det oppleves at stadig flere elever strever med psykisk helse, og dette preger arbeids- og skolehverdagen for både elever og ansatte. Mange av våre nyankomne elever trenger også tett oppfølging og støtte, på lik linje som andre elever i skolehverdagen. Elever som blir utredet hos PP-tjenesten, får ofte en sakkyndig tilrådning hvor det står at de skal ha tett oppfølging av assistent/fagarbeider og/ eller miljøterapeut i skolehverdagen. I ny opplæringslov, som trer i kraft fra høsten 2024, står det at "elevar har rett på den personlig assistansen dei treng for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillende utbytte". For mange elever gjelder dette spesielt i overgangssituasjoner, ute i lek og i sosial samhandling. Elever som har sosioemosjonell vansker, strever ofte med sosial samhandling. De trenger derfor en støttende og oppmuntrende voksen som kan være tett på, i samarbeid med ansvarlig lærer. Dette for å ha strukturer, forutsigbarhet og

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

opplevelse av kontroll i skolehverdagen. Kommunen har også elever som er ressurskrevende brukere. Dette kan innebære at de trenger oppfølging av flere ansatte i løpet av skolehverdagen.

Dersom det ikke settes inn nok personell rettet mot elever som har behov for det, vil det ha store konsekvenser for daglig drift, og målet om å ha et "trygt skolemiljø" for alle. Skoleåret 2022/23 ble det meldt svært mange avvik om vold og utagerende adferd rettet mot ansatte og medelever. Antallet avvik har gått ned høsten 2023. Personell er blitt satt inn for å imøtekomme elevenes behov. Som arbeidsgiver skal vi sikre et arbeidsmiljø som gir grunnlag for en helsefremmende og meningsfylt arbeidssituasjon, som gir full trygghet mot fysiske og psykiske skadevirkninger, Aml §§1-1. Det er viktig at organisasjonen er rigget for å imøtekomme elevenes kjente behov, da dette er noe som påvirker tjenesteproduksjon i virksomheten.

Ny opplæringslov som gjelder fra august 2024, stiller krav om at den som skal utføre individuell tilrettelagt opplæring, tidligere omtalt som spesialundervisning, må "oppfylle kompetansekrava for å bli tilsett i lærerstilling". Det kan gjøres unntak dersom dette gir eleven bedre opplæring. Men det presiseres at den som skal gjennomføre opplæringa skal ha universitets- eller høgskoleutdanning som gjør dem særlig egnet til å ivareta elevens behov.

Røros skole har flere miljøterapeuter, dvs personell som er vernepleiere, sosionomer eller barnevernspedagoger. Ved å ansette miljøterapeuter har skolen en bredere kompetanse, hvilket kan bidra til å forebygge og fange opp uønsket atferd blant elevene og fremme positive atferdsmønstre og relasjoner mellom elever, og mellom elever og voksne. En miljøterapeut skal kunne samarbeide tett med lærere om utfordringer i elevmiljøet, tidlig innsats, og forebyggende tiltak for å fremme et godt lærings. I dette ligger også et mål om at miljøterapeuter kan støtte lærere på måter som frigjør tid til lærernes arbeid med forberedelser og undervisning

Miljøterapeutene arbeider i dag ca. 70 % i skole, og i 30 % ved SFO. Det er svært ønskelig at miljøterapeutenes fagkompetanse skal kunne benyttes til arbeid rettet mot elever som trenger tett oppfølging før og etter skoletid. Sett i lys av dagens bemanning utgjør det ca. 1 årsverk. Dersom dette blir aktuelt, må ansattressursene erstattes med barne- og ungdomsarbeidere ved SFO.

Det er gledelig å melde, at fra høsten 2024 vil kommunen ha to nyutdannede lærere med samisk i fagkretsen. Begge har pliktår i kommunen etter endt utdanning. Kommune har vært med på å delfinansiere studiene sammen med Statsforvalter. Det da det er en stor utfordring å få kvalifiserte søkere i etter forskrift i opplæringsloven. Det er viktig å gjøre oppmerksom på at kommunen også har merkostnader på lønn til lærere som sørger for samisk undervisning. Kommunen får ikke statlige midler som dekker alle lønnskostnader.

Det er mange faktorer som fører til høyere driftskostnader. Blant annet økte lønnskostnader etter videreutdanning, krav om lærernorm, behov for spesialundervisning, støtte til elever med sosioemosjonelle utfordringer, morsmålsopplæring, retten på samisk undervisning og krav i ny opplæringslov. Røros kommune er i utgangspunktet heldige som har en godt utdannet lærerstab. Fremover må det tas høyde for ytterligere lønnsøkning, da alle nyutdannede grunnskolelærere, 1.-7 og 5.-10, fra våren 2024 uteksamineres med master. Dette betyr at oppstartslønn for nyutdannede blir høyere de kommende årene.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kompetanseheving

Høsten 2022 deltok ansatte 1.-4.trinn ved Røros skole i pulje 2, i arbeidet med Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis i samarbeid med PP-tjenesten (pedagogisk-psykologisk tjeneste). Høsten 2023 gjennomfører ansatte ved mellomtrinnet, ungdomstrinnet og samisk avdeling den samme oppstartprosessen i arbeidet med Kompetanseløftet.

Det nasjonale tiltaket Kompetanseløftet er for ledere og ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten. Dette skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det. Målet er at alle barn og unge skal oppleve et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole. Nasjonalt kommer det frem at ansatte som arbeider med barn og unge, trenger kompetanse til å forebygge utenforskap, fange opp utfordringer og gi et inkluderende og tilpasset pedagogisk tilbud til alle, inkludert de som har behov for særskilt tilrettelegging.

Som en del av arbeidet med Kompetanseløftet er det lagt opp et planmessig arbeid med en inkluderingsanalyse for alle ansatte ved Røros skole. I dette arbeidet vil arbeidsfellesskapet finne styrker og svakheter (SWOT-analyse) som forbedrer kompetanse og definerer handlingsrommet skolen og SFO har til beste for elevenes inkludering, læring og utvikling. PPT bidrar med veiledning og bygging av strukturer i dette utviklingsarbeidet som gjøres i fellesskap av alle ansatte på hovedtrinnet. Dette er også positivt med tanke på å bygge et inkluderende arbeidsmiljø på tvers av yrkesgrupper.

PP-tjenesten er en viktig del av laget rundt barna og elevene og skal bidra til at barna og elevene får den hjelpen de trenger, når de trenger den. Det er et mål at PP-tjenesten skal være mer til stede i barnehager og skoler, slik at de i større grad kan bidra til å forebygge vansker og tilpasse tilbudene til mangfoldet i barne- og elevgruppen.

Gjennom Kompetanseløftet skal kompetansen til de ansatte i PP-tjenesten og det øvrige laget rundt barna og elevene styrkes, slik at de samlet kan bidra til et inkluderende, likeverdig og tilpasset tilbud for alle. Et hovedmål for både skole og SFO er å ha en inkluderende praksis. Dette betyr at vi skal etterstrebe at alle elever har det bra, mestrer og trives. Inkludering gjelder for alle, ikke bare for noen enkelte unger eller for de som skiller seg ut. Vi skal lage en god skole og SFO for alle elever.

Over tid har vi sett at Røros skole har fått flere elever med rett til spesialundervisning. Vi håper at inkluderende praksis på sikt vil føre til at færre elever må ut av ordinær undervisning, for å ha spesialundervisning. Behovet for spesialundervisning har økt de senere årene. Flere elever har behov for 1:1 undervisning, og mange elever får undervisning i mindre grupper og på tvers av trinn, da de ikke har tilfredsstillende utbytte av ordinær undervisning.

Gauldalsregionen oppvekst består av kommunene Holtålen, Melhus, Midtre Gauldal, Oppdal, Rennebu og Røros. Sentralt i det regionale samarbeidet er kompetanseutvikling for ansatte i barnehage, grunnskole og PPT. Regionen samarbeider også om andre felles satsingsområder og utfordringer. Høsten 2023 avsluttet ansatte på ungdomstrinnet med kompetanseheving i vurdering i fagene norsk, engelsk og matematikk etter fagfornyelsen, LK20s. Skolene er i gang med DEKOM-prosjektet «Samskaping i Skolen». Her er det ansatte fra NTNU som er samarbeidspartnere. Inneværende skoleår skal lærere på trinn 1, delta i kompetanseheving i begynneropplæring. Vi ser at videreutdanning har en positiv effekt på læringsmiljøet og opplæringen til elevene. De nevnte kompetansehevingstiltakene er alle finansiert av DEKOM-midler (desentraliserte kompetanseutviklingsmidler) tildelt av Statsforvalter.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Det er ønskelig å kunne sende to til fire lærere på videreutdanning, Kompetanse for kvalitet, årlig frem til den statlige finansieringsordningen avvikles i 2025. I 2023/ 24 studerer to lærere under ordningen kompetanse for kvalitet. Dette ansees som viktig at ansatte får faglig oppdateringer eller ny kompetanse i tråd med fagfornyelsen. Programmering er blant annet et emne som skal inn i flere fag, og et emne svært få ansatte har i sin fagkrets. Inneværende skoleår deltar tre ansatte på kompetansehevingstiltaket som foregår på Tynset i regi av Høgskolen i Innlandet.

Lærere i faget mat og helse deltar i SYSTER prosjektet som igangsatt av Statsforvalter. Målet med SYSTER er å få til Samhandling, Yrkesstolthet, Samisk og lokal mat, Tradisjoner, Erfaringsutbytte og Rørlighet. Mer lokal og samisk matkultur i grunnskolen, gjennom mat og helsefaget for alle elever. Ansatte ved samisk avdeling følges opp av veileder og forsker fra samisk høyskole i arbeidet med samiske læreplaner. Dette er tiltak med mål om å styrke vår tjeneste som samisk forvaltningskommune.

Fagfornyelsen og læremateriell

Fagfornyelsen, læreplan LK20s, er en forskrift. Eleven skal ha opplæring i tråd med læreplanen. Det er fortsatt et behov for innkjøp av undervisningsmateriell, som er i tråd med fagfornyelsen. Lisenser knyttet til digitale læremiddel og digitale bøker, betales årlig og knyttes opp til enkeltindividet. Fagbøker er dyrere ved innkjøp, men kan brukes i flere år. Det er nå kjøpt nytt læreverk i matematikk, engelsk og norsk i bokformat på alle trinn i kommunen. Vi ønsker å kunne prioritere flere fag i 2024, men her må nok noen trinn prioriteres foran andre sett i lys av budsjett og kostnader på læremidler.

SFO

Kommunen skal ha et tilbud om SFO til elever på 1. til 4.trinn. Kommunen skal også ha et SFO-tilbud for barn på 5.-7. trinn som har særskilte behov for SFO-plass. For barn på 5.-7.trinn med særskilte behov skal plassen være gratis. Det er imidlertid ikke satt noe krav om hvor mange plasser kommunen skal ha og opplæringsloven gir ikke den enkelte elev noen rett til SFO-plass. Hver enkelt skole må ikke gi et SFO-tilbud.

Fra august 2023 har alle elever på 1. trinn og 2.trinn, tilbud om 12 timers gratis SFO hver uke. Dette med utgangspunkt i at regjeringen ønsker en sterkere fellesskole der elevene blir inkludert, mestrer og lærer. Med gratis kjernetid i SFO, utvides fellesskolen. Det er varslet fra regjeringen at det skal satses på kvaliteten på tilbudet som gis til barna. Det er mulig å søke om redusert brukerbetaling for foresatte. Ingen skal betale mer enn 6 % av skattbar inntekt. Dette påvirker inntektene ved SFO. Det er flere brukere med behov for ekstra oppfølging til støtte og som veileder gjennom dagen. Hvert år er det flere brukere som har krav på friplass, da de er på 5.-7.trinn. SFO er ikke en selvkostfinansiert post.

Antallet brukere av SFO ved Røros skole er ca 120. Våren 2023 ble flere assistent- og fagarbeiderstillinger opprettet midlertidig sett i lys av tilrettelegging for enkeltelever, og for å ha nok bemanning på SFO. Planen er at disse stillingene skal lyses ut som faste stillinger vinterhalvåret 2024. En reduksjon i bemanningen vil føre til en svekkelse av SFO-tilbudet. I tillegg vil det påvirke arbeidshverdagen og skolehverdagen til barn og unge. I skolehverdagen arbeider de ansatte tett opp mot elever som trenger tett oppfølging av voksne. Hver dag arbeides det for å utnytte tildelte ressurser etter beste evne, med formål om å gi våre brukere et best mulig tilbud ut fra budsjettammen.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Digitalt administrativt system

Skolens administrative system er Visma flyt skole og Visma sikker sak. I tillegg tar vi nå i bruk Visma flyt samspill. Dette systemet erstatter tidligere brukt system i BTI- arbeidet. Visma flyt samspill, er et samhandlingsverktøy i skyen som bidrar til enklere tverrfaglig samhandling i kommunen.

Formålet med å ta i bruk disse verktøyene er å få korrekt håndtering av sensitive dokumenter etter forskriftene om personvern. Med skytjenesten til Visma gjør skolene informasjon tilgjengelig og ivaretar krav til informasjonssikkerhet i sin saksbehandling. Tjenesten ivaretar behovet for deling, behandling og forsendelse av sensitiv informasjon om barn og unge på en sikker måte. Gevinsten i innføring av digitalt administrativt system er blitt bedre formaliserte rutiner, mindre utskrifter og papirforsendelser. Vi går gradvis bort fra papirelevarkiv til på sikt elektronisk arkiv. Vi ser at det administrative arbeidet med hver enkelt sak tar noe mindre tid.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027	
Opprinnelig budsjett	60 544	60 544	60 544	60 544	
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Oppvekst	3 258	3 258	3 258	3 258
Sum Tekniske justeringer		3 258	3 258	3 258	3 258
Konsekvensjusteringer		3 258	3 258	3 258	3 258
Konsekvensjustert ramme		63 802	63 802	63 802	63 802
Tiltak som følge av befolkningsendring					
Reduksjon ramme oppvekst - demografi	Oppvekst	0	-3 800	-4 991	-9 643
Sum Tiltak som følge av befolkningsendring		0	-3 800	-4 991	-9 643
Politiske vedtak					
Rammejustering for helårseffekt av tiltak for å nå lærernorm	Oppvekst	3 200	0	0	0
Redusert foreldrebetaling SFO	Oppvekst	612	0	0	0
Sum Politiske vedtak		3 812	0	0	0
Nye tiltak og realendringer		3 812	-3 800	-4 991	-9 643
Ramme 2024-2027		67 614	60 002	58 811	54 159

Sammendrag budsjett

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Virksomheten skolene er en kompleks enhet. Vår oppgave er å sørge for at alle individer skal føle seg ivaretatt på best mulig måte med tildelte ressurser, og etter gjeldende regelverk.

Budsjettrammen gjør det mulig å drifte i tråd med opplæringsloven våren 2024, men budsjettrammen mangler lønnsmidler for å drifte etter opplæringslovens krav om lærernorm og å kunne følge sakkyndige tilrådninger for elever med store behov i skolehverdagen fra høsten 2024. Dersom enhetene skal driftes etter minimumsnorm, kan enkeltelevers behov bli oversett. I praksis betyr dette mindre tildelt tid til hver enkelt elev i det daglige arbeidet.

Vi har fått et svært individrettet samfunn og lovverk, hvor alle har rett på tilpasset opplæring. Det vil si at elevene har et tilfredsstillende opplæringstilbud. Dette må også sees i sammenheng med trivsel og mestring i sammen med jevngamle. Alle barn og unge trenger å kjenne seg inkludert i et fellesskap. Dette er noe vi over tid ser kan være en utfordring når enhetene blir for små. I administrasjonen brukes det mye tid på arbeid med Trygt skolemiljø.

Det må etterstrebes å holde personalet stabilt for å kunne ha et forsvarlig arbeidsmiljø og læringsmiljø. Enhetene er i dag, og vil være ekstra sårbare ved fravær av ansatte. Den senere tiden har skolene opplevd en økning i klagesaker og trygt skolemiljø saker. Håndtering disse sakene tar mye tid og ressurser, og fører til at ledelsen ofte blir fraværende på andre områder i skolehverdagen. Det oppleves stadig at det er krevende å arbeide godt nok tverrfaglig (BTI), deriblant å få til et trygt og godt skolemiljø for alle, med færre ressurser opp mot flere elever med store behov pga ulike diagnoser. Den positive utviklingen vi har sett over tid, og som er blitt rapportert i tilstandsrapporten, kan stå i fare for å reversere.

Barnehagene

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	37 962	37 650	40 695	40 995	39 495	39 495
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	1 594	1 366	1 366	1 366	1 366	1 366
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	48	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	260	0	0	0	0	0

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Finansutgifter	356	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	40 219	39 017	42 061	42 361	40 861	40 861
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-5 847	-6 449	-5 492	-6 449	-6 449	-6 449
Refusjoner	-5 735	-5 120	-5 120	-5 120	-5 120	-5 120
Overføringsinntekter	-246	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-388	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-12 217	-11 569	-10 612	-11 569	-11 569	-11 569
Sum	28 003	27 447	31 449	30 792	29 292	29 292

Beskrivelse av dagens virksomhet

Røros kommune eier og driver 5 barnehager. Fra august 2022 ble alle samlet under virksomhet Barnehage.

Organisering

Røros kommune eier og driver 5 barnehager. Alle er organisert i virksomheten Barnehagene.

Virksomheten ledes av virksomhetsleder. Hver barnehage har styrer/avdelingsleder, med nødvendige delegerte fullmakter fra virksomhetsleder innen fag, personal og økonomi, i sin barnehage. Ved oppvekstsentrene har barnehage og skole felles avdelingsleder. Barnehagene har tett samarbeid, gjennom blant annet ukentlige felles ledermøter.

Brekken barnehage

Brekken barnehage er del av Brekken oppvekst- og lokalsenter. I Brekken har behovet for barnehageplasser økt de siste årene, og i august 2023 utvidet barnehagen sitt tilbud til 2 avdelinger, hvorav den ene avdelinga er samisk. Barnehagen har rike muligheter for tur- og utendørsaktivitet, og tilgang på mange fasiliteter som del av et oppvekstsenter.

Glåmos barnehage

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Glåmos barnehage har en avdeling for barn fra 0 – 6 år. Barnehagen ligger bare 10 min med bil nord for Røros sentrum og er en del av Glåmos oppvekstsenter. Barnehagen ligger fint til i forhold til natur og fine utfartsområder. Det er også rik tilgang på ulike fasiliteter, som del av et oppvekstsenter.

Kvitsanden barnehage

Barnehagen ligger i Sundveien, rett ved siden av Sundveien skole. Barnehagen består av den “opprinnelige” Kvitsanden barnehage, og et modulbygg. Det er kort vei til idrettshall, kulturskole, turområder, sentrum og verdensarven.

Kvitsanden er den største barnehagen på Røros, og har 6 avdelinger. 3 i modulbygget og 3 i det opprinnelige Kvitsanden barnehage bygget.

Ysterhagan barnehage

Barnehagen ligger idyllisk til med natur, skiløyper, akebakker og med det vernede seterområdet Småsetran som nærmeste nabo, skjermet fra støy og trafikk. Røros sentrum og verdensarven ligger kun en kort spasertur unna.

Barnehagen har 2 avdelinger for barn i alderen 0-6 år. Den ene avdelinga er samisk.

Øya barnehage

Rett utenfor Idrettsparken, fotballbaner, sykkel park, og rett ved Øyaskogen - ligger Øya barnehage. Barnehagen ligger kort vei fra sentrum, og alle fasiliteter som benyttes av barnehagene.

Øya barnehage har 3 avdelinger med barn i alderen 0 – 6 år.

Samisk barnehagetilbud

Med samisk barnehagetilbud menes et tilbud der innholdet i barnehagen bygger på samisk språk og kultur. Barnehagen skal styrke barnas identitet som samer ved å fremme bruken av samisk språk og ved å fremme, bruke og utvikle samisk språk og kultur.

Utfordringer og strategi

Barnehagenes utfordringsbilde preges av den sviktende tilgangen på kvalifisert arbeidskraft. Det er et landsomfattende problem, men utfordringene må løses lokalt.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Kompetanse, bemanning og kvalitet

Tilgang på nok og kvalifisert arbeidskraft ser ut til å bli barnehagens største utfordring i åra som kommer. Behovet for kvalifisert bemanning har ikke latt seg oppfylle siden før pandemien.

Kvalitet i barnehagene er avhengig av mange nok, og godt kvalifiserte ansatte. Dagens situasjon reduserer kvaliteten i barnehagetilbudet. Uten nok bemanning er det krevende å opprettholde stabil drift av tjenesten.

Bemannings situasjonen skaper en uforutsigbar og krevende arbeidssituasjon, for både ansatte og ledere. Ansatte er slitne av å ikke strekke til i hverdagen, av å bli flyttet rundt på for å få dagene til å gå opp og den uforutsigbarheten dette medfører, av å ha dårlig samvittighet for å være borte fordi de er syke eller avviker ferie. Dette er krevende å stå i over lang tid.

Det er avgjørende å sette inn effektive virkemidler, som bidrar til å skape en god arbeidssituasjon for alle ansatte. At rammene tilpasses endringene i samfunnet, og gir ansatte nødvendige vilkår for å oppfylle barnehagens samfunnsoppdrag. Ansatte som opplever mestring, anerkjennelse og trives i jobben, er en forutsetning for god kvalitet i tjenesten. Det bygger positivt omdømme, øker sjansen for at ansatte ønsker å bli i jobben, og at flere velger barnehageyrket.

Bygging av nye barnehager

Arbeidet med nye barnehager er i full gang. Byggearbeidene i Hengfonna har startet, og Luvlege maanagierte begynner å ta form på tegnebrettet.

Prosjektet har hele veien lagt til rette for bred involvering av ansatte. Dette er høyt prioritert. Innflytelse og delaktighet i slike prosesser bidrar til å bygge medarbeiderskap, eierskap, stolthet, oppleve anerkjennelse og å være betydningsfull. Dette påvirker trivselen, ønsket om å bli, de gode historiene som bygger omdømme, og forståelsen for hvordan slike prosjekter påvirkes og utvikles. Ansatte har hele veien vært representert med tillitsvalgte, verneombud og ledelse, i de faste prosjektgruppene. Det er også etablert arbeidsgrupper, som jobber innenfor avgrensede områder i prosjektet. Ansattes erfaring og kompetanse er svært verdifull, og har vist seg å være helt avgjørende for å komme fram til gode løsninger.

Siden mars 2022 har ansatte vært involvert i prosessen, med fokus på organisasjonsutvikling. Det har blitt jobbet mye med selve endringsprosessen, det å forberede seg på at 3 personalgrupper skal bli til 2. Det at personalgrupper endres, settes sammen til nye, at kulturer møtes og blandes, det at vi skal skape noe nytt - samme med noen andre i nye lokaler. Dette innebærer for de aller fleste både glede, sorg og spenning. Reaksjoner og følelser arbeidsgiver må ta på alvor.

Vi har innleid [Linda Fluge](#) som prosessveileder. Hun er psykolog, har mye erfaring fra utviklingsarbeider i barnehage, og lang erfaring fra blant annet endringsprosesser.

Gjennom en slik prosess legger vi et godt grunnlag for å beholde ansatte. Vi opplever også interesse for prosessen utenfra, noe som kanskje kan bidra til å styrke interessen for å jobbe i våre barnehager.

Barnehageplasser

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Det har over tid vært for få barnehageplasser på Røros. Som tidligere har alle med rett til plass fått tilbud om plass, men nye søkere etter hovedopptaket står fortsatt på venteliste. Dette skaper utfordringer for dem det gjelder. Dette er noe som vil endre seg med bygging av nye barnehager, og med nok bemanning.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Avdeling	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		27 447	27 447	27 447	27 447
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Oppvekst	1 845	1 845	1 845	1 845
Sum Tekniske justeringer		1 845	1 845	1 845	1 845
Konsekvensjusteringer		1 845	1 845	1 845	1 845
Konsekvensjustert ramme		29 292	29 292	29 292	29 292
Nye tiltak					
Spesialpedagoger	Oppvekst	0	1 500	0	0
Sum Nye tiltak		0	1 500	0	0
Politiske vedtak					
Redusert makspris barnehage	Oppvekst	957	0	0	0
Vedtak om økt barnehagekapasitet i Brekken barnehage	Oppvekst	1 200	0	0	0
Sum Politiske vedtak		2 157	0	0	0
Nye tiltak og realendringer		2 157	1 500	0	0
Ramme 2024-2027		31 449	30 792	29 292	29 292

Sammendrag budsjett

Generelt

Det er et stramt budsjett, med lite økonomisk handlingsrom. Små uforutsette hendelser vil skape ubalanse. Fokus vil ligge på å drifte innenfor lovverket.

Vikarbudsjett

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Spesielt stor bekymring er knyttet til svært begrensede vikarmidler. Vi har riktignok lite tilgang på vikarer, men regnskapstallene for 2023 viser likevel til en vikarbruk langt utover det 2024 gir mulighet for.

Spesialpedagoger

Det er et økende omfang barn med ulike bakgrunner og behov i alle våre barnehager. Barnegruppene har gradvis blitt mer krevende, og stadig flere har behov som utfordrer samspillet og tryggheten i barnegruppa, og de ansattes arbeidssituasjon. Antall enkeltvedtak på barn med behov for spesialpedagogisk hjelp eller individuelt tilrettelagt barnehage tilbud har økt. Barn med utfordringer som ikke gir noen rett til enkeltvedtak utgjør likevel den største gruppa. De følges opp med tiltak innenfor det allmenpedagogiske barnehage tilbudet. Som oftest er dette barn med atferd som utfordrer leken og samspillet mellom andre barn, og som krever at ansatte er «tett på» og i forkant av hendelser.

Arbeid med forebygging og tidlig innsats krever både ressurser og kompetanse. Det vil også, i mange tilfeller, ha positive effekter videre i barnas liv. Både i barnehagen og på skolen.

Ferder er et eksempel på en kommune som har ansatt en spesialpedagog i hver barnehage, i tillegg til den ordinære bemanninga. De har hatt stor effekt av dette tiltaket, og viser til 60% reduksjon i antall enkeltvedtak på spesialpedagogisk hjelp. <https://www.utdanningsnytt.no/forste-steg-relasjoner-spesialpedagog/da-kommunen-ansatte-en-spesialpedagog-i-hver-barnehage-stupte-antallet-barn-som-trenger-spesialpedagogisk-hjelp/333951>

Politiske vedtak

Redusert makspris barnehage

Foreldrebetaling for barnehagene er justert i henhold til statsbudsjett.

Vedtak om økt barnehagekapasitet i Brekken barnehage

Kommunestyret vedtok i 2023 økning av antall barnehageplasser i Brekken. Flere barnehageplasser krever økning i bemanningen. Størrelsen på tiltaket tilsvarer økonomisk helårseffekt på vedtaket.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros lærings- og veiledningstjeneste

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	20 086	27 581	28 802	28 802	28 802	28 802
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 056	2 824	2 824	2 824	2 824	2 824
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	170	1 070	1 070	1 070	1 070	1 070
Overføringsutgifter	1 702	400	400	400	400	400
Finansutgifter	774	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	26 787	31 874	33 096	33 096	33 096	33 096
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-21	0	0	0	0	0
Refusjoner	-5 608	-3 981	-3 981	-3 981	-3 981	-3 981
Overføringsinntekter	-27 081	-28 500	-28 500	-28 500	-28 500	-28 500
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-412	-670	-670	-670	-670	-670
Sum Driftsinntekter	-33 121	-33 151	-33 151	-33 151	-33 151	-33 151
Sum	-6 334	-1 276	-55	-55	-55	-55

Beskrivelse av dagens virksomhet

Røros lærings- og veiledningstjeneste har 21,5 årsverk og totalt 23 ansatte. Virksomheten består av to avdelinger; pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) og Røros voksenopplæringscenter/ Flyktingetjeneste. PP-tjenesten har lokaler i Postgården. Flyktingetjenesten og Voksenopplæringscenteret leier lokaler av Fylkeskommunen og er lokalisert ved Røros Videregående skole.

PP-tjenesten har 7,6 årsverk og 9 ansatte, og består av to team; PP-tjenesten og spesialpedagoger i barnehage. PP-tjenesten er en interkommunal tjeneste for Holtålen og Røros. Tjenesten er

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

kommunenes sakkyndige organ i spørsmål om spesialpedagogisk hjelp i hjem, barnehage og skole. Spesialpedagogene i barnehagen arbeider kun i Røros kommunes private og kommunale barnehager.

Røros Voksenopplæringscenter har 13,9 årsverk, og består av tre team; flyktningtjenesten, voksenopplæring og spesialundervisning for voksne. Røros Voksenopplæringscenter tilbyr opplæring for voksne som har lovfestet rett til dette i hht Opplæringsloven eller Integreringsloven. Det inkluderer grunnskoleopplæring for voksne, norsk og samfunnskunnskap for fremmedspråklige som har rett og/eller plikt til opplæring, og spesialpedagogiske opplæringstilbud.

Flyktningtjenesten har ansvar for mottak og oppfølging av flyktninger som bosettes med offentlige midler. Flyktningtjenesten og Voksenopplæringscenteret samarbeider tett om Introduksjonsprogrammet for den enkelte flykting som har plikt til å delta i dette.

Utfordringer og strategi

PP-tjenesten

PP-tjenesten skal hjelpe barnehager og skoler med kompetanse- og organisasjonsutvikling, og gjøre sakkyndige vurderinger av barn og elevers særlige behov.

PP-tjenesten skal hjelpe skoler og barnehager med å legge til rette for barn og elever med behov for særskilt tilrettelegging. Hensikten er at de får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud. Mange kan på et eller annet tidspunkt i utdanningsløpet trenge ekstra hjelp og støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehageloven og opplæringsloven definerer ikke hvilke særskilte behov som kvalifiserer til spesialpedagogisk hjelp og spesialundervisning. PP-tjenesten er kommunens sakkyndige instans, og vurderer behovet i hvert enkelt tilfelle. En hovedoppgave for PPT vil være å utrede det enkelte barns behov for tilrettelegging og spesialundervisning samt utarbeide sakkyndig vurdering knyttet til dette ut fra opplæringslov og barnehagelov samt andre gjeldende nasjonale og internasjonale lovverk.

Sakkyndighetsarbeidet er i en kontinuerlig endring og utvikling. Det er nå mer fokus på inkludering, barnets stemme og laget rundt barnet. Inkludering og tilhørighet til fellesskapet vektlegges. Dette gjenspeiles i de sakkyndige vurderingene. Internasjonale lovverk som barnekonvensjon gjenspeiles i nasjonale lovverk og vektlegges og synliggjøres i sakkyndighetsarbeidet. Kunnskapsutvikling rundt lovverk og sakkyndighetsarbeid er en kontinuerlig prosess i PPT. Ny opplæringslov trer i kraft i august 2024.

Spesialpedagogisk opplæring for voksne

Spesialpedagogisk tilbud for voksne reguleres av Opplæringsloven § 4A-2 annet ledd inneholder et særskilt grunnlag for rett til spesialundervisning. Det er fastsatt her at voksne som har et særlig behov for opplæring for å utvikle eller vedlikeholde grunnleggende ferdigheter, har rett til slik spesialundervisning.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Vi skal opprettholde et godt individuelt tilbud for voksne mennesker med behov for spesialpedagogisk opplæring. Vi skal fortsatt ha et godt samarbeid med andre avdelinger i kommunen. Dette er viktig for å gi brukere av tjenesten et godt og helhetlig tilbud.

Røros Voksenopplæringscenter selger også spesialpedagogisk opplæring til elever hjemmehørende i Holtålen og Os kommune.

Flyktningtjenesten

Røros kommunen vedtok å bosette 100 flyktninger også i 2023 som et resultat av statens anmodning om bosetting av et stort antall flyktninger som følge av krigen i Ukraina.

Bosettingstall

I 2022 ble det bosatt 88 flyktninger i Røros kommune, 6 av disse var overføringsflyktninger, de resterende var flyktninger med midlertidig kollektiv beskyttelse fra Ukraina. Pr dags dato er det bosatt eller takket ja til fordeling av totalt 72 flyktninger i Røros kommune i 2023. Alle er flyktninger fra Ukraina. Nyhetsbildet og det at det går mot vinter og kulde, kan indikere at Røros kommune kan komme til å få fordelt det antall flyktninger som vedtaket sier for 2023. Det er tilgang på boliger som til slutt vil avgjøre hvor mange flyktninger kommunen vil kunne bosette.

Boliger

For å tilrettelegge for bosetting av det antallet flyktninger som Røros kommune har vedtatt, har vi valgt å inngå leieavtaler fortløpende etter hvert som utleiende har tilbudt private boliger. Ansatte ved kommunens boligkontor har vurdert tilbudte boliger i forhold til egnethet og pris. Vi har hele tiden hatt et bevisst forhold til ansvaret ved ikke å bli en prisdriver i det private leiemarkedet. For å kunne oppfylle vedtatt antall bosettinger, har erfaringer vist oss at vi må bosette fortløpende etter hvert som vi får fordelt flyktninger fra IMDi. Vi har derfor et antall boliger som vi betaler tomgangsleie for. Erfaringer fra 2022 viser oss at det ikke er gjennomførbart å skaffe boliger til flyktninger etter hvert som de blir fordelt, vi må ha boligene klare for bosetting på forhånd. Dette innebærer større utgifter til boliger enn tidligere.

Røros kommune har inngått avtale om leie av boliger fra private tilbydere i tillegg til kommunens egne boliger. Boligkapasiteten er marginal i forhold til anmodningen om bosetting av 100 flyktninger. Private boliger benyttes til bosetting av flyktninger fra Ukraina fordi de forventes å ha tilstrekkelig bokompetanse til å kunne ivareta boligene på en god måte. Røros Kommune har et begrenset antall kommunale boliger til disposisjon for flyktninger. De kommunale boligene har vi valgt å forbeholde overføringsflyktninger med bakgrunn i at det forventes en lavere bokompetanse.

Bemanning

Det legges stor vekt på bo-veiledning fra Flyktningetjenesten. Det er ansatte en ukrainsktalende person i 40 % midlertidig stilling som har et særskilt ansvar for tilsyn og oppfølging av privatleide boliger. Denne delen av tjenesten er planlagt styrket med ytterligere 40% midlertidig stilling i en periode.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kapasiteten i flyktningetjenesten utfordres gjennom dette store antall flyktninger. Det ble tilsatt midlertidig en person med kunnskap om Ukrainsk språk og kultur i 100% stilling i 2022. Krigen i Ukraina er ikke over, og det forventes at man vil ha flyktninger som følge av dette i en mye lengre periode enn først antatt. Denne stillingen er derfor endret til en fast stilling. Verdensbildet tilsier at det trolig vil være behov for flyktningemottak også etter at flyktningestrømmen fra Ukraina er over.

Samfunnsoppdraget ved mottak av flyktninger til kommunen er komplekst og innebærer utfordringer og oppgaver på mange områder. Målet er integrering.

Det kreves et helt lokalsamfunn for å integrere flyktninger. Et flyktningemottak i et så stort omfang som det vi opplever nå, utfordrer kapasiteten på mange områder i Røros kommune som organisasjon. For best mulig utnyttelse av ressursene, har ulike oppgaver blitt fordelt etter kompetanse og kapasitet både internt i Røros kommune og ved involvering av frivillige lag og foreninger.

Røros lærings- og veiledningstjeneste har ansvaret for utbetaling av ventestønad inntil oppstart av introduksjonsordning eller arbeid. Dette ble tidligere utbetalt av NAV. Ventestønnen utbetales til flyktningene uten individuell vurdering av økonomisk situasjon, kun på bakgrunn av flyktningestatus. Statlige veiledende retningslinjer for økonomisk stønad til livsopphold legges til grunn for utbetalingene. Ventestønnen utbetales månedlig inntil flyktningene kommer inn i introduksjonsordning eller annen inntektsgivende aktivitet.

Introduksjonsprogram

Introduksjonsprogrammet er regulert gjennom Integreringsloven og tilhørende forskrifter, og er et opplæringsprogram som skal forberede flyktninger til deltakelse i det norske arbeidslivet. Hovedregelen er at alle flyktninger mellom 18 og 55 år som kommer til Norge skal delta i introduksjonsprogrammet. Det samme gjelder familiemedlemmer som senere kommer til landet. Gjennom introduksjonsprogrammet skal flyktningene lære norsk og få forståelse for det norske samfunnet. De skal få opplæring og kunnskap om norsk arbeidsliv. De skal også få utdanning hvis de trenger det. Målet med introduksjonsprogrammet er at flyktningene skal komme i jobb eller utdanning når de er ferdige, og gjennom dette bli selvforsørget og kunne forsørge sin familie der dette er aktuelt. Introduksjonsprogrammet skal starte opp så raskt som mulig, og senest innen tre måneder etter bosetting i kommunen. Introduksjonsprogrammet er på fulltid, med unntak av flyktninger som har oppholdstillatelse på bakgrunn av midlertidig kollektiv beskyttelse.

Flyktninger som innvilges opphold gjennom midlertidig, kollektiv beskyttelse, slik som flyktningene fra Ukraina, omfattes av andre regler. Disse har en rett, men ikke en plikt til deltakelse i introduksjonsordningen. Introduksjonsordningen kan også omfatte personer over 55 år. Flyktningene kan også velge introduksjonsordninga i redusert omfang i kombinasjon med ordinært arbeid.

Lengden på introduksjonsprogrammet fastsettes på bakgrunn av flyktningenes tidligere skolegang. Har de ikke fullført nivå tilsvarende videregående skole, kan programmet vare inntil 2 år med mulighet for forlengelse. Har de fullført videregående utdanning eller høyere, vil de få innvilget 6 måneder med mulighet for forlengelse.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Samarbeid med andre

Røros lærings- og veiledningstjeneste har ansvaret for utbetaling av ventestønnad inntil oppstart av introduksjonsordning eller arbeid. Dette ble tidligere utbetalt av NAV. Ventestønnen utbetales til flyktningene uten individuell vurdering av økonomisk situasjon, kun på bakgrunn av flyktningestatus. Statlige veiledende retningslinjer for økonomisk stønad til livsopphold legges til grunn for utbetalingene. Ventestønnen utbetales månedlig inntil flyktningene kommer inn i introduksjonsordning eller annen inntektsgivende aktivitet.

Introduksjonsprogrammet er en lovfestet rett for flyktninger i aldersgruppen 18 til 55 år. Lovverket åpner for mulig deltakelse også for de over 55 år. På grunn av kapasitetsbegrensninger både ved voksenopplæringscenteret og tilgjengelige praksisplasser, har vi nå valgt å ikke tilby introduksjonsprogram til flyktninger over 55 år.

Flyktninger i aldersgruppen over 55 år vil også ha behov for alternative muligheter for kvalifisering inn mot arbeidsliv. Disse har heller ikke opptjent pensjonsrettigheter i folketrygden. Mangel på barnehageplasser er også en utfordring når det gjelder foreldrenes deltakelse i opplæring og arbeidsliv.

Flyktingetjenesten har en samarbeidsavtale med lokalt NAV. NAV har ansvar for bistand til flyktninger som har behov for økonomiske ytelser, kvalifisering og sysselsettingstiltak utenfor introduksjonsprogrammet. Det avholdes regelmessige møter mellom RLVT og NAV. Hovedfokus her er oppfølging av enkeltindivider og samarbeid om å finne riktig kvalifiserende tiltak i de tilfellene der gjennomføring av introduksjonsordninga ikke har vært tilstrekkelig for å få lønnet arbeid.

Stort antall bosatte flyktninger utfordrer kapasiteten til en rekke andre kommunale tjenester. Erfaringene så langt gjør at flere kommunale virksomheter har valgt å styrke tjenestetilbudet gjennom økt bemanning for en periode. Flyktingetjeneste, NAV, helse, skole, barnehage og boligkontor har alle økt kapasiteten som følge av flyktingesituasjonen. Dette finansieres gjennom bruk av integreringsmidler.

Folkehelse er viktig, og helsefremmende tiltak er viktige som en del av bosettingsarbeidet i kommunen. Et av våre mål er å arrangere aktiviteter som fremmer aktivitet og samhørighet i lokalsamfunnet. Dette gjør vi både i egen organisasjon, men også sammen med andre foreninger og virksomheter. Sammenkomster mellom fremmedspråklige og lokalbefolkningen gir mange positive ringvirkninger. Det jobbes målrettet med å få flyktningene integrert i lokalsamfunnet. Frivillige lag og organisasjoner har bidratt aktivt både med regelmessige inkluderingstiltak som for eksempel Frelsesarmeens språkkafè, invitasjon til ulike arrangementer og gjennom praktisk oppgaver i forbindelse med bosetting. Sanitetsforening og soroptimistforening har organisert og administrert bruksentral for klær og husgeråd, Lions og Rotary har organisert innsamling av møbler. Frivillighetsentralen har hatt en sentral rolle i organisering og koordinering av frivillig arbeid. Ansatte ved kulturkontoret bidrar aktivt i inkluderingsarbeidet. Blant annet ble det for 2. år på rad organisert aktiviteter for barn på Røros i hele Juli måned, "Artut i Juli".

Det er startet et arbeid med prosjekt "Kommunisere, involvere og informere fremmedspråklige innbyggere". Dette prosjektet er initiert av kommunens informasjonsavdeling og skal være et tverrfaglig prosjekt for å bedre informasjon til bosatte i Røros kommune som ikke forstår norsk. Målet er at de skal kunne finne viktig informasjon på et språk de forstår.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Bosetting i framtid

Når Røros kommune skal fatte vedtak om bosettingsantall i 2024, bør det vurderes opp mot tilgjengelige boliger, kapasiteten for oppfølging i kommunale tjenester og muligheter for lønnet arbeid for de flyktningene som kommer.

I anmodningsbrevet beskriver IMDI at bosettingsbehovet kan endre seg gjennom året, bosettingen kan bli høyere eller lavere enn det som ligger til grunn for anmodningen. Det er en utfordring for virksomheten at vi ikke vet når flyktninger kommer til kommunen, og om vi får bosette alle vi er anmodet om.

Det er viktig å fortsatt bosette flyktninger for å opprettholde et godt tilbud på Røros Voksenopplæringscenter.

Voksenopplæring

Vi må opprettholde en god norskopplæring med varierende elevantall. Gjennom økt flyktningebosetting i 2022 og 2023 har også antallet elever med rett til opplæring i norsk etter Integreringsloven økt. Vi vurderer fortløpende behovet for lærerressurser opp mot antall elever, og øker lærerkapasiteten ved behov.

Røros voksenopplæringscenter har for skoleåret 2023/24 valgt å kjøpe grunnskoleopplæring for voksne fra Røros videregående skole til de elevene med voksenrett som har søkt om slik opplæring.

De frigjorte ressursene som følger av at det ikke tilbys grunnskoleopplæring ved Røros Voksenopplæringscenter skoleåret 2023/24, er overflyttet til innføringstilbudet ved Røros skole inneværende skoleår.

Salg til andre

Holtålen kommune har valgt å si opp samarbeidsavtalen om kjøp av opplæring for voksne flyktninger av Røros kommune. Dette gir reduksjon i inntekter. Det at vi ikke vet hvor mange fremmedspråklige elever fra nabokommunene Os som til enhver tid skal ha opplæring, gir noe uforutsigbarhet i planlegging og ressursberegning. Os kommune har bosatt flyktninger fra Ukraina i 2022 og 2023.

Nye læreplaner

Det innføres nye læreplaner fra høsten 2024, Forberedende opplæring for voksne (FOV), FOV er for alle voksne med behov for opplæring på nivået under videregående, alle som nå har rett til grunnskole for voksne. Målgruppen er sammensatt, fra deltakere som har ingen skolegang til de som har 8-9 år på grunnskole fra før. Nye læreplaner er tilpasset voksnes behov. De har fokus på voksenperspektivet, andrespråkperspektivet og ressursperspektivet gjennom alle delene. Målet er at voksne skal få den opplæringen de har behov for. Deltakere plasseres inn i moduler etter kartlegging av medbrakt kompetanse. Innføringen av nye læreplaner vil kreve kursing og skoling av undervisningspersonalet. De deltakere som har videregående eller høyere utdanning skal fortsatt ha

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Puls
i fjellet

opplæring etter læreplanen i norsk og samfunnskunnskap for voksne innvandrere etter Integreringsloven.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027	
Opprinnelig budsjett	-1 276	-1 276	-1 276	-1 276	
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Oppvekst	1 222	1 222	1 222	1 222
Sum Tekniske justeringer		1 222	1 222	1 222	1 222
Konsekvensjusteringer		1 222	1 222	1 222	1 222
Konsekvensjustert ramme		-55	-55	-55	-55
Ramme 2024-2027		-55	-55	-55	-55

Sammendrag budsjett

Ansvar 2700: PP-tjenesten.

Kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende praksis er innført som et nasjonalt tiltak for ledere og ansatte i barnehager, skoler og PP-tjenesten, og skal bidra til at den spesialpedagogiske hjelpen er tett på de barna som har behov for det. Målet er at alle barn og unge opplever et godt tilpasset og inkluderende tilbud i barnehage og skole. Kompetanseløftet krever tiltak for kompetanseheving hos ansatte i PPT- tjenesten. Det legges derfor inn en økning i budsjettet for kurs.

I de tilfellene der det kommer flyktningebarn med spesielle behov for tjenester fra PPT, vil dette kunne søkes dekket gjennom ekstratilskudd fra IMDi.

Økt antall bosatte barn med fremmedspråklig bakgrunn uavhengig av status, vil medføre økte kostnader til tolketjenester. Dette gjelder både tolk i møter og oversettelse av vedtaksdokumenter. Rettigheter til tolk er hjemlet i lov og forskrift. Det legges derfor inn en kostnad i budsjettet til tolketjenester.

Ansvar 2600, 2601 og 2610: Voksenopplæring og Flyktningetjeneste

Disse ansvarene i virksomheten Røros lærings- og veiledningstjeneste vil økonomisk være påvirket av flyktningemottak og bosetting.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Ansvar 2611: Introduksjonsstønad er slått sammen men ansvar 2610: Flyktningssekretær. Erfaringer tilsa at det ikke var naturlig å skille introduksjonsstønaden i eget ansvar da den har en klar sammenheng med inntekter og utgifter i ansvar 2610.

I forbindelse med den ekstraordinære flyktningsituasjonen som følge av krigen i Ukraina, har Røros kommune vedtatt å bosette 100 flyktninger i 2023.

Usikkerhetsmomenter

Det er knyttet stor usikkerhet til hvor mange flyktninger som faktisk kommer til å bosettes i Røros kommune i løpet av året. Denne usikkerheten gjør det vanskelig å planlegge kapasitet på boliger og på ulike kommunale tjenestetilbud, og samtidig forholde seg til budsjettammer. Mange ulike ansvar i kommunen yter tjenester som skal finansieres gjennom det statlige integreringstilskuddet. Bosettingstallet og bestemmelser rund flyktningene som har opphold etter midlertidig kollektiv beskyttelse for 2022 og 2023 vil være avgjørende for integreringstilskuddet og virksomhetens økonomiske situasjon i 2024. Det samme vil antall bosatte i 2024 og hvor mange som returnerer til Ukraina eller forlater Norge til fordel for andre land i løpet av 2024.

1 års integreringstilskudd utbetales i en utbetaling. 2.-5 års integreringstilskudd utbetales kvartalsvis. Dersom flyktningen flytter fra kommunen, utbetales integreringstilskudd for 3 måneder etter flyttedato.

Den midlertidige oppholdstillatelsen er i utgangspunktet 1 år, og utvides automatisk med 1år dersom norske myndigheter vurderer at situasjonen i Ukraina tilsier dette. En utvidelse av oppholdstillatelsen påvirker blant annet:

- Antall flyktninger med behovet for bistand og oppfølging fra Flyktningetjenesten
- Antall deltakere i norskopplæring ved voksenopplæringscenteret.
- Kostnader knyttet til fagadministrative saksbehandlingssystemer (Visma Vo/ Flyktning/ Spesped). Det betales pr deltaker/ elev i tillegg til fast betaling.
- Antallet elever i innføringstilbud ved Røros skole. Personalressursen til dette tilbudet finansieres gjennom integreringstilskudd.
- Behov for barnehageplasser, kommunale helsetjenester og behov for økonomisk bistand og sosialhjelp gjennom NAV i den grad dette skal tilføres midler fra integreringstilskuddet.
- Ved bosetting av personer med ekstraordinære behov for oppfølging og bistand, kan det søkes om ekstratilskudd fra IMDi. Søknadsprosessen utfordres i de tilfellene staten krever dokumentasjon fra spesialisthelsetjenesten. Deler av spesialisthelsetjenesten har inntil 1 års ventetid. Ekstratilskudd 2, som beskrevet her, er individuelle og rapporteringspliktige. Mottatt tilskudd kan derfor ikke omdisponeres til andre personer eller formål. Vedtak om tilskudd fattes for et år av gangen, med utgangspunkt i bosettingsdato. Det er derfor viktig at tilskuddene settes på fond, slik at de dekker faktiske utgifter til navngitt person i vedtaksperioden.

Ventestønad og Introduksjonsstønad. Her er det svært vanskelig å gi noen beregning av kostnader. Dette fordi flyktningene som har opphold gjennom midlertidig kollektiv beskyttelse:

- Kan velge om de vil delta i introduksjonsordninga eller ikke.
- Kan melde seg inn i introduksjonsordningen på et senere tidspunkt.

- Kan velge gradert deltakelse i introduksjonsordning.
- Introduksjonsordningens varighet avgjøres på bakgrunn av flyktingenes tidligere utdanningsnivå. Dette er helt umulig å vite på forhånd.
- Den midlertidige oppholdstillatelsen er i utgangspunktet 1 år, men myndighetene vurderer utvidelse dersom situasjonen i Ukraina tilsier dette. Dersom noen av flyktingene som bosettes har krav på introduksjonsordning eller annen opplæring ut over 1 år, vil dette gi økte utgifter til ansvaret.

Ny post i budsjettet for 2024 er avsatte midler til oversettelser i forbindelse med prosjekt "Kommunisere, involvere og informere fremmedspråklige innbyggere." Dette prosjektet skal arbeide frem tiltak for bedre informasjon til fremmedspråklige på kommunens hjemmesider og andre infomasjonskanaler.

Grunnlag for budsjett

Budsjettet for 2024 er lagt med utgangspunkt i stipulert bosettingstall som er lavere enn 2022 og 2023. Det er allikevel ikke mulig å angi dette nøyaktig fordi bosettingstall for 2024 er basert på anmodning fra IMDi med påfølgende politisk vedtak. Dette vil trolig ikke være klart før i desember-23. Videre er ikke mulig å forutsi hvor mange av de allerede bosatte flyktingene som velger å flytte fra kommunen.

Med utgangspunkt i de stipulerte bosettingstallene, er virksomhetens budsjett for 2024 i balanse.

NAV

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	4 319	4 666	4 895	4 895	4 895	4 895
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	230	250	250	250	250	250
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 306	1 259	1 259	1 259	1 259	1 259
Overføringsutgifter	6 826	7 130	7 130	7 130	7 130	7 130
Finansutgifter	63	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	12 743	13 305	13 534	13 534	13 534	13 534

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsinntekter						
Refusjoner	-4 966	-5 062	-5 062	-5 062	-5 062	-5 062
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-425	-23	-23	-23	-23	-23
Sum Driftsinntekter	-5 391	-5 086	-5 086	-5 086	-5 086	-5 086
Sum	7 353	8 219	8 448	8 448	8 448	8 448

Beskrivelse av dagens virksomhet

NAV Røros, Os og Holtålen er et vertskommunesamarbeid om felles NAV kontor for de tre kommunene i henhold til kommunelovens § 28-1 b. NAV Røros, Os og Holtålen (kontoret) ble etablert 1. januar 2019 ved at NAV Røros og Holtålen og NAV Os ble slått sammen til en enhet med Røros kommune som ny vertskommune.

NAV er et partnerskap mellom kommune og stat. Gjennom partnerskapet har stat og kommune et felles ansvar for driften av kontoret. Partnerskapet reguleres av samarbeidsavtale mellom Røros kommune og NAV Trøndelag. Avtalen inneholder bestemmelser om hvordan staten og kommunen skal drive kontoret sammen, og hvilke kommunale tjenester som skal inngå. Partnerskapet er likeverdig. Det betyr at ingen av partene kan gi hverandre pålegg. Stat og kommune har et selvstendig ansvar for hver sine tjenester. Leder får to sett med styringssignaler og rapporterer til Arbeids- og Velferdsetaten på de statlige områdene og til vertskommunen på de kommunale. Leder rapporterer i tillegg til kommunedirektørene i Holtålen og Os kommuner.

Kontoret er fysisk lokalisert i Kjerkgata 15 på Røros og er åpent for dropp-inn hver mandag og torsdag fra 12.00 til 14.00. Veiledere ved kontoret er tilgjengelig for timeavtaler hver dag fra 08.00 til 15.00. Servicetorgene i Holtålen og Os kommunehus bistår med kontaktinformasjon til NAV. Kontoret disponerer samtalerom i kommunehusene i Holtålen og Os for avtalte møter.

Kontoret har ved inngangen til 2024 13 medarbeidere (12,25 årsverk), fordelt på statlige (6,5 årsverk) og kommunalt (5,75 årsverk) ansatte (hvorav en er midlertidig ansatt i engasjement for å bistå kommunene med flyktninger). Kontoret har enhetlig ledelse, og leder er statlig tilsatt.

Virksomheten har som overordnet mål å gi mulighet til arbeid og aktivitet til alle, samt sikre rettighetene til velferdsytelser. NAV forvalter også flere av Husbankens virkemidler.

Kommunalt tjenestetilbud omfatter følgende tjenester:

- Generell råd og veiledning
- Økonomisk rådgivning herunder gjeldsrådgivning
- Økonomisk stønad
- Midlertidig botilbud

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

- Startlån/boligtilskudd/bostøtte
- Kvalifiseringsprogrammet (KVP)
- Individuell plan

NAV Arbeidslivssenter er samlokalisert med kontoret, og det er etablert et godt samarbeid med IA-rådgiver på arbeidslivssenteret. Kontoret har tilgang på tjenester fra rådgivende lege ved NAV Trøndelag.

Aktiviteten i kontoret er formelt organisert i to team med arbeidsoppgaver innen følgende områder:

- Arbeid & helse
- Sosiale tjenester

Aktiviteten på hvert område koordineres av en teamleder. Teamleder har det faglige ansvaret, men ikke personalansvar. Leder utgjør sammen med teamlederne kontorets ledelse. Kontoret jobber med å etablere et fokus på arbeid i oppgaveløsningen, noe som innebærer å arbeide med arbeidsrettet brukeroppfølging uavhengig av ytelse.

Utfordringer og strategi

Samfunnsoppdraget til NAV er “NAV bidrar til sosial og økonomisk trygghet, og fremmer overgang til arbeid og aktivitet.”

Lov om arbeids- og velferdsforvaltningen (NAV-loven) beskriver oppdraget og ansvarsområdene til NAV. I tillegg blir NAVs oppgaver supplert gjennom årlige tildelingsbrev fra departementet.

NAV lanserte i 2022 sin nye virksomhetsstrategi – [NAV 2030](#). Virksomhetsstrategien har tre hovedambisjoner som beskriver den ønskede fremtidige situasjonen for brukerne, arbeidsgiverne og samfunnet i 2030. I tillegg er det besluttet en intern ambisjon for organisasjonen. Ambisjonene skal bidra til å løse de utfordringene som er identifisert og gi NAV retning de kommende årene. Disse ambisjonene er:

- Vi mobiliserer arbeidskraft i et arbeidsliv i omstilling
- Alle får pengene de har krav på, enkelt og forutsigbart
- Sammen finner vi løsninger med dem som trenger det mest
- Intern ambisjon: Sammen løser vi samfunnsoppdraget

Ambisjonene for 2030 brytes ned i 3-årige prioriteringer. Prioriteringene er et steg på veien til ambisjonene i fremtidsbilde NAV 2030. De skal beskrive konkrete tilstander og hva vi har oppnådd innen tre år. Prioriteringene skal være konkrete nok til at de danner grunnlag for reelle prioriteringer.

Virksomhetsstrategien er NAVs arbeidsplan for å oppnå en bærekraftig utvikling. Samfunnsoppdraget til NAV er helt grunnleggende for å nå flere av bærekraftsmålene knyttet til sosiale forhold.

Ambisjonene i strategien bygger opp under dette, og bærekraftsmålene er derfor en naturlig del av den nye virksomhetsstrategien. FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. For å få en bærekraftig utvikling må vi jobbe på tre områder:

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

- Klima og miljø
- Økonomi
- Sosiale forhold

NAV Røros, Os og Holtålen har som mål å få flere i jobb og færre på stønad. For å nå målene om flere i jobb og sørge for at de som står utenfor arbeidslivet får mulighet til å delta og bli selvforsørget, er det viktig at vi har tidlig innsats med forebyggende arbeid, der ungdom, innvandrere og langtidsledige er fokusområder. For å lykkes med dette samfunnsoppdraget er det avgjørende at vi samarbeider med andre kommunale virksomheter i Røros kommune, og i samfunnet forøvrig. NAV har i tillegg en viktig funksjon ved å bistå arbeidsgivere med å skaffe arbeidskraft.

Begge teamene følger opp ungdom under 30 år. De gir tett oppfølging og veiledning til den enkelte. Målet er å komme i arbeid eller tilbake til skolen for å fullføre videregående opplæring. Teamene og den enkelte veileder er avhengig av tett samarbeid med skole, helse og næringslivet i regionen.

Utfordringen for veldig mange fremmedspråklige er at de mangler norskkunnskap, selv etter deltakelse og endt introduksjonsprogram. NAV arbeider tett med voksenopplæringen, kursarrangører og lokalt næringsliv. Målet for denne gruppen er at de skal kunne forsørge seg selv. Det er ansatt en midlertidig veileder som har et spesielt fokus på denne gruppen, noe som vil kunne bidra til reduserte sosialhjelpsutbetalinger på sikt.

Langtidsledige og ordinære arbeidssøkere kalles inn ved behov. Utfordringen for enkelte er at de ikke har den kompetansen som arbeidslivet etterspør, og NAV jobber aktivt med å få på plass flere kvalifiseringstiltak som kan bidra til å styrke denne målgruppa gjennom blant annet Trøndelagsmodellen. Trøndelagsmodellen er et initiativ fra NAV, i samarbeid med Trøndelag fylkeskommune og næringslivet, der kvalifisering og opplæring for å oppnå fagbrev og kompetanse som arbeidsgivere etterspør går hånd i hånd.

NAV legger opp til tett og koordinert oppfølging som igjen kan bidra til reduksjon i sosialutbetalinger. Tett samarbeid med eksterne, og større fokus på ressursbruken på de prioriterte oppgavene, samt tett samarbeid og kontakt med næringslivet i regionen er en forutsetning for å få til dette.

De sosiale tjenestene i NAV skal bidra til at utsatte barn og unge og deres familier får et helhetlig og samordnet tjenestetilbud. Foreldre er de viktigste personene omsorgspersonene i barns liv. Å ivareta barneperspektivet betyr å være oppmerksom på om de voksnes situasjon kan påvirke barna på en negativ måte og sørge for at både barn og foreldre får de tjenester og oppfølgingen de har behov for. Kontoret må styrke kunnskapen og kompetansen for barn og unges beste.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	8 219	8 219	8 219	8 219
Tekniske justeringer				

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Avdeling	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Andre tiltak	Oppvekst	229	229	229	229
Sum Tekniske justeringer		229	229	229	229
Konsekvensjusteringer		229	229	229	229
Konsekvensjustert ramme		8 448	8 448	8 448	8 448
Ramme 2024-2027		8 448	8 448	8 448	8 448

Sammendrag budsjett

Budsjettet til NAV Røros, Os og Holtålen preges av stor usikkerhet omkring hvordan endringer i samfunnet vil påvirke utbetalingene av sosial stønad også for 2024. Økte kostnader som følge av prisstigning og renteheving gjør at NAV vil motta søknader om bistand fra nye brukergrupper. Arbeidsledigheten har vært stabilt lav, men prognosene viser økning. Det er fortsatt usikkert hvor lenge de ukrainske innvandrerne blir, og spriket er stort i denne gruppen. Noen trenger lite bistand, og noen trenger svært mye bistand. Det er derfor stor usikkerhet rundt behov for utbetaling av sosial stønad i 2024 i forhold til nivået i 2023. Budsjettet gjenspeiler denne usikkerheten.

Driftskostnadene forventes å bli på samme nivå som i 2023. Det er ikke planlagt endringer i statlige årsverk i 2023. Det kan være aktuelt å bytte saksbehandlingsløsning for sosialsaker i løpet av 2024, da Socio er det eneste systemet som fortsatt bruker Citrixplattform i Røros og Holtålen kommuner. Dette er en sak som vil måtte drøftes i partnerskapet mellom Røros, Os og Holtålen. Det er også behov for noe sikkerhetstiltak ved NAV kontoret som følge av ny sikkerhetsforskrift. Kostnadene ved dette tiltaket er ikke klare, men vil ikke utgjøre vesentlig økning.

Barneverntjenesten

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	9 618	9 766	10 244	10 244	10 244	10 244

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	2 211	2 487	2 487	2 487	2 487	2 487
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 381	4 800	4 800	4 800	4 800	4 800
Overføringsutgifter	1 018	1 430	1 430	1 430	1 430	1 430
Sum Driftsutgifter	18 228	18 482	18 961	18 961	18 961	18 961
Driftsinntekter						
Refusjoner	-10 609	-11 088	-11 088	-11 088	-11 088	-11 088
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	0	-545	-401	-545	-545	-545
Sum Driftsinntekter	-10 609	-11 633	-11 489	-11 633	-11 633	-11 633
Sum	7 619	6 850	7 472	7 328	7 328	7 328

Beskrivelse av dagens virksomhet

Den interkommunale barnevernstjenesten for Holtålen, Røros og Os kommuner har 10 stillingshemler. Virksomheten er inndelt i to team, undersøkelsesteam og tiltaksteam. Tiltaksteam vil ha en egen avdelingsleder fra desember 2023, som også er fast stedfortreder for virksomhetsleder. Selv om de ansatte er inndelt i to team, vil det i perioder som for eksempel ferieavvikling være behov for å jobbe på tvers at teamene. Målet med teaminndelingen er å sikre tett oppfølging av saksbehandlerne og at det skal bidra til en større fagutvikling. Barnevernstjenesten vil også implementere et nytt fagsystem, Modulus, i løpet av første kvartal 2024. Det nye fagsystemet vil bidra til en mer effektiv arbeidsprosess og forbedrede samhandlingsfunksjoner.

Barnevernsreformen har gitt kommunene økt finansieringsansvar, som i praksis betyr at øremerkede midler til barnevernet har blitt overført til kommunenes frie inntekter. Refusjonsordningen for fosterhjem har blitt avviklet og grunnfinansieringen av statlige tiltak er redusert, som har ført til at kommunenes egenandel ved bruk av statlige tiltak har økt. Reformens intensjon er at kommunene skal bruke mer midler på forebygging for tidlig oppdaging og tidlig hjelp til barn og unge. Kommunestyret har vedtatt en plan for det forebyggende arbeidet jf. barnevernsloven § 15-1. Arbeidet med å sikre et helhetlig og koordinert tjenestetilbud krever et utstrakt samarbeid mellom ulike nivå, tjenester og instanser på systemnivå og om den enkelte familie. [Bedre tverrfaglig innsats](#) (BTI) er et viktig bidrag i så måte.

Barneverntjenesten for Holtålen, Røros og Os er med i læringsnettverket «Fjellregionen» sammen med Midtre Gauldal, Oppdal og Rennebu. Læringsnettverket har pr. i dag et pågående samarbeid om opplæring og utvikling av gode modeller og tiltaksarbeid rundt fosterhjemsarbeid, og har en felles fosterhjemsveilederstilling som er finansiert av departementet der Midtre Gauldal er vertskommune. Pr. i dag er det få barn som er under barnevernstjenestens omsorg. Det har vært begjært færre krav om omsorgsovertakelser de senere år, og flere av de barna som har vært under offentlig omsorg har nådd myndighetsalder.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Barnevernstjenesten anser det som en viktig oppgave å sikre ungdom en trygg og forsvarlig overgang til voksenlivet, og gir bestandig ungdommene tilbud om oppfølging utover myndighetsalder fram til de er 25 år. Ettervernstiltakene kan variere, og kan være alt fra generell råd og veiledning til videreføring av fosterhjems plassering eller økonomisk støtte til å bo på hybel. Barnevernstjenesten ønsker å legge til rette for at ungdommene får gjennomført videregående utdanningsløp.

Bufdirs kommunemonitor har som formål å gi kommuner og barnevernstjenester mulighet til å sammenligne seg med andre kommuner og barnevernstjenester. I Røros er netto driftsutgifter som går til barnevern i prosent av de totale netto driftsutgiftene 1,9 % mot 4,0 % i fylket. Den interkommunale tjenestens netto driftsutgifter i prosent av de totale driftsutgiftene i de tre kommunene er 2,4 mot 4,0 % i fylket. Tallene er hentet fra statistiske tall i 2022.

Barneverntjenesten jobber kontinuerlig for å holde eget budsjett og den tildelte økonomiske rammen. Det er størst usikkerhet knyttet til kostnader rundt barn med omsorgstiltak, det vil si barn som har vedtak fattet av fylkesnemnda, og som har bosted utenfor hjemmet. Plassering av barn og unge i fosterhjem eller på institusjon er barnevernstjenestens mest kostbare tiltak.

Utfordringer og strategi

Kompetansekravet om mastergrad eller fire års praksis og videreutdanning innen 1.1.2031 legger føringer for at ansatte må ta utdanning. Dette vil sannsynligvis medføre økte kommunale lønnskostnader på sikt. Barneverntjenesten kan søke midler gjennom Bufdir for deltakelse på videreutdanning, og har fått innvilget støtte for to av de ansatte til nå.

Tidlig innsats, med tiltak som er godt tilpasset barnas og familienes behov, er først og fremst en investering i innbyggernes velferd, men er også en investering som sannsynligvis vil spare kommunen for økonomiske belastninger senere. Forebygging og tidlig innsats vil kunne spare kommunene for mer inngripende og dyre tiltak som institusjonsplasser og spesialiserte fosterhjem.

Foreldrestøttende tiltak kan bidra til å gjøre foreldre tryggere i foreldrerollen gjennom forebygging og hjelp til foreldre som sliter i foreldrerollen. Verdens helseorganisasjon (WHO) vurderer foreldrestøtte som et av de viktigste forebyggende tiltakene for å redusere vold, overgrep og omsorgssvikt. Ansatte i barneverntjenesten har deltatt på opplæring i kunnskapsbaserte metoder på dette området de senere år, og har som mål å kunne tilby flere foreldrestøttende tiltak til foreldre i 2023, både som et lavtelskertilbud rettet mot foreldre eller grupper med foreldre, og som hjelpetiltak. Barneverntjenesten ser også en merverdi i å samarbeide med andre instanser som for eksempel helsestasjonen og PPT i planlegging og gjennomføring av foreldrestøttende tiltak i et forebyggende perspektiv.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Avdeling	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		6 850	6 850	6 850	6 850
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Oppvekst	479	479	479	479
Sum Tekniske justeringer		479	479	479	479
Konsekvensjusteringer		479	479	479	479
Konsekvensjustert ramme		7 328	7 328	7 328	7 328
Nye tiltak					
Rammejustering	Oppvekst	144	0	0	0
Sum Nye tiltak		144	0	0	0
Nye tiltak og realendringer		144	0	0	0
Ramme 2024-2027		7 472	7 328	7 328	7 328

Sammendrag budsjett

Den samfunnsøkonomiske gevinsten er stor dersom vi som kommune klarer å sikre at barnet vokser opp i en familie med ordnede boforhold, foreldre som er i arbeid eller sysselsatt på annen måte, og som har et støttende nettverk. Barnet trenger foreldre som gir dem grunnleggende omsorg, er følelsesmessig tilgjengelig, og som skaper en trygg og stimulerende oppvekst. Barnets helse skal ivaretas, og skole og sosiale relasjoner er viktig. BTI (Bedre tverrfaglig innsats) er viktig å prioritere for å nå målet, og at tiltakene i plan for forebygging av omsorgssvikt og atferdsproblemer blir fulgt opp.

Barneverntjenesten må følge med på den faglige utviklingen på barnevernsområdet, slik at det blir satt inn riktig tiltak i familiene, til rett tid. Tiltakskompetansen er god i tjenesten, men det bør legges til rette for å kunne ta videreutdanning og opplæring/kurs i metoder.

Mye av det arbeidet som gjøres på barnevernsområdet må ses i et langsiktig perspektiv, og innsatsen nå og fremover vil sannsynligvis ha en innvirkning på budsjettet over tid. Det handler både om lokale økonomiske forhold og statlige føringer. For at det skal settes inn formålstjenlige forebyggende tiltak i kommunen, må det også avklares hvilke tiltak som har effekt, hvilke tjenester/virksomheter som skal gi tilbudet, og det må også settes av penger til formålet i budsjettet.

EATNEMENÆRPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Helse og omsorg

Kommunalsjefen har ordet

Røros kommune har et lovpålagt ansvar for å sørge for helse – og omsorgstjenester til befolkningen, og levere ulike typer tjenester gjennom hele døgnet. Røros kommune har aktivt fokus på å utvikle og forbedre våre helse – og omsorgstjenester til enhver tid.

Helse- og omsorgstjenestene i Røros kommune leverer ulike typer tjenester gjennom hele døgnet, hele året. Det krever en robust, fleksibel og tilpasningsdyktig tjeneste. Med endringene som skjer i samfunnet og befolkningsutviklingen som skjer lokalt, er det avgjørende at kommunale helse- og omsorgstjenester blir tilpasset fremtidens behov og krav.

I [kommuneplanens samfunnsdel](#) er fjellnaturen og verdensarven som vårt livsgrunnlag, et pulserende hverdagsliv, med tradisjon for sirkulær verdiskapning og med hjerte for samarbeid utvalgte satsningsområder. Innbyggerne er kommunens viktigste ressurs, og god folkehelse er en av de viktigste forutsetningene for verdiskapning. Vi skal sikre at barn og unge opplever mestring i hverdagen. Røros kommune har mange kvaliteter som påvirker folkehelsen i positiv retning, for eksempel et fremdragende lokalt kulturliv og fylkets laveste arbeidsledighet. Det betydelige frivillige arbeid som drives av lokale lag og foreninger har stor positiv effekt for folkehelsen. Vi skal også legge til rette for at våre innbyggere har det godt gjennom livet og kan delta i samfunnet uansett alder, helseutfordringer og bakgrunn.

I [strategi for helse og omsorg 2023 - 2034](#) er et av hovedmålene å forebygge og samarbeide på tvers, der vi skal bidra til mestring og god egenomsorg gjennom forebyggende og helsefremmede tiltak, samt godt samarbeid på tvers av virksomheter og sammen med eksterne aktører. Strategien berører alle tjenester innen helse og omsorg i Røros Kommune.

Å tilrettelegge for trygge liv er en samfunnsoppgave. Kommunens ansvar og oppdrag for befolkningens helse, trivsel og livskvalitet er også beskrevet i ulike lover. [Handlingsplan mot vold i nære relasjoner](#) skal sikre at Røros kommune har oppmerksomhet på vold og overgrep. Målet er å forebygge og iverksette gode hjelpetiltak, slik at berørte får tilrettelagte og helhetlige tilbud. Planen omfatter personer i alle aldre, men vil ha et ekstra søkelys på barn og unge.

En målsetning for helse og omsorg er å stimulere innbyggerne til å ta ansvar for egen helse og legge til rette for sunne valg. Innbyggerne skal på egne premisser settes i stand til å mestre eget liv, til tross for sykdom eller funksjonsnedsettelse. Riktig oppgavedeling starter med folkehelsearbeid, forebygging, tidlig innsats, helsefremmende arbeid og styrking av befolkningens helsekompetanse. Slik kan pasienter og brukere gjøres i stand til å ta vare på egen helse og delta i egen behandling. En styrket satsing på folkehelse og forebyggingsarbeid kan bidra til å redusere behovet for helse- og omsorgstjenester, og dermed påvirke behovet for innsats fra helsepersonell.

Innbyggere som trenger hjelp og har behov for bistand skal erfare at kommunen gir omsorgstjenester som er tilpasset den enkeltes behov. På denne måten har vi fokus på å ha kapasitet til å dekke tjenester til de som trenger det innenfor de rammene som er tildelt.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Ansatte i helse og omsorg er dyktige fagfolk med høy kunnskap i sitt arbeidet. Helse og omsorgstjenesten arbeider aktivt med forebygging og har fokus på å skape aktiv omsorg gjennom samarbeid med pårørende og frivillige. Brukermedvirkning på individ og systemnivå skal bidra til aktiv deltakelse og gi innbyggerne innflytelse på tjenestetilbudet.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	159 520	165 073	176 754	179 328	181 828	186 079
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	25 828	18 231	18 861	18 861	18 861	18 661
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	32 275	33 334	45 212	44 192	44 192	44 192
Overføringsutgifter	4 118	412	412	412	412	412
Finansutgifter	889	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	222 630	217 050	241 239	242 793	245 293	249 344
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-18 484	-19 642	-19 642	-19 642	-19 642	-19 642
Refusjoner	-38 045	-31 048	-35 048	-35 048	-35 048	-35 048
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-2 034	-1 099	-1 099	-1 099	-1 099	-1 099
Sum Driftsinntekter	-58 563	-51 789	-55 789	-55 789	-55 789	-55 789
Sum	164 067	165 261	185 450	187 004	189 504	193 555

Beskrivelse av dagens virksomhet

Røros kommune har en godt utbygd helse- og omsorgstjeneste. Kommunen har ansvar for, og tilbyr gode og forsvarlige helse- og omsorgstjenester til alle som trenger det, uavhengig av alder og diagnose.

Vi legger vekt på samarbeid og tverrfaglighet for å tilby gode helse- og omsorgstjenester. Helse- og omsorgstjenesten i Røros kommune er organisert i tre virksomheter:

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

- Virksomhet helse
 - Røros Legekontor
 - Interkommunal legevakt
 - Helsestasjon
 - IMA
 - Psykisk helse og rustjeneste
 - Fysio - og ergoterapeut
 - Interkommunal psykolog
 - Kreftsykepleier
 - Jordmor
- Virksomhet institusjonsbaserte tjenester
 - Gjøsvika sykehjem
 - Øverhagaen bo-, helse og velferdssenter
 - Langtidsavdeling
 - Korttidsavdeling
 - Heldøgns omsorg (HDO)
- Virksomhet hjemmebaserte tjenester
 - Hjemmebaserte tjenester
 - Dagsenter
 - Tiltak for funksjonshemmede (TFF)
 - Strømmehagaen barnebolig

Utfordringer og strategi

Utfordringer

Demografiendringer og befolkningssammensetning gir oss utfordringer med press på framtidige helse- og omsorgstjenester. Det er en sterk vekst i den eldre befolkningen, og en nedgang for de yngre gruppene. Omstilling av omsorgstjenestene er derfor et ledd i å forberede framtidig tjenesteleveranse til et økende antall eldre. Effektiviteten innenfor disse tjenestene er så stor nå at det ikke er mulig å redusere ytterligere enn det som er gjort.

For å håndtere denne utviklingen er det avgjørende at vi satser på forebyggende tiltak nederst i omsorgs-trappen, og samtidig ha økt fokus på folkehelse blant innbyggerne generelt i kommunen. Fokus på økt satsning på hjemmebaserte tjenester og redusert antall sykehjemsplasser, vil være avgjørende for å møte utviklingen innen fremtidens helse og omsorg.

Vi er også avhengig av gode strategiske rekrutteringsprosesser for å sikre kompetanseutvikling innen helse og omsorg. Satsning på heltidskultur og å rekruttere nye medarbeidere i heltidsstillinger, samt tilknytte oss nye typer kompetanse eller heve kompetansenivået innen et fagområde, er viktige elementer i dette arbeidet.

Stortingsmeldingen [Leve hele livet](#) er lagt til grunn for tjenestetilbudet for eldre, der kultur har en sentral plass i dette arbeidet. [Reformen](#) legger opp til at eldre skal få brukt ressursene sine og dekket behovene sine i de ulike faser av alderdommen. Det handler om å skape et mer alders vennlig samfunn der eldre kan leve gode liv og delta i fellesskapet. Reformen krever også at kommunen skal ha oversikt over tiltak som fremmer gode liv og fellesskap.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Velferdsteknologi tas ytterligere i bruk, noe som et av målene i [Strategi for helse og omsorg](#). Vi skal være en foregangskommune i bruk av velferdsteknologi i tjenestene, men dette skal ikke erstatte behovet for kompetente medarbeidere. Vi skal automatisere der den menneskelige kontakten ikke gir tilleggsverdi, samtidig som vi utnytter kjernekompetansen til ansatte i størst mulig grad. Beredskaps- og responscenteret har fra starten av hatt en helt sentral plass i omstillingen og utviklingen av omsorgstjenestene. Brann og redning utfører oppgaver i omsorgstjenestene, og til sammen vil bruk av tilgjengelig kompetanse på tvers av virksomheter bli utnyttet på den mest optimale måten for dermed å redusere behovet for økt bemanning i omsorgstjenesten. Nå må større strukturelle endringer til hvis vi skal få til en bærekraftig økonomiplan.

Muligheter

Strategi for helse og omsorg

[Strategien](#) gir et beskrivende bilde av føringer og hvilke satsingsområder som blir viktig for å møte fremtidens utfordringer innen helse og omsorg. Strategien berører alle tjenester innen helse og omsorg i Røros Kommune. Med sterk økning av antall eldre med behov for helse- og omsorgstjenester er presset på tjenestene krevende i årene som kommer. Det tvinger oss til å tenke nytt og annerledes. Strategi for helse og omsorg er en strategi for å nå framtidens bilde. Tiltakene som skal gjennomføres for å følge opp strategien utvikles og skrives inn i virksomhetsplanene og økonomiplan. Strategi for helse og omsorg skal sikre gode tjenester til hele befolkningen, uavhengig av alder og behov. Strategien berører alle tjenester innen helse og omsorg i Røros Kommune. Den skal hjelpe oss med å ta gode valg mot en definert ønsket fremtid, og fungere som en prinsipplleverandør for alle aktiviteter som må gjennomføres for å komme seg dit. Det er utarbeidet forslag til satsingsområder i den nye strategien, og det er derfor en forutsetning at strategien følges opp med konkrete tiltak i budsjett og handlingsplan.

Strategi for helse og omsorg ble vedtatt i kommunestyret den 25. mai 2023.

Bruk av frivillige

Samfunnet står i årene som kommer overfor store utfordringer på helse- og omsorgsområdet. Høyere levealder, en større andel eldre i befolkningen, endringer i sykdomsbildet og nye brukergrupper stiller våre tjenester og frivillig sektor overfor nye behov og forventninger. Å eldes betyr endringer i livssituasjonen, partners/familie og venner, endret helsetilstand og funksjonsnivå. Når livet blir sårbart påvirker det tilgangen til aktivitet, deltagelse og sosialt fellesskap. Dagscenteret på Øverhagaen, helse og velferdssenter, og har utvidet tilbud for flere brukergrupper i kommunen. Det tilrettelegges for og å knytte samarbeid med frivillige enkelt individer, frivillige organisasjoner og pårørende for aktiviteter, sosiale møteplasser, musikk og kulturopplevelser til eldre i kommunen.

Dette gir samtidig nye muligheter for å utvikle samarbeidet mellom kommunen og frivillige, møte nye behov med nyskapende aktiviteter og engasjere enda flere til frivillig innsats i våre tjenester. De frivillige brukerorganisasjonene tilbyr sosial støtte og kan også være kunnskapsorganisasjoner. De kan også ha en mer formalisert rolle i tjenesteutvikling og tjenesteleveranse i kommuner. Som organisasjon har vi også et ansvar for å ta vår del av samfunnsansvaret for å aktivisere, sysselsette og inkludere personer.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Utgangspunktet for aktivitetene har sin bakgrunn i [leve hele livet reformens](#) innsatsområder og ”*hva er viktig for deg*”. På den måten kan kommunen bidra til flere gode leveår der eldre og utsatte med mindre god helse, opplever at de har god livskvalitet, at de i større grad mestrer eget liv og samtidig får den helsehjelpen de trenger og når de har behov for det.

Trygghet, helse og omsorg

For å møte fremtidens utfordringer med økt antall eldre tjenestemottakere har Røros kommune arbeidet målrettet med utvikling og forbedre omsorgstjenesten. Omstillingsprosessen er å flytte fokus fra sykehjem til hjemmebaserte tjenester. Et sentralt område i omleggingen av tjenesten var å bygge Øverhagaen bo, - helse og velferdssenter som inneholder behandlingsplasser/korttidsplasser i tillegg til omsorgsboliger spesielt tilrettelagt for heldøgnsomsorg. (HDO)

Omstilling av omsorgstjenestene innebærer økt satsning på nederste trinn i omsorgstrappen, som innebærer bruk av velferdsteknologi og andre hjelpemidler til de brukere som har behov for dette. I dette arbeidet er byggingen av beredskaps- og responscenter et viktig arbeid. Trygghetsalarmer og velferdsteknologi håndteres av brann og redning, både mottak av alarmer og respons. Hjelpemiddel lageret vil også være plassert i beredskaps – og responscenteret.

Omstillingen av omsorgstjenesten innebærer også god samhandling og riktig bruk av kompetanse mellom virksomhetene. Dette med tanke på også rekrutterings utfordringen som forventes innen helse og omsorg. I dette arbeidet ligger også utvikling av fremtidig helsetjenester i Røros kommune, med forbedring av legesenteret i kommunen. For å sikre samhandling og samarbeid mellom virksomhetene har dette ligget under samme prosjekt. For mer informasjon kan du lese mer om prosjektet på nettsiden vår [Trygghet, helse og omsorg](#).

Helseplattformen

[Helseplattformen](#) er et pasientjournalssystem for kommunehelsetjenesten, sykehus og fastleger i Midt-Norge. Alle tjenesteområdene i Røros kommune med unntak av legesenteret tok i bruk løsningen den 12. november 2022.

Hovedmålsettingen med utviklingsprosjektet var en mer sammenhengende helsetjeneste for pasienter og ansatte i Midt-Norge. Røros kommune er på god vei og har allerede oppnådd forbedret samhandling med St.Olavs hospital etter overgang til drift. Vi ser allerede nå at våre pasienter og helsepersonell har fordeler av at vi arbeider i samme journalssystem, og at dette gir oss muligheter som de gamle systemene ikke ga. Den fulle effekten av en felles pasientjournalløsning vil vi imidlertid få først når fastlegene også tar i bruk løsningen. Nå har vi vært i drift i omtrent ett år, og vi ser at det fortsatt gjenstår forbedringer og behov for optimalisering av løsningen. Det er fremdeles arbeidsprosesser og deler av løsningen vi ikke har tatt i bruk ennå, men som blir viktig å se mer på i tiden fremover. Det er mange ansatte som skal bli god i bruken av løsningen, og behovet for å lære mer er til stede blant deler av de ansatte.

Bakgrunnen for prosjektet i Midt-Norge er regjeringens nasjonale målsetning om «En innbygger- én journal».

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Renovering av legesenter

Nytt legesenter ligger inne med både planleggings- og investeringsmidler i økonomiplanen, og er med dette tidligere vedtatt i kommunestyret.

Ombyggingen skal sikre et effektivt bygg som er til det beste for ansatte og pasienter, uten å legge beslag på muligheter for fremtidig utvikling. Dette arbeidet berører legesenter, helsesenter og Røros sykehus. I tillegg er det utredet muligheter for videre samhandling med St. Olavs Røros sykehus med utvikling av området og bruk av felles areal, infrastruktur og ressurser. I et fremtidig samarbeid med St. Olavs har vi som mål at samarbeidet skal gi gevinster i form av unngåtte kostnader, spart tid og økt kvalitet. St. Olavs skal gjennomføre et mulighetsstudie for å kartlegge muligheter og utfordringer for utvikling og videre bruk av Røros sykehus.

I perioden Røros legesenter skal renoveres, har legekontor og helsestasjon flyttet inn i lokalene til Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter. Vi ser allerede nå at en midlertidig samlokalisering av fastlegetjeneste i samme bygg, gir mulighet til å etablere en bedre kultur for samarbeid. Flere pasienter vil oppleve dette som tidsbesparende, og i tillegg kan vi redusere utgifter til transport. Beboere som allerede har HDO-plass vil motta legehjelp i samme bygning, noe som oppleves mindre belastende enn å oppsøke lege i et annet bygg. Dette vil også spare pleieressurser for å følge pasienter til lege. Det er lagt opp til involveringsprosesser med etablering av en prosjektgruppe som deltar i utviklingen av prosjekt. Dette arbeidet er forankret i styringsgruppen fremtidens trygghet, helse og omsorg.

Sammendrag budsjett

Vi planlegger for fremtiden

Den kommunale helse- og omsorgstjenesten skal ivareta innbyggere med et bredt sett av behov. I dette ligger det både å ivareta funksjonsevne, bistand til å klare seg selv, tilrettelegging av både omgivelser og bolig, samt bistand for å «sikre at den enkelte får mulighet til å leve og bo selvstendig og til å ha en aktiv og meningsfylt tilværelse i fellesskap med andre», jf. helse- og omsorgstjenesteloven § 1-1.

Den kommunale helse- og omsorgssektoren står overfor flere utfordringer i årene som kommer. Befolkningen blir stadig eldre, og andelen pasienter med kroniske og sammensatte lidelser øker. Dette er tradisjonelt sett brukergrupper som krever mye ressurser fra kommunehelsetjenesten. Samtidig ser vi også at flere yngre innbyggere har behov for oppfølging fra den kommunale helsetjenesten. Samlet vil dette skape økt press på kommunenes helse- og omsorgstjenester på sikt. Røros kommune må finne andre arbeidsmåter og samhandlingsformer for å kunne ivareta disse brukerne på en god måte i fremtiden. Vi må allerede nå handle oss til ny tekning, ikke kun tenke oss til ny handling.

Virksomhetene innen helse og omsorg drives godt i Røros kommune, og vi planlegger for fremtiden. En sentral endring har vært å flytte fokuset fra sykehjem til hjemmebaserte tjenester. Etablering av prosjektet «fremtidens omsorgsstruktur» i 2014, var på bakgrunn av endringer i samfunnet, der en av de største utfordringene er at befolkningen blir stadig eldre samtidig som det er forventet at

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

tilgangen på arbeidskraft går ned. Samtidig vet vi at brukerne i fremtiden vil stille helt andre krav til tjenestene enn tidligere.

Allerede nå ser vi tydelig utfordringen med å rekruttere riktig kompetanse inn i tjenestene våre. Spesielt merker vi rekrutteringsutfordringer når vi skal rekruttere leger, sykepleiere og helsefagarbeidere. Vi skal fortsette å jobbe med dette i årene som kommer, og det legges ned stor arbeidsinnsats for å få rekruttere riktig kompetanse i våre avdelinger. Det å legge til rette for og utvikle en heltidskultur innebærer å tenke nytt rundt hvordan tjenestene og arbeidstiden organiseres. Vi skal fortsette å arbeide godt med tjenestestyrt bemanningsplanlegging for å fremme heltidskultur i kommunen. Vi har mange dyktige ansatte, med høy kompetanse som er viktig å beholde i tillegg til å rekruttere nye ansatte. Det er medarbeiderne som utgjør den viktigste ressursen for at kommunen skal kunne levere gode tjenester innen helse og omsorg. Røros kommune skal være en god arbeidsplass, kjennetegnet av et inkluderende arbeidsmiljø hvor medarbeiderne opplever arbeids glede og bidrar til god oppgaveløsning og måloppnåelse. Ledere og medarbeidere skal oppleve at de utfordres og blir stilt krav til samtidig som de gis tillit og aktiv støtte. Når det er stort press i et lite arbeidsmarked skal vi være synlige på flere digitale flater enn det vi har vært tidligere. Virksomhet helse har tidligere laget en film for rekruttering av leger, og i 2022 har helse og omsorg laget en ny rekrutteringsfilm der vi søker etter sykepleiere og helsefagarbeidere til våre tjenester. Denne filmen bruker vi fortsatt aktivt sammen med andre rekrutteringstiltak. Filmene kan du se her: <https://www.youtube.com/watch?v=yagfp0XlxhE>

Det er et stort press og krav om innsparinger som er utfordrende å møte for virksomhetene. I dag er effektiviteten på det vi leverer innenfor disse tjenestene så stor at det ikke er mulig å redusere ytterligere enn det som er allerede gjort. For årene som kommer vil også brukere med særskilte behov kreve ekstra tjenester og ressurser fra kommunen. Denne gruppen er enkeltindivider med sammensatte behov, hvor det ikke finnes ekstra ressurser. Vi ser også at det er utfordrende å rekruttere riktig kompetanse når vi skal gi forsvarlige helsetjenester til denne brukergruppen. Dette er utfordringer vi ser i flere av virksomhetene, og selv med stor grad av samhandling på tvers kan det være utfordrende å levere tjenester etter de behov som gjelder.

I lengre tid har virksomhetene i Røros kommune vært kreative og funnet gode økonomiske løsninger for å løse samfunnsoppdraget. Vi har nå kommet til et punkt der dette ikke lenger er mulig. Alle virksomheter har funnet gode løsninger innenfor sitt virksomhetsområde, og det er svært utfordrende å holde seg innenfor budsjett. Virksomhetene har også over flere år jobbet tverrfaglig og klart å hente ut de synergieffekter og de gevinster som har vært mulig på tvers av organisasjonen. Vi er pålagt å forholde oss til lovverket, og ytterligere kutt vil være lovstridig.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Institusjonsbaserte tjenester

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	69 883	72 603	77 361	81 860	83 260	87 861
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	11 769	8 030	8 230	8 230	8 230	8 030
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	334	368	368	368	368	368
Overføringsutgifter	1 555	0	0	0	0	0
Finansutgifter	74	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	83 615	81 001	85 959	90 458	91 858	96 259
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-11 309	-11 300	-11 300	-11 300	-11 300	-11 300
Refusjoner	-5 934	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400	-1 400
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-288	0	-0	-0	-0	-0
Sum Driftsinntekter	-17 530	-12 700	-12 700	-12 700	-12 700	-12 700
Sum	66 085	68 301	73 259	77 758	79 158	83 559

Beskrivelse av dagens virksomhet

Institusjonsbaserte tjenester

Institusjonsbaserte tjenester består av Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (ØBHVS) og Gjøsvika sykehjem.

Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (ØBHVS) består av en somatisk sykehjemsavdeling og en avdeling med heldøgns omsorgsboliger (HDO- avdeling).

Sykehjemsavdelingen har 22 plasser fordelt på 7 korttidsplasser for rehabilitering, behandling, utredning og avlastning og 15 langtidsplasser.

HDO-avdelingen har pr. i dag 27 plasser. På denne avdelingen bor det også noen pasienter som

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

flyttet fra Røros sykehjem og som har et vedtak langtidsplass sykehjem. Pasienter på ØBHVS har hovedsakelig somatiske sykdommer og plager. Flere av dem har i tillegg også en form for kognitiv svikt.

Gjøsvika sykehjem har fem skjermede avdelinger med seks pasienter på hver av dem. I tillegg er det en liten forsterket avdeling med to rom for pasienter som ikke kan bo sammen med andre, på grunn av sykdomsutvikling eller atferd. Denne avdelingen er kun til midlertidig bruk, og det er ikke satt av økonomiske ressurser eller personell til å drifte den. Ved behov leier vi inn ekstra personell. Pasientene på Gjøsvika sykehjem har en moderat til langtkommen demens eller alvorlig kognitiv svikt med alderspsykiatriske symptomer.

Tjenester som ytes på ØBHVS og Gjøsvika sykehjem ligger øverst på omsorgstrappen. Alle andre kommunenes øvrige helse- og omsorgstjeneste tjenester, er vurdert eller prøvd.

På Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter og Gjøsvika sykehjem gir vi personer med behov for heldøgns pleie og omsorg nødvendig og forsvarlig helsehjelp og vi er opptatt av å gi gode tjenester.

Både ØBHVS og Gjøsvika sykehjem har 2 avdelingsledere. Avdelingsledere har ansvar for den daglige driften og delegert ansvar for personal, fag og økonomi. Virksomhetsleder har det overordnede ansvar.

Virksomheten har 95 årsverk fordelt over ca. 145 ansatte.

Utfordringer og strategi

Overordnet utfordringsbilde

Pleie og omsorg står midt inn i en omfattende omstillingsprosess, og det jobbes målrettet med en omlegging av omsorgstjenesten som er i tråd med [Strategi for helse og omsorg 2024 - 2034](#). Endring i demografien, der en av de største utfordringer er at befolkningen stadig blir eldre, samtidig som det er forventet at tilgangen på arbeidskraft går ned. For å kunne gi tjenester med god kvalitet også i framtida må vi endre måten vi jobber på. Velferdsteknologi, kompetanse, når på døgnet vi tilbyr tjenester, utvikling av omsorgstrappen, og at pasienter får tjenester på riktig nivå, er noe nøkkelord vi jobber med i vår virksomhet og i samarbeid med andre avdelinger. Riktig utvikling og bruk av ØBHVS er viktig for å kunne løse en del av utfordringsbildet beskrevet ovenfor.

Vi har pr. i dag store utfordringer med rekruttering av sykepleiere og helsefagarbeidere. Stillinger stå lenge ledige og utfordringer forventes å bli større framover.

Utfordringsbildet er ikke unik for Røros kommune. [NOU: Tid for handling](#), beskriver et krevende utfordringsbilde mot fremtiden og særlig kommuner i distrikts Norge er utsatt.

Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (bygget)

Øverhagaen bo-, helse- og velferdssenter (ØBHVS) ble offisielt åpnet juni 2022. Riktig utvikling og bruk av ØBHVS er viktig for å kunne løse en del av utfordringene beskrevet ovenfor. I tillegg til de som bor på eller i området rundt ØBHVS, skal alle kommunens eldre og funksjonshemmede kunne komme til ØBHVS for dagrehabilitering, trening og aktivisering, måltider, sosiale tilstelninger, kulturtiltak, underholdning, møtevirksomhet og mer. Samarbeid med frivillige eller private må vi videreutvikle.

Kaféen på ØBHVS er en samlingsplass for pasienter, besøkende og ansatte.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Gevinstrealisering

Gevinstrealisering i Helse og omsorg har tre hovedfundamenter:

- unngåtte kostnader
- spart tid
- økt kvalitet

De tre hovedfundamenter står ikke hver for seg, men må sees som helhet.

Gevinstrealisering handler ikke om å gå ned i bemanning. Det handler om at vi framover ikke trenger å øke antall ansatte i helse og omsorg i samme takt som økning i antall eldre og andre innbyggere som trenger tjenester av kommunen.

Velferdsteknologi

Velferdsteknologi har flere gevinstrealiserende effekter:

- utsetter behov for tjenester og/eller utsetter behov for flere tjenester
- velferdsteknologi tar over enkelte oppgaver av helsepersonell, som da kan bruke tida på andre oppgaver
- gir økt trygghet, autonomi, frihet og livskvalitet til pasienter/brukere
- velferdsteknologi unngår at økning i antall eldre ikke trenger å tilsvare likt økning i antall helsepersonell
- varslingsystemer som bevegelsessensorer, døralarmer, GPS og fallalarmer gir økt trygghet for pasienter/brukere og pårørende
- i stedet for at helsepersonell må sjekke om alt er bra med pasient/bruker, får de et varsel når det oppstår noe

Velferdsteknologi og utvikling av tjenester på mer individuelt behov, gir mulighet for at vi ikke trenger å utvide/fordoble antall nattevakter på ØBHVS når vi fra dagens 45 plasser utvider til framtidens 77 plasser.

Personsentrert omsorg gir økt livskvalitet og autonomi, da det handler om et samspill mellom pasient, helsepersonell og pårørende hvor fagkunnskap og pasientens ønsker og behov tillegges like stor vekt.

Helseplattformen

Helseplattformen er en felles digital plattform for helsetjenester og pasienter i Midt-Norge. I vår kommune jobber unntatt legekantor, alle avdelingene i helse og omsorg i det nye pasientjournalen siden november 2022. For vår virksomhet fungerer mye bra, men det er også noen utfordringer som vi jobber med. Helseplattformen har en mye større bruksmulighet enn vårt tidligere journalsystem. Vi jobber derfor med utvikling av de forskjellige bruksområdene og implementering i daglige drift. Vi får ikke ut full effekt før legekantor er på.

Prosjekt «Morgendagens utfordringer og muligheter»

For å møte morgendagens utfordringer, må vi endre måten vi har organisert arbeid på. For å jobbe systematisk og holde trykk på prosessen, har vi opprette en prosjektgruppe hvor både ledere, plasstillitsvalgte, hovedtillitsvalgte, verneombud og hovedverneombud deltar. Det er et kontinuerlig arbeid vi skal jobbe med de kommende årene.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Formål er at vi også i framtiden kan gi gode tjenester til våre pasienter og er en attraktiv arbeidsplass for våre nåværende og framtidige medarbeidere.

Kompetanseutvikling

Kompetanse utvikling er viktig for å kunne møte den stadig økende kompleksitet i pleie og omsorg, og har en positiv påvirkning for å rekruttere og beholde medarbeidere.

Vi har opprettet et kompetanseteam som systematisk jobber med kompetanse hevende opplæring.

Heltidskultur

Etter at nettverkssamlinger ble avsluttet, jobber vi i helse og omsorg videre med prosjektet.

Heltidskultur er et viktig virkemiddel for å møte framtidens bemannings- og kompetansebehov. Det er mye forskning og kunnskap som viser at heltidskultur og store stillinger har mange positive betydninger både for arbeidsgiver, arbeidstakere og ikke minst brukere/innbyggere.

- arbeidsgiver oppnår bedre effektivitet
- de ansatte opplever et bedre arbeidsmiljø
- brukerne opplever bedre kvalitet på tjenestene

Jobbvinner

Jobbvinner prosjekt er et læringsnettverk hvor man utvikle et mentorprogram for å rekruttere, utvikle og beholde helsepersonell. Nettverkssamlinger ble avsluttet i 2023 og vi er nå i overgang fra prosjekt til driftsfase.

Samiske pasienter

På grunn av manglende kompetanse / forståelse kan samiske pasienter oppleve at deres pleie og omsorgs behov ikke blir godt nok ivarettatt. Prosjekt «Samisk helseteam» skal bidra med å utvikle helsetjeneste til samisk befolkning. Prosjektet er et samhandlingsprosjekt mellom Røros kommune, St. Olavs Hospital og Sørsamisk helsenettverk.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
Avdeling		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		68 301	68 301	68 301	68 301
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Helse og omsorg	3 552	3 552	3 552	3 552
Sum Tekniske justeringer		3 552	3 552	3 552	3 552
Konsekvensjusteringer		3 552	3 552	3 552	3 552
Konsekvensjustert ramme		71 853	71 853	71 853	71 853
Tiltak som følge av befolkningsendring					

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

		Økonomiplan			
Avdeling		2024	2025	2026	2027
Demografijustering år 2-4	Helse og omsorg	0	4 500	5 900	10 500
Sum Tiltak som følge av befolkningsendring		0	4 500	5 900	10 500
Nye tiltak					
Merkantil stilling	Helse og omsorg	1 206	1 205	1 205	1 206
Rammeavtale for kontroll av medisinskutstyr	Helse og omsorg	200	200	200	0
Sum Nye tiltak		1 406	1 405	1 405	1 206
Nye tiltak og realendringer		1 406	5 905	7 305	11 706
Ramme 2024-2027		73 259	77 758	79 158	83 559

Sammendrag budsjett

Økonomi

Budsjettarbeid for 2024 har vært svært krevende. Rammene er stramme på grunn av kommunens økonomi. Både arbeidsmarked og priser til varer er for tiden veldig uforutsigbar, og det gjør det utfordrende.

For å komme i havn med budsjettet har vi kuttet ned i økt grunnbemanning som vi hadde klart å bygge opp. Vi ser ellers ingen muligheter for å gå ned med bemanning da det direkte går utover kvalitet og forsvarlighet i tjenestene vi skal levere. Heltidskultur kommer under press, da vi igjen må lyse ut deltidsstillinger hvor det er ønskelig med hele stillinger. På flere budsjettposter har vi heller ikke lagt inn prisdeflator.

Budsjettet er svært stramt, og tåler ikke endringer i kostnader. Budsjett tar ingen høyde for resurskrevende pasienter som i periode kan ha behov for en tettere oppfølging.

Merkantil stilling

Pr. i dag har vi 2 avdelingsledere på Gjøsvika sykehjem og 2 avdelingsledere på ØBHVS. Lederspenn er stort med ansvar for ca. 35-40 medarbeidere pr. avdelingsleder. Det er utfordrende å jobbe med nærledelse i tillegg til alle andre oppgaver, når man har ansvar for så mange medarbeidere i en døgnkontinuerlig tjeneste. Vi er i gang med et stort omstillingsprosjekt "Morgendagens utfordringer og muligheter", som kommer til å kreve mye tid, og særlig samarbeid direkte med medarbeidere. For å avlaste avdelingsledere med en del av oppgavene, ser vi nødvendighet for å opprette en merkantilstilling både på Gjøsvika sykehjem og ØBHVS. Stillingen skal også bidra til videre utvikling av avdelinger og tjenester vi tilbyr våre pasienter. Vi har ikke helt landet på stillingstittel, men innhold i

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

stillingen blir blant annet:

- jobbe med rekruttering og innleie av vakante vakter
- være ledende superbruker for IT-systemer og velferdsteknologi

Rammeavtale for kontroll av medisinskutstyr

De siste årene har vi hatt avvik på vernerunde ifm. manglende kontroll av medisinsk utstyr. En årskontroll av elektromedisinsk utstyr er et arbeid som utføres for å sikre at "Forskrift om håndtering av medisinsk utstyr" overholdes. Den har en paragraf som sier:

§ 11. Vedlikehold, endringer og reparasjoner Vedlikehold av medisinsk utstyr skal være planlagt, systematisert og basert på utstyrets anvisninger og en vurdering av risiko, slik at utstyret til enhver tid er sikkert og kan brukes uten fare. Utført vedlikehold, endringer og reparasjoner av medisinsk utstyr skal dokumenteres.

I tillegg til medisinskutstyr ligger også senger og forflytnings- og løfteutstyr under forskriften.

I 2024 skal Abakus ut med en nytt tilbud på service og kontroll på elektromedisinsk utstyr. Røros kommune må for å oppfylle lovverk være med på dette tilbudet.

Dette tiltak gjelder både for institusjoner, helsestasjon, legesenter og for noen utstyr i hjemmetjenesten og TFF.

Helse

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	36 809	40 653	45 036	43 111	44 211	43 861
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	7 803	5 906	6 336	6 336	6 336	6 336
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	11 666	11 493	23 371	22 351	22 351	22 351
Overføringsutgifter	1 825	365	365	365	365	365
Finansutgifter	671	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	58 775	58 417	75 109	72 164	73 264	72 914
Driftsinntekter						

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Salgsinntekter	-3 905	-5 172	-5 172	-5 172	-5 172	-5 172
Refusjoner	-20 109	-21 028	-26 028	-26 028	-26 028	-26 028
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 586	-1 099	-1 099	-1 099	-1 099	-1 099
Sum Driftsinntekter	-25 601	-27 299	-32 299	-32 299	-32 299	-32 299
Sum	33 174	31 118	42 810	39 865	40 965	40 615

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet helse består av legesenter/legevakt, helsestasjon, psykisk helse og rustjenesten og fysio- og ergoterapitjenesten. I tillegg har virksomheten oppfølgingsansvar for intermediaeravdelingen ved Røros sykehus, kreftkoordinator og interkommunal psykolog.

Røros helsestasjon

Røros helsestasjon består av helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. Avdelingen omfatter også kommunale jordmødre og jordmorberedskap for Røros og Holtålen, samt tiltak for funksjonshemmede barn og unge; støttekontakt, avlastning og omsorgsstønad. Helsestasjonen har fokus på helsefremmende og forebyggende arbeid.

Røros legesenter

Legesenteret har i siste halvdel av 2023 hatt to vakante legestillinger. Det jobbes aktivt med å rekruttere fast ansatte, slik at vi slipper å ut på et dyrt vikarmarked. Nærmere beskrivelse kommer under kapitlet utfordringer og strategi. Legekontoret har i tillegg til leger hjelpepersonale som består av sykepleiere, bioingeniører og helsesekretær. Legesenteret har til en hver tid en turnuslege som praktiserer i 6 måneder av gangen.

I påvente av at det gamle legesenteret skal rehabiliteres benyttes lokaler ved Øverhagaen bo, helse og velferdssenter. Dette fungerer bra, men vi ser at det blir noe merarbeid ved at legesenteret og legevakta er på to ulike lokasjoner. Legevakta er pr i dag ved Røros Sykehus.

Psykisk helse- og rustjeneste

Hovedmålet til tjenesten er å hjelpe den enkelte til å mestre sin egen hverdag og sitt liv, samt å forebygge psykiske lidelse og/ eller rusproblemer. Tjenesten er et lavterskeltilbud til alle over 18 år. Antall henvisninger til tjenesten har holdt seg stabilt høyt også i 2023, og vi ser det er en dreining mot at flere unge blir henvist og mange av dem har behov for tett oppfølging.

Tjenesten har 9,5 årsverk, og er tverrfaglig sammensatt. Om budsjettet blir vedtatt, vil tjenesten styrkes med et tilbud til brukere på ettermiddag/kveld i ukedagene. Mer om dette i kapitlet utfordringer og strategi. 2023 har for øvrig gitt tjenesten flere ressurskrevende ROP-pasienter. Her

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

må kommunen kjøpe tjenester av eksterne, da det kreves oppfølging døgnet rundt med spesialkompetanse.

Fysio- og ergoterapitjenesten

Fysioterapi- og ergoterapitjenesten arbeider blant annet med forebyggende og rehabiliterende tiltak rettet mot innbyggere i kommunen. Tjenesten jobber spesielt med seniorbefolkning, barn og innbyggere i yrkesaktiv alder.

Fysioterapitjenesten jobber også med tidlig innsats for barn og unge for å forebygge sykdommer og skader senere i livet. Ergoterapeut og fysioterapeut gir også behandling og rehabilitering i hjem og på institusjon.

Fysioterapitjenesten har også ansvaret for Frisklivssentralen og tilbyr både individuelt tilrettelagt oppfølging og gruppeoppfølging. De private fysioterapeutene har primært ansvar for muskel- og skjelettplager, og pasienter med 1. prioritet.

Utfordringer og strategi

ROP-pasienter og utvidet tilbud hos psykisk-helse og rustjeneste

I forbindelse med arbeidet med budsjettet for 2023, ble det lagt inn et økonomiplantiltak for 2024 med midler til å utvide tjenestetilbudet til ettermiddag/kveld. Med de 2 millionene som ligger inne, vil det være mulig å få til et slikt tilbud på ettermiddag/kveld på ukedager. Dette er positivt, og tjenesten vil totalt sett kunne gi et bedre tilbud til brukerne. Samtidig er dette helt i tråd med et av målene fra strategi for helse og omsorg som sier at [Røros kommune skal ha helhetlige og koordinerende brukerforløp](#).

I dag mangler Røros kommune et eget tilbud til brukere med rus- og psykiatridiagnose (ROP) som ikke kan bo hjemme i egen bolig, og som samtidig krever tett oppfølging. Vi kjøper i dag denne tjenesten fra eksterne, og det er noe som gjør stort innhogg i det totale budsjettet til virksomhet helse. Brukerne har krav på oppfølging i kommunen de oppholder seg i /ønsker å bo i, og dette gjør oss pliktig til å gi de et forsvarlig tilbud.

Legedekning

Legedekningen har delvis vært svært utfordrende i 2023. Vi har hatt en lege ute i utdanningspermisjon, samt at vi har hatt to vakante stillinger i siste halvdel av 2023. Dette har medført betydelige summer på innleie av vikarer. Stillingene har vært utlyst siden mai, men interessen har vært tilnærmet lik null. Vi ser at totalbelastningen for den enkelte lege er for stor, og derav blir vi ikke attraktive nok. Som et grep for å beholde de legene vi har i dag og samtidig kunne rekruttere nye, så er det lagt in to nye fastlegehemler i budsjettet. Det gjør at vi totalt sett kan lyse ut etter 4 nye leger, og de vil da få en listelengde på omkring 600 pasienter, kontra dagens 800 (+-). Det er rett og slett meget kostbart for kommunen å ikke ha nok leger.

På dialogkonferanse 2 ble det orientert om at vi ønsker å redusere totalbelastningen for den enkelte lege. I dag er belastningen for høy. Etter dette var gjort kjent, så har kommunen mottatt

henvendelser fra leger som gir uttrykk for at dette er av interesse. Det må vi ta som et tegn på at vi er på riktig vei. Sett opp mot strategien for helse og omsorg ser vi også at dette er et viktig grep. Her har vi beskrevet som et mål at [Røros kommune skal rekruttere, beholde og utvikle våre medarbeidere.](#)

Barn med sammensatte behov

Antall barn med sammensatte behov og vedtak om oppfølging øker. Dette er en tjeneste vi kjøper fra Ryrtrøa i Os kommune, som har god kompetanse og gir et godt tilbud til denne brukergruppen.

Kommunepsykolog

Stillingen som kommunepsykolog (interkommunal) har stått vakant siden juli 2020. Vi har gjort noen endringer for å gjøre stillingen mer attraktiv, men det viser seg likevel å være svært vanskelig å få rekruttert riktig kompetanse. Psykologen skal inngå som en viktig aktør på mange ulike samarbeidsarenaer og jobbe tett opp mot flere deler av tjenestene i den enkelte kommune. Dette gjelder også samarbeid opp mot andre interkommunale tjenester som for eksempel NAV og barnevern. Den skal utvikle rollen, tjenesten og ressursene til det beste for målgruppene i de tre kommunene. Psykologen skal jobbe *kurativt – veiledning – systemnivå* - 20/40/40. Primærsatsingen er barn og unge med tanke på kurativt arbeid.

Psykologer som er gode på å spre kunnskap til andre profesjoner og som samarbeider godt både internt og eksternt (spesialisthelsetjenestene) og NAV, gir for eksempel faglig tryggere psykisk helse- og rustjeneste. Kvalitet og kompetanse i tjenestene øker når psykologene samarbeider og samhandler tverrfaglig. Det er derfor ingen tvil om at dette er en kompetanse vi skulle ønsket oss, men rekruttering av kommunepsykologer er også ei utfordring på landbasis. Dette er også helt i tråd med et av våre mål i strategi for helse og omsorg, som sier at [Røros kommune skal forebygge og samarbeide på tvers.](#)

Samisk helseteam

Samisk helseteam er et samhandlingsprosjekt mellom Røros kommune, St. Olavs hospital og Sørsamisk helsenettverk. Hovedprosjektet ble avsluttet i oktober 2023, etter å ha pågått siden oktober 2020. Hovedmålet med prosjektet er bidra til å skape likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen, og prosjektet skulle også være med på å utvikle en nasjonal modell for helsetjenester til samisk befolkning. Sluttrapport vil bli presentert i 2024.

Det er ingen statlige midler for å videreføre tilbudet som en fast tjeneste til den samiske befolkningen, men gjennom tiltak i økonomiplanen har Røros kommune planlagt for 25% stilling fra 2024. Denne er planlagt en økning til 50% for 2025. For at man skal få effekt av å jobbe sammen i et nettverk, er det sterkt ønskelig at samarbeidskommuner og helseforetak bidrar med ressurser for drift av samisk helseteam. Røros kommune ønsker å være en aktiv pådriver for at prosjektet går fra prosjektarbeid til ordinær drift.

Delprosjektet samiske eldre har gått parallelt med hovedprosjektet i deler av perioden og vil videreføres i 2024, da vi har gjenstående fondsmidler til dette. Delprosjektet samiske eldre består av en 20% ressurs på Røros og en 20% ressurs i Snåsa.

Helseplattformen

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Bortsett fra legesenteret har alle avdelinger i virksomhet helse benyttet helseplattformen som journalsystem siden oppstarten i november 2022. Både helsestasjonen, psykisk helse- og rustjeneste og fysio- og ergoterapitjenesten har alle møtt på sine ulike utfordringer underveis det siste året, men tidligere utfordringer har gått seg til etterhvert. Det er fortsatt ikke avklart når legemodulen kan tas i bruk, men det er et håp om at dette skjer i løpet av 2024. For å få en full effekt av helseplattformen, så er man avhengig av at også legene er på.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027	
Opprinnelig budsjett	31 118	31 118	31 118	31 118	
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Helse og omsorg	2 009	2 009	2 009	2 009
Sum Tekniske justeringer		2 009	2 009	2 009	2 009
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan					
Utvidet tilbud hos psykisk helse- og rustjeneste på kveld	Helse og omsorg	2 000	0	0	0
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan		2 000	0	0	0
Konsekvensjusteringer		4 009	2 009	2 009	2 009
Konsekvensjustert ramme		35 127	33 127	33 127	33 127
Nye tiltak					
Kjøp av helsetjenester til barn fra Rytrøa	Helse og omsorg	900	0	0	0
NKS veiledningstjeneste	Helse og omsorg	120	0	0	0
Rammejustering IMA og legevakt	Helse og omsorg	788	788	788	788
Rektrutteringsstilling Lege	Helse og omsorg	200	100	1 200	1 200
Samisk helseressurs	Helse og omsorg	175	350	350	0
Økte kostnader ROP brukere	Helse og omsorg	5 500	5 500	5 500	5 500
Sum Nye tiltak		7 683	6 738	7 838	7 488
Nye tiltak og realendringer		7 683	6 738	7 838	7 488

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Avdeling	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Ramme 2024-2027	42 810	39 865	40 965	40 615

Sammendrag budsjett

Budsjettarbeidet for 2023 ble på omtrent samme tid i fjor beskrevet som krevende i virksomhet helse. Arbeidet med budsjettet for 2024 har uten tvil vært enda mer krevende. Rammene er såpass stramme at det må gjøres knallharde prioriteringer for å komme i mål. Samtidig er mange av tjenestene vi yter lovpålagte, noe som gjør at vi ikke bare kan velge å ta de bort for å spare penger.

Budsjettet går i balanse og vi klarer å beholde alle våre ansatte i jobb. Vi har gjennom tiltak i økonomiplanen fått tilført rammer til ROP-brukere, barn med sammensatte behov, rekrutteringsstilling fastlege, samisk helseressurs og støtte til NKS veiledningssenteret. I tillegg har vi klart å få inn to nye fastlegehjemler i budsjettet. Det koster oss som tidligere nevnt mer å ikke ha tilstrekkelig antall leger ansatt, da vikarkostnaden er betydelig høyere.

Utvidet tilbud hos psykisk helse-og rustjeneste på kveld

Psykisk helse-og rustjeneste ser behov for å utvide tilbudet ut over vanlig åpningstid (08.00-15.30). Det er ønskelig med turnus som dekker opp dag og kveld på ukedager, samt helg. Med tanke på økonomi er det nok mest realistisk med et tilbud på ukedager som en start. Dette vil bety en økt kostnad på ca 2 millioner. Velger man derimot en løsning med både ukedager og helg, vil nok de økte kostnadene komme opp mot 4 millioner.

Nye tiltak

Kjøp av helsetjenester til barn fra Rytrøa

Antall barn med sammensatte behov er markant økende. Dette tiltaket ligger inne for å dekke de økte kostandene Helsestasjonen har med å gi disse barna tilbudet de har krav på. Tjenestene kjøpes i all hovedsak fra Rytrøa i Os kommune. Forvaltningskontoret fatter vedtak på omfanget av behov for tjenester.

NKS veiledningstjeneste

Bidrag for å opprettholde tilbudet til NKS veiledningstjeneste.

Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet endret tilskuddsordningen sin for 2023, slik at ordningen NKS har mottatt tilskudd på i 13 år, ikke fikk videre tilskudd. Det gjorde heller ikke den nye ordningen, som de ble anbefalt å søke på. I 2023 fikk NKS avslag. Det er ikke mottatt forhåndsvarsel om endringene fra Helsedirektorat.

Ved at Veiledningssentrene er et viktig supplement til tilbud i psykisk helse, og har høy faglig kompetanse, kan de bistå vår kommune i pårørendearbeidet. På grunn av avslag på tilskudd står

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Veiledningsentrene nå i fare for å bli nedlagt. Derfor ønsker NKS at kommunen bistår med en forutsigbar økonomi. NKS søker om kr. 120 000,- i driftstilskudd for 2024.

Rekrutteringsstilling Lege

Rekruttering av leger har i en lengre periode vært en utfordring både på Røros og på landsbasis. Det siste grepet for å bøte på denne problematikken er å sikre seg legestudenter under utdanning. Det ønsker vi også å prøve på her på Røros, da vi har en rørosing som ønsker å bli fastlege hos etter endt utdanning. Vedkommende får fast jobb i 2026 med bindingstid, mot at det utbetales stipend i 2024, 2025 og 2026. Dette mener vi å være et godt rekrutteringsgrep med tanke på at rekruttering er et satsingsområde i økonomiplanen. Stillingen lyses ut.

Samisk helseressurs

Samhandlingsprosjektet samisk helseteam ble avsluttet i oktober i 2023 etter å ha pågått i 3 år. Dette var et samhandlingsprosjekt mellom Røros kommune, St. Olavs hospital og Sørsamisk helsenettverk. Hovedmålet med prosjektet var å bidra til å skape likeverdige helsetjenester til den samiske befolkningen, og prosjektet skulle også være med på å utvikle en nasjonal modell for helsetjenester til samisk befolkning.

Statlig finansiering av prosjektet kom ikke på plass for videreføring av prosjektet inn i ordinær drift. Røros kommune har derfor lagt inn ei 25% stilling i 2024, og denne er planlagt økt til 50% fra 2025. Med dette ønsker Røros kommune å være en aktiv pådriver for at prosjektet går fra prosjektarbeid til ordinær drift.

Økte kostnader ROP brukere

Røros kommune har en kraftig økning i kostnader til ROP-brukere (rus og psykiatri). Dette er ressurskrevende brukere som krever oppfølging 2:1 døgnet rundt. Internt i kommunen har vi ikke verken nok ansatte eller riktig kompetanse til å følge opp disse brukerne. Det gjør at vi må kjøpe tjenesten fra andre. Oppgavene er lovpålagte, og vi kan ikke velge å ikke gi disse brukerne det tilbudet de har krav på.

Hjemmebaserte tjenester

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	52 828	51 818	54 357	54 357	54 357	54 357

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	6 135	4 295	4 295	4 295	4 295	4 295
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	20 275	21 472	21 472	21 472	21 472	21 472
Overføringsutgifter	731	47	47	47	47	47
Sum Driftsutgifter	79 969	77 631	80 171	80 171	80 171	80 171
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 270	-3 170	-3 170	-3 170	-3 170	-3 170
Refusjoner	-11 877	-8 620	-7 620	-7 620	-7 620	-7 620
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-14	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-15 160	-11 790	-10 790	-10 790	-10 790	-10 790
Sum	64 808	65 842	69 381	69 381	69 381	69 381

Beskrivelse av dagens virksomhet

Hjemmebaserte tjenester:

Hjemmebaserte tjenester er en virksomhet som det er vanskelig å budsjettere på grunn av at det er en uforutsigbar virksomhet.

Hjemmetjenesten

Hjemmetjenesten skal gi nødvendig helsehjelp og praktisk bistand i hjemmet, slik at innbyggerne kan være mest mulig selvhjulpne og kan bo lengst mulig i egen bolig.

Hjelpen tildeles etter en individuell, faglig vurdering hvor det tas hensyn til helse og funksjonsnivå. Den enkelte bruker skal ha medbestemmelse – det vil si hvordan hjelpen skal utføres og hva som er viktig for brukeren.

Virksomheten favner alt fra unge voksne med store sammensatte helseutfordringer, med hjelpebehov døgnet rundt. Til turister som kommer til kommunen med behov for pleie- og omsorgstjenester.

Tiltak for funksjonshemmede (TFF)

Er en egen avdeling i hjemmetjenesten med egen avdelingsleder. De fleste av brukerne bor i bofellesskap. Enkelte brukere har en ressurs til stede kontinuerlig. Denne brukergruppen blir stadig større og vi får flere ressurskrevende brukere. Brukerne får samme tjenestetilbud som den øvrige hjemmetjenesten. Praktisk bistand og opplæring i egen mestring er viktig for denne gruppe. I tillegg får de bistand til fritidsaktiviteter. Tjenesten har både unge og eldre brukere, og det er utfordrende å tilpasse et aktivitetstilbud som skal passe for alle brukerne.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Strømmehagaen barne- og ungdomsbolig

Vi skal sikre god drift og kvalitet av tjenester for barn med nedsatt funksjonsevne. Sikre en hensiktsmessig og helhetlig organisering. Samle tjenestene til barn og unge med nedsatt funksjonsevne til en tjeneste i Røros kommune. Barne- og ungdomsboligen bemannes fra Os kommune, samt at kommunen kjøper avlastningsplasser på Rytrøa for de minste barna. De eldste barna/ungdommene i Os kommune kan tilbys plass på Strømmehagaen.

Dagsenter

Gevinsten av et nytt dagsenter, er å øke tilbudet for å serve flere hjemmeboende og for å utsette behov for andre helse- og omsorgstjenester lengre opp i omsorgs-trappa, og ved å se gevinster og utgifter på tvers av virksomhetene i kommunen. Utvida åpningstid kan gi et tilbud til flere sammenlignet med i dag, med bakgrunn i avlastning for pårørende og forebygge ensomhet på ettermiddag og kveld.

Dagsenteret skal være en møtearena, hvor måltider, ulike aktivitet og sosial kontakt er målet. Aktivitetene skal være individtilpasset ut fra interesser og funksjonsevne, ikke nødvendigvis ut fra diagnoser. Gevinsten er å beholde mental og fysisk funksjonsnivå lengre. Tilbudet har av et godt samarbeid med pårørende, frivillige og kultur.

Utfordringer og strategi

Utfordringsbildet for alle helse- og omsorgstjenester i alle landets kommuner vil få en utfordring med å rekruttere nok og riktig helsepersonell i tiden framover. Det er derfor viktig at vi jobber med omstilling av tjenesten på en slik måte at vi kan hjelpe de som har størst behov for bistand. Vi bruker blant annet teknologiske løsninger for å skape trygghet i eget hjem og bruk av multidoser til de som har behov for bistand til å administrere medisiner. For å kunne nå målet med at flest mulig av de eldre skal bo lengst mulig hjemme i egen bolig, har Røros kommune jobbet med utvikling av teknologiske løsninger innen helse og - omsorgstjenestene siden 2015.

Strategi for helse og omsorg

[Strategien](#) sier noe om nå situasjonen og utfordringsbildet for virksomhetene framover. For hjemmebaserte tjenester vil det si at vi vil ha fokus på velferdsteknologi, ensomhet, inkludering, samisk helse, utviklingshemming og kreftomsorg.

Beredskapssenter

I et fellesskap med IT, Brann og redning jobbes det med å sikre kompetanse på felles drift av teknologi i egen organisasjon. Målet er å utnytte ressurser på drift og vedlikehold av teknologi i samarbeid med nabokommunen Os. Personell i drift og vedlikehold skal i større grad jobbe med oppgaver relatert til velferdsteknologi for å frigjøre tid til blant annet i hjemmebaserte tjenester.

For at vi skal lykkes med å ta i bruk velferdsteknologi, vil brukerne bli involvert i større grad for å tilpasse teknologien individuelt. På den måten kan vi utnytte teknologien på best mulig måte, slik at brukerne kjenner på egen mestring, og at forvaltningskontoret som tildeler tjenestene, har god

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

kjennskap til de ulike produktene som finnes og kan kobles opp mot plattformen vi har. Ved utstrakt bruk av ulik teknologi vil behovet for pleie og omsorgstjenester opp i omsorgs-trappa utsettes og virksomheten vil "spare" behov for økte ressurser i samme takt som økning av antall eldre og andre innbyggere som har behov for tjenester. [NOU 2023:4 Tid for handling](#), kapittel 12, beskriver digitalisering og bruk av dette som supplerende verktøy.

Barnebolig

Hjemmebaserte tjenester, TFF og helsestasjon beskriver barn og ungdom som i nær framtid har behov for kommunal bolig eller bofellesskap med bemanning i ulik grad. Per i dag gjelder dette 12 barn som i løpet av en 12 årsperiode har behov for fast bolig eller behov for avlastningsbolig. Dette er barn og unge som etter Helse- og omsorgstjensteloven har krav på disse tjenestene og tildeles det etter vedtak. Kommunen plikter å tilby disse tjenestene. Røros kommune har kjøpt disse tjenestene fra Rytrøa i Os kommune i flere år. Kommunen har kjøpt egen bolig til formålet, men fortsatt i et samarbeid med Os kommune. Kommunen vil få økte kostnader rundt ressurskrevende barn og unge, samt at de har mange sammensatte og udefinerte diagnoser og utviklingshemming. Personell kjøpes av Os. På sikt er det fortsatt behov for flere boliger / bofellesskap med personell til unge med ulike utviklingsforstyrrelser.

TFF

Gruppen ressurskrevende brukere vokser. Vi får flere brukere som er voksen. Disse har behov for tett oppfølging av personell og har behov for egnet bolig. Situasjonen i kommunen er at vi ikke har nok egnede boliger, personell og økonomiske ressurser til å i vareta disse på en god måte. Vi bør se på et samarbeid mellom kommunene også for den voksne befolkningen med utviklingsforstyrrelser.

Kompetanse / organisering / samarbeid

Omsorgstjenestene vil stå i en utfordring med skaffe nok ansatte med helsefaglig kompetanse. Vi ser utfordringer med å rekruttere helsefagarbeidere. Da er det ekstra viktig at vi innen helse og omsorg organiserer oss på en slik måte at vi får brukt kompetansen på tvers av virksomhetene for å kunne gi et forsvarlig tjenestetilbud, samt samarbeid med nabokommunene innen flere virksomheter enn det vi har i dag. Vi har fokus på roller og rolleavklaring, det vil si at en bruker riktig kompetanse til de oppgaver som skal utføres. Virksomheten har fokus på heltid/ deltid problematikken. Kartleggingen viser at det veldig få i virksomheten som jobber ufrivillig deltid. Tiltak for funksjonshemmede har i flere år jobbet langvakter. Det vil si at de jobber 14 timer pr. dag og har flere dager sammenhengende fri. Dette er forutsigbart både for brukere og ansatte. I hjemmetjenesten har noen sykepleiere/ vernepleiere langvakter, men disse vaktene er 12,5 timer. Dette fungerer veldig bra både for sykepleierne / vernepleiere og deres kolleger. Virksomheten prøver å legge til rette for de ulike livsfaser personalet er i. Det vil si at du kan ha et større behov for tilrettelegging som småbarnsforelder enn om du har passert 60 år. Jobbvinner er et prosjekt som vi deltar i. Prosjektet omhandler blant annet hvordan vi skal rekruttere og beholde flest mulig av våre ansatte innen helse og omsorg, der mentor og mentee ordning er satt i system. Vi har rekruttert flere helsearbeidere som er samisktalende og kan i vareta samisktalende brukere. Vi har flere ansatte med videreutdanning innen kreft omsorg og psykisk helse. I samarbeid med Optimus og nav tar vi imot folk på arbeidsutprøving.

ROP-PASIENTER

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kommunen mangler tilbud til brukere med rus- og psykiatridiagnose (ROP) som ikke kan bo hjemme i egen bolig. Disse brukerne har tilhold i hjemmetjenesten. Hjemmetjenesten har verken nok ressurser eller kompetanse til å betjene disse brukerne på en god måte.

Et botilbud med turnustjeneste vil også være med på å forebygge blant annet innleggelse i 2. linjetjenesten.

Leve hele livet

- en kvalitetsreform for eldre over 65 år. Hovedfokus er skape et mer [aldersvennlig samfunn](#). Vi skal finne nye løsninger på utfordringer innen områdene aktivitet, fellesskap, mat og måltider, helsehjelp og overgang mellom tjenester.

Gruppen over 65 år er ei stor målgruppe med ulike forutsetninger og store variasjoner i behov og ønsker. Kommunen er nå veldig avhengig av å finne gode løsninger på tvers av virksomhetene. I Røros kommune regner en med at i 2040 har 1500 innbyggere over 70 år. Med forekomster av sykdommer som demens, økt overlevelse av kroniske sykdommer, flere vil overleve fødsel, og flere vil overleve ulykker og traumer, kommer levealderen til å fortsette å øke. Vi forventer derfor at flere vil trenge hjelp fra helse og omsorgstjenestene. Målet er å skape en god hverdag for alle innbyggere i Rørossamfunnet. Med utgangspunkt i [Leve hele livet](#) har vi dagsenter for ensomme eldre som kommer en til to dager i uka og deltar på en sosial sammenkomst, felles måltider, fysisk aktivitet, og andre aktiviteter. Dette gjør vi for å forebygge ensomhet for denne målgruppen som er et satsningsområde i [strategi for helse og omsorg](#).

Hjemmetjenesten har ansatt en fysioterapeut som følger opp de som har behov for hverdagsmestring, og rehabilitering, slik at de kan bo lengst mulig i egen bolig.

Samarbeid med frivillige

Vi har godt samarbeid med frivillige og frivilligsentralen som rekrutterer for at vi skal bo lengst mulig i egen bolig. Frivillige og frivilligsentralen er med på å legge til rette for blant annet transport ved tilstillinger ved Øverhagan, og samarbeid med kulturetaten med blant annet den kulturelle spaserstokken og kino.

Samarbeid med næringsliv og andre virksomheter gjøres i samarbeid aktivitetskoordinator på Øverhagan. Det er også satt i gang sosial sammenkomst for pårørende av de som er brukere av dagsenteret, og det er lagt til rette for generasjonsmøter ved at barnehager og skoler kommer på besøk på dagsenteret, omsorgsboligen og på institusjonene.

Helseplattformen

Nå har vi brukt Helseplattformen i et år. Det har vært god planlegging før GO LIVE og godt etterarbeid. Vi har avsatt tid og ressurser til opplæring av ansatte. Det har vært avsatt tid for alle ansatte for videre læring og trening i løsningen etter virksomheten gikk over i ordinær drift. Da har vi hatt god nytte av våre superbrukere. Hjemmetjenesten bruker Rover meste parten av arbeidsdagen, noe alle ansatte mestrer godt! Rover er en portabel applikasjon av Helseplattformen. Noe av grunnen til at innføringen til et nytt journalsystem har lyktes, er at vi har satt av en egen ressurs for tilpasset opplæring til hver enkelt ansatt. Vi har også vært så heldig at vi har hatt sykepleiestudenter

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

som har laget opplæringsvideoer for ansatte. Selv om vi er på god vei og har lyktes med mye, så ser vi også at det kan være utfordringer på noen områder. Dette er normalt når en innfører et nytt og stort journalsystem. Der vi møter utfordringer jobber vi nå med å finne de beste løsningene som er tilpasset vår hverdag.

Sammen med de andre kommunene i fjellregionene er det avsatt faste møtepunkter, der superbrukerne innenfor de ulike virksomhetene drøfter felles utfordringer. Vi har også en ansatt som deltar i den overordnede gruppa "kommunale prioriteringsgruppe", for å utvikle løsningen for at den skal tilpasses kommunen best mulig.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

	Avdeling	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		65 842	65 842	65 842	65 842
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Helse og omsorg	2 539	2 539	2 539	2 539
Sum Tekniske justeringer		2 539	2 539	2 539	2 539
Konsekvensjusteringer		2 539	2 539	2 539	2 539
Konsekvensjustert ramme		68 381	68 381	68 381	68 381
Nye tiltak					
Ressurskrevende brukere	Helse og omsorg	1 000	1 000	1 000	1 000
Sum Nye tiltak		1 000	1 000	1 000	1 000
Nye tiltak og realendringer		1 000	1 000	1 000	1 000
Ramme 2024-2027		69 381	69 381	69 381	69 381

Sammendrag budsjett

Med rammen for hjemmebaserte tjenester for 2024 ble det en krevende oppgave og legge budsjett.

For å få budsjettet i havn har vi gjort følgende tiltak:

Hjemmetjenesten: For å beholde antall årsverk i 2024 har vi økt inntektene ved økte brukerbetaling. Vi begrenser vikarbruken så langt det er faglig forsvarlig. Det er uforutsigbart brukerantall og pleiebehov i hjemmetjenesten, det kan være store svingninger i løpet av et år. Dette

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

byr på utfordringer med tanke på budsjettering. Bruk av velferdsteknologi vil være avgjørende for å kunne bruke ressursene og kompetansen på rett sted til rett tid.

TFF: Det er flere resurskrevende brukere som fyller 18 år og som tilhører tjenesten. De har behov for en til en ressurs eller to til en. Røros kommune har ikke tilstrekkelig egnede boliger til denne gruppen. Slik som det er i dag kan ikke ressursene fordeles på flere brukere noe som gjør at kostnadene øker betraktelig. Resultatet at dette er at vi fortsatt kjøper tjenester av Os kommune til disse brukerne i 2024. Vi vet det kommer flere brukere i løpet av 2024, men det er uvisst hvilket bistandsbehov de har.

Optimus: Har tilrettelagte arbeidstilbud for mennesker som har behov for skjermet arbeidstrening. Kommunen har 22 VTA - plasser (varig tilrettelagt arbeid) med en egenandel på ca kr 61 000,- pr. plass pr. mnd. I tillegg betales det bistandstimer etter behov til hver enkelt bruker og grunnfinansiering av renter og avdrag på bygg. Dette utgjør ca kr. 500 000,- over ramme.

Dagsenter: Dagsenteret er et aktivitetstilbud for å forebygge ensomhet blant enslige eldre og som et aktivitets og avlastningstilbud for demente. Dagsenteret har fokus ulike aktiviteter , fellesskap, mat og måltider og sosial kontakt. Bra og god mat bidrar til god helse gjennom trivsel, mestring , næring og fellesskap. Dagsenter et et godt og forutsigbart avlastningstilbud for pårørende. Senteret har i dag tilbud 5 dager i uka på dagtid. mandag, onsdag og fredag for demente og tirsdag og torsdag for ensomme eldre. Planen er å øke åpningstiden til kveld for å tilby avlytning for pårørende. Dagsenteret er tilbud som er lavt i omsorgstrappen og vil bidra til at brukerne kan bo lengere i egen bolig. For 2024 må vi redusere med ett årsverk ved dagsenteret, samt omplassering av noen av personalet til Gjøsvika sykehjem. Det betyr at målet med utvidet tilbud på kveld og helg må utgå.

Strømmehagan barne -og ungdomsbolig

Vi vil fortsatt ha behov for et godt samarbeid og kjøp av tjenester fra Os kommune til disse brukerne.

Næring

Kommunalsjefen har ordet

Næringslivet er en av de viktigste aktørene for økonomisk verdiskaping i samfunnet. Et godt næringsliv skaper økonomiske overskudd som gir grunnlag for stabile arbeidsplasser, videreutvikling og optimisme. Gode og forutsigbare rammebetingelser er helt vesentlige for næringslivets muligheter til å skape varige verdier. Kommunen er en viktig aktør og part i arbeidet med disse rammebetingelsene.

Et synkende innbyggertall og en høy gjennomsnittsalder i befolkningen er en av hovedutfordringene for Røros kommune. En eldre befolkningsgruppe med et stort samfunnsengasjement er en viktig ressurs – noe som Røros som samfunn nyter godt av. Samtidig har en økende andel eldre og en reduksjon av antall yngre i samfunnet store konsekvenser for kommunens økonomi, og dermed kommunens muligheter for å bruke ressurser på utviklingsarbeid, herunder næringsutvikling.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) har Satsingsområdet **med tradisjon for sirkulær verdiskaping** som følger opp den økonomiske dimensjonen av bærekraft. Det er fire bærekraftsmål ([8](#), [9](#), [10](#) og [12](#)) som er definert inn i dimensjonen, med følgende perspektiv:

- Grønn omstilling
- Sirkulær økonomi
- Kompetanse
- Arbeid og sysselsetting

Verdensarven Røros Bergstad og Cirkumferensen er innskrevet på verdensarvlista som et fremragende eksempel på tradisjonell bosetting og ressursutnyttelse, men bergverksdriften hadde store konsekvenser for naturen som fortsatt er synlig i naturen i dag. Folk måtte tilpasse seg forholdene og utnytte de knappe ressursene som var tilgjengelig. Det er på mange måter det samme som vi i dag kaller sirkulær økonomi. Sirkulær økonomi og grønn omstilling blir stadig viktigere når vi skal oppfylle både lokale og nasjonale mål om omstilling. Røros skal være aktive i næringsutvikling og være en pådriver for at dette skjer på miljøet og verdensarvens premisser.

Røros kommune skal legge til rette for et mangfoldig næringsliv hvor sirkulær økonomi står sterkt og hvor dette skal være bærende prinsipp i private og offentlige virksomheter.

Røros kommune oppleves å ha en god forståelse for sin egen rolle innenfor næringsutvikling, og det er tydelige føringer for hvordan ressursbruken bør prioriteres. Samtidig er kommuneøkonomien marginal. Det gjør at i noen tilfeller er det svært utfordrende å holde oppe en tilstrekkelig fremdrift innenfor alle områder der kommunen er en viktig bidragsyter for å tilrettelegge for en god næringsutvikling.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	578	935	1 013	1 013	1 013	1 013
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	-409	0	0	0	0	0
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 284	0	-78	-78	-78	-78
Overføringsutgifter	2 487	0	0	0	0	0
Finansutgifter	2 844	0	0	0	0	0

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sum Driftsutgifter	10 784	935	935	935	935	935
Driftsinntekter						
Refusjoner	-2 420	0	0	0	0	0
Overføringsinntekter	-3 554	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-4 810	-935	-935	-935	-935	-935
Sum Driftsinntekter	-10 784	-935	-935	-935	-935	-935
Sum	-0	0	0	0	0	0

Beskrivelse av dagens virksomhet

Næringskoordinatoren er en del av kommunedirektørens stab og ligger direkte under kommunalsjef for organisasjon og samfunn. Næringskoordinatoren har ansvar for å fremme og stimulere til vekst og utvikling i kommunens og regionens næringsliv. Gode rammebetingelser for næringslivet skapes i skjæringspunktet mellom næringsaktørene selv, kommunen og samfunnet for øvrig. Dette skjæringspunktet er næringskoordinatorens arena. Næringskoordinatoren har i tillegg en sentral rolle med å tilrettelegge for samhandling mellom ulike deler av næringslivet, og skal være pådriver i samfunnsutviklingen av Røros som en attraktiv bokommune.

Næringskoordinatoren er også kommunens eiersekretariat. Eiersekretariatet har ansvaret for oppfølging av kommunens eierpolitikk i tillegg til den løpende oppfølgingen av eierskapene som kommunen har i selskaper. Ordfører er kommunens eierrepresentant.

I tillegg styrkes arbeidet med næring gjennom kjøp av tjenester til rådgivningstjenesten for næringslivet, den såkalte 1.-linjetjenesten for næring, og til en viss grad kjøp av tjenester til prosjektledelse for næringsrelaterte utviklingsprosjekter. Næring har et utstrakt tverrfaglig samarbeid med andre fagområder innenfor kommunens samfunnsområde, særlig med tekniske områder og planavdelingen. Dette styrker næringsarbeidet ytterligere.

Statusen som verdensarvsted gir Røros og Circumferensen unike muligheter for å skape arbeidsplasser. For å utnytte dette potensialet enda bedre, har verdensarvkoordinatoren fått et utvidet mandat til å bistå næringslivet og primærnæringen med å jobbe med verdiskaping med bakgrunn i verdensarvstatusen. Dette skjer i tett samarbeid med næringskoordinatoren.

Utfordringer og strategi

Tilgangen til solide og attraktive arbeidsplasser er avgjørende for at unge voksne skal velge å bli boende i Røros og for at nye unge voksne skal velge Røros som sin bokommune. Det er næringslivet som skal drive næring og skape faktiske økonomiske overskudd, men kommunen kan i stor grad påvirke rammebetingelsene for næringsutvikling generelt og for næringsaktørene spesielt.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Kommuneplanens samfunnsdel og betydningen av denne for kommunens arbeid med næringsutvikling, er beskrevet under “kommunalsjefen har ordet”. [Temaplan for næring 2017-2029](#) er det viktigste styringsdokumentet for Røros kommunes arbeid med næringsutvikling. I tillegg gir rapporten fra Politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling et tydelig oppdrag for hvordan kommunens ressursbruk innenfor næring skal prioriteres, det vises til avsnittet nedenfor om “Muligheter”. Ut over dette har flere andre kommunale planer tydelige skjæringspunkter mot næring slik som [kulturplanen “Med kultur for kultur”](#). Kulturplanen beskriver mulighetene som ligger i kulturnæringene.

Muligheter

Høsten 2020 og våren 2021 hadde Politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling i oppdrag å utrede hva som kan og bør være [kommunens rolle som tilrettelegger for arbeidsplasser i Røros](#). Utvalget presenterte [sluttrapporten](#) for arbeidet for kommunestyret den 27.5.2021. Utvalget tok særlig for seg hva som bør være kommunens rolle i næringsutvikling, og kommunestyret ba kommunedirektøren om å legge utvalgets forslag til hvordan prioriteringene av ressurser fra næringskoordinatoren sin side bør justeres for å få til en bedre samhandling både innad i kommunen, direkte mot næringslivet og ut mot eksterne aktører.

Følgende områder ble gitt høyeste prioritet:

- Bidra til forutsigbarhet for utviklere i forhold til kommunens arbeid med arealplaner og føringer slik at det skapes rom for utvikling i ønsket retning
- Bokvalitet, herunder tomter og boliger tilpasset unge tilflytteres ønsker
- Infrastruktur slik som kollektivtransport, energi og tilgang til bredbånd
- Utvikling av næringsarealer

Følgende områder ble gitt høy prioritet:

- Kommunikasjon med næringsdrivende
- Koordinering av næringsarbeid
- Forenkling av plan- og styringsverktøy for næringsarbeidet
- Bidra i politisk arbeid

Resten av prioriteringene kan leses i lenken til sluttrapporten i avsnitt 1.

Utvalget pekte også på viktigheten av at Røros er en felles bo- og arbeidsregion med nabokommunene og at arbeidet med næring bør gjenspeile dette gjennom en mer systematisk informasjonsutveksling og samhandling innenfor relevante områder.

Statusen som verdensarvsted gir Røros og Circumferensen muligheter for en utvidet næringsvirksomhet. Et godt eksempel på dette er bygningsvern i verdensarven materialisert gjennom fagmiljøet for antikvarisk håndverk hos bygningsvernssenteret på Rørosmuseet. Dette er blitt et høyt respektert og etterspurt fagmiljø. Dette er arbeidsplasser som bygger på særlige fortrinn som vår region bevisst har benyttet seg av. Verdensarvkoordinatoren for Røros bergstad og Circumferensen har fått et utvidet ansvar for å bidra til aktiv verdiskaping på grunnlag av verdensarvverdiene og til å gjøre verdensarven til et attraktivt bomiljø for nye generasjoner. Kommuneplanens samfunnsdel er tydelig på at fjellnaturen og verdensarven skal være vårt livsgrunnlag. Tiltak og aktivitet for vekst og verdiskaping skal skje på en måte som gjør at Røros sikrer naturmangfoldet og verdensarvverdiene.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Nettopp merkevaren Røros utgjør et viktig fortrinn for ulike næringsaktører, og dette brukes også bevisst av mange bedrifter. Merkevaren er sterk, men har samtidig et potensiale for utvikling. Merkevaren står sterkest blant den eldre delen av Norges befolkning, og det ligger et potensiale i å utvide kjennskapet til og attraktiviteten av Røros blant unge voksne. Det vises til merkevareundersøkelsen gjennomført av Destinasjon Røros i 2019. For handel og reiseliv knyttet til tilreisende og fritidsbefolkningen er merkevaren uløselig knyttet til Rørossamfunnet sin evne til å være et godt vertskap. Slik kan vi sammen bygge videre på et positivt ladet omdømme.

Reiseliv og lokalmat henger tett sammen, og dette er to viktige næringer i Røros som til sammen står for mange arbeidsplasser. Gjennom ERG 2022 ble Røros og regionen som helhet gitt en mulighet til å bruke lokal mat og lokale mattradisjoner for å skape et mer komplett bilde av Røros og Trøndelag som reiselivsdestinasjon og videreutvikle regionen som leverandør av lokalmat på høyt nivå. Røros kommune støtter mobiliseringen av matmiljøet både gjennom økonomiske bidrag og arbeidsinnsats. Inn i 2023 blir oppgaven å opprettholde og videreutvikle resultatene av arbeidet med ERG 2022 for å sikre at arbeidet som er blitt gjort i 2022 gir avkastning også i årene som kommer.

[Green Flyway](#) er et samarbeidsprosjekt (Interreg) mellom Norge og Sverige der det er blitt etablert en internasjonal testarena for el-fly, droner og autonome luftfartøy i luftrommet mellom Røros og Østersund. Røros kommune har vært prosjekteier på norsk side. Green Flyway gir muligheter for at deler av prosjektet etter hvert skal kunne kommersialiseres og at det på bakgrunn av dette etableres viktige arbeidsplasser i en grønn og innovativ næring i Røros. Høsten 2023 ble det sendt inn en ny søknad til Interreg om å få godkjent et prosjekt som fører Green Flyway videre over i Green Flyway, versjon 2.0. Denne gangen er Rørosregionen Næringshage prosjekteier og Røros kommune sin rolle er definert som partner for en arbeidspakke knyttet til bruk av droner og autonome luftfartøy i helse- og omsorgstjenesten i tillegg til at Røros kommune også kan bidra i arbeidet med kommersialiseringen av Røros Lufthavn som testarena.

Utfordringer

I 2020 ble det gjennomført en [handels- og næringsanalyse](#) som kunnskapsgrunnlag til arbeidet med ny kommunedelplan for Røros bergstad. Sentrumsnære arealer et knapphetsgode. Rapporten gir viktige innspill til hvordan Røros i årene som kommer kan fortsette å utvikle en helhetlig god bruk av sentrumsnære arealer slik at vi får brukt viktige arealer til å utvikle Rørossamfunnet i ønsket retning. Som et eksempel nevnes ønsket om å utvikle 10-minuttersbyen slik boligplanen beskriver. En viktig del av dette arbeidet handler om hvordan noen sentrumsnære områder kan transformeres til boligområder. Resultatene av handels- og næringsanalysen danner grunnlaget for diskusjoner og arbeid med næringslivet og andre aktører om hvordan vi kan klare å oppnå et økt grunnlag for verdiskaping for bedriftene gjennom at de flytter sin virksomhet ut av sentrum samtidig som arealene som blir ledige kan transformeres til annet formål. Dette er viktig både for sentrumsnære bedrifter som trenger bedre rammebetingelser og for Rørossamfunnet som helhet. Arbeidet må derfor sikres fremdrift i økonomiplanperioden.

Generelt er den negative demografiske utviklingen en utfordring for det samlede næringslivet: For mange virksomheter er det for liten tilgang til nok og riktig kompetanse. Derfor er det viktig at kommunen og næringslivet – både i Røros, men ikke minst også regionalt – samarbeider godt for å iverksette effektive tiltak. Det må jobbes proaktivt for å øke antall unge og faglig kvalifiserte innbyggere gjennom å bli en stadig mer attraktiv bo- og arbeidsregion.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros har mange arbeidsplasser innenfor reiseliv, lokalmat og kultur. Dette er alle næringer som ble hardt rammet av covid-19-utbruddet i 2020, 2021 og 2022. Nå er Norge tilbake til en normal hverdag når det gjelder pandemien, så også Røros. Men det er fortsatt en utstrakt mangel på faglært kompetanse og arbeidskraft innenfor alle felt i disse bransjene. Problemet er så utstrakt at det sammen med økte kostnader og en generelt mer forsiktig pengebruk både i private husholdninger og i bedrifter, skaper store utfordringer for næringen. Gjennom Rørosmat SA er det satt i gang et systematisk arbeid for å forsøke å øke interessen for å utdanne seg innenfor disse næringene og samtidig gjøre bransjen mer attraktiv som en fremtidig arbeidsgiver.

Nye store utfordringer er kommet til gjennom en mer urolig geopolitisk situasjon i Europa og Midtøsten, utfordringer med vareleveranser i et internasjonalt marked, høye energipriser i 2023 samt en generell høy prisstigning med et økende rentenivå. Dette treffer også store deler av næringslivet i vår region.

Det oppleves at Røros kommune har en god forståelse for sin egen rolle innenfor næringsutvikling, og det er tydelige føringer for hvordan ressursbruken bør prioriteres. Samtidig er kommuneøkonomien marginal. Det gjør at i noen tilfeller er det svært utfordrende å holde oppe en tilstrekkelig fremdrift innenfor alle områder der kommunen er en viktig bidragsyter for å tilrettelegge for en god næringsutvikling.

Sammendrag budsjett

Næringsarbeidet i Røros kommune dekkes i stor grad gjennom bruk av konsesjonskraftfondet. Dette gjelder både for kostnader til lønn for næringskoordinator, innkjøp av ressurser til kommunens 1.-linjetjeneste for næring og ulike næringsprosjekter som kommunen initierer eller er en del av. Til og med 2021 ble kommunens tilskudd til Destinasjon Røros for drift av turistinformasjon finansiert over driftsbudsjettet. Siden 2022 er dette finansiert gjennom konsesjonskraftfondet for å avlaste kommunens driftsbudsjett. Dette videreføres for 2024.

Gjennom den vedtatte handlingsregelen for utbetalte utbytter av kommunens eierskap i selskaper, tilfaller 50% næringsfondet. Ut over dette er det ikke rom for å tilføre fondet friske midler gjennom kommunens driftsbudsjett.

Kultur

Kommunalsjefen har ordet

Røros er over år blitt rangert som Norges kulturkommune nummer 1. Kunst og kultur er viktig for ethvert lokalsamfunn. Kulturlivet skaper samhold mellom innbyggerne, og det styrker vår lokale identitet. Kunst og kultur fremmer livskvalitet, helse, fellesskap og inkludering. Kulturvernens betydning, altså næringsvirksomhet som bygger på å tilby kulturopplevelser i ulike varianter, er også økende og bidrar til mange viktige arbeidsplasser i Rørossamfunnet.

Den store samfunnsmessige betydningen av kultur og fritid gjenspeiles tydelig i [kommuneplanen samfunnsdel](#). Planen har satsningsområdet **et pulserende hverdagsliv** med følgende perspektiv:

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Puls
i fjellet

- Folkehelse
- Tilgjengelighet
- Sosial ulikhet
- Utdanningsnivå
- Inkludering.

Virksomhet for kultur og fritid har en betydelig rolle i arbeidet med å nå målene som er satt i samfunnsdelen. Det er rimelig å anta at den systematiske satsingen på området, forankret helt fra samfunnsdelen og utover i kommunens øvrige planverk og daglige virke, har bidratt til at Røros år etter år kan smykke seg med tittelen “Årets kulturkommune”.

Demografiutfordringene som Røros er stilt overfor, er omtalt mange steder i økonomiplanen. Arbeidet med målene i samfunnsdelen skal blant annet bidra til at Røros som samfunn skal bremse og også motvirke disse negative endringene. Unge voksne er opptatt av både solide arbeidsplasser og bokvalitet når de skal velge seg et nytt bosted. Det omfattende kultur- og fritidstilbudet bidrar sterkt til et pulserende hverdagsliv, og til å skape spennende og attraktive arbeidsplasser. I tillegg gir det omfattende kulturtilbudet, også på profesjonelt nivå, Røros som bosted en urban tilleggskvalitet.

Kultur og helse

Tverrfaglighet og samarbeid innen ulike fagområder har vært og er fortsatt viktig for oss. Et ofte hørt begrep er “Det er mye helse i kultur”.

Et økende kunnskapsgrunnlag, både nasjonalt og globalt, viser at kultur kan bidra til å tilby multisektoriell, helhetlig og integrert menneskesentrert omsorg, og takle komplekse utfordringer som det ikke finnes noen aktuelle helse- og omsorgsløsninger for. I utviklingen av vår kommune arbeider vi for en økt systematisering av bruk av kultur i en helsesammenheng. Det er eksempelvis ansatt en aktivitetskoordinator innen helse og omsorg, som skal fungere som bindeledd mot nærmiljø, frivillighet og samfunn for øvrig for å skape mer aktivitet og innhold i våre institusjoner, og for brukere i hjemmetjenesten.

Kultur er et velegnet verktøy i helsearbeid, og kan brukes målrettet inn mot både kognitive, fysiske og psykososiale mål hos både barn, voksne og eldre. Muligheten til kulturdeltagelse er imidlertid viktig for alle mennesker. Et variert og inkluderende kulturtilbud for alle, uavhengig av alder, funksjonsevne, økonomi, kjønn eller bakgrunn kan ha flere positive konsekvenser i en helsesammenheng. Deltagelse i kulturliv kan dekke en rekke grunnleggende behov hos mennesket, som blant annet behov for estetiske opplevelser, opplevelse av sammenheng og mening, mulighet til fellesskap med andre og å ha et aktivt liv. Å satse på et godt kulturliv kan i så måte ses på som viktig helsearbeid.

Kultur og oppvekst

Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør på et bredt spekter i kommunen. I kulturskolen har de jobbet med utvikling av et musikkterapitilbud. De har blant annet ansatt en egen musikk- og helsearbeider, som bruker musikk som et verktøy i arbeidet med barn og unge som har ulike diagnoser eller utfordringer.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	9 853	9 422	10 131	9 881	9 881	9 881
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	13 968	15 320	16 766	16 266	16 266	16 866
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 541	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261
Overføringsutgifter	6 211	1 725	1 725	1 725	1 725	1 725
Finansutgifter	416	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	32 989	27 728	29 884	29 134	29 134	29 734
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4 465	-5 334	-5 334	-5 334	-5 334	-5 334
Refusjoner	-6 076	-1 010	-1 010	-1 010	-1 010	-1 010
Overføringsinntekter	-1 731	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-196	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-12 469	-6 343	-6 343	-6 343	-6 343	-6 343
Sum	20 520	21 385	23 541	22 791	22 791	23 391

Beskrivelse av dagens virksomhet

Virksomhet for kultur og fritid består av følgende avdelinger:

- Kulturadministrasjonen
- Bibliotek
- Kino
- Storstuggu
- Ungdommens hus
- Frivilligsentralen
- Kulturskolen

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Utfordringer og strategi

Kulturplanen [“Med kultur for kultur”](#) er det overordnede styringsdokumentet for virksomheten. Planen er under revidering, og forventes ferdig revidert våren 2024

Muligheter

Verdensarverdiene har vært og er en viktig mulighet og inspirasjonskilde for kulturlivet i Røros. Dette synliggjøres særlig gjennom arrangementskommunen Røros med sine mange kultur- og idrettsarrangement. Dette er en gjensidig effekt da kulturlivet bidrar som en viktig formidlingsarena for forvaltningen av Røros som verdensarvsted. Denne symbiosen er en god strategi til gjensidig styrking, og [forvaltningsplanen for Røros bergstad og Circumferensen](#) blir derfor viktig - også for virksomhet for kultur og fritid.

Røros kommune er et samisk forvaltningsområde. Likestilling av denne minoriteten er fortsatt et viktig tema i Rørossamfunnet. Det å løfte frem sørsamisk språk og kultur er en viktig del av identiteten for Røros, og utviklings[planen for Røros som samisk forvaltningsområde](#) er derfor også et viktig styringsdokument. Vi har samiske stedsnavn i Røros kommune, og navnsetting på samisk navn på Røros kommune ble vedtatt av Kongen i statsråd 9. september 2022. Det samiske navnet på Røros kommune er Rossen tjjelte.

I [kommuneplanens samfunnsdel](#) er pulserende hverdagsliv et satsningsområde som svarer opp bærekraftsdimensjonen sosiale forhold med perspektiver som inkludering. Folkehelse. tilgjengelighet. sosial ulikhet og utdanningsnivå. Den 22.4.2020 fikk politisk utvalg for oppvekst tildelt mandat fra formannskapet om å utarbeide “Strategi for mangfold og inkludering”. Kultur er en viktig arena for å motvirke utenforskap og fremme inkludering uansett årsak. Derfor er et tett samarbeid med virksomhet for kultur og fritid viktig i dette arbeidet. Strategien ble vedtatt i kommunestyret den 27.10.22. Tilrettelegging for gode arenaer og møteplasser er særlig viktig for arbeidet med inkludering. Nytt bibliotek og frivillighetsentral i Nilsenhjørnet vil kunne gi virksomheten kultur andre muligheter enn tidligere til å fylle biblioteket med innhold. Det er grunn til å tro at både utlån, besøk og arrangement vil øke i omfang. Flytting til nye lokaler blir i desember 2023.

Utfordringer

I [Temaplan for næring 2017-2019](#) er “Kulturkommunen” ett av totalt 8 innsatsområder. Følgende står: “Røros kommune skal ha økt lønnsomhet innen kulturnæringene. Kommunen skal, i samarbeid med andre, legge til rette for flere næringsdrivende, mer samarbeid og økt verdiskapning i næringsvirksomhet basert på kunst og kulturelle uttrykk.” Det pekes både på behovet for å sørge for rammevilkår i form av gode arealer, økt fokus på synlighet og ikke minst også fokus på økt kompetanse innen entreprenørskap. Marginal økonomi og ikke minst en avhengighet av tilskudd er en usikkerhetsfaktor. Dette kan på sikt true muligheten til å opprettholde de gode kulturnæringene.

Kort oppsummert er kultur- og fritid en viktig virksomhet innenfor mange områder i samfunnet og som Røros har prioritert i mange av sine planer. En presset kommuneøkonomi, avhengighet av tilskudd og et synkende engasjement innen frivilligheten er en utfordring for muligheten til å opprettholde det gode arbeidet. Like fullt er virksomheten utsatt for økonomiske kutt på lik linje med øvrige kommunale tilbud. Dette er forsøkt vektet godt i arbeidet med budsjett og økonomiplan.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Sammendrag budsjett

Det er økonomisk kontroll innenfor marginale budsjettrammer for 2023. Det forventes og det er budsjettert med en inntektsøkning både for Røros Kino og Storstuggu.

Utstyrssentralen er fra 2022 lagt inn under Frivilligsentralen både organisatorisk og økonomisk. Dette har ført til økte kostnader for avdelingen, og vi ser mulighet for å få ned kostnadene på avdelingen noe i 2024.

Kostnadsnivået for området må justeres ned for 2024.

Kultur og fritid

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	9 853	9 422	10 131	9 881	9 881	9 881
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	13 968	15 320	16 766	16 266	16 266	16 866
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 541	1 261	1 261	1 261	1 261	1 261
Overføringsutgifter	6 211	1 725	1 725	1 725	1 725	1 725
Finansutgifter	416	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	32 989	27 728	29 884	29 134	29 134	29 734
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-4 465	-5 334	-5 334	-5 334	-5 334	-5 334
Refusjoner	-6 076	-1 010	-1 010	-1 010	-1 010	-1 010
Overføringsinntekter	-1 731	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-196	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-12 469	-6 343	-6 343	-6 343	-6 343	-6 343
Sum	20 520	21 385	23 541	22 791	22 791	23 391

Beskrivelse av dagens virksomhet

Vårt arbeid styres i hovedsak etter kulturplanen "[Med kultur for kultur](#)". Planens formål er å beskrive hvordan Røros kommune best kan være en aktiv kulturaktør og en aktiv samarbeidspartner og tilrettelegger for det frivillige og profesjonelle kulturlivet i kommunen. Den skal synliggjøre Røros

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

som en kulturell møteplass og forankre kulturens rolle i samfunnsutviklingen. Videre fremhever planen kulturens egenverdi. Kulturplanen sier noe om hva som er kommunens ansvar og hvilke prioriteringer som er gjort innenfor de forskjellige kulturområdene, hvordan man kan ivareta det historiske, legge til rette for nåtidens og utvikle framtidens kulturkommune. Med dette er planen et verktøy for å sikre at kommunestyrets strategiske føringer for samfunnsutviklingen omsettes til handling.

Når virksomhet for kultur og fritid arbeider med kunst og kultur, legger vi det utvidete kulturbegrepet til grunn. Med det mener vi områdene musikk, litteratur og bibliotek, teater og drama, film og kino, dans, lek, idrett og aktivitet, bildende kunst, estetikk og arkitektur og kulturarv. Begrepet dekker både amatørvirksomhet og profesjonell utøvelse.

Videre beskrives kort de ulike avdelingene i virksomhet for kultur og fritid.

Kulturadministrasjonen

I kulturadministrasjonen ligger det overordnede ansvaret for hele virksomheten. I hovedtrekk kan vi si at dette dekkes av budsjettkapitlene som vises i punktlisten under her:

- museum og kulturvern
- idrett, friluftsliv og mosjon
- barne- og ungdomsarbeid (kultur)
- øvrige kulturformål
- Ratvolden og Falkberget.

I tillegg har vi ansvar for økonomi, saksbehandling, utredninger, ulike prosjekter mm. Vi forholder oss også til andre planer som generelt gjelder i kommunen. Her kan nevnes; folkehelseplan, [klimate og miljøplan](#) og [næringsplan](#). Det ligger i hovedsak til kulturadministrasjonen å følge opp disse planene i det daglige arbeidet i virksomheten.

Bibliotek

Biblioteket flytter rett før julen 2023 inn i helt nye lokaler på Nilsenhjørnet. Dette har vi sett fram til i lang tid, og de nye lokalene gir oss helt andre muligheter enn tidligere til å fylle biblioteket med innhold. Det er grunn til å tro at både utlån, besøk og arrangement vil øke i omfang nå når vi har flyttet inn i de nye lokalene. Vi som jobber på biblioteket arbeider med mennesker, formidling, informasjon og litteratur. Vi jobber med kultur for lesing, vi jobber for at biblioteket er en god møteplass for alle, og vi jobber med å få til gode arrangement innenfor de rammene vi til en hver tid er i besittelse av. Dette gjelder både personalet, økonomi og lokaler.

Storstuggu og kino

Storstuggu er et kombinert flerbruksbygg som både er et moderne konferansesenter og et regionalt kulturhus. Storstuggu har et bredt tilbud til publikum, fordelt på kultur-/sceneprogram og kinoprogram, og det arrangeres konserter, revyer, teater og ulike show gjennom hele året. Av disse arrangementene er omtrent halvparten produsert lokalt, mens resten er innleide eller kjøpte produksjoner. Vi har ca. 60 kulturarrangementer i året, samtidig som vi har kino daglig. Arbeidsoppgaver i vår avdeling er derfor programmering, booking og kontakt med brukere, booking

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Puls
i fjellet

av møterom, avtaler med involverte parter, markedsføring av arrangementer, rigging og klargjøring for utleie.

Ungdommens hus

Ungdommens hus (UH) skal være et attraktivt og rusfritt møtested og aktivitetssenter for ungdom i alderen 7. trinn til 18 år. Ungdommens Hus er en lavterskelarena for medvirkning og demokrati der alle skal inkluderes. De unges egne ønsker, interesser og ideer er det viktigste. På UH har vi positive, kunnskapsrike og trygge fagarbeidere som ivaretar de unges behov. Med fokus på arbeidsoppgaver som planlegging, tilrettelegging, oppmuntring og veiledning.

I tillegg har UH ansvar for Ungdomsrådet, MusikkBrakka og UKM Røros.

Frivilligsentral

Før jul 2023 flytter Frivilligsentralen inn i helt nye lokaler på Nilsenhjørnet. Dette gir oss flere muligheter enn vi hadde i de gamle lokalene. Frivilligsentralens (FVS) oppgave og ansvarsområde er å legge til rette for ulike former for frivillighet. FVS skal være en lokalt forankret møteplass for de av kommunens innbyggere som ønsker det. Den skal drives ut fra lokale forutsetninger og behov, og være et bindeledd mellom ulike kommunale virksomheter og frivillige. FVS samarbeider med virksomheter i kommunen, lag & organisasjoner, og frivillige. FVS er med som medarrangør på ulike arrangement/tiltak der det er ønskelig og naturlig. FVS stiller med møterom for lag & foreninger, og låner ut rom til aktiviteter, etter de forespørslene som kommer og mulighetene sentralen har. FVS initierer, mobiliserer og samordner frivillig innsats i et samarbeid mellom frivillige ildsjeler, lag/foreninger og det offentlige. De frivillige skal være et supplement til kommunale tjenester. FVS er fra i høst også sentralt med i driften av Utstyrssentralen, og driften for denne ble en del av Frivilligsentralen fra og med 2022.

FVS skal drives etter de retningslinjer vi har for drift fra KUD/Norges Frivilligsentraler, og kommunalt planverk.

Kulturskole

Kulturskolen skal gi opplæring av høy faglig og pedagogisk kvalitet til alle barn og unge som ønsker det. Formålet med opplæringa er å lære, oppleve, skape og [formidle](#) kulturelle og kunstneriske uttrykk. Kulturskolen har et særlig ansvar for å ivareta og videreutvikle lokal tradisjonskulturen, herunder også den samiske. Røros kommune har vedtatt en [temaplan om kulturskolen](#). Denne er styrende for vårt arbeid.

Kulturskolen skal også være et lokalt ressurscenter og en samarbeidende aktør på et bredt spekter i kommunen

Kulturskolen har i dag ca 200 elever og 270 elevplasser og 12 ansatte. I tillegg til at vi samarbeider tett med avdelinger innenfor egen virksomhet, samarbeider vi også nært med oppvekst- og helsesektoren i kommunen.

Utfordringer og strategi

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kommunestyret vedtok i juni 2017 kommunedelplan for kultur "[Med kultur for kultur](#)". Denne planen skulle revideres høsten 2023, men revideringen ble utsatt til 2024 pga at kommuneplanens samfunnsdel skulle ferdigstilles før vi reviderte kulturplanen.

Nedenfor er det beskrevet noen utvalgte områder fra kulturplanen som vil være sentrale i året som kommer:

Nytt bibliotek og frivilligsentral på Røros

Etter flere års arbeid med utredning, planlegging og prosjektering gjorde kommunestyret i april 2022 vedtak om å inngå samarbeidsavtale med COOP Midt-Norge om leie av nytt bygg på Nilsenhjørnet til bibliotek og frivilligsentral. Det nye bygget ble ferdig som planlagt i oktober 2023, og åpningen forventes å finne sted i løpet av desember 2023. Dette er den målsettingen i vår kulturplan som var mest kostnadskrevende. Det nye biblioteket skal være meråpent, noe som betyr at det vil være tilgjengelig for publikum fra tidlig om morgenen til sent om kvelden, uavhengig av om det er betjent eller ikke.

Frivilligsentralen har også tilhold i det nye bygget. Dette gjør at vi kan utnytte den synergien som ligger i at vi samler begge disse avdelingene.

Revidering av kulturplanen "Med kultur for kultur"

Som nevnt innledningsvis ble Røros kommunes første kulturplan noensinne vedtatt av kommunestyret i 2017. Kulturplanen er en kommunedelplan som har varighet til 2029, og fikk tittelen "Med kultur for kultur". Imidlertid skal den gjennomgå en revidering/rullering en gang hver valgperiode. Dette arbeidet skulle egentlig ferdigstilles høsten 2023, men etter en helhetsvurdering bestemte kommunedirektøren at det var hensiktsmessig å få vedtatt kommuneplanens samfunnsdel først. Det betyr at arbeidet med revidering av kulturplan blir ferdigstilt i 2024.

Folkebad i Verket

Saken knyttet til folkebad i Verket hadde sin oppstart i kommunestyret 26.11.21 der et verbalforslag ble fremmet for å se på rammer og muligheter. Saken har etter dette vært til behandling kommunestyret ved to anledninger. Først den 2.2.2023 der det ble vedtatt å bevilge 187 000,- fra disposisjonsfondet til en rapport der avklaringer av rammer for mulig gjennomføring var det sentrale. Deretter den 25.5.23 der innholdet i denne rapporten ble lagt fram. I tråd med vedtaket fra dette møtet skulle spørsmålet om momenter i et evt forprosjekt legges fram i dialogmøte 2 i Vauldalen i oktober 2023. Med bakgrunn i dette vurderes forprosjektet i forbindelse med budsjett- og økonomiplan 2024 - 2027. Kommunedirektøren vurderer at det ikke er hensiktsmessig å gjennomføre et forprosjekt knyttet til folkebad i Verket før i slutten av kommende økonomiplanperiode. Et forprosjekt som har som formål å realisere et folkebad bør gjennomføres så tett opp til antatt byggetidspunkt som mulig. Kommunedirektørens vurdering er at den økonomiske situasjonen for inneværende økonomiplanperiode ikke tåler en driftsmessig økning et nytt tiltak som dette forutsetter, selv om dette i utgangspunktet er et positivt tiltak på mange måter. Vurderingen på dette må fra kommunens side gjøres på nytt mot slutten av økonomiplanperioden.

Innføring av fritidsfond

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Følgende vedtak ble fattet av kommunestyret i sitt møte mai 2023: *Kommunestyret bevilger 200.000 til et nytt fritidsfond som skal dekke deltakerkontingent i fritidsaktiviteter for barn/unge opp til 18 år. Dette dekkes ved bruk av disposisjonsfond. Kommunestyret ber kommunedirektøren om å legge frem en egen sak om retningslinjer for tildeling fra et slikt fond innen utgangen av 2023.*

I arbeidet med retningslinjene har vi lagt vekt på at fritidsfondet skal være et lavterskeltiltak. Det foreslås videre at arbeidet med fritidsfond legges til kulturadministrasjonen. Tiltaket vil være en del av et større arbeid der inkludering vil få større fokus framover. Kulturkonsulenten er lagt inn med en økning av sin stilling på 20 % for å ivareta dette arbeidet.

Utvidet åpningstid på Ungdommens hus

I sitt møte 25.5.2023 vedtok kommunestyret følgende: *Kommunestyret ber kommunedirektøren om å undersøke hvor mye det vil koste å utvide åpningstidene ved Ungdommens Hus noe, slik at en i større grad får et tilbud som er attraktivt både for yngre og eldre ungdommer i Røros. Kostnadsoverslaget legges fram for kommunestyret i forbindelse med behandling av årsresultatet for 2022. Både ungdomsrådet og Ungdommens Hus (ved avdelingsleder) bør tas med på råd om behov og mulig organisering.*

Dette arbeidet er gjort og med bakgrunn i dette vedtaket foreslår kommunedirektøren at tiltaket innarbeides i budsjett 2024. Tiltakets totale kostnad har en helårsvirkning på ca 250 000,-. Mot slutten av 2024 vil vi evaluere tiltaket og vurdere hvorvidt det skal gjøres permanent.

Utstyrssentralen

I 2022 ble Utstyrssentralen lagt inn under Frivilligsentralen. Dette medførte at kostnader og inntekter ble lagt inn i budsjettet til Frivilligsentralen. I og med at det ikke står spesifisert detaljene knyttet til dette, legges det ved en beskrivelse av dette her. Utstyrssentralen planlegges å flytte fra Reiselivets hus til vaktmesterbygningen ved rådhuset.

Budsjett utstyrssentralen					
Utgifter:					
Lønn/honorar	63 000	4 t åpningstid pr/uke 'a 300,- (lag/org)			
Husleie	60 000	pr år			
Kjøp av utstyr	50 000				
Vedlikehold	10 000	Gjelder utstyr. Kan komme pers.ress. I tillegg.			
mob.abb.	2 000				
Bua-avtaler	25 000	pr år			
Sum	210 000				
Inntekter:					
Bidragstere	30 000				
Søknader	30 000				
Kommunal egenandel	120 000				
andel Os kommune	30 000				
Sum	210 000				

Kunst i kommunen

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

I april 2021 vedtok Røros kommune retningslinjer for kunst i det offentlige rom. Retningslinjene svarer ut mål i kulturplanen, og skal blant annet sikre at det settes av midler til kunst i forbindelse med rehabilitering og oppføring av nye bygg. I tillegg skal det årlig avsettes sum til utskifting av eldre/forringet kunst, oppussing av kunst eller innkjøp av kunst. Ved revidering av kommunedelplan Med kultur for kultur i 2024, vies kunstfeltet større oppmerksomhet.

Kommunale kulturarenaer og møteplasser

Kulturaktivitet, uavhengig av uttrykk, krever i de aller fleste tilfeller at man har sted og rom for å bedrive aktiviteten. I en kommune hvor det skal legges til rette for kulturaktivitet for alle innbyggere innen et bredt kulturspekter, er bygging og utvikling av kulturarenaer et viktig område. Et sentralt begrep når det er snakk om kulturarenaer er funksjonen som *møteplasser*. Å fungere som arenaer hvor mennesker kan møtes, gjennom felles mål og interesser, for diskusjon og meningsutveksling - eller for det sosiale nærværet alene, er viktig for utviklingen av et godt samfunn. Dette vil vi fortsette å ha et høyt fokus på i virksomheten vår.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027	
Opprinnelig budsjett	21 385	21 385	21 385	21 385	
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Kultur	459	459	459	459
Sum Tekniske justeringer		459	459	459	459
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan					
Nye biblioteklokaler	Kultur	947	947	947	947
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan		947	947	947	947
Konsekvensjusteringer		1 406	1 406	1 406	1 406
Konsekvensjustert ramme		22 791	22 791	22 791	22 791
Nye tiltak					
Folkebad, forprosjekt	Kultur	0	0	0	300
Justering for økte leiekostnader Verket og RKK	Kultur	500	0	0	300
Utvidet åpningstid, ungdommens hus	Kultur	250	0	0	0
Sum Nye tiltak		750	0	0	600
Nye tiltak og realendringer		750	0	0	600
Ramme 2024-2027		23 541	22 791	22 791	23 391

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Sammendrag budsjett

Folkebad, forprosjekt

Verket har beregnet kostnader for et forprosjekt der kommunen og Verket sammen skal finansiere denne. Beregnet kostnad totalt er 500 000,-. Kommunens andel 300 000

Utvidet åpningstid, ungdommens hus

Politisk bestilling for å se på muligheter for å prøve få de eldste ungdommene til å benytte tilbudet ved Ungdommens hus. Legges inn som ønsket tiltak, som evalueres mot slutten av året.

Tekniske områder

Kommunalsjefen har ordet

God koordinering, kvalitet og effektivitet er viktig innenfor mange områder i et velfungerende samfunn, men levering av rent drikkevann, driftssikre ordninger for avløp og renovasjon samt vedlikehold av det kommunale veinettet er av særlig stor betydning for kommunens innbyggere. God kommunal tjenesteproduksjon på alle områder, til beste for innbyggerne, krever god drift, vedlikehold og utvikling av kommunens egne bygg. Alle disse forholdene ivaretas av virksomhet for tekniske områder.

Akkurat det samme gjelder for kommunens brann- og redningstjeneste. Sikkerhet for faglig god og forutsigbar tilgang til hjelp når uhellet er ute er avgjørende for innbyggernes sikkerhet. Utrykninger når noe har skjedd er viktig, men enda viktigere er arbeidet med forebygging som gjøres av virksomhet for brann og redning. Dette handler om avgjørende kvaliteter for alle som bor og besøker kommunen.

[Kommuneplanens samfunnsdel](#) har et pulserende hverdagsliv som en av satsningsområdene og hele kommunen skal kunne utvikle seg basert på sine kvaliteter og muligheter samtidig som vi ivaretar viktige verdier. I dette arbeidet er det sentralt at vi har en tydelig **strategi for fritidsbebyggelse** som både sier noe om hvordan vi skal utnytte fordelene ved fritidsbebyggelsen i et stedsutviklingsperspektiv særlig for grender og bygder og samtidig minimerer ulempene som følger med. For å lykkes med slike omfattende prosesser, må kommunen sammen med statlig og regional sektor dra i samme retning og bidra til at verdensarvstedet Røros utvikler seg i tråd med sine forpliktelser. For å nå målet og skape forutsigbarhet, må både private og offentlige aktører og innbyggere søke tidlig dialog og målrettet samarbeid. Det må avklares forventinger, ambisjoner og premisser for gjennomføring. Tekniske områder har en avgjørende rolle i arbeidet med disse delstrategiene gjennom arbeidet som gjøres av avdelingen Plan- og miljø. Der jobbes det frem og sikres gode arealplaner og reguleringsplaner samt at byggesaker behandles på en måte som er i tråd med overordnede målsetninger for Rørossamfunnet.

Røros er et verdensarvsted, og verdensarven er en uvurderlig ressurs for Røros og regionen. Rørossamfunnet har et særlig ansvar for å ivareta disse verdiene for kommende generasjoner. Virksomhet for brann og redning sin systematiske jobbing med forebygging av

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

bybranner og en stadig oppgradering av kompetanse og systemer er en premissgiver for dette. Opprettholdelse av verdensarvstatusen legger samtidig ufravikelige føringer for utviklingen av samfunnet, forvaltningen og bruk av arealer og hvordan områder formes. Et sterkt fagmiljø med god samhandling innen tekniske områder i tett samarbeid med næringsaktører på ulike nivåer, er en forutsetning for å lykkes med dette.

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	57 029	57 351	61 711	61 591	61 591	61 611
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	74 079	48 479	43 177	42 089	43 411	44 999
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	10 637	11 020	11 020	11 020	11 020	11 020
Overføringsutgifter	12 815	1 810	1 810	1 810	1 810	1 810
Finansutgifter	17 829	7 200	7 200	7 200	7 200	7 200
Sum Driftsutgifter	172 388	125 860	124 918	123 710	125 032	126 640
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-74 785	-76 557	-77 357	-77 357	-77 357	-77 357
Refusjoner	-33 725	-14 601	-14 601	-14 601	-14 601	-14 601
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-14 315	-1 090	-1 090	-1 090	-1 090	-1 090
Sum Driftsinntekter	-122 825	-92 248	-93 048	-93 048	-93 048	-93 048
Sum	49 564	33 612	31 869	30 662	31 984	33 592

Beskrivelse av dagens virksomhet

Brann og redning er en egen virksomhet i kommunens organisasjon. I strukturen for budsjett og økonomiplan og regnskap ligger denne virksomheten under Virksomhet for tekniske områder. Derfor behandles begge virksomheter parallelt i dette området.

Virksomhet for brann og redning er en interkommunalt tjeneste med Røros som vertskommune for brann- og redningstjenesten i Os, Røros, Holtålen og Tydal kommuner. Virksomheten for Røros kommune består av følgende avdelinger og funksjoner:

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

- 6150 Beredskap
- 6152 Feiing
- 6153 Brannskole
- 6154 Bybrann

Virksomhet for tekniske områder består av følgende avdelinger og funksjoner:

- 600 Administrasjon, plan og landbruk
 - Eiendomsskatt
 - Plansaksbehandling
 - Byggesaksbehandling
 - Oppmåling
 - Kart og geodata
 - Administrasjon landbruk (interkommunal tjeneste med Os som vertskapskommune)
 - Kulturminneforvalter (interkommunal stilling med andre kommuner i Circumferensen, Røros er vertskommune)
 - Byantikvar
 - Diverse tilskuddsordninger
- 610 VAR Selvkost
 - Vann- og avløp
 - Renseanlegg
 - Renovasjon
- 620 Kommunalteknikk
 - Maskindrift
 - Verksted
 - Kommunale veier

Utfordringer og strategi

Det finnes særlige utfordringer i Rørossamfunnet der tekniske områder og Virksomhet for brann og redning spiller en viktig rolle for å klare å finne gode løsninger, og mange av kommunens planer og strategier er premissgivere og styrende for dette arbeidet.

Muligheter

Røros kommune er godt i gang med prosjektet [Trygghet, helse og omsorg](#). Tekniske områder er tungt inne i dette arbeidet. Tekniske områder har ansvar for anskaffelser, prosjektering og byggeledelse av bygg som er tilpasset fremtiden slik som Øverhagaen Bo-, helse- og velferdssenter, nytt beredskap og responscenter og nye barnehager. I tillegg er Virksomhet for tekniske områder og Virksomhet for brann og redning sterkt involvert i prosessen med omstilling til bruk av velferdsteknologi både innen egne områder, men også for velferdsteknologi knyttet til helse og automatiserte styringsystemer for kommunens bygg og anlegg. På grunn av den vernede trehusbebyggelsen i Røros sentrum har Røros kassernerte utrykningsledere. Det betyr at vi har en 24/7-bemannning på brannstasjonen. Denne bemanningen kan også benyttes til parallelle oppgaver som det å samarbeide med både helse og

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

teknisk drift om å motta, videreformidle eller svare på henvendelser og varsler som kommer fra velferdsteknologien. Det kan for eksempel komme fra trygghetsalarmer som hjemmeboende brukere av kommunens tjenester har. Dette er et godt eksempel på tverrfaglig arbeid som skal sørge for at Rørossamfunnet blir rustet til å møte fremtidige endringer i demografi. Et enda sterkere fokus på bygging av kompetanse og en smart ressursbruk innen tekniske områder og brann og redning er en mulighet som Røros kommune bruker bevisst.

[Landbruksplanen](#) som ble vedtatt i 2021 og beitebruskplanen som er vedtatt i 2022 er viktige planer der tekniske områder et sterkt involvert.

[Boligplanen](#) er en annen viktig plan som konkretiserer og bygger opp under målene i [samfunnsdelen](#) og målene i [Temaplan for næring](#). Den tar for seg både den generelle boligutviklingen i Røros sentrum og i grendene og ulike virkemidler for å nå de overordnede målene. Boligplanen tar også for seg boligsosiale forhold slik som nærmiljø og tilhørighet, kommunale boliger og hvordan vanskeligstilte best kan hjelpes inn i boligmarkedet. Dette er vesentlige temaer som spiller inn i samfunnsdelens mål om å pulserende byliv og levende grender i Røros og som gir føringer for arbeidet på teknisk innen arealplanarbeid og arbeidet med bygningsforvaltning og kommunale boliger. Samarbeidet mellom virksomhet for tekniske områder og virksomhet for brann og redning er et potensiale for gode resultater innenfor dette området.

Utfordringer

Røros har vesentlige demografiutfordringer. Dette omtales mange steder i økonomiplanen. Det ligger mye ubenyttet potensiale i den eldre delen av befolkningen, og eldre er en viktig ressurs i et samfunn. Samtidig påvirkes kommunens økonomi vesentlig gjennom en synkende andel unge voksne og barn. Dette krever en omfattende og utfordrende omstilling av kommunens tjenesteproduksjon.

Mangel på boligtomter har vært en gjenganger i kommunens utfordringer med å lykkes med å øke andelen unge voksne gjennom tilflytning. Under kommunalsjefens innledning ble verdensarvstatusen nevnt som en viktig ressurs og en særlig premissgiver for arbeidet med arealplanlegging og forming av ulike geografiske områder. Røros står ikke like fritt som mange andre kommuner til å disponere sine arealer. Planer for bevaring og videreutvikling av verdensarven slik som [Forvaltningsplanen for Røros bergstad og Circumferensen](#) og [kulturminneplanen](#) gir viktige føringer for den overordnede utviklingsarbeidet i Røros. Temaet synliggjøres blant annet gjennom debatter om lokalisering av detaljvarehandel, bruken av sentrumsgatene og utvikling av området nedenfor jernbanen i Røros sentrum. Dette er alle forhold der fagkompetansen og en tilstrekkelig kapasitet innen tekniske områder og brann redning er avgjørende viktig for at det fattes gode beslutninger som bygger opp under de overordnede målsetningene for ønsket utvikling, fastsatt i kommuneplanens samfunnsdel. En reell utfordring er det å klare å finne løsninger sammen myndigheter som kan bremse kommunen i utviklingen av viktige arealer. for området nedenfor jernbanene er dette særlig knyttet til kryssing av jernbanen.

En særlig utfordring er knyttet til [boplikt](#) som et verktøy for å sikre at boliger i områder definert som boligområder faktisk blir benyttet til helårsboliger og ikke til fritidsformål. I sak 93/20 «Interpellasjon kommunestyremøte den 26.11.20. Om boplikt Glåmos/Brekken» vedtok kommunestyret å be kommunedirektøren om å legge frem en sak for formannskapet med forslag til mandat til utvalgssak som skal se på de ulike sidene ved boplikten i hele Røros kommune, og politisk utvalg for kultur og samfunnsutvikling har i 2022 gjort et arbeid på dette område. [Mandatet](#) var å presentere et

utfordrings- og kunnskapsdokument som gir svar på følgende spørsmål: «Hvordan kan Røros kommune best benytte boplikt som et virkemiddel for å nå målet om 6.000 innbyggere med en gjennomsnittsalder på 42 år innen 2028 og med bosetting i hele kommunen?» Resultatet av arbeidet ble lagt fram våren 2022 og danner videre grunnlag for en beslutning for eller imot en revidering av Røros kommunes forskrift om boplikt.

Godt arbeid innen arealplanlegging forutsetter at planverket er godt. Det har over tid vært en utfordring at planverk har vært gammelt og ikke lenger oppdatert. Marginal kapasitet innenfor arealplanlegging har gjort at oppgradering av planer har måttet gå over tid. Mye er nå blitt gjort, men gamle planer er fortsatt en utfordring og påvirker fremdriften på viktig arbeid.

Verdensarvstatus gir Røros både unike muligheter, men byr også på utfordringer. Den vernede trehusbebyggelsen i Røros sentrum setter et særlig krav til brannvern. Det er en meget ressurskrevende oppgave. Riksantikvaren gir tilskudd til investeringer i det som kalles “[bybrannanlegget](#)”, men driftskostnader dekkes utelukkende over Røros kommunes driftsbudsjett. Det er en tung belastning for et allerede marginalt kommunebudsjett. Virksomhetsoverdragelsen innen brann og redning som ble satt i verk den 1.7.2021, med Røros kommune som vertskommune, gir en viss økonomisk avlastning for virksomheten. Men ansvaret “bybrann” er unntatt dette samarbeidet.

Oppsummert så er Virksomhet for tekniske områder og Virksomhet for brann og redning avgjørende viktig for mange områder som i stor grad påvirker den fremtidige utviklingen av Rørossamfunnet i retning av målene som er satt i kommuneplanens samfunnsdel. Virksomhet for brann og redning bidrar til å sikre verdensarvverdiene og spiller en avgjørende rolle for kommunens muligheter til ha utstrakt bruk av velferdsteknologi. Tekniske områder innehar uunnværlig fagkompetanse rundt viktige virkemidler som bidrar til å nå målene som er satt. Her nevnes særlig innretningen på boplikt, eiendomsskatt, konsesjonslovgivning, arealplanlegging i verdensarven og i hvilken grad det bør åpnes for fritidsbebyggelse i sentrum og boligområder. Fagmiljøet på teknisk sikrer det fag- og lovmessige kravet i diskusjonene rundt disse viktige temaene. Arbeidsbelastningen i begge virksomheter er høy, arbeidsområdene er omfattende. Kapasiteten til viktige funksjoner på tekniske områder har til tider vært marginal, men rekrutteringer på slutten av 2023 bidrar til å bedre denne situasjonen.

Sammendrag budsjett

Virksomhet tekniske områder

Tjenester innenfor landbruk leveres av felles landbrukskontor på Os. Det er vedtatt ny landbruksplan for Røros, og i forlengelsen av dette er beitebruksplan også vedtatt. Samhandlingen mellom plan og landbruk har fortsatt et potensiale for videre utvikling.

Det ble lagt opp til en økning i plankapasiteten, og dette løses innenfor budsjettammen. I økonomiplanen for 2023 ligger økt kapasitet gjennom en stilling som et tiltak.

Kommunens egenandel for i Uthusprosjektet er lagt inn i økonomiplanen. Det understrekes at dette er gjort på bakgrunn av et estimat for hvor mange prosjekter som ferdigstilles hvert år, og at avvik vil forekomme.

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Det er god kontroll på selvkostområdene oppmåling, byggesak og private planer. Grepet som ble gjort på oppmåling med endret selvkostgrad synes riktig. På renovasjon vil det komme en liten økning i gebyrene, men tjenesten drives likevel effektivt i Røros.

På ansvaret for kommunalteknikk, kommunale veier er det lagt inn budsjett for overtid og variable tillegg for brøyting og vedlikehold vei. Av erfaring pekes det samtidig på at dette er veldig uforutsigbare poster i budsjettet da dette er helt avhengig av de værforholdene utover høsten, gjennom vinteren og i snøsmeltingen.

Virksomhet brann og redning

Den 1.7.2021 ble det gjennomført en virksomhetsoverdragelse innenfor brann og redning med Røros kommune som vertskommune. Dette vil gi virksomheten stabilitet, og vil føre til en vesentlig endret kostnads- og innteksstruktur. Samtidig har virksomhetsoverdragelsen ført til en mer effektiv og strømlinjeformet drift av virksomheten samt økt effektivitet på nødvendige investeringer. Dette vil komme alle deltakerkommunene til gode.

Ansvar 6154 Bybrann inngår ikke i virksomhetsoverdragelsen og vil driftes som tidligere år. Riksantikvaren søkes om tilskudd til investeringer i anlegg mens driften i sin helhet tas over kommunen driftsbudsjett.

Administrasjon, plan og landbruk

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	10 717	11 222	12 122	12 122	12 122	12 122
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	12 188	2 762	2 782	2 782	2 782	2 782
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	2 864	2 670	2 670	2 670	2 670	2 670
Overføringsutgifter	6 670	1 810	1 810	1 810	1 810	1 810
Finansutgifter	10 179	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	42 619	18 464	19 384	19 384	19 384	19 384
Driftsinntekter						

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Salgsinntekter	-7 115	-6 371	-6 371	-6 371	-6 371	-6 371
Refusjoner	-13 866	-2 534	-2 534	-2 534	-2 534	-2 534
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-13 266	-1 090	-1 090	-1 090	-1 090	-1 090
Sum Driftsinntekter	-34 246	-9 996	-9 996	-9 996	-9 996	-9 996
Sum	8 372	8 468	9 388	9 388	9 388	9 388

Beskrivelse av dagens virksomhet

Området forvalter plan, byggesak, kart, oppmåling, kulturminneforvaltning og eiendomsskatt. I tillegg har området prosjektstyring og prosjektledelse på flere av kommunens store investeringer i bygge- og anleggsprosjekter.

Plan og byggesak har hatt svært høy aktivitet gjennom året, og det er spesielt mange private planinitiativ. Med bakgrunn i utviklingen av den økonomiske situasjonen hvor en går inn i en periode med høy rente og prisutvikling, forventes det noe mindre aktivitet innen plan, byggesak og oppmåling. Dette henger sammen med at byggeaktiviteten i samfunnet påvirkes av utviklinga i privatøkonomien til befolkningen. Det er veldig viktig å spesielt ha fokus på plan i lavkonjunkturer slik at private prosjekter og utbygginger ligger klar til det blir en oppgang igjen. Det vil forhåpentlig også gi rom for å ta inn etterslep på kommunal overordna planlegging. Plansiden er styrket med en ny stilling. det har over en lengre periode vært stort press på planressursene, og planarbeid er langt mer krevende og omfattende enn det var bare for noen år siden. Et godt oppdatert planverk vil resultere i enklere byggesaksbehandling og større forutsigbarhet for publikum, og ikke minst at arealbruken kan styres i ønsket politisk retning. Særlig viktig fokus blir transformasjon og fortetting av sentrumsnære områder som henger sammen med både [boligplan](#), [folkehelse](#), [klima og miljø](#). Spesifikt kan nevnes Autotomta, utsida av jernbanen og Amneusgjellan. Vedtatte planer og planer under arbeid finner du [her](#).

Kulturminneforvaltning fungerer meget godt. Det er gjennomført mange og gode grep for å strukturere området og skape et godt omdømme for Røros og Rørosregionen både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Uthusprosjektet drives godt innenfor de tildelte rammer Riksantikvaren gir, og ny interkommunal kulturminneforvalter funksjon ser ut til å fungere godt etter intensjonen. Sammen med verdensarvkoordinator og byantikvar er det nå et sterkt samlet fagmiljø også innenfor dette fagområdet, og det er i tillegg etablerte gode samarbeider med både Rørosmuseet og Håndverkermiljøet.

Det er generelt høy og god kompetanse på alle områder. Våre landmålere tilfredsstiller også krav om juridisk tilleggsutdanning som kommer i 2025

Tjenester innenfor landbruk leveres av felles landbrukskontor på Os. Det har vært god utvikling på samhandling med landbrukskontoret både innen naturforvaltning, skog og jordbruk.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Området blir sterkt berørt av innføring av nytt saksbehandlingssystem Acos. Nytt system gir rom for stor gevinstrealisering med spart tid, sikrere og økt kvalitet. Det blir krevende prosess i 2024, men vi ser store effekter av det mot slutten av året.

Utfordringer og strategi

Teknisk har engasjerte og motiverte medarbeidere som har ønske om å utføre en god jobb og som vil bidra til god utvikling i Rørossamfunnet. Det er etablert et miljø med tverrfaglig samhandling for å gi en bedre og mer helhetlig tjenesteyting som kommer innbyggere og næringsaktører til gode. Det er fremdeles et stort potensiale innen økt faglig samhandling og i vårt møte med publikum. Dette vil være gjenstand for et stort fokus både for individuell utvikling av den enkelte medarbeider og for avdelingen som helhet.

Vår strategi er over tid å utvikle god åpenhet være transparent og skape god innbyggerdialog. Det gjør vi gjennom utvikling av våre arbeidsprosesser, men også med å utvikle publikumløsninger med nytt saksbehandlingssystem Acos

Vi ønsker også å ha en dynamisk organisasjon som er i stand til å disponere ressursene etter som behovet svinger eller endrer seg. Det fordrer en fleksibel arbeidsstokk og medarbeidere som ønsker å tilegne seg kompetanse fra andre fagområder. Over tid vil det også skape en god helhetsforståelse i organisasjonen, og på den måten bidra til helhetlig saksbehandling.

Innen landmåling og innmålinger ser vi på å tilegne oss kompetanse og kunnskap i bruk av droner som verktøy. Det vil kunne heve kvaliteten og spare mange timer med feltarbeid, samt at vi vil kunne tilby gode situasjonskart og terrengmodeller med stor nøyaktighet.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

		Økonomiplan			
Avdeling		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		8 468	8 468	8 468	8 468
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Tekniske områder	550	550	550	550
Sum Tekniske justeringer		550	550	550	550
Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan					
Kommunens egenandel i uthusprosjektet	Tekniske områder	20	20	20	20
Økte ressurser plan	Tekniske områder	350	350	350	350
Sum Endringer i tiltak sist vedtatte økonomiplan		370	370	370	370

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Avdeling	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Konsekvensjusteringer	920	920	920	920
Konsekvensjustert ramme	9 388	9 388	9 388	9 388
Ramme 2024-2027	9 388	9 388	9 388	9 388

Sammendrag budsjett

Budsjettet er stramt og består i hovedsak av lønnskostnader og lisenskostnader. Saksmengde og krav til saksbehandling har bare økt på alle områder det siste tiåret, og det er krav til at en kommune skal ha kompetanse på svært bredt område når det gjelder forvaltning og saksbehandling. Det er utfordrende å legge til ny planleggerstilling uten at rammen økes. For å dekke opp økninger mot mindre rammer må vi se på å hente inn mer på gebyrer for plan. Byggesak og oppmåling fungerer godt som selvkostområder uten at vi behøver å øke gebyrer.

Gebyrer tilknyttet byggesak har i realiteten gått ned de siste åra hvor de fleste gebyrer hadde 0% endring, som er en nedgang tilsvarende pris og lønnsvekst.

VAR - Selvkost

Driftsbudsjett

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	3 638	4 105	4 306	4 306	4 306	4 306
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	20 051	18 245	16 423	16 423	18 245	18 245
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	5 776	8 300	8 300	8 300	8 300	8 300
Overføringsutgifter	7	0	0	0	0	0
Finansutgifter	7 118	6 748	6 748	6 748	6 748	6 748
Sum Driftsutgifter	36 590	37 398	35 777	35 777	37 599	37 599
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-31 538	-37 398	-37 398	-37 398	-37 398	-37 398
Refusjoner	-25	0	0	0	0	0
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-1 049	0	0	0	0	0

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Sum Driftsinntekter	-32 612	-37 398	-37 398	-37 398	-37 398	-37 398
Sum	3 978	-0	-1 621	-1 621	201	201

Beskrivelse av dagens virksomhet

Vann, avløp og renovasjon (VAR) er selvkostområde og budsjetteres derfor i kr 0. Strategier og tiltak på området finansieres av selvkostområdene. Dette er helt sentrale områder i det å sikre god infrastruktur og trygge sanitære forhold i Røros samfunnet.

Vi drifter tre vannverk og fire renseanlegg. Vi tilfredsstiller alle krav fastsatt gjennom drikkevannsforskriften, og alle krav satt til renseanlegg etter forurensningslova.

Renovasjon driftes godt, men vi ser at innføring av nye fraksjoner krever mer ressurser og mer kjøring. Et viktig arbeid fremover blir å jobbe med å utvikle logistikken på området.

Vi skal ivareta dagens krav og behov, samtidig som infrastrukturen skal tilpasses framtidens krav og normer. Det sistnevnte er minst like viktig som dagens drift og vedlikehold, da dette fagområdet vil være i stor utvikling i årene som kommer, både på grunn av teknologiutvikling og ikke minst som følge av klimaendringer. Det er viktig at vi ligger i forkant av utviklingen.

Prosjekt med etablering av ny vannkilde er igangsatt. testproduksjon av nye kilder er veldig bra på både mengde og kvalitet. arbeidet med planlegging av rørtraséer og vannbehandlingsarbeid har startet, og vi forventer oppstart på legging av rørledninger i 2024. Ny vannkilde kan forventes å tas i bruk mot slutten av 2025. prosjektet som helhet vil gå over en fem årsperiode.

Utfordringer og strategi

Utfordringer

Økning i strømpriser og rentekostnader påvirker disse områdene og derfor også de kommunale avgiftene, spesielt for vann og avløp. Det er heller ingen større tiltak vi kan iverksette for å spare energi. Vannpumpene må gå, og renseanleggene må gå som normalt. Økte energikostnader virker å være vedvarende og gebyrene må antas å ligge på et høyere nivå fremover. Dette vil være en utfordring for mange kommuner, spesielt i regioner hvor strømprisen har økt mye.

Det er stort behov for etablering av ny vannkilde i Røros. Da den eksisterende feller ut mangan. Mangan i slike mengder vi har er i seg selv helt ufarlig, men det danner belegg i ledningsnett som etterhvert slipper og gir misfarget vann. Dette er også utfordrende for prosessindustri som bruker mye vann. Ny kilde vil bli hovedvannkilde og eksisterende blir da reserve. Ny kilde har gjennom testproduksjon levert både meget god mengde og kvalitet. Utbygging av ny vannkilde med ledningsnett vil være kostnadskrevenende og påvirke gebyrene for vann i årene fremover.

Utvikling

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Et stort utviklingsprosjekt på VAR-området er etablering av ny vannkilde. Dette er strategisk både i forhold til å ha en reservevannkilde og sikre nok kapasitet på kommunens anlegg og god vannkvalitet. Det er sannsynlig at ny vannkilde blir hovedvannkilde og at eksisterende kilde blir reservevannkilde. Det utarbeides en modell for eksisterende vann nett og mulig nye forsyningslinjer. Arbeidet ses opp mot arbeidet med kommunedelplan for Røros bergstad i forhold til hvor en vil ha fremtidige behov med etablering av næring og boligområder. Strategi for å sikre tilgang på slukkevann er også en del av helhetsbildet her. Prosjektering og anskaffelse vil foregå vinter/ vår 2024, og byggestart i 2024. Prosjektet vil kunne gå over flere år, men kan deles opp i etappevis utbygging.

Gebyrer

Siden 2022 har det vært store kostnadsøkninger som hovedsaklig skyldes eksterne forhold som høye renter og strømkostnader. Det er sammenlignbare forhold som mange andre norske kommuner opplever med generelt økende kostnadsnivå. Vann og avløpssektoren har ingen mulighet til vesentlig strømbesparelse da en stor del av forbruket går til å gi vann konstant til alle forbrukere, samt å rense avløpsvannet iht. nasjonalt regelverk. Mulighetene for innsparing er dermed minimale og kostnadsveksten tilsvarende.. Rentekostnadene økte med 2 millioner kr fra 2021 til 2023 og det vil være en ytterligere økning i 2023 - 2024 Dette påvirker gebyrene da selvkosten skal balansere i null over tid.

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027	
Opprinnelig budsjett	0	0	0	0	
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Tekniske områder	201	201	201	201
Sum Tekniske justeringer	201	201	201	201	
Konsekvensjusteringer	201	201	201	201	
Konsekvensjustert ramme	201	201	201	201	
Nye tiltak					
Rammejustering VAR	Tekniske områder	-1 822	-1 822	0	0
Sum Nye tiltak	-1 822	-1 822	0	0	
Nye tiltak og realendringer	-1 822	-1 822	0	0	
Ramme 2024-2027	-1 621	-1 621	201	201	

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Kommunalteknikk

Driftsbudsjett

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	8 543	7 799	8 181	8 181	8 181	8 181
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	10 462	7 265	7 265	7 265	7 265	7 265
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	458	50	50	50	50	50
Overføringsutgifter	1 095	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	20 557	15 114	15 496	15 496	15 496	15 496
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-15 285	-13 733	-13 733	-13 733	-13 733	-13 733
Refusjoner	-1 763	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-17 048	-13 733	-13 733	-13 733	-13 733	-13 733
Sum	3 509	1 381	1 763	1 763	1 763	1 763

Beskrivelse av dagens virksomhet

Kommunalteknikk

Vi drifter og vedlikeholder omtrent 120 km med vei. Dette gjør vi til en kostnad på 60 kr/m i året. Dette er nesten halvparten av hva kostnaden er i tilsvarende kommuner i Trøndelag sør. Vi drifter ledningsnett for vann og avløp, produserer drikkevann og renser avløpsvann i andre enden innenfor strenge pålagte restriksjoner. I tillegg håndteres overflatevann i eget ledningsnett. Avdelingen er godt besatt med utstyr for å kunne drive effektivt og målrettet.

Vi samler inn husholdningsavfall i hele kommunen og har et godt samarbeid med Fias på næringsavfall og avfallshåndtering. Røros kommune er en del av felles avfallsplan for alle Fias kommunene, og har innført ordninger med nye fraksjoner. Dette fungerer svært godt i Røros. Våre renovatører henter avfallsdunker hos eldre og bevegelseshemmede og bidrar på denne måten til å redusere hjelpebehovet til hjemmetjenesten og skaper grunnlag for å bo lenger i eget hjem. Vi har snart etablert alle våre returpunkt med sortering, men det har vært arbeid som har tatt tid med å få på plass grunneieravtaler og tillatelser fra Vegvesen og Fylkeskommune.

Bilverksted

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Røros kommune har og drifter omtrent 60 personbiler/varebiler, 9 lastebiler og 4 anleggsmaskiner. En del biler er leaset, og selv om det er vanskelig å tallfeste kostnadene på tilbakelevering av leasingbiler, vurderer vi det slik at vi har minimalt med tilbakeleveringskostnader. Vi har høy kompetanse på verkstedet og har godkjenning for både elbile og fossile biler. I 2024 har vi også lærling på bilfaget.

Ved kapasitet tar vi også oppdrag fra private. Vi er nøye på at vi ikke skal utkonkurrere lokale virksomheter, men heller være et supplement. Vi tar reelle timepriser, og vi kjøper tjenester og deler fra lokale bedrifter der det er mulig. Supplement med private oppdrag gjør at vi kan opprettholde kompetanse og fagmiljø på eget verksted. Vi unngår kostnader ved å serve egne kjøretøyer, inkludert leasingbiler. Denne sparte kostnaden har vi beregnet til å være i overkant av 500 000.

Verkstedet medfører at vi har god beredskap for kjøretøy, maskiner og utstyr. Hjemmetjenesten slipper f.eks å stå i kø ved behov for omlegging til vinterdekk.

Utfordringer og strategi

Trafikksikkerhet

Det er stort ønske om utbygging av gang og sykkelveier. Dette er kostbart når en skal følge den oppsatte vei normalen, og det aller meste av behovet tilhører veinettet til fylkeskommunen. Medfinansiering av fylkeskommunens gang og sykkelveier kan ikke gjøres med låneopptak, ref kommuneloven må kommunen selv eie anlegget for å kunne lånefinansiere det. Det må derfor jobbes godt både administrativt og politisk med å få fylkeskommunen til å prioritere våre ønsker. Vi har stort fokus på å tilrettelegge etablerte uformelle snarveier som brukes. Dette kan ofte gjøres med enkle midler og tiltak. Et eksempel på dette er snarvei fra Amneusgjellan til Sundveien skole.

Etterslep på vedlikehold

Etterslepet på vedlikehold av kommunale veier stort. Det aller meste av budsjettet må brukes på drift som strøing og brøyting. Det vil over tid medføre at vedlikeholdet bli enda mer kostnadskrevenende. Det begynner å bli en del dårlig dekke, både grus og asfalt. Dette påvirker også omdømmet.

For å ta inn etterslep bør det utarbeides en tiltaksplan over en periode med prioriteringer og avsatte midler. Vedlikehold kan ikke lånefinansieres, men tas fra drifta. Noen veier kan vurderes å privatiseres, men før det er aktuelt må de settes i en god standard.

Sesam automatisk sortering

Sesam er betegnelsen på et automatisert sorteringsanlegg som er planlagt etablert i Trondheim. Dette vil ha en langt høyere og mer nøyaktig sorteringsgrad av restavfall enn det husholdninger har, og skal bidra til at vi når målsetningene om sorteringsgrad i avfallsplan. Med en fraksjon mindre å samle inn vil det også gi oss innsparing på kjøring og bruk av overtid. Det er ikke klart når anlegget blir etablert, men Røros kommune har fått tildelt enerettighet på restavfall til Sesam gjennom FIAS.

Rammeoversikt

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Beløp i 1000

	Avdeling	Økonomiplan			
		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		1 381	1 381	1 381	1 381
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Tekniske områder	382	382	382	382
Sum Tekniske justeringer		382	382	382	382
Konsekvensjusteringer		382	382	382	382
Konsekvensjustert ramme		1 763	1 763	1 763	1 763
Ramme 2024-2027		1 763	1 763	1 763	1 763

Sammendrag budsjett

Budsjettet pr nå er for stramt til å utøve planlagt vedlikehold som for eksempel legging av ny asfalt på eldre asfalterte veier. Det medfører mye lapping og dårlig omdømme for både medarbeidere og Røros. Røros kommune bruker svært lite på vei sammenlignet med andre kommuner.

Bygningsadministrasjon og drift

Driftsbudsjett

	Regnskap		Økonomiplan			
	2022	Budsjett 2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	15 710	15 590	16 054	15 954	15 954	15 954
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	26 618	17 175	13 675	12 675	12 175	13 675
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	194	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	4 317	0	0	0	0	0
Sum Driftsutgifter	46 839	32 765	29 728	28 628	28 128	29 628
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-17 001	-15 413	-16 213	-16 213	-16 213	-16 213

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Refusjoner	-5 327	0	0	0	0	0
Sum Driftsinntekter	-22 328	-15 413	-16 213	-16 213	-16 213	-16 213
Sum	24 511	17 352	13 516	12 416	11 916	13 416

Beskrivelse av dagens virksomhet

Bygningsforvaltning har ansvaret for drøyt femti tusen kvadratmeter med bygninger, og i tillegg mange eiendommer. Det er stort mangfold med ulike formål og standarder, blant annet helse og omsorg, oppvekst, kultur, administrasjonsbygg, drift og beredskap, omsorgsboliger og ordinære boliger. Området har bygningsforvalter og boligkonsulent i tillegg til vaktmestertjeneste. I tillegg til bygninger håndterer avdelingen alle saker som berører kommunale eiendommer

Utfordringer og strategi

Det er varierende standard på bygningsmassen til kommunen. Siste års satsninger innen helse og omsorg og beredskap har gitt store løft. Nå står nye barnehager og legesenter for tur. Rørosskolene og Brekken holder bra standard, mens Glåmos er nedslitt og har behov for store tiltak. Det er stor variasjon i standard på våre utleieboliger, mange av disse slites ned eller blir ødelagt av beboere med nedsatt boevne.

Overordnet strategi er å bygge opp nytt forvaltningssystem (LAFT), og komme over på mer planlagte oppgaver fremfor å løpe etter med brannslukking. Det er etablert sentrale driftssystem, og det skal bygges opp kompetanse på sentralisert og optimal bruk av disse. Dette vil effektivisere bygningsforvaltningen og redusere energiforbruket.

Renholdsområdet er under stor utvikling, både med metoder, teknologi og hvordan vi organiserer arbeidet med å løse oppgavene. Dette er et utviklingsarbeid det blir stor fokus på i 2024

Rammeoversikt

Beløp i 1000

Avdeling	Økonomiplan			
	2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett	17 352	17 352	17 352	17 352
Tekniske justeringer				
Andre tiltak	764	764	764	764
Tekniske områder				
Sum Tekniske justeringer	764	764	764	764
Konsekvensjusteringer	764	764	764	764

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Avdeling	Økonomiplan				
	2024	2025	2026	2027	
Konsekvensjustert ramme	18 116	18 116	18 116	18 116	
Innsparingstiltak					
Rammejustering	Tekniske områder	-3 500	-4 500	-5 000	-3 500
reduksjon renholdsstilling	Tekniske områder	-300	-400	-400	-400
Sum Innsparingstiltak		-3 800	-4 900	-5 400	-3 900
Nye tiltak					
Andel finanskostnader utleiebygg	Tekniske områder	-800	-800	-800	-800
Sum Nye tiltak		-800	-800	-800	-800
Nye tiltak og realendringer		-4 600	-5 700	-6 200	-4 700
Ramme 2024-2027		13 516	12 416	11 916	13 416

Sammendrag budsjett

Budsjettet er veldig stramt og gir lite rom for planlagt vedlikehold. Utover lønnskostnader, lisenser, serviceavtaler er det lite handlingsrom. Området er krevende å budsjettere da energikostnader og forbruk har variert stort de to siste årene. Det er gjort flere energitiltak de siste årene, og dette er et pågående satsningsområde. På tross av dette har vi hatt store kostnader som skyldes store prisøkninger på strøm og fjernvarme. Vi kan også nevne at disse tiltakene har spart oss for enda større overskridelser.

Innsparingstiltak

reduksjon renholdsstilling

Reduksjon av renholdstilling ved naturlige avgang, gevinstrealisering med teknologi og endring av arbeidsmetoder

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Brann**Driftsbudsjett**

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	18 422	18 635	21 048	21 028	21 028	21 048
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	4 761	3 033	3 033	2 945	2 945	3 033
Kjøp av varer og tjenester som erstatter kommunal egenproduksjon	1 344	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	726	0	0	0	0	0
Finansutgifter	531	452	452	452	452	452
Sum Driftsutgifter	25 783	22 120	24 533	24 425	24 425	24 533
Driftsinntekter						
Salgsinntekter	-3 845	-3 642	-3 642	-3 642	-3 642	-3 642
Refusjoner	-12 745	-12 067	-12 067	-12 067	-12 067	-12 067
Sum Driftsinntekter	-16 590	-15 709	-15 709	-15 709	-15 709	-15 709
Sum	9 193	6 411	8 824	8 716	8 716	8 824

Beskrivelse av dagens virksomhet

Rørosregionen brann og redning består av ansvarsområdene 6150 beredskap, 6152 Feiing, 6153 brannskole og 6154 bybrann.

Fra 1.7.2021 ble det gjennomført virksomhetsoverdragelse med Røros kommune som ny vertskommune for brann- og redningstjenesten i Os, Røros, Holtålen og Tydal kommuner.

Ny brann- og redningsforskrift som ble vedtatt i 2021 stiller krav til kommunene om bemanning, utrustning av brannvesenet og kompetanse som personell i brannvesenet skal ha. Denne forskriften beskriver også at vi skal redusere sannsynligheten og konsekvenser av branner og ulykker. Tidligere ble dette beskrevet i brannordninger, som ble revidert en gang i blant. Ny brann- og redningsforskrift gir føringer om at dette nå skal gjøres på en mer systematisk måte. Vi skal nå dimensjonere brannvesenet utfra en risiko- og sårbarhetsanalyse, beredskapsanalyse og en forebyggendeanalyse. Vi har gjort dette for alle våre fire kommuner i 2023, som ble vedtatt av Røros kommunestyre i september 2023 og denne gjelder i perioden 2023 - 2026. Denne skal revideres innen 2026.

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARVINDUSTRIJE
/ INDUSTRIKULTUVRE
/ KULTUR

*Vaerien
Vuelie* *Pulsen
i fjellet*

Vi flyttet inn i ny brannstasjon i juni 2022, som er en del av første byggetrinn i nytt beredskaps- og responscenter (BRS). Andre og tredje byggetrinn ble ferdigstilt sommeren 2023. Det jobbes kontinuerlig med å utvikle vår nye organisasjon og hvordan vi fremover skal jobbe og bidra på tvers av virksomheter i Røros kommune, og brann og redning bidra med sin tjeneste 24/7 i prosjektet [trygghet, helse og omsorg](#).

6150 beredskap

Beredskap skal verne liv, helse, miljø og materielle verdier mot brann og eksplosjon, mot ulykker med farlig stoff og farlig gods og andre akutte ulykker, samt uønskede tilsiktede hendelser. Røros har fire lag som har rullerende vaktperioden på en uke i gangen. Vaktbytte skjer hver mandag og nytt vaktlag som går på starter med en øvelse hver mandag før denne vaktperioden går frem til påfølgende mandag. I 2024 skal vaktlaget styrkes opp en ekstra sjåfør som skal ha hovedansvaret for tankbil som da blir en del av vaktlaget og beredskapen.

6152 Feiing

Feiing og tilsyn er et selvkostfond og skal sørge for feiing og tilsyn i alle typer fyringsanlegg. Selvkostfondet for feiing og tilsyn har de senere årene vært negativt, men det er satt inn tiltak for å utligne det negative fondet og skal etter prognosene være i balanse i løpet av 2025.

6153 Brannskole

Vi gjennomfører kursing og utdanner våre mannskaper selv på vegne av Norges Brannskole (desentralisert utdanning). Også andre brann- og redningsvesen i regionen leier denne tjenesten av oss ved behov. Vi ønsker å fortsette med denne tjenesten, fordi dette gir oss verdifull kompetanse og er lærerikt og inspirerende for våre medarbeidere. Alternativet er å sende våre elever til andre brann og redningsvesener og kjøpe denne type tjenester.

Det tar i overkant 2 år å utdanne en elev frem til ferdig bestått brannkonstabel. I perioden frem til bestått utdanning som brannkonstabel er eleven benevnt som aspirant. Vi utdanner også våre egne til utrykningsledere. Egnede brannkonstabler får tilbud om videreutdanning til å bli utrykningsledere rundt på våre fire brannstasjoner når det er behov. Denne utdanningen skjer også på vegne av Norges brannskole og deres lærerplan, men gjennomføres av Rørosregionen brann og redning.

6154 Bybrann

Ansvar bybrann er for drift og vedlikehold av brannsikringen av den vernede trehusbebyggelsen i Røros sentrum. Brannsikringen av den verneverdige trehusbebyggelsen er beredskap og enkel deteksjon. Beredskapen består av riktig materiell og utstyr samt utrykningsledere som har 24/7 tjeneste, og rykker direkte ut fra brannstasjonen når det går en alarm i den verneverdige trehusbebyggelsen. Enkel deteksjon består av innvendig og utvendig deteksjon som går trådløst direkte til brannstasjonen som er døgnbemannet i tillegg til varsel til 110-sentralen i Trondheim.

Fra 1. juli 2021 er våre fem utrykningsledere blitt overført til dette ansvaret i forbindelse med virksomhetsoverdragelsen fra samme dato. Årsaken til denne overflyttingen er for å skille ut kostnadene til driften av bybrann i Røros. Sammen med administrativ ledelse og politisk ledelse jobbes det opp mot aktuelle departement for å synliggjøre våre driftskostnader til å drifte

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRJIE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

beredskapen knyttet til bybrann. Målet er å få utløst penger til å drifte brannsikringen av den verneverdige trehusbebyggelsen i Røros sentrum.

Utfordringer og strategi

Vi jobber kontinuerlig med å skape felles kultur med fokus på et trygt og godt arbeidsmiljø. Som hovedmål ønsker vi alltid å yte hjelp til våre lokalsamfunn på best mulig måte.

Motiverte medarbeidere med riktig kompetanse, lokalkunnskap og gode øvelsesplaner er viktig i dette arbeidet. Våre øvelsesplaner og gjennomføringen av øvelser/treninger, skal speile våre utfordringer i våre kommuner utfra en kartlagt risiko- og sårbarhetsanalyse samt retningslinjer gitt av Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)/Norges brannskole (NBSK).

Våre mannskaper på alle brannstasjoner skal være riktig utstyrt med personlig utstyr og lagsutstyr. Dette er helt avgjørende for den enkeltes trygghet, helse- miljø og sikkerhet og for at vi skal lykkes i å gjøre jobben vi er satt til å løse til enhver tid.

Beredskap koster, men alternativet vil være katastrofalt for alle lokalsamfunn om ikke dette er på plass når det gjelder.

Rørosregionen brann og redning skal i nytt BRS jobbe med å håndtere oppgaver gjennom responscenteret med sin 24/7-tjeneste, slik at andre virksomheter kan få gjort jobben sin på en mer kvalitativ måte. Dette handler om å utnytte ressursene på best måte og jobbe på tvers av flere virksomheter.

Dette gjør vi ved å sile ut arbeidsoppgaver innen velferdsteknologi, varslingssystemer for vann og avløp, overvåking av bygninger som brann- og innbruddsalarmer, kuldevakt og vannlekkasjer med mer, og drifte tekniske anlegg i bygninger i Røros med et moderne fremtidsrettet digitalt driftsystem på vårt nye BRS.

Rammeoversikt

		Økonomiplan			
Avdeling		2024	2025	2026	2027
Opprinnelig budsjett		6 411	6 411	6 411	6 411
Tekniske justeringer					
Andre tiltak	Tekniske områder	913	913	913	913
Sum Tekniske justeringer		913	913	913	913
Konsekvensjusteringer		913	913	913	913
Konsekvensjustert ramme		7 324	7 324	7 324	7 324
Nye tiltak					

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

		Økonomiplan			
	Avdeling	2024	2025	2026	2027
Legge ned Brekken bistasjon	Tekniske områder	0	-108	-108	0
Rammejustering brann	Tekniske områder	1 500	1 500	1 500	1 500
Sum Nye tiltak		1 500	1 392	1 392	1 500
Nye tiltak og realendringer		1 500	1 392	1 392	1 500
Ramme 2024-2027		8 824	8 716	8 716	8 824

Nye tiltak

Legge ned Brekken bistasjon

Brekken bistasjon i dagens form foreslås nedlagt. Som kompenserende tiltak kan slangemateriell, hengerpumpe og noe utstyr vederlag gis til lokalt ungdomslag eller lignende. Rørosregionen brann og redning kan stå for vedlikehold av dette utstyret.

Begrunnelse:

Det er åtte konstabler tilknyttet bistasjonen. Det er ikke krav til røykdykkertjeneste i Brekken. De fleste konstablene tilknyttet Brekken jobber utenfor Brekken på dagtid og rekruttering av mannskaper som har sitt daglige virke i Brekken er utfordrende. Oppmøte fra mannskapene i Brekken på øvelser og hendelser har også vært lav. Statistisk oppmøteprosent i perioden 2017 - 2022 har vært 2,7 mannskaper.

Risikobildet i Brekken:

- Har ingen objekter med krav til assistert rømning.
- Brekken er ikke definert som tett bebyggelse eller tettsted. Definisjon av tettsted: *“en hussamling skal registreres som tettsted dersom det bor minst 200 personer der. Avstanden mellom husene skal ikke overstige 50 meter”*.
- Det er 1 overnattingssted som ligger 9 km fra stasjonen som er Vauldalen fjellhotell. Bygningsmassen på Vauldalen fjellhotell har hele bygningsmassen i en etasje og dermed direkte rømning ut fra alle rom.
- Fv 705 har hatt i perioden to hendelser i perioden 2017 - 2022. Årsdøgntrafikken er 317.
- Fv 31 har i samme periode 2017 - 2022 hatt 4 hendelser, hvor Brekken bistasjon har vært nærmeste ressurs. Årsdøgntrafikk er 800.
- Rørosregionen brann og redning har gjensidig bistandsavtale med Jamtlandske redningsforbund. I de senere årene har vi bistått dem på tre hendelser. Bistand til Brekken/Røros fra svensk side har ikke funnet sted i samme periode.

Opgavene til Brekken bistasjon slik den dimensjonert:

EATNEMENAERPIE
/ VERDEN SARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Starte en innsats til hovedstyrken fra Røros eller Tydal (Fv 705 mot Langsvola) ankommer. Slik innsats kan være å opprette vannforsyning, sikre skadestedet, utføre førstehjelp og starte utvendig slukking av brann.

Kirkelig administrasjon

Driftsbudsjett

Fordeling på hovedart

Beløp i 1000

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Kjøp av varer og tjenester som inngår i kommunal egenproduksjon	3	0	0	0	0	0
Overføringsutgifter	3 465	3 464	3 464	3 464	3 464	3 464
Sum Driftsutgifter	3 468	3 464	3 464	3 464	3 464	3 464
Sum	3 468	3 464	3 464	3 464	3 464	3 464

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp Tidligere bevilget	Økonomiplan				Sum
		2024	2025	2026	2027	2024- 27
Kirkemurer	11 500	2 500	2 500	0	0	5 000
Sum investeringsprosjekter	11 500	2 500	2 500	0	0	5 000

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet

Finans

Driftsbudsjett

	Regnskap	Budsjett	Økonomiplan			
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Driftsutgifter						
Lønn	-5 994	0	0	0	0	0
Finansutgifter	82 229	53 546	115 221	111 161	111 001	114 644
Sum Driftsutgifter	76 235	53 546	115 221	111 161	111 001	114 644
Driftsinntekter						
Overføringsinntekter	-416 990	-419 227	-457 138	-461 108	-463 416	-468 356
Finansinntekter og finansieringstransaksjoner	-49 026	-18 221	-82 314	-65 891	-62 870	-62 870
Sum Driftsinntekter	-466 016	-437 447	-539 451	-526 999	-526 286	-531 226
Sum	-389 781	-383 901	-424 230	-415 838	-415 284	-416 581

Investeringsbudsjett

Beløp i 1000

Investeringsprosjekter	Samlede prosjektbeløp	Økonomiplan				Sum
		Tidligere bevilget	2024	2025	2026	2027
Kjøp/salg aksjer/andeler	8 867	1 750	1 750	0	0	3 500
Sum investeringsprosjekter	8 867	1 750	1 750	0	0	3 500

EATNEMENAERPIE
/ VERDENSARV

INDUSTRIJE
/ INDUSTRI

KULTUVRE
/ KULTUR

Vaerien
Vuelie

Pulsen
i fjellet